

3 ADIM

TYT

FELSEFE

"3 Adımda Üniversiteye Hazırlık"

T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

3 ADIM
TYT
FELSEFE

"3 Adımda Üniversiteye Hazırlık"

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI YAYINLARI • 7877
YARDIMCI KAYNAK EĞİTİM MATERYALİ • 1805

3 ADIM TYT
FELSEFE

Basım Adedi

ISBN 978-975-11-5998-4

Yazar
KOMİSYON

Baskı:

Sertifika No.:

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlâhî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerîhamdan İlâhî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden na'şım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır hür yaşamış bayrağımın hürriyyet;
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif ERSOY

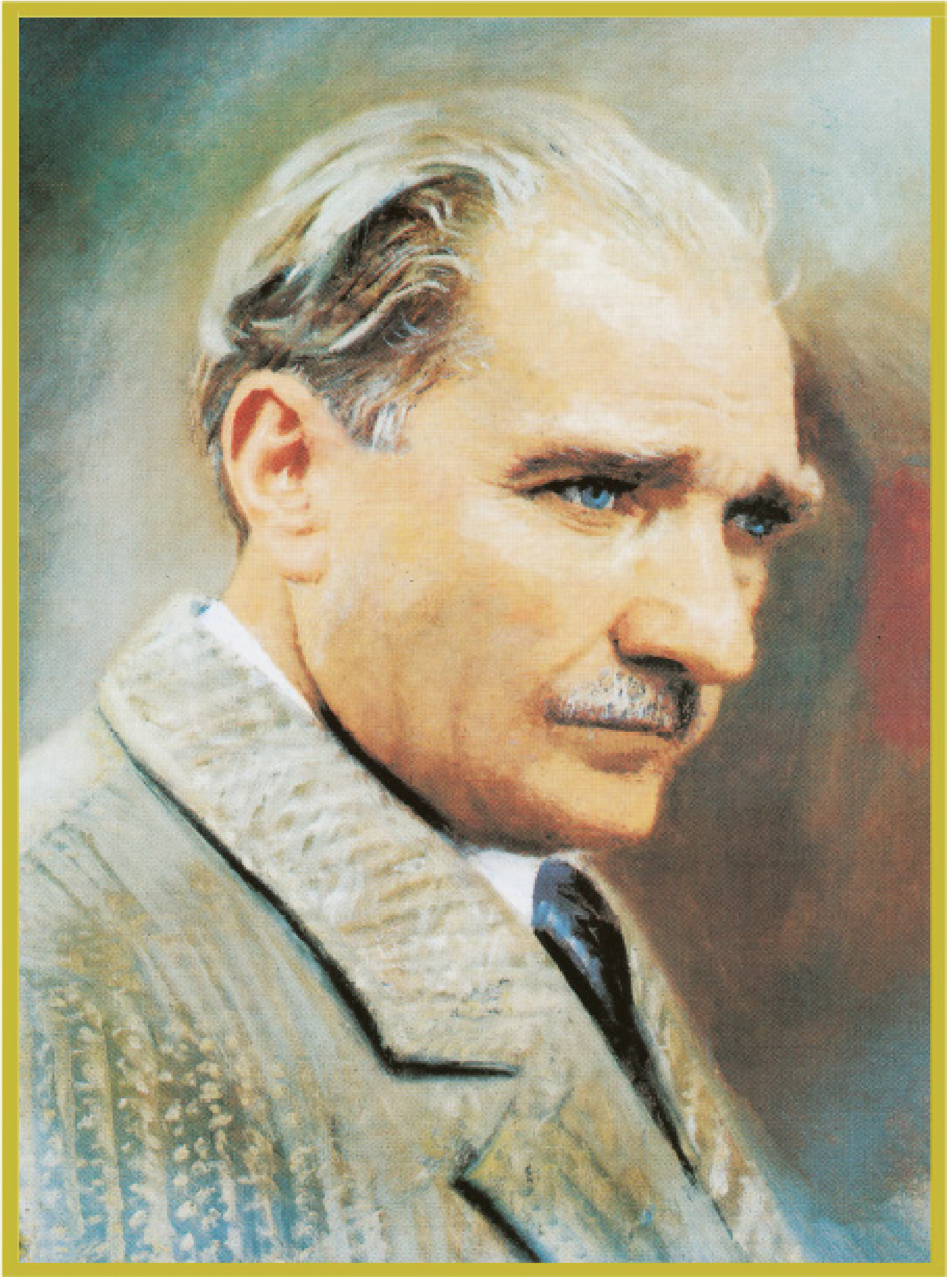
GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhilî ve hâricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namüsait bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet
içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlîlerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal Atatürk

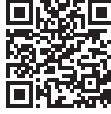

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

İÇİNDEKİLER

TESTLER

1. **Aşağıdakilerden hangisi felsefenin amaçlarından biri <u>olamaz</u>?**

A) Rasyonel ve eleştirel düşünüş biçimi geliştirmek

B) Bilgiye ve bilgeliğe ulaşmaya çalışmak

C) Bilgimizin imkân ve sınırlarını araştırmak

D) Gözlemsel verilerden olgusal doğrulara ulaşmak

E) Yaşamın özünü anlamaya ve açıklamaya çalışmak

2. Her şeyi olduğu gibi kabul eden, merak etmeyen, kendisine sunulanla yetinen bir insan için felsefe gerekli değildir.

Bu açıklamada felsefi düşüncenin aşağıdaki özelliklerinden hangisi vurgulanmıştır?

A) Subjektiftir.

B) Akla ve mantığa dayanan bir düşüncedir.

C) Çözümleyici ve kurucu bir düşüncedir.

D) Eleştirici ve sorgulayıcıdır.

E) Temellendirmeye dayanır.

3. Hikmet, bütün olup bitenlerin esasını bilmektir. Felsefe ise bilgi peşinde olan ve bilgiyi seven bir kişinin düşünme etkinliğidir.

Bu açıklamada anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) Felsefe bilgiye ulaşma yolunda düşünsel bir faaliyettir.

B) Felsefe hikmetten daha genel bir bilgidir.

C) Felsefe bütün varlığı bilir.

D) Hikmet sürekli yolda olmaktır.

E) Felsefi bilgi olgulara dayanır.

4. Platon'a göre felsefe doğruyu bulma yolunda düşünme etkinliğidir.

Bu tanıma dayanarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Felsefe, hakikati aramak için ortaya konulan zihinsel bir çabadır.

B) Felsefe, bilimsel olmayan önermelerden uzak durur.

C) Felsefede hiçbir konuda son söz söylenmemiştir.

D) Felsefede cevaplardan çok sorular önemlidir.

E) Felsefe, bütün olan bitenlerin esasını bilebilir.

5. Kant'a göre felsefenin nesneleri algılamaktan çok, bilme tarzımızla meşgul olması gerekir.

Bu açıklamada aşağıdaki ifadelerden hangisi vurgulanmak istenmiştir?

A) Felsefede amacın kesin bilgiye ulaşmak olduğu

B) Felsefenin olanı incelemesi gerektiği

C) Felsefenin açıklamalarında bitmişliğin olmadığı

D) Felsefenin bilimsel bilgi sonuçlarından yararlandığı

E) Felsefenin varlığa ait bilgilerimizi elde etme yöntemiyle ilgilenmesi gerektiği

6. Felsefede ileri sürülen önermeler bilimde olduğu gibi olgularla test edilerek doğrulanamaz. Önemli olan ortaya konan düşüncenin çelişkisiz olmasıdır.

Bu açıklamada felsefenin aşağıdaki hangi özelliği üzerinde durulmuştur?

A) Cevaplardan çok sorular önemlidir.

B) Çağın koşullarından etkilenir.

C) Eleştirici ve sorgulayıcıdır.

D) Bitmişlik ve kesinlik yoktur.

E) Mantıksal ve tutarlıdır.

7. Felsefede söz konusu olan tek bir insanın yaşantısı değil, genel olarak insanın yaşantısıdır.

Verilen ifadeden felsefi düşünceye ait çıkarılabilecek özellik aşağıdakilerden hangisidir?

A) Cevaplardan çok sorular önemlidir.

B) Sorgulayıcıdır.

C) Akla dayalıdır.

D) Yığılarak ilerler.

E) Evrenseldir.

8. Felsefi düşünme sadece sorgulananı tek taraflı düşünme değildir, aynı zamanda sorgulamanın kendisini veya sorgulama sonucunu da sorgulamaktır.

Açıklamada felsefi düşüncenin aşağıdaki hangi özelliği üzerinde durulmuştur?

A) Çözümleyici ve kurucu bir düşüncedir.

B) Cevaplardan çok sorular önemlidir.

C) Merak ve hayretten doğar.

D) Refleksif bir düşüncedir.

E) Tutarlıdır.

9. Felsefenin araştırma alanı çoğu kez somut olan ve sınırları açıkça çizilmiş bir nesne veya olgu olmadığından, ondan deneysel bir çalışma beklenmez. Bu nedenle filozofun sorunlara çözüm ararken, inançları, görüşleri, yaşantısı ve çağın olaylarından kendini soyutlaması güçtür.

Bu durum felsefi bilginin aşağıdaki özelliklerinden hangisi ile ilgilidir?

A) Subjektif olması

B) Rasyonel olması

C) Var olan her şeyi konu edinmesi

D) Kesin bir doğruluk değerine sahip olması

E) Kendinden önceki düşünürlerden etkilenmesi

10. "Ben kimim?", "Evrenin bir amacı var mıdır?", "Mutluluk nedir?", "Doğru bilgi mümkün müdür?" türünden sorular soran felsefe, bu sorulara genelgeçer, nesnel ve kesin yanıtlar vermez. Çünkü her filozofun dünyayı anlama ve anlamlandırma süreci farklıdır.

Buna göre felsefenin sorduğu sorulara kesin, nesnel ve genelgeçer cevaplar vermemesinin nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

A) Konularının çeşitli olması

B) Eleştirel olması

C) Öznel olması

D) Tutarlı olması

E) Evrensel bir bilgi olması

11. Günübirlik haz peşinde koşuyor insan. Günübirlik haz edinimlerimiz bedenimizi doyuruyor ama zihnimiz ve ruhumuzun açlığı hâlâ devam ediyor. Ancak insan iç dünyasına yöneldiği andan itibaren hayata dair olanları ve yaptıklarını sorgulayarak felsefenin kapısını aralamış oluyor. Bilme ve anlama isteği artık anlık hazlarını gölgeliyor. Böylesi bir durumda insan, adını koymasa da felsefenin içine girmiştir artık...

Buna göre felsefeyle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Düşünen insanın felsefenin içinde yer aldığı

B) Zor bir uğraş olduğu

C) İnsana sorumluluk yüklediği

D) Metafizik alanla yetindiği

E) Bilime giden yolu araladığı

12. Düşünme faaliyeti içinde kullanılan "nedir?" tarzındaki felsefi sorularla varlığın özü, insan bilgisinin imkânı ve sınırları, insanın evrendeki yeri belirlenmeye çalışılır. Bu tip soruların eksiksiz ve kesin bir cevaba ulaşması varlık, bilgi ve değer üzerine bütünsel bir bilginin ortaya çıkması veya bir insanın böyle bir bilgiye sahip olabilecek ölçüde olgunluğa ermesi halidir.

Parçada sözü edilen kavram aşağıdakilerden hangisidir?

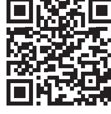
A) Filozof

B) Erdem

C) Hikmet

D) Ahlak

E) Metafizik

1. Bilgelik; doğru ve faydalı bilginin hayata uygulanmasıyla başlayan, insanın içinde yaşadığı dünya ve toplumla uyumlu, yaşamın en yüksek amaçlarına ilişkin bir kavrayışa sahip olmasını öngören ideal bir durumdur. Bilgelik, her şeyi akıl ile sorgulamak ve yorumlamak, bu nedenle de toplum içindeki yanlış saplantılara da karşı durabilmektir.

Buna göre bilge insan ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Var olan her şeye beğeni ile yaklaşandır.

B) Olanaklı olan her bilgiye ulaşan kişidir.

C) Bilgiyi hayata uygulayan, akılcı ve rasyonel kişidir.

D) Sadece bilgi peşinde koşan kişidir.

E) Gerçeği yorumlamada toplumun düşüncelerini yansıtandır.

2.
- F. Bacon'a göre felsefe "Deney ve gözleme dayanan bilimsel veriler üzerine düşünmektir."
- T. Hobbes'a göre "Felsefe yapmak doğru düşünmektir."
- Platon'a göre felsefe "Doğruyu bulma yolunda düşünsel bir çabadır."

Felsefenin bu şekilde farklı tanımlarının yapılmasının nedeni aşağıdakilerden hangisi olamaz?

A) Konularının bireysel nitelikte olması

B) İlgilendiği konuların çeşitli olması

C) Düşünsel bir faaliyet olması

D) Tarihsel süreç içinde farklı amaç ve işleve sahip olması

E) Filozofların kişisel yaratıcılığına ve düşüncelerine dayanması

3. Felsefe, düşüncenin derinleşmesine yani insan düşüncesinin sürekli olarak kendisine eğilip kendisini bilinçli duruma getirmeye yönelmesine olanak sağlar. Geçmişten günümüze düşünceleri yansıtan kavramları tanıma olanağı verir.

Buna göre yaşamın amacını sorgulayan bir kişiye felsefenin nasıl yardımcı olabileceğini aşağıdaki seçeneklerden hangisi doğru ifade eder?

A) Bilimsel bilgilere ulaşmasını sağlayarak

B) Hayatı olduğu gibi yaşama olanağı sunarak

C) Hayata pozitif bakmasına sebep olarak

D) Okuma ve çalışma becerisinin geliştirilmesi için ortam hazırlayarak

E) Yaşamla ilgili çeşitli görüşleri öğrenme ve sorgulama olanağı sağlayarak

4. Aristoteles'in ünlü yapıtı *Metafizik*, "Bütün insanlar doğal olarak bilmek ister." cümlesi ile başlar. İnsan; evreni, kendisini çevreleyen dünyayı, içinde yaşadığı toplumu, geçmişini ve bütünüyle kendisini tanımak ve bilmek ister.

Buna göre felsefe ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) Felsefe kapsamlı bilgiye ulaşmaya çalışır.

B) Felsefe varlığı anlama ve açıklama çabasıdır.

C) Felsefe insanın kendi yaşamını sorgulamasının bir ürünüdür.

D) Felsefenin doğuşunda büyük filozofların etkisi olmuştur.

E) Felsefe yaşamın farklı yönlerinin merak edilip sorgulanmasıyla başlamıştır.

5. Felsefe hakikati araştırırken bilim gibi herkes için geçerli olabilecek bilgiler ortaya koymaya çalışmaz. Filozof ile bilim insanlarının soru sorma biçiminde farklılık vardır. Filozof, "Canlı türleri nasıl sınıflandırılır?" sorusunu sormaz; bu türden sorulara cevap aramaz. Filozof, "Bilim nedir?", "Bilimsel yöntem nedir?" sorularına cevap arar. Düzenin aksayan yönlerini açığa çıkarmaz, "İdeal düzen nedir?" sorusunu irdeler.

Parçada felsefi düşünce ile ilgili aşağıdaki niteliklerden hangisi vurgulanmıştır?

A) Akıl ve mantık ilkelerine bağlı olması

B) Eleştirel bir tavır sergilemesi

C) Doğru bilgiye ulaşma çabasında olması

D) Subjektif olması

E) Öz'e ilişkin olması

6. Tüm var olanla ilgili sistemli ve yalnızca akla dayanan ilk düşünce sisteminin İyonya'da ortaya çıkması tesadüf değildi. Ekonomik yapının ileri düzeyde olması, bilgi birikiminin varlığı, hoşgörüyü de beraberinde getirmiştir. Yani Milet kentindeki ortam, farklı inanç ve düşüncelere izin verecek kadar hoşgörülüydü.

Bu parçadan hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Bilimsel bilgi, felsefenin gelişimine katkı sağlamıştır.

B) Felsefe toplumsal koşullar değerlendirilerek yapılır.

C) Felsefi düşünce özgür toplumsal koşullarda oluşur.

D) Farklı kültürlerle etkileşim felsefenin ortaya çıkışını hazırlamıştır.

E) Felsefi düşüncelerin ortaya çıkışında önceki düşünceler etkili olmuştur.

7. Felsefe bilgisi, adeta bir şehrin ortasındaki yüksek kule gibidir. Kulenin şehre bakan pencereleri vardır. Her pencereden şehrin belli bir kısmı görünür, sadece kulenin en üst noktasında bulunan felsefe penceresinden bütün şehri görmek mümkündür. Başka bir deyişle felsefe bilgisi sayesinde insan, gerçeğe herhangi bir yönüyle parçacı bir yaklaşımla değil, mümkün olan her yönüyle genel olarak değerlendirilebilecek bir bakma olanağı kazanır.

Parçada felsefi düşüncenin aşağıdaki niteliklerinden hangisi vurgulanmıştır?

A) Sistemli ve düzenlidir.

B) Sorgulayıcı bir bakış açısına sahiptir.

C) Birleştirici ve bütünleştiricidir.

D) Konuları evrensel bir özelliğe sahiptir.

E) Öznel bir bakış açısına sahiptir.

8. Bir bilimsel sorgulamayı ve araştırmayı gerekli kılan şey, çoğu zaman gündelik yaşamda bir probleme çözüm bulma amacıdır. Felsefenin ise böyle bir kaygısı yoktur. Aristoteles'in söylediği gibi "Felsefe her şeyden önce insanın doğal olarak sahip olduğu bilme arzusunu doyurmayı amaçlar."

Parçadan hareketle felsefi soruların özellikleri ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Felsefe doğrulanabilir bilgileri sorgular.

B) Felsefe soruları pratik faydanın ötesindedir.

C) Felsefe soruları bireyin eylemlerine yöneliktir.

D) Felsefe günlük yaşamın kazanımlarını sorgular.

E) Felsefe, sorularıyla değişmez hakikatlere ulaşma amacındadır.

9. Filozof ele aldığı konuları farklı yollarla çözümleyerek açıklığa kavuşturur. Sonra da üzerinde düşünülüp çözümlemiş ve aydınlığa kavuşturulmuş malzemeden hareketle konularını yeniden inşa eder ve onu bir bütünlüğe kavuşturur.

Verilen açıklamada felsefi düşüncenin aşağıdaki özelliklerinden hangisi vurgulanmaktadır?

A) Eleştirici ve sorgulayıcıdır.

B) Cevaplardan çok sorular önemlidir.

C) Çözümleyici ve kurucudur.

D) Düşünceyi ileri süren filozofun özgün görüşüdür.

E) Ortaya konan önermeler kendi içinde tutarlıdır.

10. Felsefede sorulardan çok cevaplar değişmektedir. Her filozof, örneğin en yüksek iyinin ne olduğu sorusuna içinde bulunduğu tarihsel ve sosyolojik koşullardan etkilenerek cevaplar vermiştir. Bu ise felsefi sonuçların mutlak bir kesinlik taşımadığını gösterir.

Bu parçadan felsefeyle ilgili aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

A) Göreli bir bilgi olduğu

B) İçinde bulunduğu koşullardan etkilendiği

C) Aynı sorulara farklı cevaplar verildiği

D) Dogmatik olmadığı

E) Sonuçlarının herhangi bir değerinin olmadığı

11. Sokrates, insan için en zor olanın seçme anı olduğunu söyler. Ona göre hayatın sunduğu bütün seçeneklerin bize ne kazandıracağını hesaplayarak her yerde ve her zaman mümkün olan en iyi hayatı seçebiliriz. Bütün bunları düşünür, ruhun aslını da göz önünde tutarsak, hayatın iyisiyle kötüsünü ayırt edebiliriz.

Bu parçada felsefenin aşağıdaki hangi işlevinden söz edilmektedir?

A) Hayatı anlama

B) Özgün fikirler elde etme

C) Doğru bilgiye ulaşma

D) Yeni fikir akımları geliştirme

E) Bilme isteğini geliştirme

12. Bilme edinimi, özne ile nesne arasında kurulan bağla gerçekleşir. Bilginin konusunu; insanın, karşısında bulduğu veya zihinde ürettiği toplumsal, politik, ekonomik, psikolojik her tür olay ve olgu oluşturmaktadır. İnsan, hem dış dünyadaki nesne hakkında hüküm veren özne hem de bir başkasının bilgisine konu olan nesne konumunda olabilir.

Buna göre bilginin ortaya çıkışı ile ilgili aşağıda verilen yargılardan hangisi doğrudur?

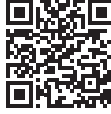
A) Bilginin oluşumunda hem özne hem nesne olmak zorundadır.

B) Bilginin konusu dış dünyadaki deneyimlerdir.

C) Bilgi onu üreten öznenin algısına bağlıdır.

D) Bilgi belli bir süreçte oluşur.

E) Bilgi dış gerçekliktir.

2019 TYT

1. Kimileri felsefenin çözümsüz meseleler ile soyut ve yaşamdan kopuk fikirlerden ibaret olduğunu sanır. Hatta bunlar felsefenin "boş konuşma" olduğunu bile söylerler. Yaşamın hızlıca akıp geçtiğine, bu yüzden derin düşünmenin gerekli olmadığına inanırlar. Dahası birtakım önemli konulara kıyısından köşesinden ilişenleri "Felsefe yapma!" diyerek azarladıkları bile olur. Oysa felsefe yapmak, "hayatı doğrudan deneyimleme tavrından" ve "yaşamla yüzleşme" düşüncesinden ayrı tutulamaz. Hatta felsefeyle iç içe olan insan, yaşamın ne olduğunu sorgularken aynı zamanda yaşamın görünen yüzünün ötesine de nüfuz eder.

Bu parçadan felsefeyle ilgili aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılamaz?

A) Var olanın ardındaki gerçeği arar.

B) Bireyin deneyimlerinden bağımsız değildir.

C) Sorunlara genelgeçer soyut çözümler sunar.

D) Herkesin ilgilendiği bir alan değildir.

E) Hayatın özünü ve anlamını sorgular.

2018 TYT

2. Sokrates bilgeliği tanımlarken onun özelliğinin her şeyi bilmek değil, neyi bilip neyi bilmediğini bilmek olduğunu söyler. Bu bakımdan felsefe bilgelik arayışı diye de tanımlanır. Felsefe öğreniminin insanlara kazandıracağı önemli özelliklerden biri de insanların bildikleri konuda konuşmayı, bilmediklerindeyse susmayı öğrenmeleri olacaktır. Bu özelliği kazanan kişi fikri sorulduğunda bilmediği bir konuda insanları yanlış yönlendirmeyecektir. Örneğin biri ona "Hangi eylemlerimiz erdemlidir?" diye sorduğunda, "erdem" kavramının tanımına ilişkin bir bilgisi yoksa "Bilmiyorum." deyip karşısındakini yanlış yönlendirmemiş olacaktır.

Bu parçada felsefenin aşağıdaki işlevlerinden hangisi vurgulanmaktadır?

A) Hakikati arama ve ona ulaşma isteğinin güçlenmesi

B) Kavramsal ve refleksif bilginin pratik yaşama aktarılmasını sağlaması

C) Eleştirel bakış açısını geliştirmesi

D) Tümel bilgiyi hedef edindirmesi

E) Sorularının yanıtlar kadar önemli olduğunun farkındalığını kazandırması

3. Düşünmek insanın bir yetisi, zorunlu bir yaşam koşuludur. İnsan dediğimiz zaman öncelikle düşünen varlığı anlıyoruz. Pascal'a göre insanın tüm değeri düşüncesindedir. İnsan yaşamının bir yüzü eylemse öbür yüzü düşüncedir. Shakespeare'in Hamlet'inde bize bu insan gerçeği şöyle anlatılır: "Konuşmadan önce düşün, eylemeden önce tart." Yine Hamlet'te düşünmeyle ilgili şu cümleyle karşılaşırız: "Hiçbir şey kendinde iyi ya da kötü değildir, her şey o şeyle ilgili düşüncelerimize bağlıdır." Düşünmeyenlerin büyük bir çoğunluk oluşturduğu, düşüncenin lüks sayıldığı bir dünyada her şeye karşın düşünen insanı gerçek insan diye belirliyoruz.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Düşünen insan gerçek insandır.

B) Düşünme yetisi sadece insana özgüdür.

C) İnsan yaşadığı sürece düşünmek zorundadır.

D) İnsan düşüncelerinden bağımsız bir şekilde hareket edebilir.

E) İnsan, yapmak istediklerini eyleme dökmeden önce düşünür.

4. Filozof asla bilinenle yetinmez. Bilinenin derinliklerine inerek, ilk nedenlerden itibaren sorgulama yapar. Hatta filozoflar o denli sorgulamalar yapar ki kendilerini sordukları bu soruları da sorgularken bulabilirler. Sorgulamak filozoflar için bir buluştan ziyade bitmez bir arayıştır. Kendilerine bir alan belirleyip sadece o alan üzerine sorgulama yapmaz filozoflar. Evren, insan ve doğa bütünüyle onların ilgi alanıdır.

Bu parçada felsefi soruların aşağıdaki özelliklerinden hangisine değinilmemiştir?

A) Sorgulamanın ağırlıkta olması

B) Özü kavramaya yönelik olması

C) Konu evreninin geniş olması

D) Refleksif olması

E) Sorularının cevaplarından daha değerli olması

5. Felsefede sorular çok önemlidir. Çünkü felsefe sorularla gelişir. İnsan zihni, gelişen ve değişen varlık, bilgi ve değerler hakkında sürekli bir arayış içindedir.

Parçada felsefi soruların hangi özelliğine yönelik bir açıklama yapılmıştır?

A) Akıl ve mantık ilkelerine dayanması

B) Dogmatik olmaması

C) Varlığın özüne yönelik olması

D) Kesin cevaplar içermemesi

E) Öznel nitelikte olması

6. **Öğrenci**: Felsefe nedir?

Öğretmen: Felsefe uygarlığın özüdür ya da ruhudur. Her felsefe öncelikle belli bir uygarlığın, sonra daha geniş çerçevede insanlığın ürünü olan tüm uygarlığın, dünya uygarlığının duygu ve düşünce dünyasını içerir. Bu nedenle her felsefede uygarlık değerleri belli bir bakış açısına göre açıklanır. Sözüm o ki zamanda ve uzamda iç içe geçmiş uygarlıklar düzeninde insan olmanın anlamı en özlü anlatımını felsefede bulur. Bu noktada felsefe tarihini bilmek, tüm insanlığa mal olmuş büyük bir bilgiyi, deneyimi kazanmak gibidir.

Öğrenci: O hâlde felsefe ile insan uygarlığına ait tüm düşünce birikimini kazanabilir miyiz?

Öğretmen: Evet, kesinlikle. Felsefe bizi büyük insanlığa bağlarken aynı zamanda kendimiz olma olanağı da verir.

Bu diyaloğun <u>ana fikri</u> aşağıdakilerden hangisidir?

A) Felsefe zihni canlı tutan bir etkinliktir.

B) Bir millete özgü olarak ortaya çıkan felsefe, insanlığın ürünü olur.

C) Ruhun en iyi hekimi felsefedir.

D) Güçlü bir felsefesi olan milletler doğru görüş ve doğru eylem üretebilirler.

E) Felsefe, uygar insanın son danışma ve tartışma alanıdır.

7. "Felsefe, yolda olmaktır."

K. Jaspers'in bu sözü, felsefenin aşağıdaki hangi özelliğini dile getirmektedir?

A) Dogmatik olmaması

B) Subjektif olması

C) Bitmişlik ve kesinliğin olmaması

D) Çağın koşullarından etkilenmesi

E) Merak sonucunda ortaya çıkması

8.
- İbn Sînâ'ya göre felsefenin veya hikmetin amacı nesnelerin hakikatlerini bir insanın ulaşabileceği kadar bilmesidir.
- Gazâlî'ye göre hikmet, insani aklın elde edebileceği bilginin kesin ve gerçek delillerle ilahi kaynağa dayandırılarak elde edilmesidir.
- El Kindi'ye göre hikmet, değer ve mertebe yönünden sanatların en üstünüdür. Felsefe, varlığın hakikatini insanın akıl gücü ölçüsünde bilmesidir.

Düşünceleri verilen bu filozoflarla ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Hikmet sahibi olabilmek için felsefe yapmak gerektiği düşüncesini savunurlar.

B) Bazı filozoflar hikmetin ilahi kaynaklı olduğunu iddia etmiştir.

C) Felsefeden çok hikmet kavramına önem verdikleri söylenebilir.

D) Hikmeti, insanın elde edebileceği en üst mertebe olarak değerlendirirler.

E) Felsefenin insan aklının bir ürünü olduğunu savunurlar.

9. Felsefede bir kavramın temellendirilmesi, o kavram üzerine kafa yormayı gerektirir. Ancak felsefenin bu kafa yorma işi bazen zaman kaybı olarak değerlendirilebiliyor. Bu düşünme tarzı felsefeciye haksızlıktır. Çünkü o, bu süreçte üzerinde durduğu kavramı her yönüyle aydınlatma denemeleri yapmakla meşguldür.

Bu parçada savunulan görüş aşağıdakilerden hangisidir?

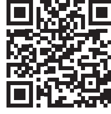
A) Felsefe bilgiye ulaşma çabasının ürünüdür.

B) Felsefi temellendirme, kavramların derinlemesine değerlendirilmesidir.

C) Kavramlara yönelik bilgi oluşturulurken, deneyim önemlidir.

D) Kavram karmaşası, bilginin oluşumunu olumsuz etkiler.

E) Felsefe ele aldığı her görüşü eleştiri süzgecinden geçirir.

1. Sistemli felsefenin MÖ 500-600'lü yıllarda İyonya'da ortaya çıktığı kabul edilse de aslında felsefe; insanın kendi aklı ile var olan her şeyi sorgulaması üzerine başlamıştır. Bundan dolayı felsefenin mitostan logosa bir geçiş olarak da ortaya çıktığı söylenebilir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi felsefenin ortaya çıkış süreci hakkında söylenemez?

A) Felsefe; insanın aklın sınırları dışındaki açıklamaları bir kenara bıraktığı zaman ortaya çıkmıştır.

B) Felsefede mitostan logosa geçiş süreci, eleştirel düşünme ile beraber başlamıştır.

C) Felsefi sorgulama sayesinde insan aklı bir dönemden diğer bir döneme geçmiştir.

D) İnsanlar felsefe sayesinde olağanüstü açıklamaları bırakıp olağan açıklamalara yönelmişlerdir.

E) Felsefedeki tüm sorgulamalar deney ve gözleme dayandığı için olgusal bilgilere ulaşılmıştır.

2. Bir sorunun felsefi bir soru olabilmesi için dünyada yaşayan bütün insanları ilgilendiren bir soru olması gerekir. Ayrıca sorulan sorunun mutlak cevabı verilmemiş ve bilimin de sınırları içerisine girmemiş olması gerekir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi felsefenin sorularından biri olamaz?

A) Hayatın anlamı nedir?

B) Evrenin arkhesi nedir?

C) Herkesin üzerinde uzlaştığı bir ahlak yasası var mıdır?

D) Bilgilerimizin kaynağı nedir?

E) Bir grup içinde bulunmak insan davranışlarını nasıl etkiler?

3. Platon'un idealar teorisi düzenli, tutarlı bir yapıya sahiptir. Bu yapı içinde Platon kendine ait bir düzen inşa etmiştir ve bu düşünceleri için bir açıklama modeli oluşturmuştur.

Buna göre Platon'un teorisini inşa süreci felsefenin özelliklerinden hangisiyle ilişkilendirilebilir?

A) Refleksiflik

B) Eleştirellik

C) Sistemlilik

D) Evrensellik

E) Rasyonellik

4. Bir çocuğun dünyayı keşfederken yararlandığı merakta felsefi bir yön bulunur. Marangozun üretim yaparken ideal tasarımı arayışında felsefi bakış açısının izleri vardır. Siyasetçinin devleti nasıl ideal şekilde yöneteceği konusunda yaptığı tartışma da bilim insanının buluş yaparken yatığı sorgulama da felsefi düşüncenin özelliklerini barındırır.

Bu parçada asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) Düşünen her birey bir filozoftur.

B) Felsefe tüm insanlığa seslenir.

C) Felsefe insanın en önemli uğraşıdır.

D) Felsefe yaşamla yakından ilişkilidir.

E) Felsefe kendi üzerine düşünebilen bir etkinliktir.

5. Filozof yalnızca evreni, doğayı ya da yaşamı sorgulamaz, düşünmez. Çoğu zaman bunlardan daha fazla yaptığı sorgulamanın kendisini de düşünür. Düşünceleri üzerine de düşünür. Bu açıdan düşüncenin kendine yönelmesi, öze dönük bir eylemdir. Burada düşünmenin, sorgulamanın kendisi felsefenin konusu hâline gelmektedir. "Bilinç kendi dışındaki gerçekliği olduğu gibi bilebilir mi?" sorusu bu türden bir sorudur.

Bu parçada felsefi düşüncenin hangi özelliği anlatılmaktadır?

A) Evrensel olma

B) Sistemli olma

C) Refleksif olma

D) Eleştirel olma

E) Tutarlı olma

6. Herhangi bir şeyi konu alabilen ve ele aldığı şeyin yapısını, doğasını, sınırlarını, mümkün olup olmadığını soran, derinleştiren sorular felsefi sorulardır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi felsefi bir soru değildir?

A) İktidarın kaynağı nedir?

B) Ortak estetik yargılar var mıdır?

C) Hayatın bir anlamı var mıdır?

D) Bireyin toplumdaki siyasal hakları nelerdir?

E) İnsan ahlaki eylemde bulunurken özgür müdür?

7. Felsefede filozofların varlığın hakikatine yönelik, sürekli devam eden ve çoğu zaman birbirine aykırı olan fikirleri vardır. Bilimde ise böyle değildir. Tarihsel süreçte bilimlerde hep öğrenilmesi gereken gerçekler vardır. Bilim insanı kendisinden önceki bilim insanının görüşlerini değerlendirerek araştırmasını yapar.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisine kesinlikle ulaşılamaz?

A) Felsefe filozoflar arasında uzlaşılan fikirlerle ortaya çıkar.

B) Bilimsel bilgi birikimli olarak ilerler.

C) Felsefe varlığın bilgisini aramaya yönelik bir etkinliktir.

D) Bilim, sorgularken kendinden önceki bilgileri de dikkat alır.

E) Felsefe, hakikate ulaşmak için hep yolda olmaktır.

8. “Filozof, hiçbir düşünce coğrafyasının vatandaşı olamaz.”

Wittgenstein bu sözüyle felsefenin hangi özelliğine vurgu yapmıştır?

A) Refleksif olduğuna

B) Evrenselliğine

C) Aklın ürünü olduğuna

D) Yığılımlı ilerlediğine

E) Sistemli ve tutarlı olduğuna

9. Filozofun sorduğu sorular günlük, bilimsel, sanatsal ve dinî sorulardan farklıdır. Filozof, bilme ve anlama merakını sorduğu sorularla geliştirir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi felsefi soru niteliği taşımaz?

A) Ölümden sonra yaşam var mıdır?

B) Varlığın mahiyeti nedir?

C) Evrensel ahlak yasasına ulaşılabilir mi?

D) Bugün yağmur yağacak mı?

E) Mutluluk nedir?

10. Filozoflar insan yaşamını ilgilendiren her şey hakkında akıl yürütür ve akla dayalı açıklamalar yaparlar. Evrensel bir bakış açısıyla her şeyin anlamını sorgularlar. Bilgiyi, bilmeyi sever; gerçeğin doğru bilgisine yani hakikate ulaşmak için çaba gösterirler. Bu arayışta her tür bilgiyi eleştirel bir gözle değerlendirirler. Böylelikle esasında hepsinin yaptığı felsefe denilen düşünme etkinliğidir. Öyleyse bu kadar çok anlayışın olması bize, felsefenin hiç bitmeyecek bir sorgulama ve araştırma olduğunu gösterir.

Buna göre filozofların farklı düşünce ve anlayışlara sahip olması felsefenin hangi özelliğiyle ilgilidir?

A) Yığılımlı ilerleme

B) Refleksiflik

C) Sistemli olma

D) Eleştirellik

E) Akılsallık

11. Her medeniyette felsefi düşünce ve disiplinlerin gelişme dönemlerinden önce mitos, masal, mistik öğreti ve tecrübeler belirli bir bilgi birikiminin oluşmasını sağlamıştır. Filozofların çalışmaları, kendilerinden sonrakiler için temel olması ve felsefenin gelişip sistemleşmesine katkı sağlaması açısından önemlidir. İlk medeniyetlerin kozmos ve erdem anlayışları felsefi düşünce üzerinde oluşum ve gelişim açısından etkili olmuştur. Ancak tüm bu bilgi birikiminin de katkısıyla felsefe sistematik hâle gelebilmiştir.

Buna göre aşağıdaki medeniyetlerden hangisinde felsefi düşünce sistematik bir hâle gelmiştir?

A) Çin

B) Hint

C) İran

D) Antik Yunan

E) Mezopotamya

12. Felsefe, ayak izinin olmadığı bir yolda yürüme cesareti gösterebilmektir. Diğer bir deyişle, insanın kendi aklı ve düşünceleriyle yolunu çizmesidir. Kant, bu durumu “Aklını kullanma cesareti göster!” diyerek dile getirir. Bunun için ilk önce cesaret, şüphe ve bilme çabası gerekmektedir.

Buna göre felsefi düşünce için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

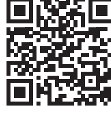
A) Eleştirel ve sorgulayıcıdır.

B) Sistemlidir.

C) Yığılarak ilerler.

D) Refleksiftir.

E) Tutarlıdır.

1. Herhangi bir düşünceyi ele alırken aklın süzgecinden geçirme, iyi ve kötü yönlerini ortaya koyarak değerlendirmedir. Dünyayı alışılageldik hâliyle kabul etmek yerine dünyanın olağanüstü yanlarına odaklanma durumudur. Filozofun düşünceleri için bir açıklama modeli oluşturması ve düşüncelerin model içerisinde bağlantılı olması durumudur. Felsefi düşüncenin birbirini etkileyen ve bu etkileşimle biriken bir niteliğe sahip olmasını ifade eder.

Bu parçada felsefi düşüncenin aşağıdaki özelliklerinden hangisi belirtilmemiştir?

A) Hayret etme
B) Sistemli olma
C) Yığılımlı ilerleme
D) Eleştirel olma
E) Şüphe duyma

2. Felsefe insanların hayretinden, kendisini ve çevresini sorgulamasından doğmuştur. Güdüleri karşılanmamış bir insan için en önemli şey gereksinim duyduğu güdüsüdür. Aç olan insan için yemek önemlidir. Ancak bu tip güdüleri karşılandıktan sonra bir çaba içine girer ki ne olduğunu, dünyanın nasıl oluştuğunu, ölümden sonra ne olduğunu, yaşamın anlamını ve benzerlerini öğrenmek ister. Bu da felsefeyi oluşturur.

Buna göre felsefenin doğuşunda aşağıdakilerden hangisi önemlidir?

A) Öznellik
B) Evrensellik
C) Tutarlılık
D) Sistemlilik
E) Merak

3. Felsefe bir daire oluşturur. İlk ya da dolaysız olan bir noktası vardır çünkü ne olursa olsun bir başlangıç yapmak zorundadır, tanıtlanmış olmayan, bir sonuç olmayan bir başlangıcı olmalıdır. Ama felsefenin kendisiyle başladığı şey dolaysızca göreli bir şeydir çünkü bir başka son noktada sonuç olarak görünmek zorundadır. Felsefe havada asılı durmayan bir ardışıklıktır, dolaysızca başlayan değil, ama kendi üzerine geri dönen bir şeydir.

Bu parçada felsefi düşüncenin hangi özelliği üzerinde durulmuştur?

A) Hayret etme
B) Merak etme
C) Şüphe duyma
D) Yığılımlı ilerleme
E) Eleştirel olma

4. Felsefe tarihine bakıldığında aynı sorular yüzyıllarca birçok kere sorulmuş ancak aynı sorulara farklı filozoflar hep birbirinden farklı cevaplar vermişlerdir. Çok nadir olarak birbirlerinin cevaplarına yakın cevap verenler olsa da cevaplardaki farklılık hep göze çarpmaktadır. Tarihin küçük bir bölümüne baktığımızda bile bunun birçok örneğini görmek mümkündür. İlk Çağ felsefesinde özellikle cevabı aranan arkhe problemine Thales su, Herakleitos ateş, Anaksimandros apeiron ve Empedokles su, toprak, hava ve ateş cevabını vermiştir.

Parçada sözü edilen farklılığın nedeni felsefenin aşağıdaki özelliklerinden hangisi ile ilgilidir?

A) Refleksiflik
B) Akılsallık
C) Tutarlılık
D) Öznellik
E) Birikimsellik

5. Felsefede, bilimlerde olduğu gibi herkes tarafından kabul edilmesi gereken doğru, kesin bilgiler veya sonuçlar söz konusu değildir. Çünkü felsefede amaç doğru bilgiye sahip olmaktan çok o bilginin aranmasıdır. Yani felsefede cevaplar değil, sorular önemsenir. Bu nedenle felsefede yeni bir soru ortaya atmak, bir soruya cevap vermekten çok daha önemlidir.

Bu parçada felsefenin vurgulanmak istenen asıl yönü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Felsefe genel geçer açıklamalara ulaşmaya çalışır.
B) Felsefede düşüncelerden çok, düşünürken izlenilen yol esastır.
C) Felsefe akıl ilkelerine dayanır.
D) Felsefe çağın koşullarından etkilenir.
E) Felsefe eleştirel bir bilgi türüdür.

6. Filozoflar inanılmaz bir biçimde, yaşamda anlam arıyorlar ve bunu ontolojik düzeyde üretmedikçe, üretemedikçe doyum bulamıyorlar. Peki, bu filozofların içine illâki, Batı'daki felsefi disiplinler ve düşünce tarihi içindeki insanlar mı girer? Dar anlamda "evet", geniş anlamda ise felsefe edimi içerisine; yaşam üzerine düşünmek, estetik üzerine düşünmek, bilgi üzerine düşünmek, ahlak üzerine düşünmek yani üzerine düşünmek girer. Bu bağlamda filozof düşünme üzerine düşünür.

Bu parçada felsefi düşüncenin aşağıdaki özelliklerinden hangisi vurgulanmaktadır?

A) Sorgulayıcı olma
B) Sistemli olma
C) Evrensel olma
D) Tutarlı olma
E) Refleksif olma

7. Bilinç insanın düşüncesi, duygusu, iradesi, karakteri, heyecanı, kanısı, sezisi vb. gibi bütün anlak süreçlerinin toplamıdır. Nesnel gerçekliğin insandaki yansıtıcısıdır.

Buna göre bilinç kavramını en doğru ifade eden seçenek aşağıdakilerden hangisidir?

A) İnsanın kendi üzerine farkındalığı

B) İnsanın doğada olup bitenler ile ilgili farkındalığı

C) İnsanın iç ve dış dünyası hakkında farkındalığı

D) İnsanın evrenin geçmişi ve geleceği hakkında farkındalığı

E) İnsanın toplumların gelişimi hakkındaki farkındalığı

8. Sokrates'e göre aristokratların sahip oldukları fikirler sağlam bir temele dayanmıyordu çünkü onlar herkesçe kabul görmüş normları, mantıklı olup olmadıklarını sorgulamadan benimsemişlerdi. O, sistemli bir biçimde yaşam sürdürmenin teknik ayrıntıları dikkate almadan hatta bunlarla ilgili bir fikre sahip olmadan çömlekçilik ya da ayakkabıcılık meselesine soyunmaya benzediğini belirtir. İyi bir çömlek ya da ayakkabı yapmak, sezgiyle olacak iş değildi; öyleyse çok daha karmaşık olan yaşamı sürdürme işi nasıl olur da hedefler üzerine bir an bile kafa yormaksızın mümkün olabilir?

Bu parçada felsefi düşüncenin en çok hangi özelliğe sahip olması gerektiği vurgulanmıştır?

A) Öznenin kendi etkinliğine dayalı olma

B) Önceki bilgi birikimini dikkate alma

C) Tutarlı düşünceler oluşturma

D) Eleştirel ve rasyonel yaklaşma

E) Sistemli ve planlı yönelme

9. Bir düşünme disiplini olan felsefe, varlığa bütünsel bir perspektifle yaklaşmaktadır. Bunu da kendi içinde barındırdığı alt dallarla yapar.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi felsefenin alt dallarından birisi <u>değildir</u>?

A) Ontoloji

B) Epistemoloji

C) Aksiyoloji

D) Sosyoloji

E) Bilim Felsefesi

10. Felsefede üretilen düşünceler filozofların ortak birikimleri ile oluşur ve üzerinden zaman geçmesine rağmen o düşünceye tekrar dönerek düşüncenin üzerinde düşünülebilir. Bunun yanında düşüncelerin belli bir doğrultuda birbirine bağlı ve tutarlı olması o düşüncenin felsefi düşünce olması açısından önemlidir.

Bu parçada felsefi düşüncenin aşağıdaki özelliklerinin hangisinden söz <u>edilmemiştir</u>?

A) Çelişki taşımama

B) Eleştirel olma

C) Sistemli olma

D) Yığılımlı ilerleme

E) Refleksif olma

11. Toplumda farklı inanışlar, görüşler, yönetim biçimleri ve ahlaki değerler vardır. Bunca farklılığa rağmen insanların düşünme ve tartışma özgürlüğü sayesinde gerçeklere ulaşabiliyoruz. Çünkü gerçekler farklı düşüncelerin bir araya gelmesiyle doğar. Toplumsal hayatta uyum içerisinde yaşamak, farklılıklara saygı göstermek ancak felsefeyle mümkün olabilir. Farklılıklara hoşgörüyle bakmakla yetinmeyip onların değişimin ve ilerlemenin kaynağı olduğunu bize ancak felsefe gösterebilir.

Parçaya göre felsefenin toplumsal hayata katkısı aşağıdakilerden hangisi <u>olamaz</u>?

A) Akla ve iradeye değer verilen bir toplum oluşmasını sağlar.

B) Farklı toplulukların bir arada yaşamasını sağlar.

C) İnsanların kendi hayatlarına yer ve yön tayin etmesini sağlar.

D) İnsanların kendilerini özgür şekilde ifade edebilecekleri bir ortam oluşmasını sağlar.

E) Ön yargıların giderilmesini sağlar.

12. Felsefe ile düşünme, kurallı ve eleştirel düşünmeyi, eleştirel düşünmenin ilkelerini işe koşmayı, kendini açık ve anlaşılır bir biçimde ifade edebilmeyi gerektirir. Eleştirel düşünme ilkelerinin uygulandığı bir düşünme eylemi bireye her an her şeyin değiştiğinin ilan edildiği, hiçbir şeyin yenilik kadar kolay eskimediği bir çağda ayağının basabileceği sağlam bir zeminin hâlâ var olduğu duygusunu yaşatır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi eleştirel düşüncenin felsefe açısından önemine ilişkin bir ifade <u>değildir</u>?

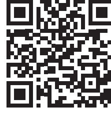
A) Sorunlara çözüm üretmeyi sağlar.

B) Olaylara çok yönlü bakabilmeyi sağlar.

C) Yeniliklere uyum sağlamayı kolaylaştırır.

D) Kendini doğru ifade etme imkânı sunar.

E) Kalıplaşmış yargılara bağımlı olarak düşünmeyi gerektirir.

1. Felsefe, insanın düşünme yetisi var olduğundan bu yana süregelen bir etkinliktir. Bu yeti Sümerler, Eski Mısır ve hatta eski dünyanın en ilkel kabilelerinde de aktif olarak mevcuttur. Ancak felsefe denilince başlangıç olarak Antik Yunan düşünürleri akla gelir. Bunun en büyük nedeni, felsefenin bu dönemde sorular üzerinden cevaplar bulmaya çalışmasıdır. Yani bir anlık düşünme eylemi yerine uzun bir zaman harcanıp çaba sarf edilmiştir. Nihayetinde bu düşünmeler üzerine yazılar yazılmış, tartışmalar yapılmış ve günümüze ulaşmıştır.

Yukarıdaki parçaya göre felsefenin Antik Yunan'da vücut bulmasının asıl sebebi onun hangi özelliğinden kaynaklanmaktadır?

A) Sistemli olması

B) Eleştirel olması

C) Öznel olması

D) Akla dayalı bir eylem olması

E) Her çağın etkinliği olması

2. Felsefenin bazı özellikleri şöyledir:

- Herhangi bir düşünceyi ya da görüşü ele alırken onu hemen kabul etmek yerine akıl süzgecinden geçirmektir.
- Bilim ve felsefenin temelinde yer alan, zihni harekete geçiren bilme isteğidir.
- Felsefenin zihinsel bir etkinlik olmasının yanında akıl ilkeleri ve akıl yürütme kurallarına uygun olmasıdır.

Bu özelliklere ait kavramlar aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak sıralanmıştır?

A) Temellendirme - Hayret Etme - Sorgulama

B) Eleştirel Olma - Merak Etme - Rasyonel Olma

C) Rasyonel Olma - Şüphe Duyma - Tutarlılık

D) Sorgulama - Refleksif Olma - Sistemli Olma

E) Evrensel Olma - Merak Etme - Yığılımlı İlerleme

3. Felsefe, Karl Jaspers'in dediği gibi "Düşünme uğraşında yolda olmak" ise bu yolu yürümek için iyi bir başlangıç noktasına gereksinim var demektir.

Buna göre felsefe için gerekli olan bu başlangıç noktası aşağıdakilerden hangisi olabilir?

A) Toplumsal değerleri benimseme

B) Eleştirel ve sorgulayıcı düşünme

C) Otoritelerin görüşlerine başvurma

D) Genel doğrulara göre düşünme

E) Dünyayı olduğu gibi kabul etme

4. Toplumsal değişme ve gelişmeyle birlikte insanların yaşanan olayları açıklama şekli de değişim göstermiştir. Örneğin Antik Yunan'da bir dönem doğada yaşanan olaylar mistik ögelerle açıklanmış ve felsefenin konusu da bu mistik ögelerden oluşmuştur. Daha sonraları bilime verilen önemle birlikte doğadaki olaylar mantık ve akıl yoluyla açıklanmaya başlanmış, böylece felsefe mistik ögelerden uzaklaşmıştır.

Bu parçada <u>asıl anlatılmak istenen</u> aşağıdakilerden hangisidir?

A) Toplumda yaşanan gelişmeler felsefeyi etkiler.

B) Bilimsel çalışmalar mistik ögelere katkıda bulunur.

C) Felsefe ve toplumun gelişimi birbirinden ayrı ilerler.

D) Dinsel olaylar yaşanılan toplumun düşüncesini etkiler.

E) Felsefe, toplumun dinî unsurlarından etkilenir.

5.
- Bilimsel araştırmalar kendisinden önce yapılan araştırmaların sonuçlarından etkilenir ve bilimsel gelişmelere katkı sağlar.
- Filozoflar bir düşünceyi ortaya koyarken kendisinden önce ortaya koyulan düşüncelerden ve filozoflardan faydalanır.

Buna göre bilimsel ve felsefi bilgiyle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Yığılımlı ilerleme özelliği taşımaktadırlar.

B) Düşünceleri tutarlılık içerisinde ifade ederler.

C) Deney yöntemini kullanırlar.

D) Sorgulayıcı bir tavırla bilgileri ele alırlar.

E) Olguların doğruluğunu konu edinirler.

6. Kimi anlayışlara göre Batılı düşünürlerin Orta Doğulu düşünürlerden farkı olarak kendi hudutlarında düşünür çıkarmaları gösterilmiştir. Kendi hudutlarında düşünür çıkarmak ya da kendi hudutlarında felsefe yapmak demek, düşünürün görüşlerini oluştururken içinde yaşadığı toplumunun değerlerinden, inancından ve yaşantısından etkilenmesi ve bu unsurlar çerçevesinde düşünce üretmesi demektir. Doğal olarak her filozof içinde yaşadığı toplumun ve çağın evladıdır. Toplumsal değerlerin ve dönemsel şartların filozofların üzerinde etkisiz olduğunu savunmak akıl tutulmasından başka bir şey değildir. Ancak her filozof ürettiği fikirlerle birlikte toplumunu ve çağını aşmalı, toplumsal ve zamansal olarak ötelerde bulunan başka insanlara seslenmelidir. Yani filozof pergel gibi olmalıdır; bir ayağıyla yaşadığı topraklara sabit olmalı, diğeriyle dünyayı dolaşmalıdır.

Parçada eleştirilen duruma karşı anlatılan felsefe özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

A) Eleştirellik B) Tutarlılık C) Evrensellik

D) Subjektiflik E) Refleksiflik

7. Sokrates'e göre bilgi anlamında değerli olan, kişinin kendini bilmesidir. Ona göre bilgi erdeme, erdemse mutluluğa ulaştırır. Sokrates "Bildiğim tek şey, hiçbir şey bilmediğimdir." diyerek kendine dönük sorgulamasına dair düşüncesini dile getirir.

Bu açıklamada felsefi düşüncenin aşağıdaki özelliklerinin hangisinden söz edilmektedir?

A) Refleksif olma

B) Sistemli olma

C) Yığılımlı ilerleme

D) Evrensel olma

E) Rasyonel olma

8. Felsefe ne zaman ortaya çıktı? sorusuna tam tarih vermek mümkün değildir. Çünkü felsefe dediğimiz şey rasyonel düşünmeyi ifade eder. Bir arada yaşayan ve bunun için birtakım kurallar belirlemeye başlayan insan topluluğu ne zaman ortaya çıktıysa felsefi düşünüş o zaman yeşermeye başlamıştır, diyebiliriz.

Buna göre felsefenin ortaya çıkışı ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Refah seviyesi yüksek toplumlarda ortaya çıkmıştır.

B) Mitolojiye dayalı yaklaşımlarda kendini bulmuştur.

C) Oluşmasında birçok medeniyetin katkısı olmuştur.

D) Ortaya çıkışında toplumsal yaşamın etkisi vardır.

E) Felsefe özgür düşünce coğrafyasının ürünüdür.

9. Mısır ve Mezopotamya'da bilimin kuramsal nitelikte sorulara yönelemediği, Çin ve Hint'teki felsefenin zaman zaman mitolojik düşünce ve dinî açıklamayla iç içe girmiş olduğu yerde, Antik Yunan pratik kaygılardan uzak bir biçimde, anlamak ve merakını gidermek için felsefe ve bilimle uğraşmıştır. Yunanlılar felsefeyi dinî veya mitolojik açıklamadan bağımsız bir açıklama tarzı olarak öne sürmüşlerdir. Başka bir deyişle, Çin ve Hint düşüncesi çoğunlukla dinî düşünceyle karışmıştı ve zaman zaman da pratik bir nitelik arz etmekteydi.

Bu parçadan felsefenin ortaya çıkışıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi <u>çıkarılamaz</u>?

A) Mısır'da bilimin pratik kaygılarla yapıldığı

B) Antik Yunan'ın evrene ilişkin problemlere mitolojiyle yanıt verdiği

C) Hint medeniyetinin mitolojiden kopamadığı

D) Antik Yunan'ın teoriyaya yükseldiği

E) Çin düşüncesinin dinle iç içe olduğu

10. Filozof düşüncelerini tutarlılık içinde dile getiren ve bu düşüncelere dayalı felsefi sorular sorabilen kimsedir. Filozof hayatı, insanı, evreni sorgulayan, kendi düşünceleriyle kavrayan kişidir. Her dönem ele alınan konulara dair yeni sorular soran ve bu sorularla yeni bir bakış açısı geliştirebilendir. Filozof, eleştirel düşünen ve özgün düşünceler üreten kimsedir. Wittgenstein'ın belirttiği gibi "Filozof, hiçbir düşünce coğrafyasının vatandaşı olamaz."

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Filozof, sorularının yeni sorular doğurduğu kişidir.

B) Filozof sürekli yeni soruların ve yanıtların arayışı içerisindedir.

C) Filozof dönemin otoritelerine göre düşüncesine yön veren kişidir.

D) Filozofun ortaya attığı düşünceler çelişkilerden uzaktır.

E) Filozofun düşüncesi yeni sorularla gelişir.

11. Felsefe sorularla doğar, büyür ve gelişir. Onu yönlendiren hep bu sorulardır. Bu sorular genel sorulardır ve cevapları her döneme göre farklılık arz etmiştir. Bu yüzden felsefede bir bitmişlik tükenmişlik söz konusu değildir. İnsanoğlunun doğayı ve kendini bilme isteği sonsuza kadar sürecektir. Bu süreçte insana yardımcı olacak disiplin felsefedir.

Parçadan hareketle felsefe için aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Sorularıyla evreni ve insanı anlamak ister.

B) Sonuçları kesindir.

C) Bütüncül bir bakış açısına sahiptir.

D) Felsefe eleştiriye açıktır.

E) Felsefede cevaptan çok soru önemlidir.

12. E. Husserl'e göre, birey "düşünüyorum" diyemez, "düşündüğümü düşünüyorum" diyebilir. Buna göre düşünme edimi her an kendi kendisinin bilincinde olma hâli içerisinde gelişir. Bu durum, bilincin kendisi de bir nesne olarak yine kendine yöneldiğini, yani her bilinç yaşantısının aslında kendi nesnesini içerdiğini, her bilinç yaşantısının bir bilinci olduğunu ifade eder.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi vurgulamaktadır?

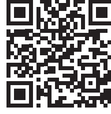
A) Refleksif düşünme

B) Tutarlı düşünme

C) Kuşkucu düşünme

D) Tümevarımsal düşünme

E) Genelden özele doğru düşünme

1. Çelişiklik özneleri ve yüklemleri aynı olan önermelerin nitelik ve nicelik yönünden farklı olması durumudur. Çünkü bir önerme aynı anda doğru ya da yanlış olamaz.

Bu parçadan hareketle "Her insan düşünendir." **önermesinin çelişiği olan önerme aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Hiçbir insan düşünen değildir.

B) Düşünenlerin birçoğu insandır.

C) Bütün düşünenler insandır.

D) Bazı insanlar düşünendir.

E) Bazı insanlar düşünen değildir.

2. İki önerme arasında çelişikliğin olabilmesi için hem nitelik hem de nicelik farklılığı olması gerekir. Zihin bunlardan hangisini evetlerse diğerini değillemek zorundadır. Biri doğru olursa diğeri yanlış olmak zorundadır. Bu iki önerme bir arada kullanılarak argümantasyon yapılamaz. Argüman oluştururken önermeler kavram ya da fikirle birbirine bağlanmalı, öğeleri arasında karşılıklı bağlantı ve uyum bulunmalıdır.

Bu parçaya göre bir argüman aşağıdaki ölçütlerden hangisine sahip olmalıdır?

A) Objektiflik

B) Genelleyicilik

C) Apaçıklık

D) Tutarlılık

E) Kesinlik

3. Gazâlî'ye göre bu akıl yürütme türü, bilinmeyenin bilinen ile değer kazanmasıdır. Yani bir tikel hakkında verilen hükmü, diğer bir tikel hakkında da vermektir. Bir tikelde bulunan özellikler ile diğer tikelde bulunan özelliklerin benzetilmesi sonucu ortaya konulan hükmün, benzeyen diğer tikele de aktarılması durumudur.

Bu parçada Gazâlî,

I. Tümdengelim

II. Tümevarım

III. Analoji

akıl yürütme türlerinden hangilerini açıklamıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) II ve III

4. K. Popper'a göre tümel teoriler tekil önermelerden çıkarılamaz.Birkaç tane kara karga gözlemliyoruz diye tüm kargaların kara olduğu sonucuna ulaşamayız. Sonuç olarak kuramlar hiçbir zaman gözlem ifadelerinden çıkarılamaz ve rasyonel olarak temellendirilemez.

Bu parçada K. Popper aşağıdakilerden hangisini eleştirmiştir?

A) Yanlışlanabilirlik ilkesini

B) Tümevarım yöntemini

C) Bilimin değerini

D) Bilimsel araştırma etiğini

E) Tümdengelim yöntemini

5. Felsefe öğretmeni öğrencilerinden akıl yürütme türlerine örnek vermelerini ister. Bir öğrenci söz alarak "Başarılı olan her sporcu düzenli antreman yapar. Ben de başarılı bir sporcuyum ve düzenli antreman yapıyorum." der.

Bu parçada öğrenci,

I. Tümdengelim

II. Tümevarım

III. Analoji

akıl yürütme türlerinden hangilerine örnek vermiştir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) II ve III

6. Herakleitos "Aynı ırmakta iki kez yıkanılamaz" derken içinde yaşadığımız evrenin ve bizlerin sürekli değişim ve oluş hâlinde olduğunu, değişimi anlamak için zamanı düşünmenin yeterli olduğunu söyler. Parmenides ise değişimin olanaksızlığını anlatırken aslında her şeyin tek bir varlık olduğunu, adına değişim dediğimiz şeyin duyularımızın yanılgısı olduğunu ve bu nedenlerden ötürü değişimin olmadığını ifade eder. Görüldüğü gibi filozoflar görüşlerini "Ben böyle düşünüyorum" diyerek bırakmamışlar, düşüncelerini gerekçeleriyle birlikte açıklamışlardır.

Bu parçada felsefi düşünmede aşağıdakilerden hangisinin önemi vurgulanmıştır?

A) Farklı akıl yürütme biçimlerini kullanması

B) Sorgulayıcı düşünceye önem vermesi

C) Görüşlerin kendi içinde tutarlı olması

D) Temellendirmeye dayanması

E) Sistemli olarak ilerlemesi

7. Amerikan filmlerinde mahkeme salonlarında sıklıkla karşılaştığımız bir replik vardır. Tanıklar bazen ”Doğruyu yalnızca doğruyu söyleyeceğime yemin ederim.” ya da “Gerçeği yalnızca gerçeği söyleyeceğime yemin ederim” derler. Fakat gerçeklik, varlığın kendisidir. Dile getirilen yargının gerçeklikle uyuşması ise doğruluktur.

Buna göre doğruluk ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) Önermenin somut dünya ile uyumlu olmasıdır.

B) Bilginin nesnesi ile örtüşmesidir.

C) Düşüncenin gerçeklikle uygunluğudur.

D) Yargının gerçekliği yansıtmasıdır.

E) Olgusal olarak kanıtlanabilmesidir.

8. “Aynı niteliğin aynı anda, aynı özneye, aynı yönden hem bağlı olması hem de bağlı olmaması imkânsızdır. Örneğin; Biri bir şeyin olacağını, bir başkası bu aynı şeyin olmayacağını söyleyecek olsa bu ikisinden birinin doğruyu söylemesi gerektiği açıktır. Çünkü bunlardan ikisi aynı anda doğru olmayacaktır.”

Aristoteles bu parçada aşağıdaki kavramlardan hangisi ile ilgili düşüncelerini açıklamaktadır?

A) Çelişiklik

B) Analoji

C) Formel doğruluk

D) Soyut gerçeklik

E) Tutarlılık

9. Gündelik yaşamın soruları yapıp etmelerle yani eylemlerle örülmüştür. Yaşamın içinde sorduğumuz soruların çoğu eylemlerle ilgilidir ve yaşamın içine gömülmüştür. Soran kişi de belli bir ihtiyaca yönelik eksikliği dile getirir. Oysa felsefe soruları gündelik yaşamın üstünde yer alır. Bu soruların varlığınızı ayakta tutmakla veya yaşamımızı düzenleyip işlemekle doğrudan doğruya bir ilişkisi yoktur. Çünkü bir felsefe sorusu ne eylemden çıkar ne de eylem ile giderilebilir.

Nermi Uygur’un “Bir felsefe sorusu nedir?” **adlı makalesinden derlenen bu metinde felsefi soruların aşağıdaki özelliklerinden hangisi vurgulanmıştır?**

A) Eleştirel bir niteliğe sahip olması

B) Köklerini yaşamın içinden alması

C) Yöneldiği konulara göreceli bakması

D) Pratik yaşamın ötesinde yer alması

E) Hayata dair problemleri çözmeye çalışması

10. Kısır döngü hatalı akıl yürütme türlerinden biridir. Birinci önermenin ikinci bir önermeye atıfta bulunarak desteklenmesine rağmen ikinci önermenin de zaten birinci önermeyle destekleniyor olmasıdır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi kısır döngüye örnektir?

A) Yiğit dünyanın bir sonu olduğunu söyledi fakat bunu ispat edemediğine göre dünya sonsuzdur.

B) Yemek yemediğine göre cimridir.

C) Sena okula gelmediği için devamsızlıktan kalmıştır. Devamsızlıktan kaldığı için okula gelmez.

D) Bizim ailedeki kadınların saçları uzundur. Demek ki tüm kadınlar uzun saçı sever.

E) Öğrenciler not istediğine göre hocanın notu kıttır.

11. Söylev sanatı, insanı söyleyeceğinden uzaklaştırıp kendi yoluna çeker. Gösteriş için herkesten başka türlü giyinmek, gülünç kılıklara girmek nasıl pısırıklık, korkaklıksa konuşmada bilinmedik kelimeler, duyulmadık tümceler aramak da bir medreseli çocuk çabasıdır. Ah keşke Paris’in zerzevat çarşısında kullanılan kelimelerle konuşabilsem!

Montaigne’in *Denemeler* adlı eserinden alınan bu parçadan aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Hitabetin gücü düşüncenin çizdiği sınırlara bağlıdır.

B) Güzel konuşma süslü ve özenilmiş bir anlatıma sahip olmalıdır.

C) Etkili konuşmak görkemli kavramları sözün akışı içine dâhil etmektir.

D) Konuşmalarımız karşımızdaki insanlarda hayranlık uyandırmalıdır.

E) Kullandığımız kelimeler karşımızdakilerde anlam bulmalıdır.

12. Önermeler, doğru ya da yanlış mantıksal değer taşıyan, yargı bildiren cümlelerdir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi bir önermedir?

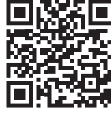
A) Okulun yanına yeni bir çocuk parkı yapıldı.

B) Bu kitabı mutlaka okumalısın.

C) Felsefe yazılısından kaç aldın?

D) Umarım maske ve mesafeye dikkat edersin.

E) Lütfen git ve bir daha gelme!

1. Felsefede ileri sürülen bir görüş ya da sav için bir dayanak göstermek gerekir.

Buna göre felsefeyle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Varlığı bütün olarak ele alır.

B) Eleştirici ve sorgulayıcıdır.

C) Cevaplardan çok sorular önemlidir.

D) Temellendirmeye dayalı bir düşüncedir.

E) Çağın koşullarından etkilenir.

2. Bilgi felsefesinin temel konularından olan doğruluk ve gerçeklik ilişkisi hakkında filozoflar, bazı doğruluk ölçütleri geliştirmişlerdir. Bu ölçütlerden en önemlisi olan tutarlılık, bize sağlam bir zeminde hareket etme fırsatı vererek süreç boyunca, artık güvenlik sigortamız olacaktır.

Parçadan çıkarılacak sonuç aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tutarlılık bilginin can yeleğidir.

B) Gerçeklik, özneden bağımsızdır.

C) Doğrunun ölçütü dış dünyada işe yaramasıdır.

D) Felsefede doğru bilgiye ulaşmak imkânsızdır.

E) Bilginin sınırı dış dünyadaki gerçeklikten ibarettir.

3. Herakleitos "Gerçeği söz hâline getirmeden, başka deyişle dile dökmeden önce insanlar anlamadılar." demiştir.

Herakleitos'un bu sözle anlatmak istediği aşağıdakilerden hangisidir?

A) Dil, kültürü oluşturan bir ögedir.

B) Düşünce varlığını dil ile gerçekleştirir.

C) Gerçeklik düşünülemez, yalnız sözle ifade edilir.

D) Düşünme ve konuşma eylemleri birbirinden farklı şeylerdir.

E) Gerçeklik genel ve soyut olduğu için anlamak ve anlatmak güçtür.

4. Felsefe karanlıkları delmek gibi bir şey, karanlıkların içinden ufacık bir gün ışığı bulup bu ışığı büyük bir ateş topuna dönüştürmek.

Felsefe ile ilgili söylenen bu sözlerden, aşağıdaki sonuçlardan hangisi <u>çıkarılamaz</u>?

A) Felsefe bilinmeyene doğru sürüklenip gider.

B) Felsefe olayları derinlemesine inceler.

C) Felsefe küçük ipuçlarını değerlendirir.

D) Felsefenin görevi karanlıkları aydınlığa çıkarmaktır.

E) Felsefe cevapları henüz bulunmamış soruların üzerine gider.

5. Her çağdaki sanatsal yaratımın özellikleri ve anlamı her zaman kendi ifadesi olduğu toplum tasarısıyla nedensel bir bağlantı içindedir. Buna göre sanat, toplumsal tepkilerin ve düşünce farklılıklarının etkisinde kalmıştır. Toplumsal bilinç biçimi geliştikçe ve toplumun manevi yaşam içindeki rolü arttıkça, toplumsal devinimlerin sanat yaratımı üstündeki etkisi de o denli artmıştır.

Bu parçadaki görüşe göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Toplumun sanat üzerinde bir etkisi yoktur.

B) Sanat evrensel ürünler ortaya koyar.

C) Sanatçı topluma yön veren bir kişidir.

D) Sanat üretildiği toplumdan etkilenir.

E) Toplumun sanata etkisi sanatçıyı kısıtlar.

6. I. İnsanın olay, varlık veya herhangi bir düşünceye dair bir anlayış geliştirmesi

II. Doğru ya da yanlış bir yargı bildiren cümleler

III. Belli kanıtlara dayanarak ortaya atılan yeni bir yargı

Verilen tanımlar <u>sırasıyla</u> aşağıdaki kavramlardan hangisine karşılık gelir?

A) Önerme - görüş - argüman

B) Önerme - argüman - görüş

C) Görüş - önerme - argüman

D) Argüman - görüş - önerme

E) Görüş - argüman - önerme

7. Titius'a göre felsefe, yaşama ve evrene karşı bir vaziyet alıştır. Parmak izlerimizin, göz retinalarımızın farklı olması gibi her insan gerek dış görünüşü, gerek duygu ve düşünceleriyle birbirinden ayrılır. Ürettiği her argümanla aslında bir bakıma hakikat denizini doldurmaktadır. Farklılığımızla üretilen bilgiler arttıkça ve bu bilgiler paylaşıldıkça zenginleşti insanlık.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

A) Her insanın bakış açısı birbirinden farklıdır.

B) Bilgilerimiz, olaylar karşındaki bakışımızı belirler.

C) Felsefi bilginin artması, bakış açımızı zenginleştirir.

D) Bilgilerin artması, hayatımızı daha anlamlı kılar.

E) Belli bir filozofun düşüncesine uygun yaşamamız gerekir.

8. Felsefede sorular cevaplardan daha önemlidir. Peki, nasıldır bu felsefe soruları? Hiç düşündünüz mü? Felsefe tarihinde yer alan Sokrates'in diyaloglarının önemi de eserlerinin içeriğinde yer alan soruların niteliğinden gelmektedir. Bulunduğumuz ortamlarda tartışırken çoğu zaman bilgimizi plansız ve amaçsız olarak sunarız. Hâlbuki Sokrates'in soruları hiç de plansız değildir. Onun soruları çoğu zaman kişinin bir fikre neden sahip olduğunu, fikrin öncekilerle ilişkisini, faydasını; söz gelimi o fikrin karşıtının ne olduğunu ya da fikrin çürütülmesini sağlayan ve düşündüren sorulardır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Sokratik sorulara örnek gösterilemez?

A) Bu söylediğin bize nasıl yardımcı oluyor?

B) Sana katılmayan birisi ne söylerdi?

C) Bu söylediğin önceden söylenenlerle uyuşuyor mu?

D) Bu fikri tartışılmaksızın nasıl kabul ettirirsin?

E) Bunun doğruluğunu nasıl sınarsın?

9. Sizce bu dünyada kaç farklı kalem vardır? Bin, on bin belki de milyon tane. Kurşun, tahta, tükenmez gibi birçok türde ve yüzlerce farklı renkte milyonlarca farklı kalem… Buna rağmen biz hangi kalemi görürsek görelim, zihnimizdeki kalem kavramının içine bu kalemi yerleştiririz. Ama bir fincanı gördüğümüzde aklımıza kalem gelmez ve o fincanı kalem kavramıyla ilişkilendirmeyiz. "Bana kalemi verir misin?" dediğimde fincana değil kaleme yöneliriz. Çünkü fincan fincandır. Kalem ise kalemdir.

Bu parçadan çıkarılacak en kapsamlı sonuç aşağıdakilerden hangisidir?

A) Her varlığın ayrı bir kavramı vardır.

B) Kavramlar bireylerin öznel deneyimleri sonucunda oluşur.

C) Kavramlar insan zihninde doğuştan mevcuttur.

D) İnsanlar kavram kargaşası yaşayabilir.

E) Kavramlar zaman içinde farklı anlamlarda kullanılır.

10. Tümevarım, tek tek olayları gözlemleyerek yargılara ulaşmaktır. Tümevarımın bize yaşadığımız dünya hakkında oldukça güvenilir bilgiler sağladığı düşüncesi her zaman yol gösterici olmuştur.

Buna göre tümevarım hakkında aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Mantıksal doğrulara ulaşır.

B) Mutlak olarak kanıtlanmış bilgiler verir.

C) Geçmişe yönelik açıklamalardan oluşur.

D) Özelden genele varmaktır.

E) Genel prensiplere dayanarak gözlemleri açıklar.

11. Felsefe öğretmeni, ahlak felsefesi dersinde sınıfa bir soru yöneltmiş ve A öğrencisi ile B öğrencisinden aşağıdaki cevapları almıştır.

A öğrencisi: Ahlak, insanın ortaya koyduğu bir ürün değildir. Doğaüstü bir güç tarafından belirlenmiştir.

B öğrencisi: Bence ahlak, insan zihninin bir ürünüdür.

Bu cevaplardan hareketle öğretmenin sorusunun aşağıdakilerden hangisi olduğu söylenebilir?

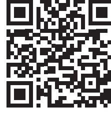
A) Ahlakın kaynağı nedir?

B) Ahlaki eylemlerin amacı nedir?

C) Evrensel ahlak yasaları mümkün müdür?

D) İnsan, ahlaki eylemde bulunurken özgür müdür?

E) Bütün insanlar için ortak bir iyi ve kötü var mıdır?

2021 TYT

1. Kimileri felsefenin geçmişe takılıp kaldığını ve binlerce yıldır aynı soruları sorduğunu, buna karşın bilimin, durmaksızın ilerlediğini ve insanların hayatında köklü değişikliklere neden olduğunu, teknolojik gelişmeler bir yana yeme içme alışkanlıklarını bile farklılaştırdığını düşünmekte. Oysa felsefe, bilimler gibi dinamik bir şekilde ilerlemez belki ama güncel olandan da bağını hiçbir zaman koparmaz. Çağdaş düşünürlerin "İyi nedir?" gibi geleneksel sorunlar üzerine düşünmeyi sürdürürken aynı zamanda bilimin uğraştığı yapay zekâ, insan klonlama, paralel evrenler gibi konuları da felsefi olarak ele almaları bunun en önemli kanıtıdır.

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabilir?

A) Felsefe bilimle karşılaştırıldığında tümüyle durağan bir yapıya sahiptir.

B) Felsefe insana ve doğaya dair her konu ile ilgilenmektedir.

C) Günümüzde felsefe de bilim kadar teknolojik gelişime katkı sağlamaktadır.

D) Bilimsel bilgi tekrarlanabilen, sistemli ve düzenli bir bilgidir.

E) Bilim daha çok cevaplarla uğraşırken felsefe sorulara odaklanır.

2021 TYT

2. Copernicus, modern bilimsel devrimin sembolü hâline gelmiş olan eserinin ön sözünde şu ifadelere yer verir: "İtinalı ve hünerli bir gözlemle göksel hareketlerin kaydını tutmak bir astronomun görevidir. Yine astronom, geometrinin prensiplerinden yararlanarak sadece geçmiştekiler için değil gelecekteki benzer hareketler için de doğru hesaplar yapar. Bu kitaptaki tezlerin imkân dâhilinde olması bile gerekmiyor, gözlemlere uyan bir hesap sunmaları ve bu hesapların isabetli çıkması kâfidir." Bu ifadeler, modern bilimsel devrimin temelinde çok daha eski bir felsefi problemin bulunduğunun göstergesidir.

Bu parçada sözü edilen felsefi problem aşağıdakilerden hangisiyle ilgilidir?

A) Bilen - bilinen ayrımı

B) Doğruluk - gerçeklik ayrımı

C) Varlık - varoluş ayrımı

D) Gerçek varlık - ideal varlık ayrımı

E) Madde - biçim ayrımı

3. Doğruluk nedir? Bu soruyu kendi aklınıza dayanarak; "yanlış olmayan" şeklinde cevaplayabilirsiniz. ''Peki, yanlış nedir?'' diye sorulsa: aynı akıl, "Yanlış, gerçeklikle uyuşmayandır." şeklinde felsefi bir cevap verebilir. Bir septik, "gerçeği" ulaşılabilen bir şey olarak görmediğinden, doğruluğu tartışmayı dahi kendi aklına aykırı bulacaktır. Klasik bilim anlayışı ise bu soruya olgusal bir perspektifle yaklaşarak; nesnelerin gerçekliğinin denetlenebilirliği üzerinden cevap üretecektir.

Parçadan "doğruluk" **kavramı ile ilgili çıkarılabilecek temel düşünce aşağıdakilerden hangisi olabilir?**

A) Doğru bilgi, mümkün değildir.

B) Doğru bilginin kaynağı akıldır.

C) Doğru bilginin kaynağı konusunda farklı bakış açıları söz konusudur.

D) Doğruluk ile ilgili ortak bir uzlaşı söz konusu değildir.

E) Doğruluk bireye ve topluma göre değişmemelidir.

4. "Dünya yuvarlaktır." önermesi "Dünya" diye adlandırdığımız gezegenin yuvarlak olması hâlinde doğru, olmaması hâlinde ise yanlış değeri almaktadır. Buna karşılık "Dünya" kendi başına ne doğrudur ne yanlıştır fakat o gerçek bir varlıktır.

Buna göre doğruluk ve gerçeklik ile ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Doğruluk bir değerdir.

B) Gerçeklik bir tür var olma durumudur.

C) Doğruluk düşünceye bağlıdır.

D) Gerçeklik insan algısından bağımsızdır.

E) Doğruluk bilginin nesnesine uygunluğudur.

5. İçinde bulunduğumuz bu dünyada, var olan şeyler arasındaki düzen fikri, Aristoteles'i "nedensellik" ilkesine itmiştir. Hume ise tam tersine "nedensellik" düşüncesini reddedip bunun bir alışkanlıktan kaynaklandığını, evrende düzensizliği de görebileceğimizi savunmaktadır.

Bu iki görüşten yola çıkılarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Evrende bir amaçlılık ve yönelim vardır.

B) Evren tek bir şey tarafından oluşturulmuştur.

C) Evrende amaçlılık söz konusu değildir.

D) Her ikisi de varlığın var olma amacını sorgulamıştır.

E) Her ikisinin de düzen ve nedensellik arasındaki ilişkiye bakış açıları farklıdır.

6. "Şu an sizin için önemli olan nedir?" diye sorulsa açlığın sınırında olan bir kişi "Yiyecek" der. Sıcaktan bunalan bir kişi "Serinlik" der. Kendisini yalnız hisseden birisi, "Başka insanlarla beraber olmak" der. Acaba tüm bu ihtiyaçlar karşılansa yine de tüm insanları ilgilendiren başka şeyler var mıdır? Evet, her şeyin ötesinde insanların ihtiyaç duyduğu başka bir şey vardır: İnsanlar, kim olduklarını ve neden yaşadıklarını bilmek isterler. Bu isteklerini karşılamak için de felsefi bir tavra ihtiyaç duyarlar.

Bu parçaya göre felsefeyle ilgili çıkarılabilecek en doğru yargı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Felsefe, sorduğu sorularla bilimin ufkunu açar.

B) Felsefe, insanların yaşamını anlama ve hakikati görme merakından doğar.

C) Felsefe, yaşamın sınırlı alanlarında insanlığa ışık tutan bir disiplindir.

D) Felsefe, binlerce yıldan beri ortaya konan fikir ve düşünceleri tanıma olanağı sağlar.

E) Felsefe, pratik yaşamda akıl yürütebilmek için gerekli temelleri oluşturur.

7. Felsefe tarihinde pek çok filozof, töz problemiyle ilgilenmiştir. Leibniz, cevherlerin sonsuz sayıda, her biri bölünemez bir "monad"; yani bir "birlik"ten oluştuğunu düşünmektedir. Demokritos'un söylediğinin tersine, cevherin etkinliğini ve gücünü, maddi bir şey olarak değil, maddî olmayan bir şey olarak düşünmüştür. Descartes varlığın "ruh ve beden" olmak üzere iki, Spinoza ise "bir" cevherden oluştuğunu ifade etmektedir.

Parçada anlatılan görüşlerin ortak problemi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Varlığın özünde madde olup olmaması

B) Tözün nitelik ve niceliğinin ne olduğu

C) Cevherin mahiyetinin anlaşılamaması

D) Varlığın somut ya da soyut olması

E) Cevherin niteliği ve sayısının değişmemesi

8. G. Berkeley, görünüş ve gerçeklik ikilemi sorununu ele aldığında varlığı algı yoluyla temellendirmek istemiştir. Dış dünyanın gerçekliğini zihin tarafından algılamayla temellendiren Berkeley için duyum ve deneyim dışında bir hakikatten söz edilemez. Ancak G. Berkeley'in aksini savunan görüşün argümanına bakılırsa "Benim göremiyor olduğum şeylerin var olma ve olmama olasılığı, aslında aynı doğruluk değerine sahiptir." Bu durumda tek tip bakış açılarından kaçınmak gerekir.

Paragrafta G. Berkeley'e yapılan eleştiri aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tek gerçekliğin ideal varlıklar olması

B) Gerçekliğin, salt algıya dayandırılarak açıklanması

C) Görünen ve gerçeklik ikileminin zihinsel bir yanılgı olması

D) Dış dünyanın gerçekliğinin reddedilememesi

E) Gerçeği algıya dayandıranların metafiziği reddetmemesi

9. 20. yy'da etik, "iyi", "doğru", "ödev" gibi kavramların ne anlama geldiğinin gösterilmesi ve "Neden yalan söylememem gerekir?", "Niçin ahlaklı olmalıyım?" türünden soruların temellendirilmesi üzerinde durulmuştur. Günümüzde özellikle teknoloji alanında yaşanan hızlı değişim, sadece doğada değil bizim yaşamımızda ve gelecek nesiller üzerinde de çeşitli tahribatlara yol açmaktadır. Bu nedenle günümüz etiği sadece teorik tartışmalar yapmakla kalmayıp insanın ve doğanın karşı karşıya kaldığı sorunlarla ilgili çözüm üretmek üzerine de çalışmaktadır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi bu durumun sonucu olarak gösterilebilir?

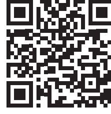
A) İnsan merkezli bakış açısı gelişmiştir.

B) Uygulamalı etik alanlarının önemi giderek artmıştır.

C) Etik, ahlaki eylemin amacı nedir? sorusu ile kendini sınırlamıştır.

D) İnsanın doğaya egemen olması gerektiği görüşü pekişmiştir.

E) Teknolojik gelişmelerin her durumda desteklenmesi gerektiği anlaşılmıştır.

1. İlk Çağ'daki filozof temsiline yalnız Antik Yunan'da rastlıyoruz. Bir yandan hayatın en yüksek ereğini bilgide bulan, bilmek için yaşayan, öbür yandan edindiği bilgileri yaşamına temel yapmak isteyen bu filozof temsili ancak Antik Yunan'da var. Thales, Protagoras, Empedokles böyle bir insan için tipik örneklerdir. Eski Doğu kültürlerinin hepsinde bulduğumuz Tanrı ile kul arasında aracılık eden, dolayısıyla gizli, esrarlı birtakım güçlere sahip olduğuna inanılan kapalı rahipler kastı Antik Yunan'da hiçbir zaman olmamıştır. Burada din adamı yerine araştırıcıyı, düşünürü buluyoruz. Bu düşünür temsili de büyük bir saygının konusudur.

Bu parçaya göre aşağıdaki yargılardan hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Antik Yunan filozoflarına göre yaşamın en yüksek amacı bilgidir.

B) Antik Yunan'da Tanrı ile kul arasındaki ilişkileri düzenleyen bir otorite bulunmamaktadır.

C) Antik Yunan filozofları araştıran bir düşünür özelliğine sahiptir.

D) Antik Yunan filozofları inancı yaşamın temelinde gören araştırmacı düşünürlerdir.

E) Antik Yunan filozofları yaşamın temeline bilgiyi koymuşlardır.

2. Rönesans dönemine ait ütopyalardan biri de Francis Bacon'ın *Yeni Atlantis* adlı eseridir. Bu eserde ideal devlet anlatılır. Bu devlet "Ben Salem" adlı bir adada bulunmaktadır. Devlet kendi içine kapalı bir yaşam sürmektedir. Kendi dışındaki dünya ile hiçbir ilgisi olmayan bu adadan yalnız başka yerlerdeki bilim ve tekniği öğrenmek ve bilgi toplamak için 12 yılda bir gemi dışarıya gönderilir. Ayrıca bu devlette Bilimler Hazinesi adında bilme ve araştırmayı düzenleyen bir merkez bulunmaktadır. Bilimler Hazinesi'nin görevi bütün varlıkları incelemek, her şeyin nedenini araştırmaktır. Onun toprağı, suyu, göğü, bitkiler ve hayvanları inceleyen ayrı kolları vardır. Bu kollarda bilgileri toplayan, saklayan ve değerlendiren bir yığın görevli çalışır.

Parçadan hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Devlette tıpkı insan gibi doğal bir düzenin parçasıdır.

B) Devleti oluşturan güç, toplum iradesidir.

C) Devletin temeli sosyal adalet düşüncesine bağlıdır.

D) Devlet herkesin mutluluğunu sağlamak için vardır.

E) Devletin varlığı ve gücü bilgi temeline dayanmaktadır.

3. Stoacılara göre doğada meydana gelen her şey insanlığın kullanımı için yaratılmıştır ve insanlar bizzat birbirlerine yararlı olabilsinler diye doğmuştur. İnsanlar elinden gelen şeylerin en iyisini yapmalı, kendisini eğitmeli ve gerçekleştirmelidir. Bunun gibi bütün meselelerde doğayı rehberimiz olarak görmeliyiz. Başka bir ifadeyle, özne kendini tanımlama ve gerçekleştirme safhalarından her ikisinde de doğayı örnek almalıdır. Erdeme yönelen bireyden beklenen budur.

Aşağıdakilerden hangisi parçada anlatılmak istenen görüşe ters düşen bir yaklaşımdır?

A) Bilinçli insan doğaya rağmen kendi yazgısını kendisi hazırlayan insandır.

B) Bilinçli insan doğa yasalarına aykırı hareket etmemelidir.

C) Bireyler birbirlerine faydalı olabilmek için elinden geleni yapmalıdır.

D) Bilge kişi doğaya ters düşmemeyi yeğleyen kişidir.

E) Doğaya uygun hareket eden birey, erdemli bir yaşam sürer.

4. Öğretmenin, sınıfta uygulayacağı herhangi bir test için yetkin oluşu, onun bu konuyu tam manasıyla özümsemiş olduğu anlamına gelir. Çünkü sınayan, sınanandan daha yetkin olmalıdır. Bir röntgeni inceleyen doktorun hastalığın nerede olduğunu görebilmesi gibi, öğretmende cevap kağıdına baktığı zaman öğrencinin yanıtından, o konuyu hangi ölçüde öğrendiğini veya nerelerde eksikliklerinin olduğunu çıkarsayabilir.

Paragrafta anlatılmak istenen düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

A) Doğru bilgi üretmek için küçük detaylara bakmak zaman kaybıdır.

B) Belli bir alandaki yetkinlik, o alanın derinlemesine kavranmış olmasına bağlıdır.

C) Metafizik önermelerin doğruluğunu denetlemek, uzmanların işidir.

D) Doğru bilgi yoktur, olsa da bilinemez ve başkasına aktarılamaz.

E) Doğru bilginin ölçütü günlük yaşamda işimize yaramasıdır.

5.
- Sıcak havalarda ince, soğuk havalarda kalın giysiler giyilmesi gerektiğinin bilinmesi
- Suyla dolu bir havuza taş gibi bir madde atıldığında taşın dibe batacağının bilinmesi

Verilen bilgilerin ortak özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sezgisel olmaları

B) Deneyimlerle elde edilmesi

C) Doğuştan akıl yoluyla gelen bilgiler olması

D) Temelinde inanç bağının bulunması

E) Olgusal bağlantılarının bulunması

6. I. Pozitivist felsefeye göre bilimsel teorilere ulaşmanın yolu deney ve gözleme başvurarak tek tek olguların bilgisini elde etmektir. Bu olgulara ilişkin deney ve gözlem verileri sistematize edilerek bütünü kapsayan açıklamalara ulaşılır.

II. Bir başka düşünceye göre olgulardan hareketle genel açıklamalara varmanın hiçbir yolu yoktur. Öncelikle gözlem ve deneye kılavuzluk edecek genel açıklamalar vardır. Bu açıklamalar yardımıyla tek tek olguların bilgisine ulaşılır.

Bu iki ifadede izlenen bilimsel yöntem sırasıyla aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

A) Analoji - Tümevarım

B) Tümdengelim - Tümevarım

C) Tümevarım - Tümdengelim

D) Tümdengelim - Analoji

E) Tümevarım - Analoji

7. Felsefede argüman, filozofun görüşünü desteklemek için öne sürdüğü kanıtlarıdır. Bu nedenle de bütün felsefi metinler bir iddiayı temellendirme amacı taşır. Bir felsefi metni okurken ilk önce yazarın görüşü tespit edilmeli, daha sonra yazarın savunduğu görüşü desteklemek için hangi argümanları kullandığına dikkat edilmelidir.

Buna göre argüman ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Savunulan görüş ve argümanlar birlikte tutarlı olmalıdır.

B) Her felsefi görüş bir argümana dayandırılır.

C) Argümanlar akıl yürütme ilkelerine uygun ifadelerdir.

D) Felsefi bir yargının doğruluğu argümanlarla ortaya konulur.

E) Argümanlar bilimsel kanıtlar yoluyla ispatlanır.

8. Bir binayı yaparken zeminin sağlam olması, o binanın geçen zamana rağmen ayakta durması için ne kadar önemliyse bir filozof için de ortaya koyduğu düşüncelerin akla dayanması, mantıksal bir bütünlük içinde görüşlerini gerekçelendirmesi zamana meydan okuması açısından o kadar önemlidir.

Buna göre bir filozofun düşüncelerinde bulunması gereken özellik aşağıdakilerden hangisi olmalıdır?

A) Refleksif olma

B) Temellendirme

C) Evrensellik

D) Tutarlılık

E) Eleştirellik

9. Francis Bacon'ın en başta karşı çıktığı şey bilgisizlikti. Bu sonuç ona göre ne insan aklının yetersizliğinden ne de doğanın anlaşılamayacak denli karmaşıklığından ileri gelmektedir, yalnızca yanlış bir yönteme bağlılıktan kaynaklanmaktadır. O, doğru yöntemi bulduğu iddiasındadır ve bu endüksiyon yani tüm yargı ve genellemelerimizin gözlem ya da deneyle elde edilen olgusal bilgilere dayanması yaklaşımından başka bir şey değildir. Böylece tek tek olgulara ilişkin açıklamalardan genel yargı ve sonuçlara ulaşılabilecektir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi "endüksiyon" **örneğidir?**

A) Bütün çiçekler bitkidir.
Bütün güller çiçektir.
O hâlde bütün güller de bitkidir.

B) Tüm kuşlar uçar.
Serçe bir kuştur.
O hâlde serçe de uçar.

C) Dünya'da ve Mars'ta atmosfer vardır.
Dünya'da yaşam vardır.
O hâlde Mars'ta da yaşam bulunabilir.

D) Metal olan demir ısıtılınca genleşir.
Metal olan bakır ısıtılınca genleşir.
Metal olan alüminyum ısıtılınca genleşir.
O hâlde bütün metaller ısıtılınca genleşir.

E) Bekârlar evli değildir.
Ahmet bekârdır.
O hâlde Ahmet evli değildir.

10. Bilme edimi, oldukça karmaşık bir süreçtir. Şu anda bu satırları okurken bile; belki bir "acaba" deyip merak ettiniz ve bu edimin nasıl gerçekleştiğini kendinize sormaya başladınız bile, kim bilebilir?

Bu parçada aşağıdaki sorulardan hangisine cevap aranmaktadır?

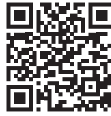
A) Nasıl biliriz?

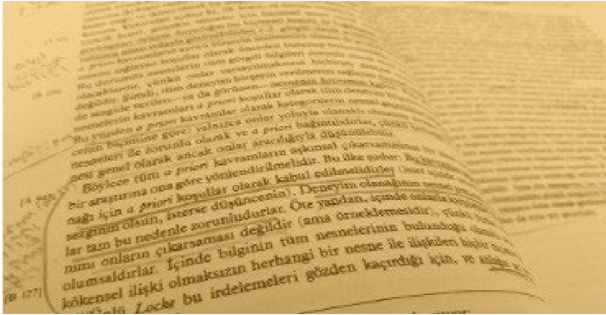
B) Bilginin ölçütü nedir?

C) Bilginin sınırı nedir?

D) Bilginin kaynağı nedir?

E) Bilginin değeri nedir?

1.

Sahaf gezenler iyi bilirler. Bazı kitaplarda kitabı okuyan kişinin kendince hoşuna giden ya da katılmadığı görüşlerin, bazen de bilmediği sözcüklerin altını çizdiği bilinmektedir. Altı çizili sözcükler okur için, en belirgin anlamı çıkaran ana fikir ifadeleri de olabilmektedir. Bu şekilde okurlar kitaba dâhil olmaktadırlar. Okuduğunuz bir kitapta altını çizdiğiniz cümleler ve işaretlemelere yeniden döndüğünüzde göreceğiniz şey, altı çizili sözcüklerden daha fazlasıdır; her çizgi ve işarette kendinizi bulursunuz.

Bu parçanın ana fikri aşağıdakilerden hangisi olabilir?

A) Altı çizili ifadeler sağlam ve ikna edici argümanlardır.

B) Kitaplardaki bilgi içerikleri ile dilsel ifadeler en dikkat çekici söylemlerdir.

C) Kitaplardaki altı çizilen ifadeleri kişinin bakış açısı belirler.

D) Okur için kitaptaki akıl yürütme biçimleri önemlidir.

E) Okur, kavramlara yazarın hangi anlamları yüklediğine odaklanır.

2. Felsefi anlatım bazı filozoflarda aforizma da denilen, düşüncelerin kısa ve öz bir biçimde anlatıldığı şekli ile ortaya çıkar. Bu anlatım şekline kimi zaman maksim, motto, kelam-ı kibar ve ülger de denilmektedir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi bir aforizma olarak değerlendirilemez?

A) Onlar dans ederken görüldükleri için, müziği duyamayanlarca deli sayıldılar.

B) Bir adamın ölçütü güçle ne yaptığıdır.

C) Havanın kararması gece olduğu anlamını içinde taşır.

D) Her şeyi bilecek kadar genç değilim.

E) Sıkıcı olmanın sırrı, her şeyi söylemektir.

3. Leibniz'e göre dil zihnin aynasıdır. Dil zihnin içindeki düşünceyi aktarır. O, ne kadar berrak ise zihnin ürettiği düşünce de o derece berrak olarak dile gelir. İyi düşünmek, iyi dile getirmektir. Çünkü düşünme öncüllerden sonuca varma, kanıtlama, karşılaştırma, gerekçe öne sürme gibi şeyleri içerir. Tüm bunlar dil olmadan gerçekleşemez.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Dil ve düşünceyi birbirinden ayırmak mümkün değildir.

B) Berrak bir düşünceye açık, sade ve berrak bir dille ulaşılabilir.

C) Doğru bir akıl yürütme dilin doğru kullanımı ile mümkündür.

D) Dil, insanı diğer canlılardan ayıran en önemli özelliktir.

E) Dil ve düşünce karşılıklı olarak birbirlerini geliştirirler.

4. İnsan, kavramlara dayanarak yöneldiği şeyleri tanır ve onu bir başkasından ayırır. Her kavram aynı zamanda bir tanım kümesidir. Ancak bir tanım kümesinin ifade ettiği şey, tanımlamada bulunduğu varlıkla birebir örtüşmez çünkü varlıklar birçok özelliğe sahiptir ve bunların hepsinin tanımlamada kullanılmasının çeşitli zorlukları vardır. Bununla beraber varlıkların daha keşfedilmemiş özelliklerinin de olabileceği düşünülecek olursa bu zorluğun imkânsızlık derecesinde olduğu söylenebilir. Kısacası bir varlığa yahut bir nesneye ait sınırlı bir tanım yapmak yani kesin olarak belli olan bir kavram kümesiyle ifade etmek mümkün değildir. "Elma" kavramının ilk hali belki de gözlemlenen varlığın rengi, kokusu gibi özelliklerine dayanarak oluşturulmuş olabilir. Ancak "elma" kavramını işaret eden varlığa yönelik deneyimin artmasıyla beraber onun tanımı da git gide " gülgillerden, çiçekleri pembe veya beyaz bir ağacın kabuğu parlak, sert, kırmızı, sarı ve yeşil renkte, kokusu hoş, tadı ekşi veya tatlı, dokusu gevrek, ufak çekirdekli meyvesi"ne dönüşmüştür. Böylelikle "elma" kavramının tanım kümesi genişleyerek değişmiştir. Aynı zamanda söz konusu dönüşüm düşüncenin gelişmesinin de kanıtı niteliğindedir. Dolayısıyla kavramlar gözlemlerle beraber sürekli yenilenir ve düşünce de gelişir.

Bu parçada dilin işlevi hakkında aşağıdakilerden hangisi vurgulanmaktadır?

A) İletişimi sağlaması

B) Düşünceleri sembolleştirmesi

C) Kesin tanımlamalar yapması

D) Bilgileri yapılandırması

E) Duyguların dışa vurulması

5. Biyolog, daha önce görmediği bir varlık keşfettiğinde onu oluşturduğu yeni kavramla tanımlar. Benzer şekilde filozof da sistematik düşüncesini açıklamak için kavramlar oluşturur. Böylelikle ister bilimsel ister felsefi olsun düşünce üretimi aynı zamanda dilin de gelişmesini sağlar. Aslında bu süreçte dil de düşüncenin gelişimini sağlamaktadır çünkü bilim insanı veya filozof hem düşüncelerini oluşturmada hem de onu açıklamada dilin yardımı ile hareket etmektedir.

Bu parçada dilin düşünce ile olan ilişkisi hakkında aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Kavramların düşünceyle üretildiği

B) Dilin düşünceyi biçimlendirdiği

C) Dil ile düşüncenin birbirini etkilediği

D) Düşünceyi dışa vurmak için dilin gerekli olduğu

E) Dil olmazsa düşüncenin olamayacağı

6. Bir filozofa göre insan zihnindeki bütün algılar, izlenim ve tasarımdan oluşur. İzlenim, zihne giren güçlü algılardır. Tasarım ise düşünme ve akıl yürütme neticesinde oluşan soluk imgelerdir. Algılanan bir varlık, renk ve şekil gibi özelliklerinden hareketle zihinde tasarlanarak isimlendirilir.

Bu parçanın temel argümanı aşağıdakilerden hangisidir?

A) İdeler zihne doğuştan verilidir.

B) Akıl ve duyuyu aşan bilgiler vardır.

C) Bilgilerin kaynağı duyumlardır.

D) Algılar zihinde olanı ortaya çıkarır.

E) Zihindeki bilgiler sezgi yoluyla oluşur.

7. Bilim ve felsefe ilişkili olmakla beraber aynı şey de değildir. İkisinde de amaç, dünyayı ve yaşantısını anlamaktır. Aralarındaki fark yöntem yönündedir. Bilim olgulardan hareket eder, sonuçları olgularla temellendirmeye çalışır. Felsefe de bir çeşit olgu demek olan insan yaşantısında hareket eder. Fakat felsefe ulaştığı sonuçları temellendirme yolunda olgulara değil mantıksal çözümlemeye gider. Tüm bu hareketin çıkış noktası artık felsefi sorular olacaktır. Felsefe mantıksal çözümlemeye felsefi sorularıyla başlayıp bilimden ayrışacaktır. Sonuç olarak felsefe soruları kavrama yönelik problematik düşünme ile yolunu çizecektir.

Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisi felsefi soru niteliği taşır?

A) Yer çekimi nasıl oluşur?

B) İnsan doğasına uygun olan ideal toplum olabilir mi?

C) Bitkiler nasıl fotosentez yapar?

D) Atlar niçin ayakta uyur?

E) Toplumsal değişmenin nedenleri nelerdir?

8. Düşünmenin yapısı ve biçimini çözümlemek mantığın işidir. Mantık içerikle ilgilenmez. Oysa felsefe gerçekliğe ulaşabilmek için mantık ilkelerinden faydalanır.

Bu açıklamadan felsefe - mantık ilişkisiyle ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Felsefe ve mantığın iç içeliği mantık felsefesini doğurmuştur.

B) Felsefe subjektifken mantık kişilere özgü değildir.

C) Felsefe insanlarda bilinç oluşturma çabasında mantığı kullanır.

D) Felsefe içeriğin bilgisine ulaşabilmek için mantıktan yararlanır.

E) Mantık, felsefe tanımını yapmayı üstlenerek felsefeye bilimsel bir kimlik kazandırmıştır.

9. Aristippos, Sokrates'in düşüncelerinden çok ustalıklı bir sentez oluşturmuştur. "Mutlu bir yaşam nedir?" sorusunu sorarak başladığı düşüncesini "Mutlu yaşam; hazzı olabildiğince fazla, elemi olabildiğinde az olan bir yaşamdır." cevabını vererek konuyu açıklamıştır. Yaşamı mutlu kılmak; yaşamımıza elimizden geldiğince fazla haz, olabildiğince az acı katmaktır. Bunun için yapılması gereken, gereksinimlerimizi azaltmak yani olabildiğinde az gereksinimle yaşamaya çalışmaktır. Çünkü gereğinden fazla gereksinim insana zarar verecektir. O hâlde elimizdekilerle yetinmemiz gerekir. Ancak o zaman yaşamın bütün hazlarından yararlanabiliriz.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Acı hayatın vazgeçilmezidir.

B) Mutlu yaşam hazzı fazla yaşamdır.

C) Azla yetinmek insanı mutluluktan uzaklaştırır.

D) Yaşamın bütün hazlarından yararlanmak mümkün değildir.

E) Gereksinimlerimizin artması bizi mutlu eder.

10. Aynı şeyler normal koşullar altında aynı değere sahip değildir. Örneğin karnı aç olan bir insan için yemek, susuz kalan biri için su, soğuktan üşüyen biri için ısı ve karanlıkta kalan biri için ise ışık daha değerlidir.

Buna göre nesnelerin değerini belirleyen ölçüt aşağıdakilerden hangisidir?

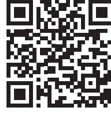
A) Varlığın olgusal karşılığı

B) Varlığın nesnel niteliği

C) Varlığın kişi için ne anlama geldiği

D) Varlığın nesnel ve öznel değerlerinin aynılığı

E) Varlık ve özne ilişkisinin dönüşümlülüğü

1. Wittgenstein, “Dilimin sınırları, dünyamın sınırlarını belirler.” der. Buradaki “dil” ve “dünya” kavramları önemlidir. Dil, doğruluğunu ve yanlışlığını tartışabileceğimiz önermeleri ifade eder. Dünya ile ilgili olarak ise, “Dünya olguların toplamıdır, şeylerin değil.” şeklinde bir ifade kullanılır. Bu cümle ile bir kavramın anlam kazanabilmesi, farklı kavramlarla bir arada olması, farklı kavramlarla tasarımlanması gerektiğini söyler. Dil, dünyayı tasarımlayarak onun hakkında konuşabilir. Dil ancak doğa bilimleri ile ilgili şeyleri söyleyebilir.

Wittgenstein’ın bu görüşlerinden hareketle dil ve dünya ilişkisini anlatan en temel ifade aşağıdakilerden hangisidir?

A) Dünyada deneysel olan her şeyi zihinsel olarak tasarlayıp aktarmamız dil ile olur.

B) Düşünce dünyamızın zenginleşmesi ve yeni fikirlerin üretilebilmesi ancak dil ile olur.

C) Dil içerisindeki tüm ifadeler dünyayı tasarlamamıza fayda sağlar.

D) Dünyayı nasıl algıladığımızı anlatmak ancak dil ile mümkündür.

E) Dil, dünyamızı geliştirip değiştiren en etkili araçtır.

2. Felsefede ileri sürülen fikirler filozoflar tarafından çeşitli şekillerde temellendirilirler:

Örnek 1	Kötülük yapan insan en fazla kendine zarar verir. Hiç kimse bilerek kendine zarar vermez. Kendine zarar vermek bilgisizlikten doğan bir kötülüktür. Demek ki “Hiç kimse, bilerek kötülük yapmaz.”
Örnek 2	Var olan her şeyin varoluşunun bir nedeni ya da gerekçesi olmalıdır. Herhangi bir şeyin kendini üretmesi ya da kendi varoluşunun nedeni olması imkânsızdır. Dolayısıyla nihai bir neden olmazsa ya sonsuz bir biçimde nedenleri takip etmeye devam edeceğiz ya da nihayetinde, zorunlu olarak bir nedene kavuşacağız. Demek ki “Var olan her şeyin varoluşunun bir nedeni ya da gerekçesi olmalıdır.”

Verilenler bir bütün olarak değerlendirildiğinde aşağıdakilerden hangisini örneklendirdiği söylenebilir?

A) Felsefi soru oluşturmayı

B) Dil - düşünce ilişkisini

C) Argümanlarla görüş oluşturmayı

D) Doğruluk - gerçeklik ilişkisini

E) Bilim - hayat ilişkisini

3. Analoji, özelden özele yapılan akıl yürütme biçimidir. Özel durumlar arasındaki benzerliklere dayalıdır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi bir analoji örneğidir?

A) Bütün filozoflar tutarlıdır.
Hegel bir filozoftur.
O hâlde Hegel de tutarlıdır.

B) Kant bir Alman, aydın, akıllı ve filozoftur.
Hegel de Alman, aydın ve akıllıdır.
O hâlde Hegel de filozoftur.

C) Filozoflar düşüncesi üzerine düşünür.
Kant bir filozoftur.
O hâlde Kant da düşüncesi üzerine düşünür.

D) Bütün insanlar ölümlüdür.
Eflatun da insandır.
O hâlde Eflatun da ölümlüdür.

E) Fârâbî rasyonalist bir filozoftur.
Rasyonalist filozoflar akılcıdır.
O hâlde Fârâbî de akılcıdır.

4. Yaşamımızda anlama yetimiz olan aklı elimizden geldiğin-ce mükemmel kılmak bizim için her şeyden faydalıdır. Hatta en büyük mutluluk bundan ibarettir. Gerçekten de mutluluk Tanrı’yı sezgisel olarak bilmekten doğan ruh huzurundan başka bir şey değildir. Aklımızı mükemmel kılmak ise Tanrı’yı, onun sıfatlarını ve onun doğasının zorunluluğundan kaynaklanan eylemlerini anlamaktır. İnsan doğanın bir parçasıdır ve doğa yasaları, insan doğasını kendine itaat etmeye ve hemen her yola başvurarak kendisiyle uyumlu olmaya zorlar.

Spinoza’nın *Ethica* adlı eserinden alıntılanan bu parça, aşağıdaki filozofların görüşlerden hangisiyle ilişkilendirilebilir?

A) “Bilmek güçtür, bilmek doğaya egemen olmaktır.” (F. Bacon)

B) “İnsan acılardan kaçmalı, mutluluğu yakalamalıdır.” (Epikür os)

C) “İnsan her şeyin ölçüsüdür.” (Protagoras)

D) “İnsan elinde olan ile olmayanı bilmeli, doğaya uygun yaşamalıdır.” (Epiktetos)

E) “İnsan belli koşullarda hep belli şekillerde davranır.” (Machiavelli)

5. Paul Graham geliştirmiş olduğu "Anlaşmazlıklar Hiyerarşisi" ile bir tartışmada yaşanan anlaşmazlıklara çözüm bulmaya yönelik bir yol önermiştir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi karşı bir argümanı daha sağlam bir gerekçe ile karşılar?

A) İddiaya karşı bir kanıt sunmadan sadece karşı çıkmak

B) Söylenenden ziyade üsluba karşı çıkmak

C) Tartışma konusunu değil de iddiayı ortaya atan kişiyi eleştirmek

D) Herhangi bir kanıt sunmadan doğrudan kişiyi hedef almak

E) Argümanın dayandığı ana fikri bulup onu çürütmek

6. Doğruluk, bilginin nesnesine uygunluğudur. Nesne soyut yada somut olabilir. Uygunsa doğru, değilse yanlıştır. Gerçeklik ise bir tür var olma-olmama durumudur. "Kar beyazdır." önermesinin doğruluğu, yağan karın gerçekte beyaz olup olmadığına bakmaktan geçer.

Bu parçaya göre doğruluğu gerçeklikten ayıran temel fark aşağıdakilerden hangisidir?

A) Farklı kaynaklardan edinilmesi

B) Yöntemli olarak edinilmiş olması

C) Dış dünyada gözlenebilir olması

D) Bilginin nesnesine uygun olup olmadığı

E) Nesnel ve denetlenebilir olması

7. İnsanın temel hedeflerinin başında varlığını anlamlandırmak gelir. İlkel dönemden itibaren karşımıza çıkan mitler, efsaneler, felsefi görüşler ve dinler insanın anlam arama ve hakikate ulaşma çabasının bir sonucudur. İslam felsefesindeki genel görüşe göre, insanın varlığı anlamlandırma çabası iki şekilde olur. Hakikate ulaşan iki ana yol, vahiy ve akıldır. Nasıl olur da tarihin bazı dönemlerinde hakikate götüren akıl ve vahiy karşı karşıya gelir. Örnek verecek olursak; skolastik dönemde din aklı geri plana iterek tek hakikat olduğunu savunur. Modern felsefe döneminde ise akıl ön plana çıkarılarak din büyük oranda reddedilir.

Bu parçadan hareketle;

I. Gerçeğe ulaşmanın birden farklı yolu vardır.

II. İnsan evrendeki varlığını sorgulamıştır.

III. Düşünce tarihinde uzlaşılar olduğu gibi karşıtlıklar da söz konusu olmuştur.

IV. İnsan varlığını anlamlandırmada aklı her zaman ön planda tutmuştur.

V. Düşünce tarihinde yeni düşünceler önceki düşüncelerin devamı niteliğindedir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız III B) I ve III C) I, II ve III D) I, II ve V E) I, IV ve V

8. Felsefe bizi, hayatımızı, içinde yaşadığımız dünyayı içten ilgilendiren bir bilgidir. Felsefe dışındaki disiplinler de dünyayı, hayatı bir yönüyle ele almaktadırlar ancak felsefe hayatla ilgili, insanla ilgili her kavramı ele alıp inceleyebilen tek disiplindir. Kavramları ele alırken felsefe, derinliğine ne'lik üzerine incelemeler yapar ve böylece kavramların özüne nüfuz eder.

Bu parça için aşağıdaki başlıklardan hangisi uygundur?

A) Felsefe dil ilişkisi

B) Kavramlara felsefe ile bakmak

C) Felsefe dışındaki disiplinlerin hayata bakışı

D) Varlık yaşam ilişkisi

E) Evrenin düzeni ve yaşam

9. İnsanın kendisi ve çevresi hakkındaki farkındalığı bir bilinç hâlidir. İnsanın kendisi hakkındaki bilinçlilik hâli ise öz bilinçtir. Öz bilinç insanın kendi üzerine düşünme, kendinin farkında olma ve bunun üzerine bir arayış içinde olma durumudur. Bilinç ve öz bilinç bilginin ortaya çıkmasında önemli bir yere sahiptir. Çünkü insan hem kendini hem de çevresindeki doğal ve toplumsal dünyayı tanıdıkça bilgi sahibi olur. Bu bilgiler arasında kurduğu ilişkiler, yeni bilgilerin oluşmasını sağlar. Bu sayede insan yaşadığı dünyada bir yabancı gibi kalmayarak kendinin ve evrenin farkına varır. Felsefi düşünceye giden ilk yol böylelikle başlamış olur. İnsanın kendisiyle yüzleşmesi "Ben kimim?", evrenle yüzleşmesi "Evren nasıl oluşmuştur?", hayatla yüzleşmesi ise "Hayatın anlamı nedir?" sorularını sormasını sağlamıştır.

Bu parçadan hareketle aşağıda verilen felsefe tanımlarından hangisi "öz bilinç" ile ilgilidir?

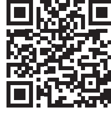
A) "Felsefe, ilkeler ya da ilk nedenler bilimidir." (Aristoteles)

B) "Felsefe, kurallar koymak değil, ortak aklın özel yargılarını çözmektir." (I. Kant)

C) "Felsefe doğruyu bulma yolunda, düşünsel bir çalışmadır." (Platon)

D) "Felsefe mutlu bir yaşam sağlamak için tutarlı eylemsel bir sistemdir." (Epiküros)

E) "Felsefe, insanın, bütün var olanların hakikatini bilerek yetkinleşmesidir." (İbn Sînâ)

1. **Aşağıdakilerden hangisi bilim ve felsefenin varlığı ele alış tarzını yansıtmamaktadır?**

A) Bilime göre varlık olgusaldır.

B) Felsefe varlığı bir bütün olarak ele alır.

C) Felsefe sadece ideal varlığı inceler.

D) Bilim varlığa determinist açıdan bakar.

E) Bilimler yöntemlerine göre varlığı parçalara ayırır.

2. I. Evrenin ana maddesi nedir?

II. İnsan eylemlerinde özgür müdür?

III. Yalnızca maddesel varlıklar mı vardır yoksa tinsel varlık lar da var mıdır?

IV. Varlık var mıdır?

V. Varlık kaç tarzdadır?

Verilen sorulardan hangisi diğerlerinden farklı bir felsefe disiplinine aittir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

3. • Varlığın niceliği nedir?

• Varlığın niteliği nedir?

• Varlık var mıdır?

• Gördüklerimiz gerçek midir?

Verilen sorulara aşağıdakilerden hangisi cevap niteliğinde değildir?

A) Varlık birbirine indirgenemez iki tözden oluşur.

B) Varlık ilk kez Aristoteles tarafından tanımlanmıştır.

C) Varlık dış dünyada gördüklerimizden ibarettir.

D) Var olan her şeyin özü maddedir.

E) Varlık esasen yoktur.

4. Hegel'in felsefesinde tin, ilk başta kendiyle özdeş ve kendisi için varlıktır. Tin, bu aşamada kendini tanımamaktadır. Kendini tanıyabilmesi için kendi olmayanda kendini görmelidir. Kendi olmayan karşıtıdır. Tinin karşıtı doğadır. Doğaya ve evren olmaya dönüşen tin, burada kendini yitirmiştir. Yitirileni çekip koparmak yeni bir dönüşümü gerektirir. Amacı kendini tanımak olan tin, doğayı yeni bir dönüşüme zorlar. Tin ve doğa uzlaşır. Sentezlenen yeni durum, tin ve doğanın mükemmel uyumu olan insandır. İnsanlık tarihi, tinin kendini bulup tanımasının zeminidir.

Bu parçadaki süreç felsefede aşağıdaki kavramlardan hangisi ile ifade edilir?

A) Eş değerlik

B) Diyalektik

C) Görecelik

D) Ereklilik

E) Gerçekçilik

5. Astronomi, uzayı; biyoloji, canlıları; psikoloji ise insan davranışlarını inceler. Bütün bunlarda ortak olan ise var olan şeyler olmalarıdır. Bu bizi varlık hakkındaki en temel soruya götürür.

Buna göre aşağıdakilerin hangisinde felsefenin varlığı kendisine konu edinen disiplini ve bu disiplinin temel sorusu doğru olarak verilmiştir?

A) Ontoloji - Varlık nedir?

B) Epistemoloji - Doğru bilgi mümkün müdür?

C) Etik - Evrensel ahlaki ilkeler var mıdır?

D) Epistemoloji - Değer nedir?

E) Ontoloji - Güzel nedir?

6. Hegel, tarih felsefesini "Geist" dediği tarihin içindeki mutlak ruhla açıklamaya çalışmıştır. Ona göre tarihin hedefi kendi içinde gizli olan mutlak ruhun kendini dışsallayarak ve açığa vurarak metafiziksel bir devlet ortaya çıkarmaktır. Zaten Hegel'e göre gerçeklik, varlığın özündeki benin kendini açığa vurarak gerçekleştirmesinden başka bir şey değildir.

Buna göre Hegel'in varlıkla ilgili görüşleri aşağıdaki hangi felsefî akım içerisinde yer alır?

A) Nihilizm B) Materyalizm C) İdealizm D) Realizm E) Taoizm

7. Eski kültürlerin doğa anlayışlarından ilk kopuş, Antik Yunan filozoflarının her şeyden önce gelen, evrenin ilk unsurunun ne olduğunu soruşturmasıyla başlar. Thales, bu temel ögenin "su", Anaksimenes ise "hava" olduğunu bildirir. Anaksimandros ise bahsi geçen temel ögenin hava ya da su olamayacağını; sınırı olmayan, belirlenemeyen anlamına gelen apeiron olması gerektiğini savunur. Diğer taraftan ise Pisagorcuların doğayı sayısal yolla ussallaştırma yöntemi ortaya çıkar. Bu yöntem, Empedokles'in sevgi-nefret savaşının yönettiği "temel elementleri" ve Demokritos'un öncesiz-sonrasız "atom"larıyla belirgin bir hâle gelir.

Bu parçada aşağıdaki felsefî sorulardan hangisine bir cevap aranmaktadır?

A) Evrenin bir amacı var mıdır?

B) Varlığın niceliği nedir?

C) Varlığın arkhesi nedir?

D) Varlık nedir?

E) Varlık var mıdır, yok mudur?

8. T. Hobbes'a göre her varlık cisimdir ve cisimdeki her olay bir harekettir. Ruh da bir cisim olduğuna göre algılarımızın, duygularımızın ve düşüncelerimizin temelinde maddi hareketler vardır.

Buna göre aşağıdaki ifadelerden hangisi T. Hobbes'un varlık görüşüyle <u>bağdaşmaz</u>?

A) Ruhsal ve cisimsel varlıklar mekanik hareket kanunlarına bağlıdır.

B) Var olan, duyusal yoldan algılanabilendir.

C) Cisimler var olanların temelini oluşturur.

D) Ruhsal olayların temelinde madde bulunur.

E) Var olan her şeyin özü ruhtur.

9. Evrendeki varlıkların bir meyve ağacından farkı yoktur. Bir çekirdek olarak toprağa ekilen kayısıyı düşünün. Her geçen gün bu çekirdek ağaç olarak büyüyor, boy atıyor ve meyve veriyor günü gelince verdiği meyvelerin çekirdekleri sayesinde tekrar var olmaya devam ediyor. Evrendeki her şey böyledir. Her şey yeniden var olmak üzere programlanmıştır.

A. N. Whitehead'ın bu düşünceleri varlığın ne olduğu ile ilgili olarak aşağıdaki hangi görüşü ifade etmektedir?

A) Düşünce

B) Oluş

C) Yokluk

D) Mutlak ruh

E) Madde

10. "Var olan" denilince, yalnızca beş duyu organımızla algıladıklarımız akla gelmemelidir. Atomdan galaksilere, ruhtan Kafdağı'na dek pek çok nesne gerçek dünyada yahut zihinde ayrı bir varlık alanına karşılık gelmektedir.

Bu açıklamada varlık hakkında anlatılmak istenen <u>temel düşünce</u> aşağıdakilerden hangisidir?

A) Olgusaldır.

B) Fenomendir.

C) Maddedir.

D) Hem gerçek hem ideadır.

E) Hem değişen hem değişmeyendir.

11. Felsefenin ele aldığı "varlık" kavramı ile bilimin kullandığı "varlık" kavramı aynı anlama gelmez. Felsefe için varlık, her şeyden önce bir şüphe konusudur. Oysa bilim için varlık, gündelik yaşam dilinin ifade ettiği her bir somut nesneden başka bir şey değildir.

Buna göre bilimin varlığa yaklaşımı için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Varlığın nasıl olması gerektiğini araştırır.

B) Yeni varlık türleri tasarlar.

C) Varlığı maddi olarak görür ve inceler.

D) Varlıkları düşünsel ve gerçek olarak sınıflar.

E) Varlıkları değerli ve değersiz olarak ayırır.

12. I. Gerçekten bir şeyler var mı?
II. Varlık kaç tarzdadır?
III. Varlığın ana maddesi nedir?
IV. Gerçek varlık nedir?
V. Dünyanın şekli ve hareketleri nasıldır?

Verilen sorulardan hangisi veya hangileri felsefenin varlıkla ilgili temel sorularından <u>değildir</u>?

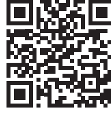
A) Yalnız I

B) Yalnız II

C) Yalnız V

D) I ve II

E) III ve V

1. Varlık felsefesinde “var olan” kavramıyla, zamanda ve mekânda var olan nesnelerin yanında, zihinde varlık bulan nesneler de kastedilmektedir.

Buna göre “var olan” **hakkında aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?**

A) Sadece olgulardan ibarettir.

B) Düşünen bir zihne bağlıdır.

C) Zihnin dışında algılanan her şeydir.

D) İnsan bilgisinin sınırlarını aşmaktadır.

E) Soyut ve somut olma özelliğine sahiptir.

2. Mitolojik düşünmede, içinde bulunduğumuz şeylerin nedeni genellikle insansı özellikler taşıyan Tanrılardır. Bizi çevreleyen her şey bu kişileşmiş Tanrılarla bağıntılıdır. Sözgelimi Yunan Mitolojisinin başkarakterlerinden biri olan Zeus gökyüzünde olup bitenlerin nedenidir. Bir yerde şimşek çakarsa Zeus'un öfkelendiği düşünülür. Dolayısıyla olup bitenlerin nedeni ile Tanrılar arasında kurulan bağlar keyfi ve gevşektir. Bir başka deyişle mitolojik düşünmede düşünceler arasındaki nedensellik ilişkileri sağlam değildir. Mitolojik düşünmede şeylerin kökenine ilişkin açıklamalarda Tanrılara başvurulurken, felsefi düşünmede dünya içinde kalınır.

Bu parçadan hareketle felsefede varlığın kökeninin aşağıdakilerden hangisinde arandığı söylenebilir?

A) İdealar dünyasında

B) Metafizik alanda

C) Numenal bilgide

D) A posteriori bilgide

E) Duyulabilir ve algılanabilir dünyada

3. Felsefe şeyleri bize göründükleri halleriyle incelediği kadar, bunların arka planında neler olabileceğine dair genel açıklamalarla da ilgilenir. Bu anlamda felsefe, Sümerlilerden bu yana algıların tanzim edilerek bir bütünlüğe ulaşılması sürecidir. Bilim ise gün geçtikçe uzmanlaşmakta, ayrıntılarda boğulmaya devam etmektedir.

Parçada anlatılan <u>temel düşünce</u> aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bilim varlığa eleştirel yaklaşırken, felsefe kesin kabuller içermektedir.

B) Bilim deney ve gözleme, felsefe akıl yürütmeye dayanmaktadır.

C) Felsefe pratik kaygılar için, bilim teorik amaçla yapılmaktadır.

D) Filozoflar elde ettiği sonuçları bilim adamlarının hizmetine sunmaktadır.

E) Felsefe varlığı bütüncül olarak incelerken, bilim parçalayarak ele almaktadır.

4. G. Berkeley için var olmak algılanmış olmayı gerektirir fakat bu, bireysel insan olarak benim algımdan bağımsız bir nesnelliğin olmadığı anlamına gelmez. Ben şu an içinde bulunduğum odadan dışarı çıkmış olsam bile odada bıraktığım ve artık algılamadığım masam ve kalemim var olmaya devam edecektir.

Bu parçadan aşağıdakilerin hangisine ulaşılabilir?

A) Bilginin kaynağı bireysel algılara bağlı olsa da deney öncesi veriler de bulunmaktadır.

B) Bilginin varoluşu bireysel özneden bağımsızdır ve insan algısından bağımsız bir nesnellik vardır.

C) Var olmak insan algısına bağlı olsa da, insan algısından bağımsız bir gerçeklik de bulunmaktadır.

D) Yalnızca daha önceden tecrübe edilen bilgilerin var olduğundan emin olunabilir.

E) İnsan algısı zaman zaman nesneye ilişkin tecrübesini bireysel algıları sayesinde edinir.

5. D. Hume'a göre fenomenlerden hareketle hiçbir numenal gerçeklik kanıtlanamaz. Nasıl ki bir çiçek çeşitli niteliklerin bir toplamı ya da demetiyse, öznenin kendisi de çeşitli duyum ve düşüncelerin bir ardışıklığı ve dizisi olarak düşünülebilir. Bu mekânsal birliktelik ve zamansal ardışıklığa ruhsal açıdan tözsel bir zemin aramanın, birbirini biteviye izleyen fenomenlere aşkın ve metafizik bir tinsellik ve akılsallık yüklemenin, hiçbir meşru zemini yoktur.

Bu parçanın aşağıdakilerden hangisine yönelik bir açıklama içerdiği söylenebilir?

A) Tanrısal iradeden bağımsız olduğu düşünülebilecek bir mekânik nedensellik ve düzenin gerçekliğinden söz edilemez.

B) Varolan duyum ve düşünceleri aşan bir tözsel ruh ya da öznellik fikri, hiçbir algı deneyimi ile kanıtlamayacak metafizik bir iddiadır.

C) Duyulur nesnelere ve onların birbirleriyle nedensel ilişkilerine dair ne doğrudan sezgiye ve ne de mantıksal çıkarıma dayalı zorunlu ve kesin bir bilgimiz yoktur.

D) İnsan zihninin, kökenlerini duyu verilerinde bulan yalın düşünceleri çok farklı biçimlerde bir araya getirip yeni düşünceler oluşturma yeteneği oldukça gelişmiştir.

E) Tanrı düşüncesi varlık, güç gibi düşüncelerimizin genişletilmesi ya da sonsuzluk düşüncesiyle bir araya getirilmesiyle oluşturulur.

6. Bilimler ele aldıkları nesnenin nasıl, ne şekilde var olduğuyla ilgilenmez. Bilimler için herhangi bir şeyin var olup olmamasının dışında, kendi başına bir varlık olması sorunu yoktur, yani bilimler varlığın kendisini sorun edinmezler. Bu bir felsefe sorunudur. Felsefe varlığı kendisine konu edinerek "varlık nedir?" diye sorar.

Buna göre felsefe ve bilimin varlığa yaklaşımlarındaki farklılık için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Felsefe varlığın kendisini sorun edinir.

B) Bilim, deney ve gözlem konusu olan varlık alanıyla ilgilenir.

C) Bilim olgusal alanla sınırlandırılmış bir etkinliktir.

D) Bilim varlığın var olduğu konusunda bir ön kabule dayanır.

E) Felsefe varlığı parçalara ayırarak ele alır.

7. Değişme, hem var olma ve yok olma hem de zamana ve mekâna bağlı olarak içerik ve biçim bakımından farklılaşma anlamına gelir. Gerçekten var olan her şey, kesintisiz bir değişme halindedir. Ve mademki her şey değişmektedir öyleyse değişme her şeydir.

Bu yaklaşıma göre varlık aşağıdaki kavramlardan hangisi ile ifade edilebilir?

A) Düşünce

B) Madde

C) Oluş

D) İdea

E) Fenomen

8. • Ben nasıl var oldum?

• Başlangıçta ne vardı?

• Evrende gayelilik var mıdır?

• Beni çevreleyen çeşitliliğin kaynağı nedir?

• Çeşitlilik nasıl oluştu?

• Görünenlerin arkasında görünmeyen bir düzen var mı?

• Bu karmaşık ve dağınık görünen evren daha yalın öğelere indirgenebilir mi?

Verilen sorular aşağıdakilerden hangisine örnektir?

A) Metafiziğin varlıkla ilgili sorularına

B) Aksiyolojinin etik ile ilgili sorularına

C) Epistemolojinin bilginin değeri ile ilgili sorularına

D) Sanatın güzelin ne olduğu ile ilgili sorularına

E) Ontolojinin varlığın mahiyeti ile ilgili sorularına

9. Descartes'a göre ruhun öz niteliği düşünmedir. Maddenin temel niteliği yer kaplamadır. Ruh ile madde birbirinden özce farklı olan ve birbiriyle uzlaşamayan iki cevherdir.

Buna göre Descartes'ın düalizmi ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Maddenin öz niteliği düşüncedir.

B) Ruh-madde aynı niteliklere sahiptir.

C) Asıl varlık ruhtur.

D) Maddenin varlığı ruha bağlıdır.

E) Varlığın ruh ve madde olarak ayrı iki yönü vardır.

10. D. Hume'a göre yan yana gördüğümüz nesnelerden her biri bir diğerini düşünmeye iter.

Bu açıklamada ifade edilen ilke aşağıdakilerden hangisidir?

A) Özdeşlik

B) Bitişiklik

C) Çelişmezlik

D) Deneyimsellik

E) Yeter-sebep

11. Bir felsefe öğretmeni, derse başlamadan önce kürsüde bulunan sandalyeyi eline alıp öğrencilere, "Bu sandalyenin var olduğunu kim kanıtlayacak?" diye sorar. Bunun üzerine öğrencilerden biri öğretmenine şöyle bir soru yöneltir: "Hangi sandalyenin?"

Bu parçaya göre felsefenin varlığa bakış açısı aşağıdakilerden hangisidir?

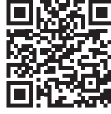
A) Varlığı tarzlara ayırması

B) Varlıktan şüphe etmesi

C) Olgusal varlık alanını sorgulaması

D) Varlığın var olduğunu kabul etmesi

E) Görünen nesneler üzerinde araştırma yapması

2019 TYT

1. La Mettrie'ye göre insanlar ve hayvanlar yaylar kümesinden oluşan birer makineydi. Ancak insan, hayvana göre daha karmaşık bir makineydi ve aralarında eğer bir fark varsa bu fark yayların yerleriyle ilgili olabilirdi. Dolayısıyla La Mettrie için ruh da tüm makinenin ana yayı gibi ele alabileceğimiz bir hareket ilkesi veya bedenin duyarlı bir maddi kısmından ibaretti. Bu sistemin diğer tüm kısımları da sadece beynin bir çeşit işleviydi.

La Mettrie'nin bu görüşlerinden aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabilir?

A) Beden ile ruh insan varoluşunun farklı görünümleridir.

B) Ruh, tek gerçeklik olan maddeye indirgenerek açıklanabilir.

C) Hayvanlardan farklı olarak insanın özü, ölümsüz ruhudur.

D) İnsan, farklı niteliklere sahip iki tözden; madde ve ruhtan oluşur.

E) Bedeni harekete geçiren ruh, tinsel yaşam ilkesidir.

2018 TYT

2. Beynin fotoğrafı, zihnin veya bilincin fotoğrafı değildir. Fiziksel bir şey olmadığı için zihnin bir fotoğrafı olamaz. Bu yüzden büyük olasılıkla kaynağı zihin olduğu için bir inancın, düşüncenin, algının, imgelemin, arzunun ve duygunun fotoğrafını da çekemeyiz. Çünkü zihin ve beden birbirinden farklı iki tözdür. Düşünmemizi sağlayan beynimiz değil zihnimizdir.

Bu parçadaki görüşler aşağıdaki varlık anlayışlarından hangisiyle açıklanır?

A) Herakleitos'un oluşu esas alan anlayışı

B) Descartes'ın düalist anlayışı

C) Husserl'in fenomenolojik anlayış

D) Hegel'in idealist anlayışı

E) La Mettrie'nin maddeci anlayışı

2018 TYT

3. İnsanın özüne ilişkin herhangi bir tanım varsa bu tanım tözsel değil işlevsel bir tanım olarak anlaşılmalıdır. İnsanı, ne metafiziksel özünü oluşturan bir ilkeyle ne de deneysel gözlemle araştırılabilecek herhangi bir doğal yeti veya içgüdü aracılığıyla tanımlayabiliriz. İnsanın ayırıcı niteliği metafiziksel doğası değil yaptığı iştir. Yapılan bu işler, insanlık halkasını tanımlayıp belirler. Dil, söylence, din, sanat, bilim ve tarih gibi edimler bu halkanın ögeleri ve çeşitli dilimleridir. Bu edimler soyutlanmış rastgele yaratılar değil daha çok işlevsel olan ortak bir bağ vasıtasıyla ortaya çıkmış unsurlardır.

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabilir?

A) İnsanın neliği sorusu onun somut üretimlerine bakılarak cevaplandırılabilir.

B) İnsanı farklı kılan, aklı sayesinde fizikötesi bir varoluşa sahip olmasıdır.

C) Bilimsel bir yöntemle insanın varlığının anlamı ortaya konabilir.

D) Erdemli davranış, insanın doğasına uygun olanı yapmasıdır.

E) İnsan doğası, karmaşık yapısı dolayısıyla tanımlanamaz.

4. 20. yüzyıl insanlık için Dünya Savaşları gibi büyük acıları beraberinde getirmiştir. Kendini bu süreçte yalnız, köklerinden kopmuş, temelini yitirmiş, geçmişe, tarihe güvenini kaybetmiş, topluma yabancılaşmış, mutsuz, huzursuz insan varlığının ortaya çıktığı bir dönemdir. Bu dönemde insandaki anlam arayışı bazı felsefi ekollerin de doğuşuna sahne olmuştur. Bunlardan en önemlisi "insanın önceden belirlenmiş bir özü olmadığını, onun dünyaya yüce bir varlık tarafından tasarlanıp belirlenmiş bir özle gelmediği için kendi özünü, özgür seçimleriyle sonradan yarattığını, kısaca varoluşun özden önce geldiğini" savunan düşüncedir.

Parçada hakkında açıklama yapılan felsefî görüş aşağıdakilerden hangisidir?

A) Pragmatizm

B) Postmodernizm

C) Fenomenoloji

D) Egzistansiyalizm

E) Yeni ontoloji

5. Herakleitos filozofların doğada süreklilik, değişmezlik ve kalıcılık aradıkları için yanılmış olduklarını söyler. Ona göre doğada var olan, yaşayan her şey doğadaki başka bir şeyin yıkımından ya da ölümünden dolayı vardır. Doğadaki her şey sürekli bir değişim ve dönüşüm içerisindedir. Sürekli değişimler geçirmeyi doğanın temel bir niteliği saymıştır. Bunu "Değişmeyen tek şey değişmenin kendisidir." sözüyle ifade etmiştir.

Parçada ifade edilen varlık görüşü aşağıdaki akımlardan hangisi ile benzerlik gösterir?

A) Pragmatizm

B) Materyalizm

C) Rölativizm

D) Düalizm

E) İdealizm

6. Antik Yunan filozoflarından;

Herakleitos için her şeyin kaynağında ateş, savaş yani zıtların birliği vardır.

Empedokles'e göre tüm var olanların özünde toprak, hava, su ve ateş olmak üzere dört unsur bulunmaktadır.

Thales'e göre evrenin ana maddesi sudur.

Bu filozofların ortak yanı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Varlığı açıklarken deney ve gözleme başvurmaları

B) Varlığın temeline maddesel bir cevher yerleştirmeleri

C) Varlığın değişimini açıklamaya çalışmaları

D) Varlığın temelinde birbirine indirgenemeyen iki cevher görmeleri

E) Varlığı birden fazla unsurla açıklamaları

7. Marangozun biri ormanda gezerken yaşlı, kuru ve yıkılmış bir ağaca rastlar. Bu ağaçtan faydalanması gerektiğini düşünür. Ağacın dallarını keser, kestiği dalları toplayarak iş yerine götürür. Getirdiği dalları yontar, işler ve şekil verir. Sonunda ortaya çok güzel bir masa çıkar.

Parçada geçen masa ve marangoz kavramları Aristoteles'in varlık anlayışına göre aşağıda verilen hangi nedenlere <u>sırasıyla</u> karşılık gelmektedir?

A) Fail, maddi B) Formel, fail C) Fail, ereksel D) Formel, maddi E) Maddi, ereksel

8.

Herakleitos'a göre "arkhe" ateştir. Ateş, oluşu sağlayan temel unsurdur. Bu durum süreklidir yani her şey sürekli bir değişim içindedir. Değişimi anlamak için zamanı düşünmek yeterlidir. Her şey karşıtıyla vardır ve kaçınılmaz olarak karşıtına dönüşecektir. Yaşam ölüme, sıcak soğuğa… Karşıtların savaşı uyumlu birliğe ve ardından yeniden karşıtların savaşına dönecektir.

Parmenides ise "Varlık vardır, yokluk yoktur."düşüncesini temel ilke olarak almıştır. Ona göre varlık; ezelî-ebedî, bölünemez, boşluk içermeyen ve hareketsiz olandır. Varlık aldatıcı olarak, çokluk olarak görünse de asıl olarak varlık bir olandır. Değişim ise bir yanılgıdan ibarettir.

Verilen filozofların "varlık" **konusundaki düşünceleri ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?**

A) Sadece varlık felsefesi ile ilgili çözümlemeler yaptıkları

B) Varlığı idea cinsinden unsurlarla açıkladıkları

C) Varlıkla ilgili karşıt fikirler öne sürdükleri

D) Varlığın özüne değişimin olduğu düşüncesini koydukları

E) Varlığın, karşıtlıklar içindeki bütünlüğü görmekle kavranacağı

9. Aristoteles'ten miras kalan "Var olan şeyin, var olan şey olarak ayrımsanması varlık kavramıyla olur." ifadesi varlık hakkındaki ilk ön yargıdır. Bu ön yargı nedeniyle "varlık" var olan şey olarak kavranmaz. "Varlık" var olan şeyler gibi belirlilik kazanmaz. Varlık daha tümel kavramlardan türetilemez ve tikel kavramlarla da sunulamaz. "Varlık" kendiliğinden açık kavramdır. Tüm bilmeye, var olan şeylerle her ilişkiye, hatta kendi ile ilişkiye "varlık" eşlik eder. Varlık özellikle dilde şeylerin ifadesinde açığa çıkar. Varlık, kurulan her cümlede "-dır" eki olarak oradadır ancak anlaşılmaz olarak kalır. Oysa cümle içinde sıradan bir anlaşılırlık içinde durduğunu düşünürüz ve üzerinde durmayız. Buna rağmen "varlık"ın anlamına ilişkin sorunun sorulması ilkesel bir zorunluluktur. Çünkü her durumda bir varlık anlayışı içinde yaşıyoruz ve bu "varlık"ın anlamı hakkında sadece içi boş ön yargılara sahibiz.

Bu parçadan aşağıdaki yargılardan hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

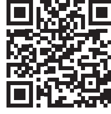
A) Varlığı var olan şey olarak düşünmek doğru değildir.

B) Varlık, ön yargılarla ele alındığı için tanımlanamamıştır.

C) Varlık, kendi kendine açık olan bir kavramdır.

D) Varlık kavramını kelime ve cümlelerde yer aldığı için önemseriz.

E) Varlık kavramının anlamı sürekli sorgulanmalıdır.

1. Felsefe, “Evren nasıl var oldu?”, “Her türlü değişime rağmen, değişmeyen bir şeyler var mıdır?”, “Evrendeki düzeni sağlayan nedir?”, “Görünenlerin arkasında bir gerçek var mıdır?”... şeklinde uzayıp giden pek çok soruya cevap aramaktadır. Sıradan insanlar da, filozof da aslında aynı soruları hayatı boyunca belki de defalarca kendisine sormuştur. Hiçbir insan olmamıştır ki, bu konular üzerinde kafa yormasın. Ontoloji ile ilgilenen filozoflar bu sorulara mantıksal temellendirmelerle cevap vermeye çalışmışlardır.

Parçaya göre filozofun ontolojik sorunlar karşısındaki ayırt edici tutumu aşağıdakilerin hangisinde doğru ifade edilmiştir?

A) Filozof bilimin somut verileri yerine, soyut ve doğaüstü konuları ele almalıdır.

B) Filozof açıklamalarında akılcı ve tutarlı olmaya çalışır.

C) Filozoflar varlığın ne olduğuna dair henüz kesin bir yanıt verebilmiş değildir.

D) Filozofların temel hedefi görünenden hareketle, ideal varlığa ulaşmaktır.

E) Sıradan insanlar filozoflardan farklı olarak bu tür sorulara cevap vermekten çekinir.

2. Günlük yaşamın sorgulayıcı olmayan akışı içerisinde varlık kavramı pek fazla dikkat çekmez. Fakat ihtiyaç duyulan bir nesnenin var olup olmadığı dikkat çeker. Oysaki bir filozof için var olmanın ne olduğunu düşünmek yaşamanın doğrudan kendisidir.

Buna göre felsefenin varlığa yaklaşım tarzı için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Güncel olmayan varlıklara yönelir.

B) Varlığın ne olduğunu sorun edinir.

C) Var olmanın işlevselliğini sorgular.

D) Neyin var olması gerektiğini sorgular.

E) Yaşamsal ihtiyaçlar için varlığın değerini sorgular.

3. Felsefe tarihi içerisinde filozoflar var olanı tanımlamak için varlığın gerisinde, ona temel olan bir şey aramışlardır. Herakleitos varlığın ilk nedenine “ateş” derken, Demokritos var olanın temelinde “atomlar” olduğunu söylemiştir. Platon’da ise değişen dünyanın varlık sebebi değişmeyen, maddi olmayan “idea”dır.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Varlık en son şeydir.

B) Var olan her şey gerçektir.

C) Var olanların gerisinde genel bir ilke vardır.

D) Varlık, felsefenin konusu dışında kalmaktadır.

E) Varlığı anlamak için olgusal dünyayı incelemek yeterlidir.

4. Yeşim Öğretmen derste öğrencilere felsefenin ortaya çıkışındaki temel problemin varlık konusu olduğunu, onun da ilk felsefe olarak nitelendirildiğini ifade etmiştir. Öğretmen ilk felsefenin var olanın nitelikleri, oluşu, özü ve değişimi gibi problemleri ele aldığını vurgulamıştır. Devamında ise doğa filozoflarının ilk neden (arkhe) tartışmalarını anlatmıştır.

Buna göre Yeşim Öğretmen’in derste ele aldığı soru aşağıdakilerden hangisidir?

A) Varlık türlerinin farklılıkları nedir?

B) Metafizik ile ontoloji arasındaki fark nedir?

C) İnsanın varlığı anlama çabası nedir?

D) Arkhe nedir?

E) Varlık felsefesinin konusu ve problemleri nelerdir?

5. Varlık felsefesi, olgusal ya da zihinsel tüm varlıkları, daha doğrusu bir bütün olarak ‘varlık’ı inceler. Varlığından ya da yokluğundan, niçin ve nasıl var olduğundan ve var olanın ne olduğundan emin olmaya çalışır.

Buna göre varlık felsefesi için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Varlığın belli bir tarzıyla sınırlı olmadığı

B) Varlığın var olduğundan kuşku duymadığı

C) Varoluşun kaynağı hakkında düşündüğü

D) Varlığın kendisini konu edindiği

E) Varlığın yapısını anlamaya çalıştığı

6.

Fârâbi’ye göre evrendeki düzen, Tanrı’nın sıfatlarının bir tecellisidir. Dolayısıyla evren Tanrı kaynaklı bir düzenin sonucudur.	I. Kant’a göre her yerde bir nedenler, amaçlar ve araçlar zinciri söz konusudur. Etrafımızda oluşta ve bozuluşta göze çarpan kurallılık, hiç bir şeyin bu duruma kendiğilinden gelmediğinin göstergesidir.

Bu iki filozof ile ilgili verilen açıklamalar aşağıdaki sorulardan hangisine bir cevap niteliği taşır?

A) Varlığın temel niteliği nedir?

B) Evrende bir amaç var mıdır?

C) Varlık var mıdır?

D) Varlık bir midir çok mudur?

E) Evren sonlu mudur sonsuz mudur?

7. Bilimler varlığın ilk nedenlerini sorgulama eğiliminde değildir. Örneğin biyoloji “Canlı var mıdır?” diye sormaz. Canlının varlığını bir ön kabul olarak kabul eder ve işe koyulur. Bunu yaparken de var olanı parçalara böler ve kendi alanı dışına çıkmaz.

Buna göre bilimin varlığa yaklaşımı aşağıdakilerden hangisi ile ifade edilebilir?

A) Varlığı bütünü ile ele alır.

B) Varlığın ilk nedenlerini sorgular.

C) “Varlık vardır.” ön kabulünü benimser.

D) Varlığın imkânını sorgular.

E) Varlığın gerçekliğinden şüphe eder.

8. Varlık felsefesinde reel ve ideal olmak üzere iki tür varlık vardır. Reel varlık duyumsanabilen, dış dünyada var olan varlıktır. İdeal varlık ise insan zihninde var olan dış dünyada var olmayan varlıklardır.

Buna göre aşağıdaki kavramlardan hangisi reel varlıktır?

A) Özgürlük

B) Anka kuşu

C) Özdeşlik

D) Dünya

E) Kafdağı

9. İnsan; ne olduğunu, nasıl olduğunu, yerküreyi, Güneş'i, yıldızları ve evreni hep merak etmiştir. İnsanın kendini, dünyayı ve evreni anlama ve açıklama çabası onların üzerinde düşünmeyi gerektirmiştir. Düşünmeyle farklı fikirler ortaya çıkmış, varlığa dönük felsefi bir alan oluşmuştur.

Verilen açıklama aşağıdaki felsefe alt dallarından hangisine yöneliktir?

A) Epistemoloji

B) Ontoloji

C) Etik

D) Bilim Felsefesi

E) Estetik

10. Dış dünya ve zihinlerin realiteleri birbirinden farklıdır. Zihnin temel özelliği düşünmek, dış dünyanın ise yayılımdır. Düşünce yer kaplamaz, yer kaplayan düşünemez. İkisi arasında ontolojik bir uçurum vardır. Ben beden değilim fakat bedene sahibim. Peki beden ile ruh arasında nasıl bir ilişki vardır? Bu soruya Descartes'ın cevabı ikisinin de birbirini etkilediğidir. Her ruh bireyseldir ve bir zihne sahiptir, o zihin ise ölümsüzdür.

Bu parçada savunulan düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

A) Varlık sürekli değişim içindedir.

B) Var olan her şey zihnin ürünüdür.

C) Varlık var değildir.

D) Varlığın oluşumu iki töze bağlıdır.

E) Varlık olgusaldır.

11. Bir mağara düşün dostum. Girişi boydan boya gün ışığına açık bir yeraltı mağarası. İnsanlar düşün bu mağarada. Çocukluktan beri zincire vurulmuş hepsi. Ne yerlerinden kıpırdanmaları, ne başlarını çevirmeleri mümkün, yalnız karşılarını görüyorlar. Arkalarından bir ışık geliyor, uzaktan, tepede yakılan bir ateşten. Ateşle aralarında bir yol var, yol boyunca alçak bir duvar. Göz bağcıları seyircilerden ayıran setleri bilirsin, üzerlerinde kuklalarını sergilerler, öyle bir duvar işte... Ve insanlar düşün, ellerinde eşyalar: tahtadan, taştan insan veya hayvan heykelcikleri, boy boy, biçim biçim... Bu insanlar duvar boyunca yürümektedirler, kimi konuşarak kimi susarak. Garip bir tablo diyeceksin, hele esirler daha da garip. Doğru... O esirler ki ömür boyu başlarını çeviremeyecek, kendilerini de arkadaşlarını da arkalarından geçen nesneleri de duvara vuran gölgelerinden izleyecekler. Şimdi de mağarada seslerin yankılandığını düşün.. Dışarıdan biri konuştu mu esirler gölgelerin konuştuğunu sanır, öyle değil mi? Kısaca, onlar için tek gerçek var: Gölgeler.

Bu parçada “gölge” benzetmesiyle kastedilen varlık türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) İdeal

B) Soyut

C) Numenel

D) Reel

E) Mutlak

12. Var olmaları bakımından varlığı “düşünce” **ve** “madde” **olarak niteleyen filozofların temsil ettikleri felsefi akımlar sırasıyla aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?**

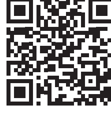
A) Materyalizm - Determinizm

B) İdealizm - Kritisizm

C) Materyalizm - Fenomenoloji

D) İdealizm - Materyalizm

E) Nominalizm - Düalizm

1. • Gerçek varlık, evrende somut bir gerçekliğe sahip olan nesne ve olaylardır.
   • İdeal varlık, kaynağını insan düşüncesinden alan uzay ve zaman dışı şeydir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi ideal varlığa örnektir?

A) Zümrüdüanka kuşu

B) Nemrut Dağı

C) İskenderiye Feneri

D) Pekin ördeği

E) Deniz börülcesi

2. M. Heidegger'e göre felsefe, kendisini ilkin bir "soru"da ortaya koyar. Bu ilk soru varlığın ne olduğu hakkındadır. Varlık anlayışındaki değişim göz önünde bulundurulduğu sürece felsefe tarihinin gerçekte bir sorunlar tarihi olduğunu anlarız. Bu tarih, "Varlık ideadır, maddedir, fenomendir." gibi yakıştırmalarla doludur. "Varlık" bu anlamda felsefenin ilk konusu, felsefeye felsefe olarak tarihini kazandıran temel kavramdır. En derinlikli sorgulamasını Platon, Aristoteles ve F. Hegel'de bulan ve tüm Batı felsefesi tarihi boyunca ön yargılarla düşünülen "varlık sorusu" maalesef unutulmuştur. Felsefeyi başlatan "varlık sorusu" tekrar sorulmalıdır.

Bu parçadan hareketle Heidegger'in varlık hakkındaki eleştirisinin aşağıdakilerden hangisi olduğu söylenebilir?

A) Varlık hakkında değişik görüşler ortaya konmuştur.

B) Felsefe tarihi, varlık hakkında söylenmiş ön yargılarla doludur.

C) Varlık sorusu önemsiz hâle gelmiştir.

D) Felsefenin ilk konusu varlıktır.

E) "Varlık nedir?" sorusu sürekli tartışılmıştır.

3. **Thales:** Tüm var olanların özü sudur. Su, kendisi değişmeyen ama tüm değişimlerin sebebi olan bir arkhedir.

Herakleitos: Tüm var olanların özü ateştir. Çünkü ateş hem değişmekte hem de var olanları değiştirmektedir.

Parmenides: Varlık birdir ve değişmez. Değişim bir çelişkidir.

Bu üç filozofun ortak özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

A) Mitolojiden hareketle açıklamalar yapmaları

B) Varlığın temeline birbirine indirgenemeyen iki ayrı töz önermeleri

C) Evrenin varoluşuna yönelik açıklamalar yapmaları

D) Varlığın var olup olmadığını ele almaları

E) Varlıktaki değişme fikrine yönelik görüşler öne sürmeleri

4. Parmenides'e göre varlık sonsuz sürekliliktedir. Bu yüzden de bölünebilir değildir. Çünkü hiçbir parçası yoktur ve tümüyle farksızlık içindedir. Başka bir deyişle, kendisiyle hemhâldir: Ne şurası daha fazla, ne burası daha azdır. Varlık âdeta eksiksiz tümlüktür, varlık hep varlığa yanaşıktır. Bu yüzden de başlangıçsız ve bitimsizdir. Varlık asla değişmez.

Buna göre Parmenides'in varlık ile ilgili görüşü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Varlık birdir ve kendisiyle özdeştir.

B) Varlık hiçliktir.

C) Var olmak, algılanmış olmaktır.

D) Varoluş, özden önce gelir.

E) Varlık, insanın ona ilişkin doğru bir kavrayışından ibarettir.

5. Evrenin işleyişi makine gibidir, hiçbir sapmaya izin vermez. Bütün gücü determinist yapısından kaynaklanır. Evrende neler nasıl var olabiliyorsa öyle olur ve oluş süreçleri asla değişmez.

Buna göre aşağıdakilerden hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Evrende her şeyin bir amacı vardır.

B) Evrenin oluş yapısı değiştirilemez.

C) Evrende özgürlükten söz edilemez.

D) Her şey neden sonuç ilişkisine bağlıdır.

E) Evrende değişmeyen bir düzen yapısı vardır.

6. "Her varlık belli bir amaca doğru hareket etmektedir." savı ne kadar da haklı bir yargı değil mi? Her çocuk büyüyüp bir yetişkin olma amacı taşımaktadır. İnsan dışında, diğer varlıklarda da buna benzer bir durum söz konusudur. Örneğin bir meşe palamudu, meşe ağacı olma amacını içinde taşır yani amacı hâline gelebilme potansiyeline sahiptir.

Metindeki fikirlere sahip bir kişinin aşağıdakilerden hangisini "değişme" **olarak ifade etmesi beklenir?**

A) Varlığın bilinci dışında gerçekleşen bir durumdur.

B) Varlığın özünün bilinmemesi gerçeğidir.

C) Potansiyel olanın gerçekleşmesi hâlidir.

D) Bilgisel durumlar için var olan bir gerçekliktir.

E) Varlığın özgürlüğünün somut alana taşınmasıdır.

7. Metafizik, kuşkusuz bilimlerin sunduğu gibi kesin sonuçlar ortaya koymaz. Ancak insan düşündüğü ve evrendeki gizemli varlığını koruduğu sürece, metafiziksel düşünce de var olacaktır. Bilimlerin çalışma alanlarında beliren yeni sorunlar, insanın merak etme ve anlama çabası, fizik ötesi düşünceyi de beraberinde getirecektir. Her ne kadar kesin sonuçlara ulaşmaya çalışan bilgi türleriyle çatışıyor olsa da.

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılamaz?

A) İnsan, fizik ötesini anlama çabasındadır.

B) Metafizik, doğaüstü konuların bilgisidir.

C) İnsandaki düşünme yeteneği sınırsız özelliktedir.

D) Bilimdeki gelişmeler, metafiziği ortadan kaldıracaktır.

E) Metafizik, deneyden bağımsız olan konularla ilgilenir.

8. "Evrende hiçbir rastlantı yoktur. Her şey mekanik bir nedensellik sonucu ortaya çıkar. Madde insan zihninden bağımsız bir gerçekliktir."

Parçada hakkında bilgi verilen felsefi görüş aşağıdakilerden hangisidir?

A) İdealizm

B) Nihilizm

C) Rasyonalizm

D) Materyalizm

E) Düalizm

9. Varlığı, süreksiz ve değişken olan ile sürekli ve kalıcı olan niteliklere göre ikiye ayıran Platon'a karşı çıkan isimlerden biri öğrencisi Aristoteles'tir. Platon, duyumsadığımız dünyadaki varlıkların birer sanı, yanılgı olduğunu; idealar dünyasında ise bu sanıların, yanılgıların asıllarının (idealarının) olduğunu söyler. Aristoteles ise bu ayrımı kabul etmeyerek her varlığın madde ve formdan oluştuğunu ve duyular dünyasındaki her şeyin form kazanmış madde olduğunu söyler.

Buna göre Platon ve Aristoteles'in varlıkla ilgili ortak görüşü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Varlığın sürekli değişmekte olduğunu belirtirler.

B) Varlığı var kabul ederler.

C) Tüm varlık duyular dünyasında bulunur.

D) Süreksiz ve değişken niteliklere sahip varlık aldatıcıdır.

E) Sürekli ve kalıcı niteliklere sahip olan varlık asıl olandır.

10. A. N. Whitehead'e göre bir şeyin varoluşu başka bir şeyin sebep oluşu nedeniyledir. Onun öğretisinin adı "süreç felsefesi"dir. Evren sürekli bir değişim içindedir. Bu evrende sabit olan, aynı kalan bir şey arayan yanılır.

Buna göre A. N. Whitehead'in aşağıdaki görüşlerden hangisini benimsediği söylenebilir?

A) Varlık ideadır.

B) Varlık oluştur.

C) Varlık fenomendir.

D) Varlık maddedir.

E) Varlık hem madde hem düşüncedir.

11. Materyalizme göre evrene müdahale eden ve evreni kontroleden bir varlık yoktur. Evrende var olan her şey mekanik bir zorunlulukla gerçekleşir. İdealizme göre ise düşünce ile evren arasında ortak bir yapı vardır. İnsan, zihniyle evrenin işleyişini ve yaratıcısını anlayabilir.

Bu parça aşağıdaki sorulardan hangisine cevap niteliğindedir?

A) Varlık var mıdır?

B) Varlığın niteliği nedir?

C) Varlığın niceliği nedir?

D) Evrende bir amaç var mıdır?

E) Evren sonlu mudur sonsuz mudur?

12. Varlıkların özü,

I. Düşünce ve maddenin bir arada oluşudur.

II. Onun maddi temelleridir.

III. Onu oluşturan düşüncedir.

Varlığın mahiyetine dair açıklaması yapılan görüşler sırasıyla aşağıdaki seçeneklerin hangisinde verilmiştir?

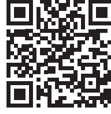
A) Materyalizm - Düalizm - İdealizm

B) Düalizm - İdealizm - Materyalizm

C) Materyalizm - İdealizm - Düalizm

D) Düalizm - Materyalizm - İdealizm

E) İdealizm - Düalizm - Materyalizm

1.
- Evren akıllı bir düzen içinde mi çalışmaktadır?
- Evren ve insan ilişkisinde zaman kavramının yeri nedir?
- Evrenin tözü nedir?
- Var olmanın koşulu nedir?

Aşağıdakilerden hangisi verilen sorulara bir cevap olamaz?

A) Bir ırmakta iki kez yıkanılmaz, her şey değişir.

B) Evrende rastlantıya yer yoktur.

C) Var olan her şeyin temeli maddedir.

D) Varlık onu algılayan özneye bağlıdır.

E) Bilginin kaynağı duyumdur.

2. Hegel bütün varlıkların tek bir özden bir yasa dâhilinde var olduğunu söyler.

Buna göre Hegel'in felsefesinde altı çizili ifadeyi karşılayan kavram aşağıdakilerden hangisi olamaz?

A) Geist

B) Tanrı

C) Akıl

D) Tin

E) Madde

3. İbn Sînâ başlangıçta sadece Tanrı'nın var olduğunu, zorunlu varlık olan Tanrı'dan "katışıksız bir ruh" çıktığını savunur. Bu katışıksız ruh, ilk nedendir. Yani diğer varlıkların var olma nedenidir. Bu nedenden tüm varlık dünyası türer.

Buna göre İbn Sînâ'nın varlık konusunda aşağıdaki görüşlerden hangisini savunduğu söylenebilir?

A) İdealizm

B) Realizm

C) Materyalizm

D) Plüralizm

E) Düalizm

4. "İnsanoğlu evrende olan biteni anlamak için felsefe öncesi dönemde mitolojileri, İlk Çağ'da doğa olayları üzerinden bir öz bulma çabasını, Orta Çağ boyunca ise yüce bir gücün kudretini gerekçe göstererek açıklamaya çalışmıştır. Rönesans sonrası ise aklı temel alan açıklamalara yönelim göstermiştir. Artık gerek teolojik, gerekse metafizik dönemler bitmiş, bilimin aydınlığında pozitif bir döneme geçilmiştir. Bu nedenle felsefede metafizik unsurlar artık önemini yitirmiştir." **diyen bir filozofun görüşü aşağıdakilerden hangisi olabilir?**

A) "Varlığa ilişkin bilgi sezgi elde edilir." diyen entüisyonizm

B) "Varlık hem ruh hem maddedir." diyen düalizm

C) "Varlık fenomendir." diyen fenomenoloji

D) "Var olan her şeyin temeli maddeseldir." diyen materyalizm

E) "Varlığa ilişkin gözlemlenebilir olgu ve olaylar bilinebilir." diyen pozitivizm

5.

Siz gerçek misiniz?
Elbette!
Siz ve bir arkadaşınız gerçek misiniz?
Elbette! Sayılar gerçek mi!
Elbette!
Sayılar sizinle aynı biçimde mi gerçek?
Hımmmm
İlk bakışta, bu son soru biraz tuhaf görünebilir ama ……… ile uğraşan filzoflar genellikle birçok tuhaf soru sorarlar! Bunu yaparlar çünkü insan ……… üzerine düşünmek için zaman ayırdığında, bu düşünceler giderek gizemli bir hale dönüşür ve sonsuz bir heyecan duymaya neden olur. Sizin, bir insan olarak gerçekliğiniz, 2 sayısının realitesinden farklı mıdır?

Metinde yer alan boşluklara sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) felsefe - insan

B) metafizik - gerçek

C) bilim - gerçek

D) matematik - hayatın anlamı

E) bilim - insan

6. Toprağa atılan tohum karşıtı olan bitkiye dönüşür, bitki de ürün verir ve bu ürünün içinde yeniden bitkiye dönüşebilecek bir tohum ortaya çıkar.

Bu durum aşağıdaki kavramlardan hangisiyle açıklanabilir?

A) İdea

B) Nihilizm

C) Form

D) Hermeneutik

E) Diyalektik

7. Aydınlanma, insanın kendi suçu ile düşmüş olduğu bir ergin olmama durumundan kurtulmasıdır. İnsanoğlu Orta Çağ boyunca akıl anahtarlarının tek sahibi konumundaki kilisenin varlık anlayışını sorgulamaksızın kabul etmek yerine, artık aklının anahtarını eline alarak kullanma cesaretini göstermiştir. Fakat aşırı mekanik ve aklı kutsayan yeni yaklaşımlar nedeniyle bu kez de, insanın duygu varlığı olduğu gerçeği yadsınmaya başlamıştır. Romantizm bu nedenle 18. yüzyılda bilim ve aklın karşısına duygu ve sanatı koyarak, yaratıcılıkta özgürlük ve coşkunluğu öne çıkarmıştır.

Parçadan yola çıkılarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Aydınlanma öncesi dönemde dini ve geleneksel düşünceler ağır basmaktadır.

B) Romantizm aklı kutsayan düşünceler yerine insani duyguları öne çıkarmıştır.

C) Varlığa dair düşünceleri belirleyen kriterler zaman içinde değişim göstermiştir.

D) Varlığa bakış ölçütleri zamanla değişse de, dini ve geleneksel düşünce her zaman hakim olmuştur.

E) Aydınlanma dogmatik düşünceler yerine, otorite olarak akıl ve bilimi seçmiştir.

8.

Sokrates: Söylesene sevgili Sebes, az önce gösterdik ki gözle görülebilen şeyler vardır; görülemeyen şeyler vardır. Güzel gibi, doğru gibi, aziz gibi hep kutsal ve sade şeyler. Peki ya ruh, onu görülebilenler arasında mı sayacağız, görülemeyenler arasında mı?
Sebes: Elbette görülemeyenler arasında Sokrates!
Sokrates: Peki sana göre bu görülemeyen şeyler kendi zıtlarını kabul ederler mi? Mutlak güzellik ile çirkinlik aynı yerde bulunabilir mi? Sıcağın bulunduğu yerde soğuk var mıdır?
Sebes: Hiçbir şekilde Sokrates!
Sokrates: Yani öyleki, soğuk ortaya çıktığında sıcak çekip gider, çirkin geldiğinde güzellik başka yerdedir değil mi?
Sebes: Bundan daha iyi ifade edilemezdi.
Sokrates: Şuna da yanıt ver, bedene hayat veren nedir?
Sebes: Ruhtur elbette Sokrates. Bilindiği üzere beden ancak canlı ise yaşıyordur!
Sokrates: Demek ki ruh hayatın ilkesi oluyor?
Sebes: Elbette.
Sokrates: Ama o zaman ruh ki can demektir, kendi zıddının yani ölümün ortaya çıktığını görünce, ruh ölüyor, kendi zıddına dönüşüyor mu diyeceğiz? Yoksa ruhun, tıpkı gözle görülmeyen diğer şeyler gibi başka yere gittiğini mi söyleyeceğiz?
Sebes: Belli ki başka yere gidiyor, Sokrates!
Sokrates: Evet Sebes, böylelikle .... kanıtlamış olduk.

Sokrates ve Sebes arasında geçen diyalogda boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) gerçek manada bilgeliğe ruh ile beden arasındaki bağlar çözülüp, ölüm sonrasında ulaşabileceğini

B) varlığı ruh ve madde olarak ele alıp, ruhun yıkılmaz ve ölümsüz olduğunu

C) bir filozofun, bedenin hazlarıyla değil, ruhun hazlarıyla ilgilenmesi gerektiğini

D) önemli olanın hayat değil, iyi, sorgulanmış ve yaşanmaya değer hâle getirilmiş bir hayat olduğunu

E) kötülüğün nedeninin günahkâr bir irade değil, bilgi eksikliği olduğunu

9. Tin, ilk başta kendiyle özdeş ve kendisi için varlıktır. Tin, bu aşamada kendini tanımamaktadır. Kendini tanıyabilmesi için kendi olmayanda kendini görmelidir. Kendi olmayan karşıtıdır. Tinin karşıtı doğadır. Doğaya ve evren olmaya dönüşen tin burada kendini yitirmiştir. Yitirileni çekip koparmak yeni bir dönüşümü gerektirir. Amacı kendini tanımak olan tin, doğayı yeni bir dönüşüme zorlar. Tin ve doğa uzlaşır. Sentezlenen yeni durum, tin ve doğanın mükemmel uyumu olan insandır. İnsanlık tarihi, tinin kendini bulup tanımasının zeminidir.

Buna göre Hegel'in varlık anlayışının temelinde aşağıdaki görüşlerden hangisi yer almaktadır?

A) Varlık diyalektik olarak kendini oluşturur.

B) Varlık ancak duyusaldır.

C) Varlık hem ruh hem maddedir.

D) Varlık maddedir.

E) Varlık birden fazla yapıdadır.

10. Epikharmos'a göre geçmişte borç almış olan şimdi borçlu 8. değildir. Geceden sabah yemeğine çağrılmış biri bugün davetsiz gelir yemeğe çünkü çağıran ve çağrılan, aynı adamlar değildir artık, başka birer adam olmuşlardır. Ölümlü bir nesne iki kez aynı hâlde bulunamaz çünkü fark edilmez. Anlık bir değişmeyle bir dağılır, bir toplanır, bir gider, bir gelir. Öyle ki doğmaya başlayan şey hiçbir zaman tam bir varlığa erişemez çünkü bu doğuş zaten hiç bitmez. Bir sona varır gibi durmaz, tohum hâlinden başka hâllere, bir o yana, bir bu yana doğru hep değişir durur.

Bu parçada savunulan düşünce "Varlık nedir?" **sorusuna verilen aşağıdaki yanıtların hangisini desteklemektedir?**

A) Oluştur

B) Maddedir

C) Düşüncedir

D) Fenomendir

E) Hem madde hem düşüncedir

11. G. Berkeley'e göre var olmak algılanmış olmak demektir. Bir bilen olmaksızın hiçbir algı olmayacağı gibi hiçbir nesne de olamaz. Süje bir bakıma objesini yaratır. Bir şeyin var olduğunu söylemek onun algılandığını söylemek demektir. Ne görüyor ya da ne düşünüyorsak akla bağlıdır.

Yukarıdaki açıklama varlık felsefesinin hangi görüşü içinde yer alır?

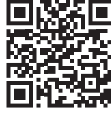
A) Düalizm

B) Oluşçuluk

C) İdealizm

D) Materyalizm

E) Fenomenoloji

1. **A öğrencisi:** Herkesin doğrusu kendine

B öğrencisi: Nasıl yani özneye mi bağlı doğruluk?

A öğrencisi: Evet çünkü bilginin temeli algıdır.

B öğrencisi: O halde diyorsun ki her şeyin ölçüsü tek tek bireylerdir.

A öğrencisi: Aynen öyle. Bu nedenle de mutlak hakikat yoktur.

A öğrencisi ile B öğrencisi bilgi felsefesinin aşağıdaki problemlerinden hangisini tartışmaktadırlar?

A) Bilginin sınırı var mıdır?
B) Bilginin ölçütü nedir?
C) Doğru bilgi olanaklı mıdır?
D) Bilginin kaynağı nedir?
E) Doğruluk ve gerçeklik nedir?

2. "Görüsüz kavramlar boş, kavramsız görüler kördür."

I. Kant'ın bu sözü, aşağıdaki görüşlerden hangisi ile ilişkilendirilebilir?

A) Rasyonalizm
B) Empirizm
C) Pozitivizm
D) Kritisizm
E) Pragmatizm

3. Platon'a göre ussal yetinin içeriği olan evrensel kavramlar ve düşünceler yalnızca bireysel ve öznel gerçekliğin bileşenleri değildirler. Bu evrensel kavramlar birer idea ve form olarak tüm bireysel gerçekliği biçimlendiren tözlerdir ve insanda apriori olarak bulunurlar.

Bu parçada vurgulanan bilgi görüşü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Rasyonalizm
B) Empirizm
C) Kritisizm
D) Entüisyonizm
E) Pozitivizm

4. "Ben yetmiş yıllık ömrümü Atina'da geçirdim ve bütün hayatım boyunca da Atina'nın kanunlarından faydalandım. Şayet bu kanunları beğenmemiş olsaydım bırakıp gidebilirdim. Böyle yapmadım. Şimdi kanunlar aleyhime döndüğü sırada kaçmaya kalkarsam kendi kendimle uyumu ve düzeni bozarım. Atina'da yaşamakla kanunlarına her vakit uymayı kabul etmiş oluyorum. Eğer bu kanunların benim hakkımda vermiş oldukları hükmü kabul etmezsem verdiğim sözü tutmamış olurum."

Sokrates'in Savunması

Sokrates'in bu tutumu aşağıdaki doğru bilginin ölçütlerinden hangisi ile benzerlik göstermektedir?

A) Uygunluk
B) Fayda
C) Tümel uzlaşım
D) Tutarlılık
E) Apaçıklık

5. R. Descartes'a göre bir bilginin hiçbir kuşkuya yer bırakmaksızın açık bir biçimde görünmesi o bilginin doğru olduğunu gösterir. B. Spinoza'nın "Açık ve seçik fikirler yanlış olamaz." derken kastettiği budur. G. W. Leibniz ise "Descartes doğruyu apaçıklık hanına yerleştirmiş fakat hanın adresini vermeyi unutmuştur." demiştir. "Çoğu zaman açık seçik gördüğümüz yargılar sahte olabilir ya da biz yanılabiliriz" der.

Bu parçada filozoflar bilgi felsefesinin aşağıdaki problemlerinden hangisini tartışmaktadır?

A) Mutlak bir doğruluk mümkün müdür?
B) Bilginin doğruluk ölçütü nedir?
C) Doğru bilginin kaynağı nedir?
D) Bilginin değeri nedir?
E) Bilimselliğin ölçütü nedir?

6. İster bir algı, duygu, ister bir düşünce olsun, var olan her şeyin bilgisine deneyin ve aklın ışığında ulaşırız. Deneyin ve aklın temas etmediği varlıkları kavrayamayız. Bu sebeple deneyin veri sağlamadığı aklın bilgisi boş, aklın ışığında işlenmemiş deneysel veriler kördür.

I. Kant'ın bu düşünceleriyle "boş" **olarak nitelendirdiği bilgi kuramı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Empirizm
B) Rasyonalizm
C) Entüisyonizm
D) Pragmatizm
E) Kritisizm

7. “Bir bilgiye sahip olarak doğmuş birisi değilim. Öğretmeyi seviyorum ve öğrenmeye çalışıyorum.”

Konfüçyüs’ün bu sözü aşağıdaki görüşlerden hangisine yönelik bir eleştiri niteliği taşımaktadır?

A) Locke’un empirizmine

B) Comte’un pozitivizmine

C) Bergson’un entüisyonizmine

D) Condillac’ın sensualizmine

E) Sokrates’in rasyonalizmine

8. Felsefe tarihinde yüzlerce yıl tartışılmış sorulardan biri de doğru bilginin var olup olmadığıdır. Bu soruyu iki şekilde cevaplayabilirsiniz. Biri “Evet, vardır.”, diğeri “Hayır, yoktur.” şeklindedir. Felsefe tarihinde farklı kaynaklara dayandırsalar da doğru bilginin var olduğunu savunan birçok filozof görürsünüz.

Buna göre kaynağı ne olursa olsun, bilginin var olduğunu savunan felsefi görüş aşağıdakilerden hangisidir?

A) Rasyonalizm B) Dogmatizm C) Septisizm

D) Realizm E) Nihilizm

9. J. Locke’a göre zihin dünyaya boş bir levha (tabula rasa) olarak gelir. Bu anlamda zihnimizde doğuştan gelen bir bilgi yoktur ancak deneyimlerin oluşturduğu düşünceler vardır. Deneyimler, duyumlarla gerçekleşir. Duyu verileri sonucunda oluşan ilk izlenimler, anlama yetimiz sayesinde bilgiyi oluşturur. J. Locke’a göre bilgiyi oluşturan iki çeşit deney vardır: Dış deney ve iç deney. Dış deney, dünyayı duyular yoluyla tanımamızı sağlar. Nesnelerin renklilik, sıcaklık, soğukluk, büyüklük, sertlik gibi özelliklerini verir. İç deney ise zihnin çeşitli işlemlerini bize bildirir.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) İnsan tüm bilgilerini duyumlar aracılığı ile elde eder.

B) İnsan zihninde doğuştan gelen bir bilgi yoktur.

C) İnsan, bilgiyi dış deney ile elde eder, iç deney ile anlamlandırır.

D) İnsan, doğuştan boş olan zihnini deneyimleri ile doldurur.

E) Değişmez ve sabit olan varlığın bilgisine akıl yolu ile ulaşılabilir.

10. “Bir çocuk; yediye kadar saymaya başlayıncaya, eşitliğin adını ve idesini öğreninceye kadar üç ile dördün toplamının yediye eşit olduğunu bilmez. O duruma gelince bu sözcüklerin açıklanması üzerine, bu önermeyi ve önermenin doğruluğunu onaylar. Bu onaylamanın gecikmesi de usunu kullanamadığından değil, zihninde bu adların yerini tutan açık ve seçik idelerin, süreç içerisinde yerleşmesindendir”

John Locke “İnsan Anlığı Üzerine Bir Deneme”

J. Locke’un eserinden alınan bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Tüm bilgiler deneyim yolu ile kazanılır.

B) Matematik ideleri doğuştan gelen idelerdir.

C) Öğrenmede hazırbulunuşluk düzeyi önemlidir.

D) İnsan aklı, çevresindeki yetişkinlerden edindiği bilgilerle donanır.

E) Zihinsel faaliyetlerimiz doğuştan gelen idelerin etkisiyle devamlılık gösterir.

11. Kimi filozoflar doğru bilginin kaynağına aklı koyuyor, deneyin ya da duyumun bilgisini göz ardı ediyor. Kimi filozoflar ise bilginin kaynağına duyu bilgisini koyuyor, birey ve akıl faktörünü göz ardı ederek bilginin alıcısı insana pasif bir rol biçiyor. Bence doğru bilginin kaynağında duyu ya da deney olduğu kadar akıl da bulunmaktadır çünkü insan aktif olarak duyuverisini işleyecek olan bir zihne de sahiptir. Tabi ki bizler her şeyi bilemeyiz ve duyu organlarımızdan gelen malzemenin bizim zihinsel formlarımıza uygun olması da gereklidir.

Bu parçadaki kişinin düşünceleri aşağıdakilerden hangisine yakındır?

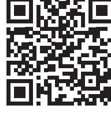
A) Descartes’ın rasyonalizmine

B) Kant’ın kritisizmine

C) Comte’un pozitivizmine

D) Sartre’ın egzistansiyalizmine

E) Bergson’un entüisyonizmine

1. “İster duyularımızı kullanalım, isterse tutkularımız ile harekete geçirilmiş olalım ya da refleksif düşünelim, zihne sunulabilir her şey birer algıdır. Zihnin algısı izlenimdir. Önceden izlenim edinmemiş biri ideden söz edemez.”

Bu parçada açıklanan bilgi görüşü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Akılcılık

B) Deneyimcilik

C) Sezgicilik

D) Eleştiricilik

E) Faydacılık

2. Bir yargı ya da önerme gerçeklikle uyuşuyorsa ya da ifade ettiği bilgi, gerçekliğe denk düşüyorsa o bilgi doğrudur. Örneğin “Bu kapı demirdendir.” önermesi ancak ve ancak o kapının demirden olması durumunda doğrudur.

Verilen açıklama aşağıdaki sorulardan hangisine cevap niteliğindedir?

A) Doğru bilgi mümkün müdür?

B) Doğru bilginin ölçütü nedir?

C) Bilgilerimizin kaynağı nedir?

D) Doğru bilginin sınırları var mıdır?

E) Doğruluk ve gerçeklik arasındaki fark nedir?

3. Wegener’e göre bütün kıtalar Pangea adlı büyük bir ana karanın parçalanmasıyla ortaya çıkmıştır. Önce irili ufaklı kara parçaları oluşmuş, sonra insanlar bunları keşfederek Pangea’nın varlığına dair ipuçları elde etmiş, nihayet en sonunda zihinlerinde onun varlığını kesinleştirmişlerdir. Bu keşif tıpkı yapbozun parçalarını birleştirmek gibidir. Yapbozu yapıp tekrar bozarız, sonra tekrar yaparız. Bu işlem sonu olmaksızın devam edebilir.

Parçadan yola çıkılarak felsefenin bilgiye yaklaşımı için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Genelleyici bir bakışla yaklaşır.

B) Objektif konulardan hareket eder.

C) Sonuç olarak insanlığa yararlıdır.

D) Sonu gelmeyen bir keşif sürecidir.

E) Bilmek için bilme arzusuyla yapılır.

4. D. Hume, insan doğasının bilimini kurmak için tıpkı doğa bilimlerinde olduğu gibi deneye, gözleme ve olgulara dayalı bir yöntem anlayışını benimsemiştir. İnsan zihninin sınırlarının doğru bir biçimde belirlenmesi, yani zihnin değişik işlemlerinin bilinmesi, bunların birbirinden ayrılması ve sınıflandırılmasını amaç edinmiş, kendi felsefe anlayışını da bu amaç doğrultusunda şekillendirmiştir. Ona göre duyumlarla algılanabilecek bir nedensellik bağı yoktur ve bu durum sadece alışkanlıktan ileri gelmektedir.

D. Hume’un nedensellik fikrine karşı çıkışı aynı zamanda aşağıdaki felsefi akımlardan hangisine karşı bir eleştiri niteliğindedir?

A) “Doğru bilgiye akıl yoluyla ulaşılır.” diyen rasyonalizme

B) “Bilgiye giden yolda akıl ve deney birlikte gereklidir.” diyen kritisizme

C) “Pratik olarak işe yarayan bilgi doğrudur.” diyen pragmatizme

D) “Yalnızca bilimsel olgular doğru bilgiyi verir.” diyen pozitivizme

E) “Doğru bilgiye sezgi yoluyla ulaşılabilir.” diyen entüisyonizme

5. Akıllı bir varlık olan insan, çevresine bilme isteğiyle yönelir. Bu yönelişle birlikte özne ile nesne arasında kurulan ilgi bilginin oluşmasına yol açar. Bilginin oluşabilmesi için özneden nesneye yönelen düşünme, anlama, algılama gibi çeşitli bilinç edimleri söz konusudur.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisine <u>değinilmemiştir</u>?

A) Bilme sürecinde çeşitli bilgi aktlarının kullanıldığına

B) Bilginin öznenin yönelmişliğini gerektirdiğine

C) Bilginin insanın merak duygusuyla ortaya çıktığına

D) Bilmeyi sağlayan bilinç eylemlerinin öznenin etkinliği olduğuna

E) Bilme süreci sonunda elde edilen tüm bilgilerin nesnel olduğuna

6. “Acaba bilginin elde edilmesinde genel olarak zihnin payı mı daha önemlidir, yoksa zihnin dışarıdan, çevreden aldıkları mı? İnsanın bilgiyi kazanmada genel olarak iki yetisi olduğundan söz edilebilir. Bunlardan birincisi aklın düşünme yeteneği, ikincisi duyuların algılama, gözlemleme yeteneğidir. Acaba bilgide bunlardan hangisinin rolü daha fazladır? Zihin kendi başına bilgiyi elde etme gücüne sahip midir, yoksa insan sadece duyuları ve algıları yoluyla mı bilgi elde eder?”

Bu parça bilgi felsefesinin aşağıdaki problemlerinden hangisi ile ilgilidir?

A) Bilginin imkânı

B) Bilginin kaynağı

C) Bilginin sınırları

D) Bilginin ölçütü

E) Bilginin standartları

7. Emekli bir felsefe öğretmeni, iki torunuyla birlikte evin bahçesinde gezerken torunlarından biri: “Dedeciğim biz her şeyi sonradan öğreniriz değil mi?” dedi. Buna karşılık diğer torunu: ”Hayır dedeciğim! Her şey sonradan öğrenilir mi? Bence bazı bilgilerimiz biz dünyaya geldiğimizden beri bizimle beraber yaşıyor.” dedi. İki kardeşin konuşmasına şahit olan dede: “Çocuklar ikinizin de eksik gördüğü bazı şeyler var. Aslında bilgilerimiz hem biz doğarken bizde var olan hem de sonradan kazandığımız birikimlerin tümüdür.” dedi ve iki torununun arasını buldu.

Parçada geçen sohbette “Bilgilerimizin kaynağı nedir?” **sorusuna verilen cevaplar aşağıdakilerden hangisinde doğru bir şekilde sıralanmıştır?**

A) Rasyonalizm - Empirizm - İdealizm

B) Empirizm - Kritisizm - Rasyonalizm

C) Empirizm - İdealizm - Kritisizm

D) Empirizm - Rasyonalizm - Kritisizm

E) İdealizm - Kritisizm - Rasyonalizm

8. I- Aklın ilkeleri sayesinde bilgiye doğuştan ulaşılır.

II- Bilginin elde edilmesinde birtakım yetiler zihinde hazır bulunur.

III- Düşüncelerin kendisinden çıkarıldığı temel bilgi ya da ideler vardır.

Buna göre bilginin edinilmesinde verilen ifadelere uygun gelmeyen iddia aşağıdakilerden hangisidir?

A) Deneyimden bağımsız bilgiler mevcuttur.

B) İnsan, dış duyum ile basit bir ideyi elde edebilir.

C) Bilgiler, insanın zihinsel deneyimlerinden elde edilir.

D) Zihnin yapısında doğuştan çeşitli türde ideler bulunur.

E) İnsanın bilgilerinin temelinde mantık ilkeleri vardır.

9. İnsan zihni, bilgi elde etmek için işleyeceği malzemeyi duyumlar yoluyla temin eder. Buna rağmen duyumlar dağınık, kaotik yapıları nedeniyle kendi başlarına düzene giremezler. Form veren veya kural altına getiren zihinsel yapılar tarafından işlenmesi gerekir. Bu yapılar deneyimle elde edilmesi mümkün olmayan a priori yetilerdir.

Bu parçada “bilginin kaynağı” **konusunda temel alınan felsefi görüşü açıklayan yargı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Kaynağını duyulardan alan bilgiler açık seçiktir.

B) İnsanın edindiği bilgilerin temelinde salt duyumlardan gelen veriler yer alır.

C) Nesnenin deneyimi insandaki tüm bilgilerin kaynağını tesis eder.

D) Zihinsel yapılar, gelen duyu verilerini zorunlu olarak tasarımlar.

E) İnsan bilgisi baştan sona zihinsel kural ve ilkeler tarafından edinilir.

10. Bir şeyin var olması onun bilgi nesnesi olmasına yetmez. Var olan bir şeyin bilgi nesnesi haline gelmesi için öznenin onu kendisine konu edinmesi yani nesneleştirmesi gerekmektedir.

Buna göre bir şeyin bilgi nesnesi olabilmesi aşağıdakilerden hangisine bağlıdır?

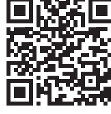
A) İdeal varlık olmasına

B) Öznenin yönelmişliğine

C) O şeyin var olmasına

D) Gerçek varlık olmasına

E) Ürün olarak ortaya çıkmasına

2019 TYT

1. Descartes, Sofist Gorgias'dan beri süregelen kuşkuculuğu eleştirmek amacıyla "Düşünüyorum o hâlde varım." önermesini geliştirmiştir. Buna göre, her şeyin varlığından hatta bir rüyada olup olmadığımdan bile kuşku duyabilirim. Fakat kuşku duyarken kuşku duyduğumdan ve bu şekilde düşünüyor olduğumdan kuşku duyamam. Dolayısıyla kuşkumun varlığı düşünen bir şey olarak varlığımın kesinliğini ortaya koyar. Bu doğrudan erişilebilinen bir bilgidir.

Bu parçada Descartes bilgi felsefesinin hangi temel sorusuna yanıt aramaktadır?

A) Rüya ve gerçek olan birbirinden nasıl ayrılır?

B) Bilginin sınırı var mıdır?

C) Aşkın bilgiye ulaşılabilir mi?

D) Kesin bilgi olanaklı mıdır?

E) Doğru bilginin ölçütü nedir?

2018 TYT

2. İnsanların yüzyıllardan beri doğru olarak kabul ettikleri bilgilerin bile bir gün yanlış olduğu anlaşılabilir. Örneğin yüzyıllarca Aristoteles fiziğiyle desteklenen Batlamyus astronomisine göre Dünya'nın evrenin merkezinde hareketsiz bir şekilde durduğu doğru ve kesin bir bilgi olarak kabul edilmiştir. Oysa modern çağdaki bilimsel gelişmeler bu teorinin yanlış olduğunu gösterdi. Acaba gelecek yüzyıllarda yeni bilimsel gelişmelerle şu anda doğru ve kesin olarak kabul ettiğimiz Newton fiziği ve Kepler astronomisinin de yanlış olduğu ortaya çıkabilir mi? Bundan kuşku duymamızı kim, nasıl engelleyebilir?

Bu parçada aşağıdaki sorulardan hangisi tartışılmaktadır?

A) Bilginin kaynağı nedir?

B) İnsan bilgisinin bir sınırı var mıdır?

C) Bilimselliğin ölçütü nedir?

D) Doğru bilgi mümkün müdür?

E) Bilginin değeri nedir?

2020 TYT

3. Doğuştan ilkeler olsaydı bunların, çocuklarda yetişkinlerde olduğundan daha belirgin olması beklenirdi çünkü çocuklar yerel âdetlerden daha az etkilenmiştir ve daha az dünya deneyimine sahiptir. Çocuklarda böyle ilkeler bulunmadığına göre doğuştan getirilen herhangi bir mantık ilkesi de ahlak ilkesi de yoktur.

Bu parçada ileri sürülen görüş aşağıdaki filozoflardan hangisinin bilgi anlayışına uygundur?

A) Descartes B) Spinoza C) Kant D) Platon E) Locke

2020 TYT

4. Balmumu parçasını alalım; bal peteğinden yeni gelmiş ve henüz kapsadığı balın tatlılığını yitirmemiştir; toplandığı çiçeklerin kokusunun birazını korumaktadır; rengi, betisi görünürdedir; serttir, soğuktur, kolayca ele alınabilir ve parmakla vurulduğunda bir ses çıkarır; kısaca, onda bir cismi seçik olarak tanımak için gerekli her şey bulunur. Ama şimdi konuşurken onu ateşe yaklaştırıyorum, tattan geri kalanı uçup gider, kokusu yiter, rengi değişir, betisi yok olur, büyüklüğü artar, sıvılaşır, ısınır, güçlükle dokunulabilir olur ve vurulduğu zaman ses çıkarmaz. Bu değişimden sonra aynı balmumu kalır mı? Kaldığı kabul edilmelidir; hiç kimse bunu yadsımaz, hiç kimse başka türlü yargıda bulunmaz. O zaman bu balmumu parçasında öyle seçik olarak bildiğim neydi?

Descartes, *Meditasyonlar* adlı eserinden alınan bu örnekte bilginin kaynaklarından hangisini eleştirmektedir?

A) Akıl B) Duyu C) Vahiy D) Sezgi E) İlham

5. Aristoteles'e göre varlığa ilişkin bilgiyi elde ederken duyular ve akıl yürütme önemlidir. Bilinen şey, duyuları etkileyen form almış maddelerdir. Nesnelere ait duyusal veriler akıl yürütmeler yoluyla bir kavramla ilişkilendirilir ve nesnelere ait kategoriler yoluyla bilgi elde edilmiş olur.

Bu parçadan hareketle Aristoteles'in bilgi konusunda aşağıdaki görüşlerden hangisini savunduğu söylenebilir?

A) "Bilginin kaynağı deneye dayalı olgusal dünyadır." diyen pozitivizmi

B) "Kesin ve değişmez bilgiye sezgi aracılığıyla ulaşılır." diyen entüisyonizmi

C) "Fayda sağlayan bilgi doğru bilgidir." diyen pragmatizmi

D) "Görünenlerin içinde bulunan öz doğru bilgidir." diyen fenomenolojiyi

E) "Zorunlu, kesin ve genel- geçer bilgilere akıl yoluyla ulaşılır." diyen rasyonalizmi

6. İnsan bildiği oranda kendisini doğal çevresinin dolaysız bir uzantısı kılan hayvani varoluşundan uzaklaştırmakta ve bu doğal ve dolaysız varoluşunu olumsuzlayıp dönüştürerek bir kültür varlığı olmaktadır. Toplumsal çevremize baktığımızda gördüğümüz şey, el değmemiş vahşi doğadan farklı olarak edinilmiş bilgilerle dönüştürülmüş nesnelerin insani dünyasıdır. Bir trafik ışığı, bir ev, bir masa ya da bir uçak bir hayvan açısından yalnızca içgüdüleri uyaran dolaysız bir duyum içeriğiyken belli bir bilgi ve kültür donanımına sahip bir insan için tüm bu nesneler uzun bir tarihsel sürece yayılan bir bilgi biriminin sonucu olarak anlam yüklüdürler ve vardırlar. Vahşi bir doğal alandan bir kentsel alana girdiğimizde ilk duyumsadığımız şey, insanların bilgi ve emeğiyle dönüştürülmüş gerçekliğin tarif edilemez bir simge ve anlam yoğunluğu yaratmasıdır. İnsan dili ve düşüncesi bütün dolayımlarıyla uygar toplumun özünü ve ruhunu belirlemektedir.

Bu parça aşağıdaki sorulardan hangisine bir cevap niteliğindedir?

A) Elde ettiğimiz bilgi nesnesine uygun mu, değil mi?

B) Varlığın doğru bilgisine ulaşılabilir mi?

C) Hatadan kaçınmak mümkün mü, değil mi?

D) Bilgi neden insanı insan yapan etkinliktir?

E) Bilgi gerçeği verebilir mi?

7. R. Bacon, Orta Çağ'ın sonlarında yaşamış bir İngiliz düşünürdür. Ona göre bilginin kaynağı deneyim, ölçeği ise akıldır. Tek başına akıl kesin bilgiye ulaşamaz, kuşkudan kurtaramaz. Kuşkunun giderilmesinde son söz deneyimindir. Onun iki farklı anlamda kullandığı deneyim sözcüğünün birinci anlamı normal duyu deneyine işaret ederken ikincisi insan zihninin Tanrı tarafından aydınlatılmasının sonucu olan içsel deneyimdir. Bellekte, akıl ilkelerine uygun geldiği öne sürülen bilgilerin doğruluğu ve gerçekliği deneyim ile bağdaşmasına bağlıdır. Deneyim verilerine aykırı düşen bir bilginin gerçekliği söz konusu değildir.

R. Bacon'ın bu açıklaması aşağıdaki bilgi görüşlerinden hangisine karşılık gelir?

A) Rasyonalizm

B) Pozitivizm

C) Empirizm

D) Entüisyonizm

E) Septisizm

8. Kırmızı yahut yeşil denildiği zaman hep kırmızı yahut yeşil bir nesneyi düşünürüz. Bilgilerimiz ve düşüncelerimiz deney ve duyu algılarıyla sınırlı olduğu için kırmızının ve yeşilin salt kendisini düşünemeyiz. Bu sebeple deney ve duyu algılarının dışında kalan soyut düşünceler gibi bir bilgi alanı yoktur.

Bu parça aşağıdaki görüşlerden hangisiyle ilişkilendirilebilir?

A) Ussal olan gerçektir, gerçek olan ussaldır.

B) Bilgi deneyle başlar fakat deneyden çıkmaz.

C) Akıl bilgi taşıyıcısı değil, üreticisidir.

D) Duyusal olan her şey gerçeklikten yoksundur.

E) Var olmak algılanmış olmaktır.

9. I. Kant'a göre bilgimiz deneyle başlar ama deneyle noktalanmaz. Bilginin meydana gelebilmesi için deney kadar akla da ihtiyaç vardır. Kant'ın deyimiyle "Algısız kavramlar boş, kavramsız algılar kördür." Bilginin ham maddesi duyular aracılığıyla gelir. Bu ham madde zihnin apriori yani deneyden gelmeyen kategorileri içine girer. Kategoriler de form (şekil) alarak akıl ilkeleri ile işlenir ve böylece bilgi meydana gelir.

Parçaya göre I. Kant'ın aşağıdaki görüşlerden hangilerini sentezlediği söylenebilir?

A) Pozitivizm - Pragmatizm

B) Empirizm - Rasyonalizm

C) Pozitivizm - Rasyonalizm

D) Empirizm - Entüisyonizm

E) Pragmatizm - Rasyonalizm

10. Bilgi felsefesi; bilginin ne olduğunu, nasıl ve hangi yollarla elde edildiğini sorgular. Aşağıda bilgi felsefesinin ele aldığı konuların ve sorularının bir tablosu yer almaktadır.

Bilgi Felsefesinin Konuları ve Soruları		
I.	Bilginin İmkânı	Doğru bilgi elde edilebilir mi?
II.	Bilginin Kaynağı	Doğru bilginin kaynağı nedir?
III.	Bilginin Sınırları	Neyi bilebilirim?
IV.	Bilginin Değeri	Doğru bilgi mümkün müdür?

Verilen tabloda problem alanlarına karşılık gelen sorulardan hatalı olanlar aşağıdakilerden hangisidir?

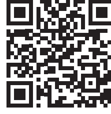
A) Yalnız I

B) Yalnız II

C) Yalnız IV

D) I ve II

E) II ve III

1. I. Kant, “Algısız kavramlar boş, kavramsız algılar kördür.” demektedir.

Buna göre aşağıdaki ifadelerden hangisi verilen söz ile anlamca ilişkilidir?

A) Bilgi akıl süzgecinden geçmelidir.

B) Bilgi yalnızca deneyden elde edilir.

C) Bilgiye ulaşmada akıl deneyden daha üstündür.

D) Bilginin oluşmasında algılama etkin bir süreçtir.

E) Bilgi deneyimle aklın sentezinin bir sonucudur.

2. • Bilginin herkes için doğru olduğunun nasıl söylenebileceğini araştırma

• Bilginin doğruluğundan emin olmayı sağlayan unsurları irdeleme

• Herhangi bir bilgiye doğru demeyi mümkün kılan etkeni belirleme

• Bilginin kime ve neye göre doğru kabul edilebileceğini tespit etme

Verilen örneklerde bilgi felsefesinin aşağıdaki problemlerinden hangisi ele alınmıştır?

A) Bilginin gerçekliği

B) Bilginin tutarlılığı

C) Bilginin kaynağı

D) Bilginin ölçütü

E) Bilginin değeri

3. Kuşkucular, algı yanılmalarını örnek göstererek duyular aracılığıyla elde edilen bilgilere güvenilemeyeceğini savunurlar. Aynı zamanda bilginin mutlak yani değişmez olmadığını da ileri sürerler. Septik düşünürler; bazı bilgilerin kesin bir şekilde ispatlanamaması, bazılarının değişime uğraması, bunun yanında insan duyularındaki hata payı ve benzeri her türlü göreceliğe dayanarak herhangi bir yargıda bulunmazlar.

Verilen açıklama aşağıdaki sorulardan hangisine cevap niteliğindedir?

A) Bilim nedir?

B) Varlık var mıdır?

C) Ahlaki eylemin amacı nedir?

D) Doğru bilgi mümkün müdür?

E) İnancın bilgisi nasıl bir bilgidir?

4. Sokrates bilginin insanda doğuştan olduğunu, öğretmenin görevinin öğrencide esasen var olan bilgileri hatırlatmaktan ibaret olduğunu kabul ediyordu. Bunu ispatlamak için de hiç geometri bilmeyen bir kişiye sorduğu sorularla geometri sorusunu çözdürerek konuştuğu kimsede doğruyu meydana çıkarmaya çalışıyor, onun zihninde saklı olan bilgileri doğurtmaya uğraşıyordu.

Buna göre Sokrates karşısındaki kişide var olan bilgiyi aşağıdakilerden hangisiyle ortaya çıkarmaktadır?

A) Saklı olan doğruları sorgulatarak

B) Bilgileri olgusal olarak doğrulayarak

C) Dogmatik düşünceleri çürüterek

D) Tutarlı düşünmeye teşvik ederek

E) Pratik olmayan bilgileri eleyerek

5. İnsan zihni, yalnızca fenomenler evrenindeki bilgileri algılayabilir. Numenler (kendinde şeyler) evrenindekiler bilinemez. Tanrı, ruh gibi kavramlar zihin tarafından kavranamaz.

Bu düşünceleri ile metafizik alanın bilinebilirliğini eleştiren filozof aşağıdakilerden hangisidir?

A) Immanuel Kant

B) Auguste Comte

C) Edmund Husserl

D) Henri Bergson

E) David Hume

6. J. Locke *İnsan Anlığı Üzerine Bir Deneme* adlı eserinde amacının; insan bilgisinin kaynağını, kesinliğini ve genişliğini, bunun yanında da inancın, sanının ve onaylamanın temellerini ve derecelerini araştırmak olduğunu ifade etmektedir. Locke’a göre insan zihninin doğuştan ilkeleri yoktur, duyu algılarından sonra ideler (düşünce, algı) oluşmaya başlar. İnsan zihni boş bir levha gibidir, deney ve gözlemleri alma yeteneğine sahiptir. Bilgimizin tümünün temelinde deneyimler vardır ve bilgi oradan türetilmiştir. Bilmek, insan zihninde birtakım idelere sahip olmaktır.

Buna göre J. Locke’un “Bilginin kaynağı nedir?” **sorusuna verdiği cevap aşağıdaki felsefi görüşlerden hangisinin kapsamındadır?**

A) Rasyonalizm

B) Empirizm

C) Entüisyonizm

D) Pragmatizm

E) Septisizm

7. Bir düşüncenin ya da bir önermenin nesnesine uygun olması, onu tarif etmesi aşağıdaki kavramlardan hangisi ile ilgilidir?

A) Doğruluk

B) Gerçeklik

C) Tutarlılık

D) Nesnellik

E) Temellendirme

8. John Locke'a göre, insan zihni doğuştan boş bir levha gibidir sonradan tecrübeyle dolar. Sokrates'e göre bilgilerimiz doğuştan insan zihninde mevcuttur bu bilgileri açığa çıkarmak gerekir. Bu iki görüşe eleştiri getiren Aydınlanma dönemi filozofu I. Kant'a göre ise "görüsüz kavramlar boş, kavramsız görüler kördür."

Bu parçadan hareketle I. Kant'a göre bilginin kaynağı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Akıl

B) Deneyim

C) Akıl ve sezgi

D) Duyu verileri ve akıl

E) Fayda

9. İnsan zihni doğuştan boş bir levha gibidir. İnsanlar duyu organları aracılığıyla kendi zihninin dışında bulunan dış dünyadaki birtakım izlenimleri deneyimler ve bilgiyi oluşturur. Yani bilgi sonradan öğrenilir.

Parçada sözü edilen felsefi görüş aşağıdakilerden hangisidir?

A) Rasyonalizm

B) Kritisizm

C) Empirizm

D) Entüisyonizm

E) Fenomenoloji

10. "Birçok konu üzerinde birbirine zıt iki şey söylemek mümkün müdür? Şu an hava hem sıcak hem soğuk olabilir mi?" Bu gibi sorulara Protagoras, bir şeyi ispat etmenin değil karşıdakini ikna etmenin önemli olduğunu söyleyerek cevap vermiştir. Çünkü her insan aynı gerçekliği farklı şekilde algılayabilir, herkes için geçerli bir doğru olamaz.

Bu parçada bilgi felsefesinin aşağıdaki hangi kavramından söz edilmektedir?

A) Gerçeklik

B) Doğruluk

C) Rölatiflik

D) Temellendirme

E) Tümel uzlaşım

11. Rasyonalizm, bilginin akıl ve onun bir işlevi olan düşünme gücüyle oluştuğunu benimser. Doğru bilginin kaynağının akıl olduğunu savunan düşüncedir. Rasyonalistler, duyum ve algıların bize kesin olmayan bilgiler verdiğini savunur. Rasyonalistlere göre doğru ve kesin bilgileri doğuştan getirdiğimiz akıl ilkeleriyle ediniriz.

Bu parçadan hareketle rasyonalizmle ilgili aşağıdakilerden hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Bilgilerimiz deney öncesidir.

B) Akıl ilkeleri doğuştan getirilmiştir.

C) Duyum ve algılar bizi yanıltır.

D) Doğru bilgi, deney sonrası elde edilir.

E) Ussal bilgi doğrudur.

12. "Algısız kavramlar boş, kavramsız algılar kördür." sözüyle bilgiye ulaşılırken sadece aklın ya da sadece duyunun yetersiz kalacağını belirtmiştir. İnsanın bilgi edinmede iki yönünü de kullandığı görüşüyle bilginin kaynağı konusunda rasyonalizm ve empirizmi birleştirerek yeni bir yol önerir. İnsan, ona göre duyuları aracılığıyla dışarıdan veriler alır ve bunları aklın formlarında işleyerek bilgiyi oluşturur.

I. Kant'ın bu parçadaki görüşlerinden hareketle aşağıdaki görüşlerden hangisinin temsilcisi olduğu söylenebilir?

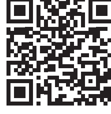
A) Empirizm

B) Kritisizm

C) Pozitivizm

D) Pragmatizm

E) Varoluşçuluk

1. Bir doğru, kanıt olmaksızın doğru olarak kabul edilemez. Çünkü doğrunun bir işareti yoktur. Bir iddiayla ilgili bir kanıt önerdiğimde şüpheci bana "Kanıtı kanıtla!" diyecektir. Bu iddiayı kanıtlamak için getireceğim kanıtın kendisi bir başka kanıta, bu kanıt da bir başkasına ihtiyaç gösterecek ve böylece sonsuza kadar gidilecektir. Öte yandan en ufak bir şeyi bilmek için sonsuza kadar geri gitmek, yani bu veriyi sonsuz sayıda başka verilerle ilişki içine sokmak gerekir. Çünkü her şey başka şeylerle ilişki içindedir ve en ufak bir şeyi bilmek için onun tüm evrenle ilişkisini bilmek gerekir. Biz hiçbir şeyin bütününü bilemeyiz, bu demektir ki hiçbir şey bilmeyiz.

Bu parçada temellendirilen görüş aşağıdaki kavramlardan hangisiyle ifade edilir?

A) Rasyonalizm

B) Empirizm

C) Realizm

D) Fenomenalizm

E) Septisizm

2. Pyrrhon şöyle der: "Gerçekte hiçbir şey ne güzel ne de çirkindir, ne doğru ne de yanlıştır. Olaylarla ilgili bütün bu değerler insanın kabullerine bağlıdır. Öyleyse nesnelerin ne olduğunu bilmemiz mümkün değildir."

Parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Kesin bilgi elde edilemez.

B) Nesneler hakkında kesin yargıda bulunulamaz.

C) Bilimsel bilgi mümkün değildir.

D) Ahlak ile ilgili kesin bir değer belirleyemeyiz.

E) Nesnelerin bilgisine akılla ulaşılabilir.

3. Birçok filozof doğru bilginin kaynağıyla ilgili farklı fikirler ortaya atmıştır. Bazıları bilginin doğuştan her insanda hazır hâlde bulunduğunu savunurken bazıları bunun tam tersine bilginin tecrübeyle elde edildiğini savunur.

Parçada sözü edilen iki görüş hangi seçenekte doğru sırayla verilmiştir?

A) Rasyonalizm - Entüisyonizm

B) Rasyonalizm - Pozitivizm

C) Entüisyonizm - Empirizm

D) Rasyonalizm - Empirizm

E) Empirizm - Kritisizm

4. Akıl hakemi ortaya çıkarak duyu organlarının verdiği hükmün savunulmayacak şekilde yanlışlığını ortaya koyuyor ve onu ihanet ile suçluyor. Böyle düşünmeye başlayınca duyu organlarım bana şu sözlerle karşı çıktılar: "Aklınla elde ettiğin bilgilere karşı duyduğun bu güvenin daha önce duyu organlarıyla elde ettiğin bilgilere karşı duyduğun o güven gibi olmadığından nasıl emin olabilirsin? Öyleyse akıl hakemi ortaya çıkarak duyu organlarının verdiği bilgilerin yanlışlığına nasıl hükmettiyse akıl idrakinin ötesinde başka bir hakem doğabilir ve onun sağladığı bilgilerin yanlış olduğuna hükmedebilir." Bu hastalıktan sadece cenab-ı hakkın gönlüme akıtmış olduğu bir nur sayesinde kurtulabilmiştim.

Parçaya göre Gazâli en güvenilir bilginin aşağıdakilerden hangisine dayandığını düşünmektedir?

A) Akla

B) Olgulara

C) Sezgiye

D) Duyu verilerine

E) Şüpheye

5. İnsan, kendi varlığı ve yaşadığı dünya üzerine düşünme ve bilgi edinme, edindiği bilgileri de bir anlam dünyası oluşturmada kullanan tek varlıktır. Doğayı kendi imgelem dünyasına göre tasarlayıp dönüştüren, felsefe, bilim ve sanat yapıp uygarlaşan bir varlık olarak insan en son aşamada kendine kavramlarla kurulu bir evren yaratır. Canlı türleri arasında, üst düzey bir düşünme biçimi olarak felsefe yapan tek varlık insandır. Yani insan dediğimiz varoluş biçimi, felsefe yapması ve inanmasıyla diğer canlılardan ayrılır. İlk uygarlıklardan günümüze uzanan süreçte sürekli gelişen bilgimiz, anlam dünyamızı, algı alanımızı ve kendi varlığımıza yönelik düşüncelerimizi güncellememiz ve kendimizi dünya ve evrende yeniden konumlandırmamızı sağlamıştır.

Buna göre insanın kendi varlığını ve diğer var olanları anlamasında öne çıkan felsefe alanı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Epistemoloji

B) Etik

C) Teoloji

D) Ontoloji

E) Estetik

6. Kant'a göre bilgi için hem deneyim hem de akıl gerekir. Yalnızca birinin olması, bilginin olması için yeterli değildir. Bilgi, deneyle başlar fakat deneyle bitmez. Deneyle gelen a posteriori bilgi, aklın a priori kavram ve kategorileriyle işlenerek bilgiye dönüşür.

Bu parçada savunulan yaklaşıma göre bilginin ortaya çıkmasını sağlayan kaynak ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Akıl ve sezgiyle bilgiye ulaşılır.

B) Yalnızca akıl ile bilgiye ulaşılır.

C) Bilgi için duyular ve akla ihtiyaç vardır.

D) Bilgi deneyle başlar ve olgularla devam eder.

E) Paranteze alma yöntemiyle bilginin özüne ulaşılır.

7. Yeni doğmuş bir bebek hayat hakkında hiçbir fikre sahip değildir. Kimin onu sevdiğini kimin sevmediğini de bilemez. Nerede olduğunu da… Fakat tamamen karanlık bir ortamda olduğunu ya da aydınlıkta olduğunu görebilir. Soğuk bir ortam karşısında üşüme tepkisine sahip olabilir. Fakat bu durum bilgilerimizin doğuştan geldiğini bize ispat etmez. Bir inek yediği yiyecekleri bile seçerken tadına bakıp yediklerini ona göre seçiyor. Bir koyun hangi köpekten korkacağını anlayabiliyor. Bir sinek bile hangi hayvanın sırtında rahat edebileceğini öğreniyor. Dolayısıyla tüm canlılar için durumun benzer şekilde ilerlediği söylenebilir.

Bu görüşlere sahip bir kişinin aşağıdakilerden hangisini bilginin kaynağı olarak gördüğü söylenebilir?

A) Duyu verileri

B) Akıl verileri

C) Sezgi verileri

D) Pragmatik veriler

E) İçgüdü verileri

8. Septisizmin ortaya çıkışı Pyrrhon ile birlikte başlar. Pyrrhon'a göre genel geçer evrensel bir bilgiden söz edemeyiz. Biz hiçbir şeyin gerçeğini bilemeyiz. Bildiğimiz şeyler duyumların bize verdikleridir. Duyumlar ise özneldir, kişiden kişiye değiştiği için hiçbir şey kesin değildir. Bu yüzden de hiçbir şey bilemeyiz.

Parçaya göre Pyrrhon'u septisizme götüren neden aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sezgilerin güçlü olması

B) Bilginin uygulanabilir olması

C) Aklın bilgiyi elde etmede öncü olması

D) Duyu organlarının yanıltıcı olması

E) Doğuştan fikirlerin olması

9. Alarmınız çalıyor, kapatıp yataktan kalkıyorsunuz, giyiniyorsunuz, kahvaltınızı yapıyorsunuz ve güne hazırsınız. Ama sonra beklemediğiniz bir şey oluyor; uyanıyorsunuz, gördüğünüz sadece bir rüyaymış. Rüyanızda hazırlandığınızı gördüğünüz zamanda yorganınızın altında mışıl mışıl uyumaya devam etmekteymişsiniz. Buna benzer bir rüya gören R. Descartes, "İnsan rüya görmediğinden nasıl emin olabilir?" sorusu üzerine düşünmeye başlamıştır. Bu süreç sonunda ise şu anda şüphe etmediği tek bir şey olduğunu belirtmiştir ve böylece "Düşünüyorum, öyleyse varım." yargısına ulaşmıştır.

Bu parçadan R. Descartes hakkında çıkarılabilecek yargı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Şüpheyi bir araç olarak kullanmış ve apaçık bilgiye ulaşmıştır.

B) Kendi amacına uygun olduğu için var olduğunu iddia etmiştir.

C) Şüpheyi bir amaç edinmiş ve ona göre hareket etmiştir.

D) Doğru ve kesin olan bilgilere deney yaparak ulaşılabileceğini savunmuştur.

E) Kendisi dışında kalan her türlü varlığı reddetmiştir.

10. Pragmatizmin kurucusu olarak gösterilen Charles S. Peirce, yalnızca felsefeye değil matematik ve mantığa da önemli katkılar yapmıştır. Pierce, doğruluğun doğasıyla ilgili "bir teorinin işe yaradığı veya toplumsal olarak faydalı olduğu takdirde doğru kabul edilmesi gerektiğini" bildiren görüşü benimsemiştir. Bilginin günlük yaşamı kolaylaştırıyor, karşılaşılan problemleri çözüyorsa doğru olduğu düşüncesini savunmuştur.

Bu parça aşağıdaki sorulardan hangisine cevap niteliğindedir?

A) Doğru bilginin kaynağı nedir?

B) Bilginin doğruluk ölçütü nedir?

C) Doğru bilgiye ulaşmak mümkün müdür?

D) Genel geçer doğru bilgiler var mıdır?

E) Kalıcı ve kesin bilgilere ulaşılabilir mi?

11. Bilginin doğruluk ölçütü; ne yargının betimlediği nesnesine uygunluğu, ne zihindeki bilgilerin birbirleriyle tutarlılığı, ne çoğunluğun onaylaması, ne de bilginin açık ve seçik olmasıdır. Bilginin doğruluk ölçütü öznedir.

Bu parçadaki görüş aşağıdaki filozoflardan hangisinin düşüncesine uygundur?

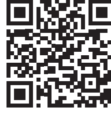
A) Descartes'ın rasyonalizmine

B) Protagoras'ın septisizmine

C) H. Bergson'un entüisyonizmine

D) J. Locke'ın empirizmine

E) A. Comte'un pozitivizmine

1. "Gördüğüm her şeyin yanlış olduğunu, hiçbir duyu organımın gerçeği yansıtmadığını varsayıyor ve her şeyin yalanlarla dolu belleğimin bana gösterdiği bir şey olduğuna inanıyorum. Cisim, biçim, yayılım, devinim ve yerin kendi zihnimin uydurmaları olduğunu kabul ediyorum. Öyleyse neyi doğru sayabileceğim? Belki de hiçbir şeyin doğru olmadığını. Dünyada hiçbir şeyin, yerin, göğün, ruhun ve bedenin gerçek olmadığına kendimi inandırırsam, kendimin de var olmadığını kabul etmiş olmuyor muyum? Hiç de değil. Hiçbir şeyin olmadığını düşünmüş ve kendimi buna inandırmışsam, varım demektir."

Metodik bir çıkarım sonucunda bu düşüncelere ulaşmış filozof aşağıdakilerden hangisidir?

A) Fârâbî B) Hume C) Descartes D) Berkeley E) Hegel

2. J. Locke insanın her şeyi bilemeyeceğine inanır. Ona göre felsefede bilgi ile bilgi olmayanı birbirinden ayırmak gereklidir. Felsefe yapan insanın bilmeye başlamadan önce anlama yetisinin güç, kapasite, sınır ve yayılımını bilmesi gereklidir. Locke'a göre asıl olan, anlama yetisinin neyi yapıp neyi yapamayacağını bilmektir.

Bu parçada aşağıdaki problemlerin hangisinden söz edilmektedir?

A) Bilginin nesnesine uygunluğu problemi

B) Doğru bilginin kaynağı problemi

C) Bilginin ölçütü problemi

D) Doğru bilginin imkânı problemi

E) Bilginin sınırı problemi

3. Gazâlî' ye göre akıl hakikatin tümünü değil, belli bir kısmını bilebilmektedir. Hakikatin tümü ise aklı aşan bir durumdur. Akıl, hakikate değil ama kendi sınırları içerisindeki bilgiye ulaşabilme imkânına sahiptir. Hakikat hiçbir şekilde aklın kendi kavrayış sınırı ile sınırlandırılabilecek bir şey değildir. Bütün varlığın zemini olan ontolojik gerçeklik yani hakikat aklı da aştığı için, rasyonel düşünceye kapalıdır.

Buna göre Gazâlî'de hakikat akıl ilişkisinin ifadesi aşağıdakilerden hangisi olabilir?

A) Hakikat sezgi yoluyla kavranamaz.

B) Mutlak bilgiye ulaşmada akıl yeterlidir.

C) Akıl sınırlı bir varlık olduğundan hakikati kavrayamaz.

D) Akıl Tanrı'yı bilme aracıdır.

E) Tanrı rasyonel bir varlıktır.

4. F. Bacon modern düşünceye etkisi yadsınamayan bir bilim insanı ve filozof olmuştur. Bunun en temel kanıtlarından biri de deneyimin bilmek için vazgeçilmez bir kaynak niteliği taşıdığını belirtmesidir. Duyu verileri bizi gerçeğe aklımız sayesinde götürse de bilim salt akılla yapılamaz demiştir.

F. Bacon'ın bu görüşlerinden hareketle bilginin kaynağı olarak aşağıdakilerden hangisini kabul ettiği düşünülebilir?

A) Pragmatizm

B) Septisizm

C) Rasyonalizm

D) Entüisyonizm

E) Empirizm

5. "Kesin olan bir şey var.
Bir şeyin doğruluğundan şüphe etmek.
Şüphe etmek düşünmektir.
Düşünmekse var olmaktır.
Öyleyse var olduğum şüphesizdir.
Düşünüyorum, o hâlde varım."

Buna göre R. Descartes'ın doğru bilginin kaynağı hakkındaki görüşü aşağıdakilerden hangisi olabilir?

A) Doğru bilgiye ulaşmak imkânsızdır.

B) Kuşku duyulmayan bir bilgi mümkün değildir.

C) Doğru bilgiye akılla ulaşırken şüphe araçtır.

D) Bilgilerimize sonradan edindiğimiz tecrübelerle sahip oluruz.

E) Bilgilerimiz duyu ve aklın ürünüdür.

6. Yalnızca somut olan, beş duyu organının herhangi biriyle algılayabildiğimiz şeylerden söz edebiliriz. Örneğin kedi, köpek vardır ve bu gibi varlıkların bilgisine ulaşabiliriz.

Bu açıklama aşağıdaki felsefi görüşlerden hangisiyle ilgilidir?

A) Nominalizm

B) İdealizm

C) Septisizm

D) Entüisyonizm

E) Empirizm

7. “Felsefe, objelerin düşünce ile görülmesidir. Bu düşüncenin kendi dışından gelecek gereçlere yani duyuların sağladığı bilgiye ihtiyacı yoktur. O kendi kendisinden beslenir, kendi kendisini işler, bilgisinin maddesini de, formunu da kendinde bulur. Felsefi düşünce varlığın özünü kavrar. Bu kavrama da düşünmenin kendi içinde çalışması, kendi başına işlemesiyle olur.” Hegel’in bu anlayışında metafiziğe büyük bir inanç, düşünmenin gücüne büyük bir güven vardır.

Buna göre Hegel’in epistemolojisinde kabul ettiği görüş aşağıdakilerden hangisidir?

A) Rasyonalizm
B) Empirizm
C) Sensualizm
D) Entüisyonizm
E) Fenomenoloji

8. Hastasının şikâyetlerini dinleyip tahlil ve tıbbi görüntüleme sonuçlarına bakan hekim, ameliyatın gerekli olduğunu ancak meslektaşlarının da fikrini almak istediğini söyler. Meslektaşları ile görüştükten sonra hastasına “Kendi bilgi ve deneyimlerime göre ameliyat olmanız gerektiği görüşündeydim ancak meslektaşlarımın büyük çoğunluğu kararımın doğru olmadığını belirtti. Ben de onların kararına uygun olarak ameliyat tavsiyemden vazgeçtim.” der.

Bu parçaya göre hekimin kararından vazgeçmesinde etkili olan doğruluk ölçütü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tutarlılık
B) Uygunluk
C) Tümel uzlaşım
D) Fayda
E) Apaçıklık

9. I. Kant’a göre bilginin oluşumunda tek başına ne akıl ne deneyim yeterlidir. Bilgi için hem deneyime hem de akla ihtiyaç vardır. İnsanın tüm bilgisi deneyimle başlar ama bu, bilgilerin tek kaynağının deneyim olduğu anlamına gelmez. Aklın formları olmadan deneyimin anlamlı hâle gelmesi mümkün değildir.

Buna göre I. Kant’ın savunduğu felsefi görüş aşağıdakilerden hangisidir?

A) Rasyonalizm
B) Kritisizm
C) Empirizm
D) Septisizm
E) Entüisyonizm

10. Nihilizmin İlk Çağ’daki temsilcisi Gorgias’a göre;

- Hiçbir şey yoktur.
- Var olsa bile bilinemez.
- Bilinse bile başkasına anlatılamaz.

Gorgias’ın bu savlarından her biri, sırasıyla felsefenin alt disiplinlerinden hangilerinin konusuna girmektedir?

A) Epistemoloji - Ontoloji - Epistemoloji
B) Ontoloji - Epistemoloji - Ontoloji
C) Ontoloji - Epistemoloji - Epistemoloji
D) Epistemoloji - Epistemoloji - Ontoloji
E) Epistemoloji - Ontoloji – Ontoloji

11. Bir grup filozof “Bilebilir miyiz?” sorusuna “Bilmiyoruz, bilemeyiz.” şeklinde cevap verirler. Onlar “İnsan bilemez.” ve “Ne bilmediğini de bilemez.” görüşündedir.

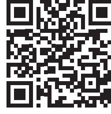
Bu açıklamada üzerinde durulan felsefi görüş aşağıdakilerden hangisidir?

A) Septisizm
B) Rasyonalizm
C) Empirizm
D) Kritisizm
E) Entüisyonizm

12. Çevremizde çokça tartıştığımız bazı konu başlıkları vardır. Birçok insan gündelik yaşamında siyasetten, futboldan, filmlerden, kitaplardan, ekonomiden konuşabiliyor. Bu tartışmaların büyük bir çoğunluğu emin olun hemfikir olmak adına yapılıyor. Kimse kendi düşüncesini dikte etme çabası içinde kolay kolay olmuyor. Amaç kendi düşüncesinin, başkalarının düşünceleriyle aynı olduğunu anlatmak oluyor. Oysa tarihte hiçbir büyük olay yoktur ki daha önceden eşi benzeri görülmüş olsun. Ne Newton yasaları ne de Aristoteles’in düşünceleri daha önce var olmuştu. Tüm bunlarda önemli olan başkalarının daha önce düşündükleri ya da yaptıkları değildir.

Bu parçada doğru bilginin ölçütlerinden hangisine karşıt bir görüş dile getirilmiştir?

A) Tümel uzlaşım
B) Tutarlılık
C) Apaçıklık
D) Yarar
E) Uygunluk

1. Toplumsal yaşamın neredeyse tüm alanları üzerinde büyük bir etkiye sahip olan felsefenin de bilim ile yakın bir ilişkisi vardır. Karşılaştığı sorunları her yönü ile sorgulayan bir bakış açısı olmadan, ne keşifler ne de ilke olarak bilimin gelişimi mümkün değildir.

Bu parçada, felsefenin aşağıdaki hangi özelliğinin bilime katkı sağladığından söz edilmektedir?

A) Bütünsellik

B) Rasyonellik

C) Öznellik

D) Refleksiflik

E) Tutarlılık

2. A. Comte'a göre bilimler, gözlenebilen, ölçülebilen somut nitelikleri ve bu nitelikler arasındaki yasaları ve değişmez bağlantıları araştırırlar. Doğanın özünü ve gerçekliğini ya da özlerin nedenlerini bilemezler.

Bu parçada bilimin aşağıdaki niteliklerinden hangisi vurgulanmıştır?

A) Objektiflik

B) Eleştirellik

C) Olgusallık

D) Evrensellik

E) Tutarlılık

3. Evrende olup biten olguların, sonsuz sayıda olması nedeniyle, bilimin bunların hepsi ile ilgilenmesi olanaksızdır. Bilimsel nitelik taşıyan bütün gözlem ve deneyler, ancak belli bir hipotezin ışığında belli olgulara yöneldiğinde etkinlik kazanmaktadır. Felsefe ise varlığı tümel olarak incelemeye devam edecektir.

Bu parçada sözü edilen, bilimi felsefeden ayıran özellik aşağıdakilerden hangisidir?

A) Seçicilik

B) Nesnellik

C) Evrensellik

D) Tutarlılık

E) Genelleyicilik

4. Bilimsel araştırma, problemleri çözmeye odaklanır ve problemleri tanımlamak için adım adım mantıksal, planlı ve kesin yolları belirler, verileri toplar, onları analiz eder ve buradan hareketle geçerli sonuçlara ulaşır. Bilim felsefesi ise tüm bunlar üzerinde eleştiri ve sorgulamalar yapar.

Bu parça, bilim felsefesinin aşağıdaki konularından hangisi ile ilgilidir?

A) Bilimin değeri

B) Bilimsel yöntem

C) Bilimin nitelikleri

D) Bilimsel sonuçların kesinliği

E) Bilim insanının özellikleri

5. Bazı filozoflar, bilimin sadece olgulara dayalı bir araştırma olduğu ve dünya hakkında ulaşılan bilgilerin insanların düşüncelerinden tamamen bağımsız olduğu fikrine karşı çıkarlar. Çünkü bu filozoflara göre bilimin, insanın değer yargılarından tam olarak arınık olduğunu söylemek güçtür.

Bu parçada sözü edilen eleştiri bilimin aşağıdaki hangi özelliği ile ilgilidir?

A) Eleştirellik

B) Genelleyicilik

C) Evrensellik

D) Tutarlılık

E) Nesnellik

6. Bilim insanı, incelediği varlık alanının bir görünüş mü, yoksa gerçeklik mi olduğunu da kendi kendisine sormaz. Bilim insanı için her görüntü gerçeklik veya her gerçeklik görüntüdür. Gerçekliğin arkasında veya altında bir şey bulunup bulunmadığını araştırmaz. Örneğin, bilim insanı, "Acaba varlık, algılarımızdan mı ibarettir; yoksa bu algılarımızın dışında, onların kaynakları olan varlıklar var mıdır?" türünden soruları kendi kendisine sormak ihtiyacında olmadığı gibi bu tür soruları sormak onun görevi de değildir.

A. Arslan'ın *Felsefeye Giriş* adlı eserinden alınan bu parçadan bilim ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Metafiziği içine alan kapsamlı bir disiplindir.

B) Gerçekliği somut ya da soyut bütün yönleri ile ele alır.

C) Tutarlılığa önem veren bir yapıya ve işlevselliğe sahiptir.

D) Varlığı var olup olmaması açısından sorgulama gereksinimi duymaz.

E) Varlıklar hakkında elde ettiği bilgiler kesindir.

7. Montaigne'e göre bilimleri öğrenmeye bizi kölelikten kurtaracak olan bilimlerden başlamalıyız. Hayatı en doğru ve en tabii sınırları içinde tutmasını bilseydik işimize yarar diye edindiğimiz bilgilerden çoğunun işimize yaramadığını görürdük.

Bu parçadan aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Bilimde bilme isteği hayatın üstünde yer almalıdır.

B) Bilimsel nitelikteki tüm bilgiler yararlıdır.

C) Bilimin teorik değeri pratik değerinden önce gelir.

D) Yaşamı kavramak için bilime ihtiyaç yoktur.

E) Amacı doğrudan hayat olan bilim seçilmelidir.

8. Sanayi Devrimi ve sonrası teknolojik gelişmelerin insan yaşamına sağladığı katkıların yanında silah ve bomba yapımı, savaşlar ve çevre kirliliği gibi olumsuz sonuçlarını da göz önüne aldığımızda bilim üzerine yapılan tartışmaların göz ardı edilmemesi gerekir.

Bu parçada bilimin hangi yönü vurgulanmaktadır?

A) Tarihi B) İmkânı C) Değeri

D) Yöntemi E) Değişimi

9. T. Kuhn'a göre bilimsel etkinliğin tarihsel bir arka planı vardır. Bilim, toplumsal kültür ve tarihten etkilenir. İçinde bulunduğu ortamdan ve bilim insanları topluluğundan bağımsız değildir.

Buna göre T. Kuhn'un vurguladığı düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bilim, bilimsel yöntemi kullanır.

B) Bilimin sonuçları kesindir.

C) Bilim içinde doğduğu çevreden etkilenir.

D) Bilimsel çalışmalar akıl ve mantığa dayalıdır.

E) Bilim evreni bir bütün olarak inceler.

10. İnsan ihtiyaçları ile merakı arasında gidip gelmektedir. İhtiyacı kadar çaba sarf edenler bilime fazla katkıda bulunamazlar. Oysa ihtiyacının ötesinde meraka sahip olanlar içlerinde araştırma, inceleme, aydınlanmaya dönük bir merak ateşi taşırlar. Bilimsel buluşlar, icatlar ve keşifler bu tür insanların eseridir.

Buna göre bilimin gelişmesi için gerekli olan bakış açısı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Toplumun ihtiyacı olan konularla uğraşma

B) Belli bir noktadan sonra öğrenmede doyuma ulaşma

C) Sürekli araştırma ve inceleme çabasında olma

D) Kendi meraklarını topluma mal etme

E) Evrensel özelliği olan konulara ağırlık verme

11. A. Comte'a göre "Gerçek olan bilimsel olandır."

Buna göre aşağıdakilerden hangisi bu düşünceyi destekler niteliktedir?

A) Felsefede metafizik kavramlar önemlidir.

B) Doğru bilgi akılsal olandan gelir.

C) Dogmatik düşünce önemlidir.

D) Yalnızca olgusal olan önermeler kanıtlanabilir.

E) Sezgilerimiz doğru bilgiyi ortaya çıkarır.

12. Teknolojik gelişmeler hayatımızı kolaylaştırsa da toplumsal ve psikolojik bazı problemleri beraberinde getirmiştir. İnternet ile birlikte hayatımıza giren sosyal medya insanların gerçek dünyayı algılayışını değiştirmiş ve insanlar âdeta simüle edilen bir yaşamın parçası hâline gelmişlerdir. Dolayısıyla bilimin gelişmesi felsefeye yeni düşünme alanları doğurmuştur.

Bu parça aşağıdakilerden hangisini açıklar niteliktedir?

A) Bilimin felsefeden üstünlüğünü

B) Felsefenin bilimlerin gelişimini sağladığını

C) Bireylerin teknolojik gelişmelerin gerisinde kaldığını

D) Bilim ile felsefenin iç içeliğini

E) Bilimin teorik olduğu kadar pratik değerinin de olduğunu

13. **Aşağıdakilerden hangisi bilim ve felsefenin ortak yönlerinden <u>değildir</u>?**

A) Kendilerini akla dayanan nedenlerle haklı kılmaya gayret ederler.

B) Bilgiyi elde etmede bilinçli ve yöntemlidirler.

C) Kullandıkları yöntem ve araştırma teknikleri aynıdır.

D) İnsanı ve içinde yaşadığı evreni konu edinirler.

E) Çelişkileri gidererek tutarlı sonuçlara varmaya çalışırlar.

14. **Aşağıdakilerden hangisi bilimsel bilginin bir özelliğidir?**

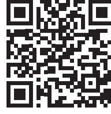
A) Sıradan günlük tecrübelerimize dayalı bir bilgidir.

B) Hayal gücüne dayalı bir bilgidir.

C) Vahye dayalı olarak edindiğimiz bir bilgidir.

D) Akla, tefekküre dayalı bir bilgidir.

E) Gözlem, deney ve ölçmeye dayalı bir bilgidir.

1. Kendi öznemizi ancak görüngü olarak biliriz, fakat şeylerin kendilerinde ne olduğunu bilemeyiz. Ancak fenomenleri yani duyarlılığımın apriori formları olan uzay ve zaman arasında bize verilmiş oldukları şekilde şeylerin görünüşlerini biliriz. Bilim bu fenomenleri düzene sokmak onları yasalarla birbirine bağlamak ister. Bilim insanının bilgiyi oluşturmak için elinde sadece görünüşler vardır. Evrenin derin varlığı ve özü fizik ötesi konulardır ve bu konular bilgimizin dışındadır.

Bu parçadan aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) Metafizik insanın bilme ediminin dışında yer alır.

B) Bilim sadece görünen gerçeklerle ilgili bilgiye sahiptir.

C) Varlığın özü ve görünüşün ardındaki gerçekler bilinemez.

D) Bilim insanları yalnızca fenomenleri bilebilir.

E) Metafizik bilgiler salt akıl yoluyla temellendirilirler.

2. Bilim insanları dünyayı etkisine alan yeni bir salgın hastalıkla ilgili yaptıkları bilimsel çalışmalardan hareketle ortaya çıkan verilerden ne tür sorunlarla karşılaşabileceğimiz konusunda kestirimlerde bulunurlar. Fakat bu kestirimleri doğaüstü bilgilere ya da kehanetlere değil tamamen bilimsel verilere dayandırırlar.

Bu parça, bilimin aşağıda verilen özelliklerinden hangisini örneklendirmektedir?

A) Genelleyicidir.

B) Öngörüde bulunur.

C) Konuları bakımından seçicidir.

D) Evrenseldir.

E) Nesneldir.

3. Tarihsel sürece baktığımızda önceden bilim ve felsefenin iç içe olduğu görülmektedir. Eskiye nazaran felsefe ile bilim arasında kopuş söz konusu olsa da hâlâ etkileşim hâlindeler. Günümüzde bilim, insanın vazgeçilmez bir etkinliğine dönüşmüştür. Fakat bilinenlerin sayısı ne kadar artarsa artsın, insanın dünya ile kurduğu ilişki felsefe açısından her zaman sorgulanacaktır. Felsefe bilimsel gelişmeler hakkında daima soru soracaktır. Bilim de teorilerini oluştururken felsefeye başvurmak zorunda kalacaktır.

Bu parçadan felsefe-bilim ilişkisi ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Bilimin felsefeden daha önemli olduğuna

B) Felsefe ile bilimin ilişkisinin sona erdiğine

C) Bilimin felsefenin önemini azalttığına

D) Felsefe ve bilimin birbirini beslediğine

E) Felsefenin bilimsel bir etkinlik hâline geldiğine

4. İnsanoğlu yüzyıllardır bilim ve teknolojiyi kullanarak doğaya egemen olmaya çalışıyor. Belki amacımız insanlığı daha da ileriye götürmek ama bu durum insanlığı yok da edebilir. Çünkü bilim ve teknoloji, kullanımına göre iyi ya da kötü; faydalı ya da zararlı olabilir.

Bu parça bilim felsefesinin aşağıdaki problemlerinden hangisinin cevabı olabilir?

A) Bilim nedir?

B) Bilimin nitelikleri nelerdir?

C) Bilimin değeri nedir?

D) Bilimselliğin ölçütü nedir?

E) Bilimsel yöntem nedir?

5. Bilim insanlık tarihinde o kadar önemli rol oynamıştır ki “İnsanlığın değişiminin motoru olmuştur.” denilse abartılmış olmaz. Bilim ve teknoloji sayesinde önceleri hayal bile edilemeyen buluşlar ortaya çıkmış ve çıkmaya da devam etmektedir. Tüm bunlar insanların yaşam kalitesini inkâr edilemeyecek oranda yükseltmiştir. Ancak bilimin ve teknolojinin insanlığa etkisi sadece olumlu yönde olmamış; savaşlar, çevre kirliliği, etik problemler, hastalıklar gibi pek çok olumsuz sonuçlar da üretmiştir. Tüm bunlar, insan ve doğa odaklı, belirli etik sınırlar içinde yapılan yeni bir bilimsel yaklaşım geliştirilmesini gerektirmektedir. Felsefe bu noktada bilimin en önemli yardımcısı olacaktır.

Parçaya göre felsefenin bilime en önemli katkısı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bilimlere yol göstermesi

B) Bilimsel çalışmaları özendirmesi

C) Gerektiğinde bilimlerin yerini alması

D) Zararlı bilimsel çalışmaları engellemesi

E) Bilimsel çalışmalar için ahlaki bir perspektif geliştirmesi

6. Bir bilgi olgusal özellikler taşımıyor, deneyle denetlenemiyorsa doğa bilimcilerinin o bilgiye kuşkuyla yaklaşmaları kaçınılmazdır.

Yukarıdaki ifadede bilimsel tutumun hangi ilkesi vurgulanmaktadır?

A) Araştırma faaliyeti içinde olmak

B) Bilinmeyenden hareket etmek

C) Ölçülebilir ve ispatlanabilir olmak

D) Bilgiyi, insanlığa faydalı alanlarda kullanmak

E) Tutarlı olmaya özen göstermek

7. Kepler, Galileo, Huygens'in çalışmalarından yararlanan Newton, ortaya koyduğu yer çekimi yasası ile fizik yasalarını evrensel hâle getirmiştir.

Bu açıklama bilimsel bilginin aşağıdaki özelliklerinden hangisi ile ilgilidir?

A) Akla dayanması

B) Objektif olması

C) Kesin olması

D) Sistemli olması

E) Birikimli ilerlemesi

8. Bilimsel yöntemler kullanılmadan, olgularla desteklenmeden sadece spekülatif düşünceyle gerçek dünyanın nitelikleri ve yasaları üzerine açıklama yapılamaz. Felsefe deney yapamayacağına göre mantık ve bilim kuramıyla ilgilenmelidir. Felsefenin görevi bilimlerin temel kavramlarını, düşünme yollarını ve iç mantığını açığa kavuşturmaktır.

Parçadaki "spekülatif düşünce" **kavramının karşılığı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Olgu dışı ögelerden yola çıkarak sonuçlara varmak

B) Gözlem ve deneye dayanarak genelleme yapmak

C) Bilimsel verileri subjektif bakış açısıyla değerlendirmek

D) Tümevarıma dayalı açıklamalar yapmak

E) Varlığın sadece bir özelliğini araştırmak

9. Felsefe bilimin varsayımları, doğası, alanı ve yöntemi hakkında sorular sorarak bilime katkıda bulunur. Buna karşılık bilim de ulaştığı sonuçlar bakımından felsefenin bakış açısına yeni katkılar sağlar.

Bu durumu <u>en iyi</u> ifade eden yargı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Felsefe ve bilim karşılıklı etkileşim içerisindedir.

B) Bilimin yöntemi ile felsefenin yöntemi aynıdır.

C) Felsefe bilimin neliği üzerine çalışmalar yapmaktadır.

D) Bilimdeki gelişmeler felsefenin alanını daraltmaktadır.

E) Bilimsel bulgular yeni felsefi sistemlere kapı aralamaktadır.

10. "Bugünün felsefesi yarının bilimi, bugünün bilimi de yarının felsefesi olabilir."

Bu sözle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) Felsefe ve bilim şüphe ile başlar.

B) Bilimler nesneleri inceleyerek belirli kanunlara ulaşmaya çalışırken felsefe nesnelere bütüncül bakar.

C) Felsefe bilimlere düşünce yönünden kaynaklık ederken bilimlerin sonuçlarından da yararlanır.

D) Felsefe ve bilim eldeki mevcut bilgiyle yetinmeyerek hakikati arar.

E) Felsefenin de bilimin de amacı insanı ve evreni açıklamaya çalışmaktır.

11. Bilim kendi anlamını bilemez, böyle bir bilme çabasına yöneldiği anda felsefenin alanına girmiş olur.

Buna göre bilim felsefesinin amacı aşağıdakilerden hangisi olabilir?

A) Bilimin ne olduğunu ve kuramsal konumunu belirlemek

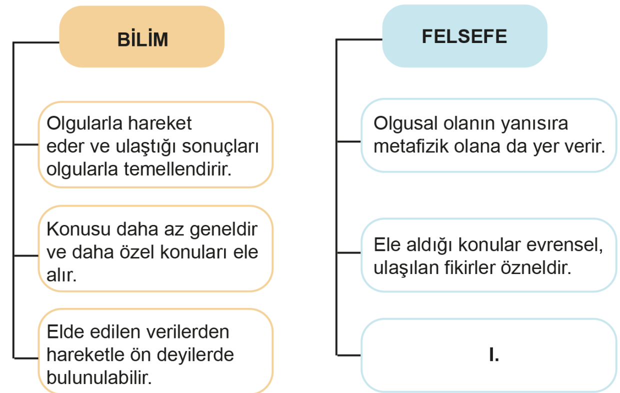
B) Bilimsel çalışmalara yeni boyutlar kazandırmak

C) Bilimdeki olgulardan hareketle doğrulanabilir önermelere ulaşmak

D) Bilimsel çalışmaların verimlilik derecesini artırmak

E) Bilim insanlarına yeni araştırma alanları açmak

12.

Verilen tablodaki I. numaralı alana aşağıdakilerden hangisi <u>getirilemez</u>?

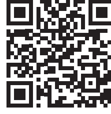
A) Pratik bir faydası yoktur ancak insandaki anlama ve bilme merakı onları bu alana yöneltir.

B) Olgulardan hareketle doğrulanabilir önermelere ulaşır.

C) Mantıksal çözümlemeye, kavramsal düşünmeye dayanır.

D) Varlığı bütüncül olarak ele alır.

E) Deney ve gözleme değil akıl yürütmeye dayanır.

2019 TYT

1. Ne bilimin kendisi belli bir bilimsel yaklaşımın tekelindedir ne de insanı, doğayı ve de uçsuz bucaksız evreni anlamak için bilim, sahip olduğumuz tek araçtır. Var olanın ve olayların anlaşılıp açıklanması için adına bilimsel diyelim ya da demeyelim sayısız yollar vardır ve iyi ki de vardır. Bu, insana sağlanmış ne büyük bir olanaktır!

Bu parça aşağıdaki yargılardan hangisiyle çelişir?

A) Varlığı kavramada felsefe, sanat ve din bilime alternatif oluşturamazlar.

B) Bir bilimsel yaklaşımın diğerine mutlak üstünlüğü söz konusu değildir.

C) İnsan yaşamını zenginleştirmede tek kaynak bilim değildir.

D) Bilimsel bilginin, diğer bilgi türlerinden bir üstünlüğü yoktur.

E) Bilim aracılığıyla üretilen bilgilere kutsallık atfedilemez.

2. I. Bilimsel bir problemin çözümüne yönelik yapılan geçici açıklama

II. Varsayımların deney ve gözlemle doğrulanması sonucunda oluşturulan güvenilir açıklama

III. Kesinleşmiş açıklamaları matematiksel formüllerle ifade etme

Bu açıklamalar sırasıyla aşağıdaki kavramlardan hangilerine aittir?

	I	II	III
A)	Yasa	Teori	Hipotez
B)	Hipotez	Yasa	Teori
C)	Teori	Hipotez	Yasa
D)	Teori	Yasa	Hipotez
E)	Hipotez	Teori	Yasa

3. Tabloda bilim ve felsefenin sorularına bazı örnekler verilmiştir:

Felsefe	Evrensel bir ahlak yasası var mıdır?
Bilim	Yağış nasıl oluşur?
Felsefe	Vicdan doğuştan mıdır? Yoksa sonradan mı kazanılır?
Bilim	Saldırganlık davranışı hangi durumlarda ortaya çıkar?

Buna göre aşağıdakilerden hangisi felsefe sorularını bilimin sorularından ayıran özellik olabilir?

A) Daha çok olgularla ilgilidir.

B) Kavrama yönelik problematik düşünme biçimidir.

C) Cevabı sorunun içinde olan sorulardır.

D) Cevapları kişiden kişiye değişmez.

E) Sorular yoruma açık değildir.

4. I. Aristoteles, *Metafizik* adlı eserinde doğa bilimlerinin gündelik bilginin aksine kesin yöntemli bilgiye gereksinimi olduğunu,

II. İbn Sina , *El-Kanün Fi't Tıp*, adlı eserinde insanın hastalıklı ruh durumlarının bilimin yöntemleriyle teşhis ve tedavisinin gerçekleştirilebileceğini,

III. Descartes, *Metod Üzerine Konuşma* adlı eserinde bilimlerde başarının sağlanacağı matematiksel yöntemin ve bilgilerinin doğru ve apaçık olduğunu dile getirmiştir.

Buna göre bilim ile felsefe ilişkisini ifade eden kapsayıcı düşünce hangisidir?

A) Filozoflar varlığı parçalara bölerek ele alır.

B) Felsefe ve bilim iç içedir.

C) Matematik ile doğa bilimleri arasında felsefe aracılığıyla dolaylı ilişkiler kurulabilir.

D) Bilimlerin neredeyse tamamı felsefe ile birbirinden ayrılmaz hâle gelmiştir.

E) Felsefe evrensel bilginin tesis edilmesinde bilimlere kaynaklık etmektedir.

5. Bilimsel önermeler, gözlemlenebilir nesneleri konu edinmeli ve sembolik mantık ile dile getirilmeli ki yeni ve nesnel bilimsel kuramların elde edilebilme olanağı doğsun. Bunun sayesinde bilimsel önermelerdeki belirsizlik, öznellik ve bilim insanının düşeceği yanılgıların önüne geçilebilir.

Buna göre,

I. Bilimsel çalışmalar yer aldığı dönemin şartlarından bağımsızdır.

II. Bilim insanının değer yargılarından arınması olanaksız bir durumdur.

III. Bilimsel çalışmalar nesnel çerçevede inşa edilir.

İfadelerinden hangileri parçadaki bilim anlayışına ters düşmektedir?

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) I, II
D) I, II, III
E) II, III

6. Başlangıçta bütün bilimler felsefenin içinde yer alıyordu. Filozof pek çok konuda bilgi sahibi olan, bütün bilgileri sentezleyerek bir hayat görüşüne ulaşmış olan kişiydi. Birçok konuda kitap yazan ve bu kitapları yazıldığı bilim alanlarında otorite kabul edilen Aristoteles, bu filozof karakterine bir örnektir.

Bu parçadan hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) Eskiden filozof aynı zamanda bir bilim insanıydı.
B) Bilimler başlangıçta felsefenin içerisinde yer almıştır.
C) Aristoteles bilimsel kitaplar da yazmış bir filozoftur.
D) Bilimler felsefeden bağımsız olarak değerlendirilmelidir.
E) Filozoflar bütün bilgileri birleştirerek bir dünya görüşüne ulaşmış kişilerdir.

7. Bilim felsefecisinin bilimin ne olduğunu araştırmak için bilimin konusunu, amacını ve yöntemini incelemesi gerekir. Bilim felsefesinde incelenen her kavram ve sorunun ontolojik, epistemolojik ve metodolojik boyutları vardır. Bilimin konusuna yönelik kavram ve sorunlar ontolojik, amacına ilişkin olanlar epistemolojik, yöntemine ilişkin olanlar ise metodolojik boyutu oluşturur.

Buna göre aşağıdaki sorulardan hangisi bilim felsefesinin ontolojik boyutuna karşılık gelir?

A) Bilimsel bilgi hangi yöntemle elde edilir?
B) Bilimsel bilgi yığılan bilgi midir?
C) Bilimsel bilgi yasaları nelerdir?
D) Bilimsel bilginin konusu ne olmalıdır?
E) Bilimde doğrulanabilirlik nedir?

8. Bilim insanlarının bir bilimsel önermeyi kabul etmeleri, bu önermeyi bilimsel çalışmalarında kullanmaya, daha açık olarak, her türlü bilimsel çıkarımların öncülleri olarak kullanmaya karar vermeleri demektir. Dikkat edilirse yeni olguların bilimsel bazı kestirimlerle açıklanabilmesi, bilimsel çıkarımların sonucudur. Bilim insanları kullandıkları bilim diline ait her gözlem önermesini değil, yalnız bilimsel çalışmaları için yararlı olacağını düşündükleri sınamaya değer gözlem önermelerini sınamak amacıyla geçici olarak kabul ederler. Sınama sonucunda doğrulanan gözlem önermeleri kalıcı olarak kabul edilir, başka bir deyişle o dönemde bilim insanları topluluğunca kabul edilen önermeler dağarcığına eklenirler.

Bu parçada ifade edilen bilimin kabul koşulu için aşağıdakilerden hangisi doğru bir yargıdır?

A) Gözlemsel önermelerin bilimsel açıklamalar ile tutarlı olması
B) Bilim insanlarının çoğu tarafından kabul görmesi
C) Sınamalar sonucunda doğrulanması
D) Paradigmalar arası sıçrayışa izin vermesi
E) Henüz yanlışlanmamış olması

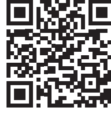
9.

"Köklü düşünceye sahip olan bir kimse düşüncesinin yanlış olabilmesi olasılığını ne kadar istemeye isteme-ye kabul eder olsa da şu düşünceyle hareket etmelidir ki kendi fikri ne kadar doğru olursa olsun, eğer tamamen, sık sık ve korkusuzca tartışılmazsa ona canlı bir gerçek değil, ölü bir dogma olarak inanılır." (J. S. Mill)

"Bilim ve teknolojinin biçimlendirdiği çağdaş uygarlık, insanlığın köklü değerlerini zaafa uğratmıştır. Fakat yerine yenilerini de koyamamıştır. Hatta bilim, aşırı totaliter iddialarıyla bir 'din' biçimine bürünmüştür. Bazı filozofların da vurguladığı gibi, 'teknoloji ve bilim' bir 'ideoloji' hâline gelmiştir."

Bu açıklamalarda aşağıdakilerden hangisi eleştirilmektedir?

A) Din ve bilimin yer değiştirmesi
B) Bilimsel de olsa bilgilerin tartışılmaksızın kabul edilmesi
C) Fikirlerin diğer kişilerle paylaşılması
D) Bilimin insanlığın köklü değerlerini zayıflatması
E) Teknoloji ve bilimin fazla abartılması

1. Günlük dilde “etik” sözcüğü sıklıkla “ahlak” sözcüğü yerine kullanılmaktadır. Ancak etik ve ahlak birbirinden farklı kavramlardır.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisi etiğe ilişkin söylenmiş olamaz?

A) Evrensel olarak kabul gören ilkeler üzerinde durur.

B) Ahlak üzerinde konuşur, sorgular, tartışır ve düşünür.

C) Nasıl davranılması gerektiğine ilişkin yazılı olmayan standartlar belirler.

D) Günlük hayatta kişilerin ilişkilerinin ve eylemlerinin bilgisini edinmeye çalışır.

E) Ahlak ilkelerine ilişkin felsefi çalışma yapar.

2. Derse geç gelen öğrencinin öğretmene gerekçesini açıklarken doğruyu söylemesi - - - -, yalan söylemesi - - - - - - dür. Bu davranışlardan birini seçmesi - - - -, doğru söylemeyi seçmesi yani iyiye yönelmesi - - - - dir.

Açıklamadaki boşluklara aşağıdaki kavramlar uygun şekilde yerleştirildiğinde hangisi açıkta kalır?

A) erdem B) kötü C) iyi D) özgürlük E) sorumluluk

3. Ahlak felsefesi, insan eylemlerini ve bu eylemlerin dayandığı ilkeleri konu alan felsefe dalıdır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi ahlak felsefesinin sorularından olamaz?

A) Ahlaki eylemin amacı nedir?

B) Erdemli yaşam mümkün müdür?

C) Her güzel iyi midir, her iyi güzel midir?

D) İnsan ahlaki eylemde bulunurken özgür müdür?

E) Evrensel ahlak yasalarına ulaşmak mümkün müdür?

4. Ahlak insanın davranışları, yapıp ettikleri olarak tanımlanırken etik, bu ahlaksal davranışların problematiğini irdeleyen bir disiplin olarak ifade edilir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi etiğin ilgilendiği sorulardan biri değildir?

A) Güzel olan karşısında evrensel bir beğeni sergilenebilir mi?

B) İnsan eylemlerinde özgür müdür?

C) Sorumluluğun temel dayanağı nedir?

D) Vicdan karşısında evrensel bir ahlak geliştirilebilir mi?

E) İyi ve kötünün kaynağı nedir?

5. Üniversite sınavına girecek olan Aslı, doğaüstü bir gücün sınavda başarılı olup olamayacağını önceden belirlediğini düşünmektedir. “Kaderimde ne yazıldıysa o olur. Çalışmama gerek yok.” der.

Aslı’nın bu savunması aşağıdaki görüşlerden hangisine uygundur?

A) Otodeterminizm B) İndeterminizm C) Fatalizm D) Determinizm E) Liberteryanizm

6. I. Her insan öncelikle kendi benliğini dikkate alır ve eylemlerini buna uygun olarak düzenler.

II. Ahlaki eylem, mümkün olan en fazla sayıda insana en fazla mutluluğu getirmelidir.

Verilen görüşler sırasıyla aşağıdaki yaklaşımlardan hangisine uygundur?

	I.	II.
A)	Nihilizm	Egoizm
B)	Hedonizm	Fatalizm
C)	Egoizm	Utilitarizm
D)	Entüisyonizm	Liberteryanizm
E)	Determinizm	Egzistansiyalizm

7. İnsanın doğasında acıdan kaçıp, hazza yaklaşmak isteyen bir yapı vardır. Haz bize mutluluğu sağlarken acı bu mutluluğa engel olur. Ancak buradaki haz, toplumun faydası ön planda tutularak seçildiğinde bizi mutluluğa ulaştırır ki bu, ahlaki eylemin temelinde yer alması gereken bir şeydir.

Bu parçadaki ifadeler aşağıdaki görüşlerden hangisine uygundur?

A) Hobbes'un bencillik ahlakına

B) Epiküros'un hazcılığına

C) Bergson'un sezgiciliğine

D) Nietzsche'nin nihilizmine

E) Bentham'ın utilitarizmine

8. "Öyle hareket et ki senin eylemlerinin ilkesi tüm insanlığın eylemlerinin ilkesi olsun. Bunun için koşulsuz buyruğa uymalısın."

Kant'ın bu ilkesinden hareketle ahlaki eylemin amacını aşağıdaki kavramlardan hangisi ile açıkladığı söylenebilir?

A) Ödev

B) Haz

C) Yarar

D) Mutluluk

E) Toplumsal uyum

9. I. Kant, ödev duygusunu ahlakın temeli sayar ve bireyin eyleminin ahlaklılığın, o eylemin içeriğine değil niyetine bağlı olduğunu söyler.

I. Kant'ın bu ahlak anlayışına uyan eylem aşağıdakilerden hangisidir?

A) Kendini saydırmak için iyilik yapmak

B) Fakire yardım edip sevap kazanmak

C) Kendisine inandırmak için yalan söylemek

D) Bir şey beklemeden, ihtiyacı olduğu için yoksullara yardım etmek

E) Çıkarları uğruna dürüst olmak

10. Stoa ahlakına göre, doğaya uygun yaşamak insan için bir ödevdir. Bunun için de bazı insanların değer olarak gördükleri zenginlik, şeref, sağlık hatta hayatın kendisi; bilge kişi için önem verilmeyecek, ilgisiz kalınacak şeyler olabilir.

Bu parçadan yola çıkılarak Stoacılar için "iyi ahlakın" **aşağıdakilerden hangisine bağlandığı söylenebilir?**

A) Evrensel ilkelere

B) Akıl ilkelerine

C) Maddi zenginliğe

D) İnsanın değerine

E) Doğa yasalarına

11. "Sorgulanmamış yaşam, yaşamaya değmez." diyerek hayatın eleştirilmesine önem veren Sokrates, bu düşüncesiyle Platon, Aristoteles ve daha birçok filozofu etkilemiştir.

Sokrates'in bu sözü, aşağıdaki hangi felsefe alanında daha çok tartışılmaktadır?

A) Varlık

B) Sanat

C) Din

D) Ahlak

E) Bilim

12. Ahlaki eylem, herkesi kapsayacak bir yasa doğrultusunda olmalıdır. Bu yasa bir buyruktur. Bu buyruk doğada var olan yasaların niteliğini ve zorunluluğunu taşımaz. Bu buyruk hiçbir amaca yönelik olmayıp amacı kendisinde bulunan ve kişi tarafından içselleştirilerek yerine getirilmesi gereken bir buyruktur.

Bu parçada bahsedilen ahlak anlayışı aşağıdakilerden hangisidir?

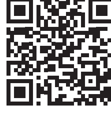
A) Ödev ahlakı

B) Mutluluk ahlakı

C) Fayda ahlakı

D) Altın orta ahlakı

E) Haz ahlakı

1. Mağazadan bir eşyayı çalmak isteyen kişi ya bir korumanın gözetimi ya elektronik bir kontrol sistemi ya da cezalandırılmaktan, kınanmaktan korktuğu için çalmaktan vazgeçebilir. Bu ahlaki bir davranış değildir; bu bir hesaptır, bu bir önlemdir. Ahlak, yalnızca kendi vicdanına yöneliktir.

Bu görüş aşağıdaki yargılardan hangisini destekler niteliktedir?

A) Ahlaklılık önlem almayı gerektirir.

B) Toplumsal baskı suç oranını arttırır.

C) Korkuyla yapılan iyilik, iyilik değildir.

D) Korku, çalmayı engelleyen en önemli duygudur.

E) Cezalandırılmanın olmadığı yerde ahlaktan söz edilemez.

2. Erdem içselleştirilmedikçe uygulanabilir bir meziyet değildir. Altıncı kattan düşmek üzere olan bir çocuğu tutup tutmamayı düşünen insan henüz erdemli sayılmaz. Duruma göre tutabilir ya da tutamaz o ayrı bir konu. Fakat erdemli insan tutsam ne çıkarım olur, tutmasam ne olur hesapları asla yapmaz. Erdemli olmayı içselleştirmiş ve erdemi temel bir yaşantı ilkesi hâline getirmiş bir kişi doğru eylemin kararını hemen verebilir ve çocuğu tutar.

Parçadan yola çıkılarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Çıkar düşünülmeden yapılan eylemlerde erdem aranmaz.

B) İçselleştirilmeden uygulanabilecek en önemli meziyet erdemdir.

C) Yapılan davranışın sonucu olumlu olursa kişi erdemi yaşantı ilkesi yapmış olur.

D) Erdemli olmak, yaptığın davranışın sonucunu düşünerek davranmaktır.

E) Doğru eylemde bulunmak için bir insanın erdemi özümsemiş olması gerekir.

3. İnsanın istenç ve eylemleri, içten ve dıştan gelen nedenlerle belirlenmiştir. Kararlarımız, içinde yaşadığımız koşullara bağlıdır. İnsanın Tanrı, doğa veya toplum tarafından belirlenmiş bir yazgısı vardır.

Bu görüşleri savunan bir düşünüre göre ahlaki eylemin temel niteliği aşağıdakilerden hangisi olabilir?

A) Ahlaki eylem irademizle gerçekleşir.

B) Her ahlaki eylemin temel bir amacı vardır.

C) Evrensel ahlakın amacı sorumlu davranışlar sergilenmesidir.

D) İnsan, ahlaki eylemde bulunurken özgür değildir.

E) Bir davranış ödev ahlakına uygun değilse ahlaki sayılmaz.

4. Tehlikelere gözü kara bir şekilde atılmak cesaret değildir. Varını yoğunu savurganca dağıtmakla da cömert olunmaz. Her şeyin bir ortası vardır. Erdemli insan orta yolu bulup ona göre davranan insandır.

Bu parçaya göre bir insanı erdemli yapan aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ölçülü olması

B) Vicdanlı olması

C) Kendini tanıması

D) Empati kurması

E) Duygularını bastırması

5. I. Kant'ın ahlak anlayışında eylem, sonuca göre değil gerisinde yatan niyete göre değerlendirilmelidir. Yani eylem ödevden kaynaklanıyorsa herhangi bir yarar gözetmeden, yapılması gerektiği için yapılıyorsa ahlakidir. Aksi hâlde eylemlerimizin gerisinde yatan niyet bireysel yarardan kaynaklanıyorsa eylemin ahlaki olmasından söz edilemez.

Buna göre aşağıdaki eylemlerden hangisi Kant'ın ödev ahlakına uygundur?

A) Arkadaşına iyi görünmek için ona ders anlatmak

B) Kahraman olmak için boğulmakta olan genci kurtarmak

C) Aç kalan birisine yardımcı olmak için simit almak

D) Arkadaşından para alabilmek için bisikletini ona ödünç vermek

E) Arkadaş grubundan dışlanmamak için bağışta bulunmak

6. Fârâbî var olan her şeyin Tanrı'nın bir yansıması olduğunu, ondan zorunlu bir taşmanın sonucu ortaya çıktığını ileri sürer. Tanrı özü itibariyle akıl olduğundan ondan taşan şeyler de akılsaldır. Böyle olduğu içindir ki insan, akılla gerek var olanların gerekse de Tanrı'nın bilgisine erişebilir. Doğru ve erdemli bir yaşam işte bu bilgiye uygun bir yaşam olacaktır.

Buna göre Fârâbî erdemli yaşamın ilkelerini aşağıdakilerin hangisinde bulmaktadır?

A) İnsani ilişkilerde

B) Metafizik alanda

C) Ödev duygusunda

D) Doğal koşullarda

E) Koşulsuz buyrukta

7. I. İnsan asıl gerçeği yalnızca akıl yoluyla görerek mutluluğa erer.
II. Tanrısal öz taşıdıkları için bütün insanlar değerlidir.
III. İnsanı ele almak insanlarla ilgili her türlü sorunu ele almak demektir.
IV. Gelip geçici zevkler insanın asıl özüne varmasını sağlar.
V. Her şey göreli olduğu için evreni anlamak mümkün değildir.

Verilen öncüllerde yapılan açıklamalarda tasavvuf anlayışına uygun olan düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

8. Bentham'a göre kötülük, insanın yanlış tercihte bulunmasından kaynaklanır. Haz ve acı arasında hesabını yeterince yapamayan insan, kötülüğün ortaya çıkmasına neden olur. Mutlu olmak istediği için eylemlerde bulunmuş ama hesabı tutmamıştır. Ona göre mutluluk, insanın çevresiyle ilgilidir. Çoğunluğun faydasına olan doğru eylemdir, haz verici ve mutlu edicidir.

Buna göre Bentham'ın ahlak görüşleri aşağıdakilerden hangisi ile ifade edilebilir?

A) Toplumsal faydacılık
B) Ödev ahlakı
C) Haz ahlakı
D) Mutluluk ahlakı
E) Sezgi ahlakı

9. I. Kant'a göre ödev, insanın kendi isteğiyle sorumluluğunu aldığı, koşulsuz uyulan buyruklardır. O, bütün insanlar için olan ama kimsenin arzu ve isteklerine bağlı olmayan evrensel bir karakter taşır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi ödeve dayalı eylemlerin bir özelliği olamaz?

A) Özgür olarak eyleme geçme
B) Sorumluluk bilinci taşıma
C) Çıkar amacı gütmeme
D) Buyruğa öznel tercihi ile uyma
E) Koşulsuz buyruğa uymama

10. Bu ahlak anlayışı ahlaki olarak iyiye yönelik bir eylemde bulunurken o eylemi niteliğinden dolayı değil, eylemin gerçekten iyi olduğuna inandığımız veya iyi olmasını istediğimiz için yapmayı öngörür. Bir eylemi yerine getirirken iyiyi istemek, iyiye uygun hareket etmek önemlidir. Örneğin bir mağazada satış yaparken patronunun gözüne girmek için müşterilere iyi hizmet etmek dışarıdan iyi bir davranış olarak görülebilir ancak iyi bir niyet taşımadığından ahlaki bir davranış değildir. Çünkü hizmet veren kişi bir çıkar içerisinde hareket etmektedir. Satış yaparken amacı sadece, müşterilere iyi hizmet etmek ve patrondan ya da başka birinden beklenti içine girmeden bu davranışı sergilemek ahlakidir.

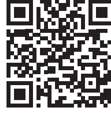
Bu parçada hakkında açıklama yapılan filozof ve görüşü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Aristippos'un haz ahlakı
B) Platon'un mutluluk ahlakı
C) Hobbes'un egoizmi
D) Kant'ın ödev ahlakı
E) Bentham'ın utilitarizmi

11. Bilge, gençlik yıllarında başından geçen bir olayı şöyle anlatır: Bir mağazada tam da aradığım gibi bir çanta buldum, çok beğendim ve almak istedim. Fakat beğendiğim çantadan daha pahalı çantalarda olan ekstra bir parçanın olmadığını görünce başka bir çantadan o parçayı alıp kendi alacağım çantanın içine attım ve bunu kimseye söylemeden çantayı öylece aldım. Bu yaptığımdan da o zaman için hiçbir rahatsızlık duymadım. Üç yıl sonra Victor Hugo'nun "Sefiller" romanını okudum ve kitabı bitirdiğimde ilk aklıma gelen başkalarına zarar vermeyecek olsa bile hırsızlığın kötü olduğuydu. Bu düşüncem altı yıl önce bir mağazada pahalı bir çantadan aldığım o ufak parçanın aslında beni ne kadar rahatsız ettiğini hatırlatmaya kadar gitti. Bunun etkisiyle bu yaptığım şeyden duyduğum rahatsızlık ve vicdan azabıyla çantayı aldığım mağazaya gidip durumu çalışanlara anlattım ve bunu nasıl telafi edebileceğimi sordum.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Sanat aracılığıyla ahlaki bir değişim yaşamak mümkündür.
B) Ahlakın gelişmesini sağlayan en önemli şey sanattır.
C) Sanatçıların en ahlaklı insanlar olması beklenir.
D) Sanatın olmadığı yerde ahlaktan söz etmek mümkün değildir.
E) İnsan varlığı yalnızca estetik ve etik değerlerden oluşur.

2019 TYT

1. Levinas'a göre kişinin kendisi hakkındaki endişelerinden doğan eylemler ahlaki değerlendirme kapsamına girmez. Örneğin acıktığımda karnımı doyurmam sadece kendimi koruma içgüdümden kaynaklanır. Ama aynı endişeyi başka bir insana yöneltmek, örneğin aç bir çocuğu, misafiri ya da yabancıyı doyurmak, ona önem vermek ahlaki bir davranıştır. Benzer şekilde "kendime yardım etmem" bencillik ya da açgözlülükle ilgili olabilecekken, başkalarına yardım etmem her zaman ahlaki bir anlam çağrıştırır. Bu yüzden Levinas'a göre ahlak kavramı, kendimizin dışında, başka birisinin ya da birilerinin olduğunu kabul etmeyi zorunlu olarak içerir.

Buna göre Levinas ahlaki değerlendirmenin amacı olarak aşağıdaki kavramlardan hangisini vurgulamaktadır?

A) Ölçülülük

B) Mutluluk

C) Sorumluluk

D) Fayda

E) Dinginlik

2019 TYT

2. MacIntyre'a göre, içinde yaşadığımız modern dünyada ahlak dili endişe verici durumdadır. Bugün sahip olduğumuz şey bütünden kopuk yalnızca parçalardan oluşan bir kavramsal çerçevenin fragmanlarıdır. Temel ifadelerin çoğunu kullanıyoruz ama aslında ahlakın suretine sahibiz. Sahip olduğumuz bölük pörçük fragmanlarla ahlak felsefesi yaparken bu fragmanların anlamlarını buldukları düşünce bütünlüğünü kaybetmiş olduğumuzun farkında bile değiliz. Maalesef, idrakimizi ve ahlak anlayışımızı, tamamen değilse de büyük ölçüde yitirmiş bulunuyoruz.

Bu parçada modern dünyanın ahlak diline yönelik yapılan eleştiri aşağıdakilerden hangisidir?

A) Evrensel değerlere ulaşmak için bir yöntem geliştirilmemektedir.

B) Siyasal eğilimlerin ahlaka etkisi göz ardı edilmektedir.

C) İnanç sistemleri ahlaki değerlendirmelerin dışında bırakılmaktadır.

D) Bireylerin duygu ve düşünceleri dikkate alınmamaktadır.

E) Temel ahlaki değerler ait oldukları bağlamlardan koparılmaktadır.

2018 TYT

3. Aristoteles'e göre ahlakta bazı davranışlar amaç, bazıları araçtır. Örneğin insanların çoğu zenginliği arzular ve elde etmeye çalışır. Ancak onlar için zenginlik, zenginlik olarak amaç mıdır; yoksa zenginlikle elde etmek istedikleri başka bir amaç, mesela haz veya ün mü söz konusudur? Bu durumda insanların eylemlerinde peşinden koştukları iyi, kendisinden öte herhangi bir şeyin elde edilmesi için "araç olarak istenmeyen"dir. İşte insanın bizatihi kendisi için istediği bu nihai iyi, mutluluğun ta kendisidir.

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabilir?

A) Ahlaken iyi davranış insanın koşullarına göre değişir.

B) Bir eylemin ahlaken iyiliği başkalarına sağladığı yarara bağlıdır.

C) İnsanın nihai amacı olan mutluluk; esenlik ve fayda gibi değerlerin toplamıdır.

D) Başka bir amaç için yapılan ahlaki bir eylem insana mutluluk verir.

E) Niçin diye sorulduğunda başka bir amaca işaret etmeyen eylem ahlaken iyidir.

4. Yolda yürürken elindeki poşetleri taşımakta güçlük çeken bir insana rastladınız. Onun elindeki poşetleri almak istediniz ancak bu eylemi yaparken niyetiniz nedir? Gerçekten o kişiye yardım etmek amacıyla mı yaptınız, yoksa etraftaki insanların takdirini kazanmak amacıyla mı yaptınız? Eğer ona gerçekten yardım etmek amacıyla çıkarsızca elinden poşetleri aldıysanız yaptığınız davranış iyidir. Ancak etraftaki insanlardan övgü almak amacıyla poşetleri alıp yardım ettiyseniz bu davranışınız kötüdür.

Bu parça aşağıdaki filozof ve görüşlerden hangisi ile ilişkilidir?

A) Kant'ın ödev ahlakı

B) Aristoteles'in mutluluk ahlakı

C) Husserl'in fenomenolojisi

D) Bentham'ın utilitarizmi

E) Sartre'ın varoluşçuluğu

5. Ahlak felsefesi alanında, evrensel ahlak yasalarının olamayacağını savunan egoizmin en önemli temsilcisi Thomas Hobbes'tur. Ona göre doğal olarak ve doğuştan kendi istek ve arzularını öncelikle dikkate alan insan eylemlerinin biricik ve temel amacı, hayatın korunması ve sürdürülebilmesidir. Egoizm her insanın eylemlerini buna uygun olarak düzenlediğini öne süren öğretidir.

Bu parçada sözü edilen egoizm ile ilişkilendirilebilecek atasözü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Yiğit ekmeğiyle yiğit beslenir.

B) Abdalın dostluğu köy görününceye kadardır.

C) Balık ağa girdikten sonra aklı başına gelir.

D) Gözden ırak olan gönülden de ırak olur.

E) Mum dibine ışık vermez.

6. F. Nietzsche'ye göre bu evren güçlü olma isteğinin egemen olduğu bir evrendir. İnsan için mutluluk güçlü olmakta yatar. İnsandaki güçlü olma arzusu en yüksek ahlaki değerdir. Güçlü insan, üstün insandır. Üstün insanın varlığı için insanlar çaba harcamalıdır. Yaşamın temelinde güçlü olma isteği varsa eşitlik, toplumsal barış ve çıkarlarda uyum söz konusu olamaz. Dolayısıyla yaşamda anlam ve değerden bahsedemeyiz.

Parçada hakkında açıklama yapılan felsefi görüş aşağıdakilerden hangisidir?

A) İdealizm B) Nihilizm C) Hedonizm

D) Pragmatizm E) Utilitarizm

7. J. Bentham, davranışlarımızın olabildiğince çok sayıda insana olabildiğince çok sayıda fayda sağlamasını esas alır. Birey, insanlarla bir arada yaşamaktadır ve diğer insanların mutluluğu bireyi de mutlu eder. Tek başına birey fayda peşinde koşarsa mutlu olamayacaktır. Topluma fayda sağladığında bireyin de mutluluğu ortaya çıkacaktır.

Bu parçada yapılan açıklamalar ile aşağıdaki atasözlerinden hangisi ilişkilendirilebilir?

A) Üzüm üzüme baka baka kararır.

B) Bir musibet bin nasihatten yeğdir.

C) Kaz gelecek yerden tavuk esirgenmez.

D) Komşunun tavuğu, komşuya kaz görünür.

E) Mutlu olmak istiyorsan gönüller almaya bak.

8. "Dünyada, iyi bir istemeden başka kayıtsız şartsız iyi sayılabilecek hiçbir şey düşünülemez. İyi isteme, etkilerinden ve başardıklarından değil, konan herhangi bir amaca ulaşmaya uygunluğundan da değil, yalnızca isteme olarak, yani kendi başına iyidir."

I. Kant'ın *Ahlak Metafiziğinin Temellendirilmesi* adlı eserinden alınan parçaya göre bir eylemin iyi olmasının ahlaki ölçütü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bir davranışın niteliği

B) Herkesin çıkarına olan davranışların iyiliği

C) İnsanın bencil isteklerine bağlı olması

D) Yazılı normlar tarafından belirlenmesi

E) Bizatihi iyi olanın istenmesi

9. **Aşağıda La Fontaine' in** "Aşırı Gitmek Yok" **adlı şiirinden bir bölüme yer verilmiştir:**

Bütün canlılar arasında
İnsandan beteri var mı ölçüyü kaçırmakta?
Küçük büyük hepimizi
Bu bakımdan sorguya çekmeli.
Tek kişi bulunur mu, sanmam
Aşırı gitmemiş hayatında.
Söylemesi kolay, hep söyleriz:
Ne az ne çok,
Aşırı gitme yok, deriz.
Deriz, ama bir yoklayın kendinizi:
Çok söyler az tutarız bu sözü.

Şiir ahlaki açıdan değerlendirildiğinde aşağıdakilerden hangisiyle örtüşmektedir?

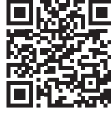
A) Tragedyanın görevi, uyandırdığı acıma ve korku duygularıyla ruhun tutkulardan arınmasını sağlamaktır.

B) İnsan var olan şeyleri beş duyu aracılığıyla algıladığından farklı duyular farklı, hatta karşıt görünüş veya izlenimleri doğurduğundan insan her şeyin ölçüsüdür.

C) Ciddiliğin fazlası nefret doğurur, merhametin fazlası da otoriteyi azaltır. Düzen ve orantı, ölçü ve incelik, öngörü ve sebat; her zaman bu büyük yasalara uymak gerekir.

D) İnsan yaşadığı sorunlardan dolayı çevresini suçlamaktan vazgeçmeli, dinsel ve ahlaki değerler çerçevesinde irade gücünü ve sorumluluk duygusunu artırmak için çalışmalıdır.

E) Kişinin sahip olduğu erdemler ya da bilgelik kendisini nadiren mutlu etse de budalalıkları ve kötü huyları başkalarını sıkça mutsuz eder.

1. • İnsan eylemde bulunurken özgür müdür?
   • Ödev, vicdan, sorumluluk gibi kavramlar ne anlama gelmektedir?

Verilen sorulara felsefenin aşağıdaki alanlarından hangisi cevap aramaktadır?

A) Siyaset
B) Varlık
C) Din
D) Sanat
E) Ahlak

2. I. Kant'a göre bir eylem birilerini memnun etmek için değil, kişinin sırf yapılması gereken bir eylem olduğunu düşündüğünden dolayı yapılırsa ahlakidir. Bu aynı zamanda bir tür sorumluluk duygusudur.

Buna göre I. Kant ahlaki eylemin temelinde aşağıdakilerden hangisini görmektedir?

A) Fayda
B) Ödev
C) Mutluluk
D) Haz
E) Dinginlik

3. • Top oynayan çocukların topunu patlatmak
   • Bu eylemin iyi mi kötü mü olduğuna karar vermek
   • Çocuklara daha güzel bir top alıp hediye etmek

Verilen bu davranışlar <u>sırasıyla</u> aşağıdaki etik kavramlardan hangilerini karşılamaktadır?

A) Özgürlük - vicdan - erdem
B) Kötü - vicdan - ahlaki eylem
C) Ahlaki eylem - sorumluluk - vicdan
D) Kötü - değer yargısı - erdem
E) Özgürlük - sorumluluk - erdem

4. I. Kant'a göre insanı harekete geçiren ya da harekete geçirmeyi hedefleyen buyruklar (emirler) iki türlüdür: koşullu (hipotetik) ve koşulsuz (kategorik) buyruklar. Koşullu buyruklar belli bir koşula dayalı buyruklardır. Örneğin "Eğer Ankara'ya gitmek istiyorsan, sağ taraftaki yola girmelisin." ya da "Eğer zengin olmak istiyorsan, çok çalışmalısın." gibi buyruklar belli bir istek ve hedefle izlenmesi gereken buyruklardır. Eğer ne Ankara'ya gitmek ne de zengin olmak istemiyorsanız, bu buyrukları izlemeniz gerekmeyecektir. Buna karşın I. Kant'a göre örneğin "Doğruyu söyle." ya da "Hırsızlık yapma." gibi buyruklar herhangi bir koşula bağlı olmayan ahlaki buyruklardır. Bu ahlaki buyrukların koşulsuz şartsız izlenmesi istenir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi koşulsuz buyruğa örnek <u>olamaz</u>?

A) Yardıma ihtiyacı olanlara yardım et.
B) Kötü söz söyleme.
C) Hiç kimseyi araçsallaştırma.
D) Mutlu olmak için mutlu et.
E) Tüm insanları amaç olarak gör.

5. "Ahlak olmayan yerde kanun bir şey yapamaz." **sözü ahlakın hangi alanla ilişkisini göstermektedir?**

A) Sanat
B) Siyaset
C) Bilgi
D) Varlık
E) Bilim

6. Ahlak felsefesi, insan eylemlerini konu edinir. Bu eylemlerin dayandığı temelleri, iyi ve kötü gibi kavramları, hangi eylemlerin daha erdemli olduğunu sorgular. Evrensel bir ahlak yasasının olanaklı olup olmadığını araştırır.

Buna göre aşağıda verilen ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) İyi davranışlar ahlak felsefesinin konusudur.
B) 'Ahlaki eylemin amacı nedir?' ahlak felsefesiyle ilgili bir sorudur.
C) Doğru ve yanlış kavramları ahlak felsefesiyle ilgilidir.
D) Filozoflar evrensel ahlak yasasını sorgulamıştır.
E) Ahlaki anlamda insanın yapmaması gereken davranışlar kötüdür.

7. Kişi yaptığı davranışlardan ahlaken sorumlu değildir. Çünkü onu bu davranışta bulunmaya iten iç ve dış nedenler vardır. Doğduğu aile, çevresi, psikolojik durumu ve maddi sıkıntılar onun bu davranışı yapmasına neden olmuştur.

Bu parça aşağıdaki görüşlerden hangisi ile ilişkilendirilebilir?

A) Determinizm
B) İndeterminizm
C) Otodeterminizm
D) Fatalizm
E) Liberteryanizm

8. Aristoteles'e göre öfke, para harcama, yemek yeme gibi konularda kişi iki şekilde yanılabilir; aşırıya kaçmak ya da eksik davranmak. Söz gelimi "öfke" meselesinde erdemli davranış kızgınlık ile kayıtsızlık arasında orta yoldur. Tehlike karşısında cesaret erdemi, atılganlık ile korkaklık arasında orta bir yoldur.

Buna göre erdemli olmak aşağıdaki ölçütlerden hangisine bağlıdır?

A) Ölçülü olma
B) Mutluluğu isteme
C) Adaletli davranma
D) Bilgiyi temele alma
E) İyi ideasına uygun davranma

9. Türk Ceza Kanunun 46. maddesine göre fiili işlediği zaman şuurunun veya hareketinin serbestisini tamamen kaldıracak surette akıl hastalığına sahip olan kimseye ceza verilemez.

Buna göre kişiye ceza verilmemesinin nedeni ahlak felsefesinin aşağıdaki kavramlarından hangisiyle açıklanabilir?

A) İyilik
B) Kötülük
C) Erdem
D) Sorumluluk
E) Vicdan

10. Mevlana'ya göre benliği aşma ve yaratıcıyı sevme durumuna yükselme aşkla olur. Aşk, yaratılmış her varlığın Tanrı adına sevilmesi hâlidir. Yaratılmış her varlığı sevmek iyi, sevmemek kötüdür.

Bu parçaya göre aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Evrensel bir ahlak yasası mümkündür.
B) Tanrı'yı bilmek ancak aşkla mümkündür.
C) Ahlak anlayışı sevgi temellidir.
D) Ahlak yasası herkese göre değişkenlik gösterir.
E) İyi, tüm yaratılmışları sevmekle mümkün olur.

11. Filozof, ahlak ile ilgili normlar ileri sürmez, insanlara yapıp etmeleriyle ilgili yönlendirmelerde bulunmaz ancak insanların istemleriyle oluşturulan eylemleri üzerine sorgulamalar ve değerlendirmeler yapar.

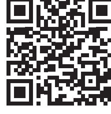
Buna göre ahlak felsefesinin amacı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Davranışın nedenlerini açıklama
B) Herhangi bir görüşü gerekçelendirme
C) Belli bir yaşam tarzını yaygınlaştırma
D) Ahlaki yargıların dayandığı ölçütleri açıklama
E) İnsanların nasıl mutlu olacaklarını açıklama

12. Ahlaki özneyi kendi eylemleri hakkında yargıda bulunmaya iten, kişinin kendi iyileri, değerleri üzerine doğrudan doğruya ve kendiliğinden yargılama yapmasını sağlayan yetidir.

Bu parçada tanımlanan kavram aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ahlak yasası
B) Erdem
C) Sorumluluk
D) Özgürlük
E) Vicdan

1. Bugün dünyanın karşı karşıya olduğu savaşlar, şiddet, açlık, gelir dağılımındaki adaletsizlikler, çevre felaketleri, bulaşıcı hastalıklar gibi çok ciddi sorunları vardır. Bu sorunların çözülebilmesi tüm insanların üzerinde uzlaşabileceği değerler ve bu değerleri adaletle işletecek kurumlarla mümkündür. Çünkü herkesin kendine ait doğrularının olduğu bir dünyada, bu sorunları çözmek mümkün değildir.

Bu parça aşağıdaki sorulardan hangisine cevap niteliğindedir?

A) Ahlaki yargıların niteliği nedir?

B) İnsani eylemin yöneldiği bir amaç var mıdır?

C) İnsan ahlaki eylemde bulunurken özgür müdür?

D) Kişi vicdanı karşısında evrensel bir ahlak yasası var mıdır?

E) Herkesi mutlu edecek bir düzen olabilir mi?

2. Felsefe dersi başlangıcında öğrenci öğretmenine sorular yöneltir ve bir diyalog yaşanır:

Öğrenci: .... ?

Öğretmen: Ahlak tüm toplumlarda mevcut olduğu için ahlak sistemi olmayan bir toplum yoktur. Dolayısıyla insan eylemlerini konu edinir ve bu eylemin dayandığı temelleri ele alır.

Öğrenci: .... ?

Öğretmen: İyi ve kötünün ne olduğu, evrensel bir ahlak yasasının olanaklı olup olmadığı gibi soruları temele alır ve bunları filozoflar kendi felsefi görüşleri doğrultusunda cevaplandırırlar.

Bu diyaloğun anlamlı bir bütün oluşturabilmesi için boşluklara <u>sırasıyla</u> aşağıdaki sorulardan hangisi getirilmelidir?

A) Evrensel ahlak yasası nedir? - Ahlakın dayandığı temeller nelerdir?

B) Ahlak nedir? - Ahlakın temel konuları nelerdir?

C) Ahlak felsefesinin konusu nedir? - Ahlak felsefesinin problemleri nelerdir?

D) Etik nedir? - Evrensel bir etik var mıdır?

E) İyi ve kötü eylem nedir? - Etiğin dayandığı temeller nelerdir?

3. Felsefe tarihinde ilk defa I. Kant, “İnsan özgür müdür, değil midir?” sorusuna bilgisel bir yanıt alınamayacağını göstermeye çalışır ve çözümü soruyu değiştirmekte bulur. I. Kant’a göre özgürlük bir idedir, insan aklının ürettiği bir fikirdir. İnsanın istemesini; eğilimleri, çıkarları belirleyebileceği gibi saf aklın ürünü olan bir yasa da belirleyebilir. Kant’a göre ahlak yasası, “Öyle hareket et ki senin istemeni belirleyen ilke aynı zamanda genel bir yasa ya da ilke olarak geçerli olabilsin”, başka bir deyişle eylemde bulunurken “Genel bir yasa olabilecek nitelikte bir ilke ile eylemde bulunmayı iste” diyen bir temel ahlak yasasıdır.

Bu parçadan aşağıdaki yargılardan hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Ahlak yasası kişiyi değil kişileri bağlayan yasadır.

B) Ahlak yasası genel olarak ne yapılması gerektiğini dile getiren yasadır.

C) Özgürlük eylemlerimizin değil istemelerimizin bir özelliğidir.

D) Özgürlük insan aklının yarattığı bir fikirdir.

E) İnsan belirli bir durumda neyi yapması gerektiğini her defasında kendisi bulmak zorundadır.

4. J. P. Sartre’a göre insan mutlak manada özgürdür. Özgür olduğu için de hiçbir engelle karşılaşmadan seçimler yapabilir. İnsan doğuştan iyi, kötü ya da suçlu değildir. İnsan yaptığı seçimlerle kendi özünü belirler. Böylece kendi kendisinin ne olduğunu belirlemiş olur.

Buna göre J. P. Sartre aşağıdaki ahlak anlayışlarından hangisini savunmaktadır?

A) Varoluşçu B) İdealist C) Pragmatist

D) Hedonist E) Mutlulukçu

5. Fârâbi’ye göre ahlak yasası, temelini “Zorunlu varlık” ta bulur. İyinin bilgisi, insana eylemlerinde uyabileceği yasayı verir.

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabilir?

A) İyinin bilgisi insana kapalıdır.

B) İnsan iyiye tecrübeyle ulaşır.

C) Mutluluk hazların toplamıdır.

D) Ahlak yasası Tanrı’ya dayanır.

E) İnsan kendi özünü kendisi oluşturur.

6. I. Kant, iyi istenç kavramıyla şartlar ne olursa olsun her zaman doğru olarak kabul edilebilecek ilkelere göre davranmayı anlar. Kant ahlakı ve iyiyi eylemlerin sonucuna göre değil onların arkasındaki amaca göre değerlendirir. Bundaki amaç onun deyimiyle ödeve uygun olmadır.

Buna göre aşağıdaki kişilerden hangisinin davranışı ödev ahlakına aykırıdır?

A) Aysu'nun misafirler gelmeden önce içinden geldiği için annesine yardım etmesi

B) Fatih'in takımı mağlup olmasın diye günlerce antrenman yapması

C) Emre'nin ne kadar yardımsever olduğunu göstermek için ihtiyacı olan kişilere yardım etmesi

D) Hikmet'in hiç tanımadığı bir çocuk kazada ölmesin diye onu korumaya çalışması

E) Betül'ün içinden gelerek karşıdan karşıya geçmeye çalışan yaşlı bir teyzeye yardım etmesi

7. "Bir şeylerin merkezini bulmak hiç kolay değildir. Örneğin bir dairenin merkezini bulmak herkes tarafından yapılamaz. Bunu sadece konuyu bilenler yapabilir. Benzer şekilde kızmak, para vermek ya da para harcamak gibi eylemler herkes tarafından yapılabilecek eylemlerken bunun ne zaman, kim için, neden ve nasıl yapılacağını bilmek kolay bir şey olmadığı gibi, herkes bu konuda doğru da hareket edemez. Bu gibi konularda doğru hareket etmek az sayıda insan tarafından becerilebildiği için güzel bir davranıştır. Bu durum erdemler için de böyledir, arada olanı bulmak gerekir ve bunun için de öncelikle o erdeme ya da davranışa ait karşıtların neler olduğunun bilinmesi lazımdır."

Aristoteles

Buna göre az sayıda kişinin sahip olabileceği ve erdemin anahtarı olan ilke aşağıdakilerden hangisidir?

A) Altın orta

B) Yeter - sebep

C) Dört neden

D) Madde ve form

E) İdealar ve fenomenler

8. I. Kant'a göre bir davranışı ahlaki yapan o davranışın ardındaki niyettir. Koşulsuz buyruğa uygun, yalnızca iyiyi isteme hâlindeki davranışlarımız ahlakidir. Öyle davran ki senin davranışın herkesin uyması gereken bir ahlak yasası olsun, iraden kendini bir yasa koyucu gibi hissetsin. Burada her iki ifade de hep aynı söylemi vurgular.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi ahlaki eylemle ilgili I. Kant'a ait bir görüş olabilir?

A) Eylemde toplumun faydası esastır.

B) Eylemin nedeni önemlidir.

C) Eylemlerin sonucu önemlidir.

D) Bireye haz veren eylem iyidir.

E) Eylemleri kısıtlayacak bir kural yoktur.

9. Mert, Kubilay ve Ceren ahlak felsefesi dersinden sonra ahlaki eylemlerinde özgür olup olmadıklarını tartışmışlardır.

Mert: Bana göre insanlar ahlaki eylemlerinde özgür değillerdir çünkü insanlar toplumsal, hukuksal, ahlaki vb. etkenlerin etkisiyle davranışta bulunuyorlar. Evrende yani maddi dünyada sıkı bir nedensellik zinciri var, bu nedensellik aynı şekilde insan davranışları için de geçerlidir.

Kubilay: Bence insan ahlaki eylemlerinde tamamen özgürdür. İnsan kendini özgür hissettiği için toplumlardaki ahlak yasalarına özgürce uyar. İnsan eylemlerinde onu kısıtlayan hiçbir engel yoktur. İnsan özgürlüğü sınır tanımaz. Hepimiz ahlaki bir davranışta bulunurken, bu davranışı veya onun zıddını yapmakta özgür olduğumuz duygusuna sahibiz.

Ceren: Bence özgürlük söz konusu olduğunda ne tamamen özgürüz ne de tamamen özgür değiliz. Çünkü her insan aynı derecede ve şekilde özgür değildir. Bizler bilincimizi, bilgi birikimimizi ve kişiliğimizi geliştirerek özgürleşiriz.

İnsanın ahlaki eylemlerinin özgürlüğü konusunda Mert, Kubilay ve Ceren'in fikirleri aşağıdakilerden hangisinde doğru sırayla verilmiştir?

A) Determinizm - Liberteryanizm - İndeterminizm

B) Liberteryanizm - Otodeterminizm - Determinizm

C) Determinizm - İndeterminizm - Otodeterminizm

D) İndeterminizm - Liberteryanizm - Otodeterminizm

E) Otodeterminizm - İndeterminizm - Determinizm

10. İnsan kendi yapıp etmelerini bir ölçüt bulup değerlendirmek isterse kendisine varoluşunda sunulmuş olan vicdan, şaşmaz bir mihenk taşıdır. Bu yeti mekanizmasıyla insan, kendi eylemlerinin doğruluğu veya yanlışlığı hakkında seçik ve dolaysız hüküm verebilir.

Bu parçaya göre vicdan ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Ahlakça uyulması gerekli olan kurallar bütünüdür.

B) Eylemlerin sonuçlarının sorumluluğunu almaktır.

C) İyi ve kötüyü ayırabilme yetisidir.

D) İnsanın, yapıp etmelerinde sorumluluk almasıdır.

E) Ahlak yönünden doğru olan kararlardır.

11. İnsanın davranışını belirleyen ve yönlendiren birtakım etkiler vardır. Ancak bu, özgürlüğünün olmadığı anlamına da gelmez. Bu görüş, kişinin ahlaki anlamdaki kararlarını, iradesi ve seçimiyle kendisinin oluşturduğunu ileri sürer. Özgürlüğün kaynağı kişide, onun kişiliğindedir. İnsanlar, aklını kullanabildiği ve kişiliğini geliştirebildiği ölçüde özgürdür.

Bu parçadaki görüş hakkında aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

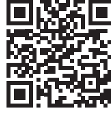
A) İnsan, kendi değerlerini oluşturmuşsa ve iyi bir bilgi birikimine sahipse özgürdür.

B) İnsan ahlaki eylemde bulunurken özgürdür.

C) İnsan için özgür bir iradeden söz edilemez.

D) İnsanın kaderi bellidir, davranışlarından sorumlu değildir.

E) Ahlaki tercihleri belirleyen zorunlu hiçbir neden yoktur.

1. Platon'a göre insan, idealar dünyasına yönelerek, iyilik ideasının bilgisine ulaşabilir ve eylemlerini bu bilgiye uydurabilir. Bunu gerçekleştirebilen, iyi olanı gerçekleştirmiş olur. İyi ideasının bilgisine ulaşan insan ahlak yasasını da bilmiş olur. Bu yasa, ona neyi eyleyeceğini söyler.

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabilir?

A) İyi ideası kişiye göre değişiklik gösterir.

B) Evrensel bir ahlak yasası vardır.

C) İnsan ancak anlık zevklerle mutlu olabilir.

D) İnsan doğası gereği hazza yönelir.

E) Evrensel bir ahlak yasası yoktur.

2. İnsan diğer varlıklar gibi bilinçsiz bir varlık değildir. Mesela taş, kendisinden başka bir şey olamayan varlıktır. Taşın şöyle ya da böyle olabilme imkânı yoktur; taş ne ise daima odur. Buna karşın, insan kendinde varlık olmak dışında, aynı zamanda kendisi için varlıktır. Yani insan bilinçli öznedir; var olduğunun bilincindedir. Bu sayede insan, kendine dönmekte ve ne olacağına kendi karar vermektedir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi insanı diğer varlıklardan ayıran bir özellik <u>olamaz</u>?

A) Özgür iradeye sahip olması

B) Somut bir varlığa sahip olması

C) Bilinçli düşünen bir varlık olması

D) Kendi kendisinin farkında olması

E) Kendini gerçekleştirebileceği olanaklara sahip olması

3. "İyi eğitilmiş erdemli bir ruh, hem kötülüğün hem de iyiliğin nasıl bir şey olduğunu öğrenir. Bana kalırsa bilgelik kötü adamın değil erdemli adamın sahip olabileceği bir meziyettir."

Bu parçada anlatılmak istenen düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

A) Duyuların kullanılmasının hatalı bilgiyi doğurduğu

B) Bilginin ve ahlakın, insanın algısı tarafından anlamlandırıldığı

C) Ahlakı ve erdemli olmayı getiren şeyin bilgi olduğu

D) İyi ideasına ulaşmak için erdemli, adil ve doğru olmak gerektiği

E) Bilmenin duyular ve akıl yürütme yoluyla gerçekleştiği

4. "İnsan yalnızca evrenin bir unsuru, bütün tarafından belirlenmiş doğanın küçük bir parçası, evren makinesi içinde basit bir dişlidir." **diyen bir düşünürün görüşleri aşağıdaki yargılardan hangisi ile çelişir?**

A) Ahlaki özgürlükten söz edemeyiz.

B) Evren mekanik ve bilimsel yasalara göre işlemektedir.

C) Ahlaki kararlar insan iradesinin dışındaki nedenlere bağlıdır.

D) İnsan doğal, toplumsal ve psikolojik olarak belirlenmiştir.

E) Ahlaki eylemde bulunurken insanı sınırlayan bir şey olamaz.

5.
- Platon'a göre insanların ve toplumların nihai amacı mutluluktur. Mutluluğu sağlayabilecek şey iyilikten başkası değildir. Bu yüzden mutlu olmak isteyen herkesin iyiyi istemesi, iyiyi hayatının amacı sayması gerekmektedir.
- I. Kant, insanların kendi hazlarının peşinden gitmesinin ah-laki bir davranış olmadığını, toplumdaki sorunlara karşı duyarlı olarak ve salt iyiliği (iyi niyet-iyiyi isteme) kendine görev edinerek ahlak yasasına ulaşılabileceğini belirtir.

Buna göre, I. Kant'ın "Ödev ahlakı" **öğretisinin Platon'un** "Ahlak yasası" **öğretisinden farkını aşağıdaki yargılardan hangisi ifade etmektedir?**

A) Mutlu olmak için iyiyi istemek ödev ahlakına uygun değildir.

B) Kant'a göre mutluluk, insanı objektif yasaya ulaştırmaz.

C) Ödev ahlakının amacı bireyi mutluluğa ulaştırmaktır.

D) Kant'ın ödev ahlakı, sübjektif nitelikli ahlak yasasıdır.

E) Kant'a göre mutlak bir mutluluk mümkün değildir.

6. Protagoras ve Gorgias başta olmak üzere Sofistlere göre insan duyular yoluyla edinilen bilgilerde algı yanılması yaşar. Bilgi edinme sürecinde duyuların kullanılması, elde edinilen bilginin hatalı olma ihtimalîni doğurur. Dolayısıyla onlara göre her zaman geçerli olan kesin bir bilgi yoktur. Çünkü bilgi, kişiden kişiye değişen göreceli bir niteliğe sahiptir. Sofistler bilgi görüşlerinde olduğu gibi ahlak görüşlerinde de göreceliği temele alırlar. İyi ve kötünün insanın kendinde anlam kazandığını ileri sürerler. Sokrates Sofistlerin doğru bilginin mümkün olamayacağına yönelik düşüncelerini eleştirir. Sokrates'e göre ahlaki doğrular vardır ve bunlar Sofistlerin dediği gibi göreceli değildir. Kişinin bilgisizliği ahlaktan yoksun davranışlar göstermesine neden olur. Ona göre kimse bilerek kötülük yapmaz. İnsan özü itibarıyla iyidir. Kötülük, onun bilgisizliğinden kaynaklanır.

Buna göre Sokrates'in ahlakla ilgili görüşlerinin temelinde aşağıdaki felsefe alanlarından hangisi yer almaktadır?

A) Ontoloji

B) Aksiyoloji

C) Din felsefesi

D) Epistemoloji

E) Siyaset felsefesi

7. I. Kant bir eylemin ahlaki bakımdan doğru olup olmadığını belirleyen şeyin, onun "biçim"i olduğunu ileri sürer. İnsan eylemleri genel bir ilkeyle uyuşmakta mıdır yoksa ona ters mi düşmektedir? Bu ahlaki yaklaşım tarzına "deontolojik yaklaşım tarzı" denir. Bu yaklaşım tarzının birçok güçlü yanı vardır. Örneğin ahlak ilkelerinin evrensel ve tarafsız uygulanması herkes için iyi olanın seçilmesini sağlar. Ancak onun bir dizi zayıf tarafı da vardır ve en zayıf tarafı eylemleri değerlendirmede sonuçların önemini küçümseme eğilimidir.

Parçada eleştirilen ahlak anlayışı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Fayda ahlakı

B) Haz ahlakı

C) Ödev ahlakı

D) Bencillik ahlakı

E) Mutluluk ahlakı

8. "Kırdım diyorsun zincirlerini;

Evet, köpek de çeker koparır zincirini,

Kaçar o da, ama halkaları boynunda taşıyarak''

Bu dizelerde savunulan düşünce "İnsan eylemlerinde özgür müdür?" **sorusuna verilen aşağıdaki yanıtlardan hangisini desteklemektedir?**

A) Determinizm

B) İndeterminizm

C) Otodeterminizm

D) Utilitarizm

E) Fatalizm

9. Yılmaz, felsefe sınavındaki soruların cevaplarını hatırlayamaz. Yazılıya çalışırken oluşturduğu notlar sıranın altındadır. Notlarda birçok sorunun cevabı bulunmaktadır. Yılmaz notlardan kopya almayı düşünür ama yakalanmaktan, ceza almaktan ve arkadaşları tarafından kınanmaktan korktuğu için vazgeçer. Yılmaz'ın kopya çekmekten vazgeçmesine neden olan ilke, bu davranışını ahlaki yapmaya yetmemektedir.

Bu parça ahlaki eylemle ilgili aşağıdaki yargılardan daha çok hangisini destekler niteliktedir?

A) Özgürlük sorumluluk gerektirir.

B) İyi ve kötü eyleme göre belirlenir.

C) Ahlaki değer ölçütü niyettir.

D) Faydalı olan iyidir.

E) İnsan eylemlerinden sorumludur.

10. Tıp etiğiyle ilgili tartışmalar genel olarak iki felsefi görüş üzerine temellenmektedir. J. Bentham ile J. S. Mill'in geliştirmiş olduğu etik anlayışına göre eylemin sonucunun iyi ya da kötü olup olmaması önemli iken I. Kant'ın felsefesine göre ise sonuç yerine, eylemdeki amacın iyi ya da kötü olup olmaması önemlidir. Bu felsefi yaklaşımların temel özellikleri tek bir ilke doğrultusunda etik görüş geliştirmeleridir.

Buna göre tıp etiğinin dayandığı temel felsefi görüşler aşağıdakilerden hangisidir?

A) Egoizm - Nihilizm

B) Yararcılık - Ödev Ahlakı

C) Hedonizm - Egzistansiyalizm

D) Hedonizm - Ödev Ahlakı

E) Yararcılık - Egoizm

11. Filozof şöyle der: İyinin ölçütü nedir? İnsanın trafik kazası sonrası güç ve ağır bir ameliyat geçirmesi iyi bir şey değildir ancak bu ameliyat neticesinde yaraları sarılıp tekrar eski sağlığına kavuşacaksa ameliyat onun için iyi bir şeydir.

Bu filozofa göre iyi olan davranışın ölçütü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ahlaki olması

B) Ölçülü olması

C) Erdemli olması

D) İnsana haz vermesi

E) İnsana fayda sağlaması

12. Bireyin varlık anlamını belirleyen toplumdur. Birey toplum içinde kendini gerçekleştirir, yaşam toplumu zorunlu kılar. Toplumun kendi içindeki zorunlu yasaları bireyi bir kıskaç gibi sarar, mahkûm eder. Kurallara uymayan, ödevleri yerine getirmeyen birey toplum içinde dışlanır, zamanla bireyselliğini yitirir. Bu şekilde bireyler halkanın dışına çıkamaz, birbirinin benzeri otomatlar şeklinde yaşamsal zincirde yer alır.

Bu parça aşağıdaki sorulardan hangisine bir cevap niteliğindedir?

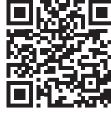
A) İnsan nasıl mutlu olabilir?

B) İnsan eylemlerinde özgür müdür?

C) Ahlaki eylemin amacı nedir?

D) Evrensel ahlak yasaları var mıdır?

E) Ödev ahlakı gerekli midir?

1. İnancın temel iddiaları hakkında akılcı, nesnel, tutarlı ve kapsamlı bir şekilde düşünmektir.

Bu açıklama felsefenin hangi temel disiplini hakkında bilgi vermektedir?

A) Bilgi felsefesi
B) Varlık felsefesi
C) Ahlak felsefesi
D) Din felsefesi
E) Siyaset felsefesi

2. El Kindi'ye göre âlem öncesiz değil sonradan olandır. Âlemin sonradan olduğu içindeki her şeyin zamanla değişiminden bellidir. Ayrıca zamanın olması da âlemin sonu olduğunun kanıtıdır.

Bu parça din felsefesinin hangi problemine cevap niteliğindedir?

A) Vahyin imkânı
B) Evrenin sonlu olup olmadığı
C) Evrenin yaratılma amacı
D) Ruhun ölümsüzlüğü
E) Tanrı'nın var olup olmadığı

3. Teoloji belli bir dine ait bilgilerin ve özelliklerin doğru anlaşılması için yapılan çalışma alanı olarak adlandırılır. Teologlar kutsal kitapların dogmatik verilerini temel bilgi kaynağı olarak kabul ederler. Din felsefesi ise tüm dinlere ait konu ve problemleri sorgular. Felsefenin yöntemi, kuşku duymak, sorgulamaktır. Bu noktada teolojinin felsefe ile uzlaşım sorunu yaşaması kaçınılmazdır.

Bu parçadan teoloji ve felsefe ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi <u>çıkarılamaz</u>?

A) Teologlar inandıkları dinin tüm içeriklerini olduğu gibi kabul ederler.
B) Teoloji ve felsefenin dine yaklaşım biçiminde çatışma olması doğal bir durumdur.
C) Din felsefesi dine yaklaşımında akıl ilkelerini teoloji ise inancı temel alır.
D) Din felsefesi her dini akıl süzgecinden geçirerek eleştirel olarak yaklaşır.
E) Din felsefesi dini aklileştirerek tüm insanlığa yaymayı amaçlar.

4. Din felsefesi; dinin ilkelerini değer sistemini sorunlarını felsefi tarzda araştıran araştırdığı konuları birbirleriyle ilişkileri bakımından yeniden yapılandıran bir alandır. İlahi olan ya da olmayan tüm dinleri inceler.

Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisi din felsefesinin problemlerinden biri <u>olamaz</u>?

A) Tanrı'nın varlığı kanıtlanabilir mi?
B) Vahiy mümkün müdür?
C) Evren sonlu mu sonsuz mudur?
D) Vicdan doğuştan mı sonradan mı kazanılır?
E) Evrenin yaratılış amacı nedir?

5. Her şeyin yaratıcısının eşi ve benzeri yoktur. Evrende var olan her şey onun yaratması sonucu ve kontrolü altında gerçekleşir. Yeryüzünün ve insanlığın kaderini yaratıcı belirler.

Bu açıklama aşağıdaki görüşlerden hangisine aittir?

A) Deizm
B) Agnostisizm
C) Panteizm
D) Teizm
E) Ateizm

6. -Tanrı evrenin yaratıcısıdır.

-Tanrı evreni yarattıktan sonra olup bitenlere müdahale etmemektedir.

Verilen ifadeler aşağıdaki görüşlerden hangisine aittir?

A) Panteizm
B) Deizm
C) Teizm
D) Politeizm
E) Agnostisizm

7. **Aşağıdakilerden hangisi dinin felsefeden temel farkını ifade eden kavramdır?**

A) Tutarlılık

B) Öznellik

C) Dogmatiklik

D) Akılsallık

E) Tarafsızlık

8. -Tanrı doğada, nesnelerde ve her şeyde vardır.

- Evren ile Tanrı aynı şeydir.

-Tanrı'yı varlıktan bağımsız düşünemeyiz.

Verilen ifadeler aşağıdaki görüşlerden hangisine aittir?

A) Panteizm

B) Deizm

C) Teizm

D) Politeizm

E) Agnostisizm

9. İnsanın fiilleri de dâhil olmak üzere her şeyin önceden bilindiğini, kesin olarak tespit ve tayin edildiğini öne süren bir görüşle, insanda irade hürriyetinin varlığını öne süren görüşü bir ve aynı anda savunamayız.

Bu açıklama din felsefesinde aşağıdakilerden hangisinin önemini vurgulamaktadır?

A) Objektifliğin

B) Rasyonelliğin

C) Tutarlılığın

D) Mantıksallığın

E) Kapsamlılığın

10. Din felsefesi dini ele alırken objektif bir şekilde bakmak durumundadır.

Bu açıklamadaki objektifliği aşağıdakilerden hangisi doğru ifade eder?

A) Dinin temel kavramlarını ele alırken rasyonel ve tutarlı olmak

B) Dinin lehinde veya aleyhinde bir tutum içerisinde olmaya peşinen karar vermeden incelemeye koyulmak

C) Dine yönelik konu ve problemleri dogmatik bir tavır ile ele almak

D) Dinin ahlak ile ilişkisini ortaya koyarak evrenselliği yakalamak

E) Araştırma konusunu kapsamlı bir şekilde ele almak

11. İçinde yer aldığımız evren, en basit hâliyle bile, bizi devasa bir merak içinde bırakmakta ve bir açıklama yapmaya zorlamaktadır: "Evrenin yok olması mümkünken; o, neden ve niçin var oldu?" Onu, yine kendisiyle açıklamak bir kısır döngü olacağından, bir başka açıklama bulmak gerekecektir. Evrendeki değişim ve hareketin varlığı da açıklama bekleyen bir başka husustur. Bu değişimi, yine kendisi değişime tabi olan bir başka mümkün varlıkla izah etmek tutarsız olacaktır, zira bu takdirde, onun da nihai sebebini bulmak gerekecektir. Bu süreç, sonsuza kadar geriye doğru götürülemeyeceğinden, kendisi hareket etmeyen bir hareket ettirici, bütün nedenlerin nedeni olan bir ilk neden bulmak gerekecektir.

Bu parçada Tanrı'nın varlığına yönelik aşağıdaki delillerden hangisi hakkında açıklama yapılmaktadır?

A) Ontolojik delil

B) Ahlak delili

C) Teleolojik delil

D) Kozmolojik delil

E) Dinî tecrübe delili

12. Tanrı'nın varlığına ya da yokluğuna ilişkin her önerme metafiziktir. İnsan aklı Tanrı'nın var olduğu ya da var olmadığı inancını temellendirmek için gerekli delilleri ve rasyonel temelleri sağlamak açısından yetersizdir.

Bu açıklama din felsefesinin aşağıdaki görüşlerinden- hangisiyle ilişkilendirilebilir?

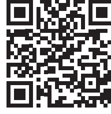
A) Deizm

B) Teizm

C) Ateizm

D) Panteizm

E) Agnostisizm

1. Protagoras: "Tanrılara gelince; ne onların var oldukları, ne var olmadıkları, ne de ne şekilde olduklarını biliyorum, çünkü bu konuda bilgi edinmeyi engelleyen çok şey vardır; onların duyularla algılanmamaları, insan hayatının kısalığındandır." demiştir.

Protagoras'ın bu görüşleri aşağıdaki yaklaşımlardan hangisi ile açıklanır?

A) Teizm

B) Ateizm

C) Panteizm

D) Agnostisizm

E) Deizm

2. Tanrı'nın var olduğunu savunanlar Tanrı'nın varlığı ile ilgili kanıtlar ileri sürerler. Evrendeki ölçü, düzen gibi sonradan var olan her şeyin bir yaratıcıya gereksinim duyması gibi gerekçelere dayandırarak Tanrı'nın varlığını kanıtlamaya çalışırlar. Bu da bize insanların inandıkları Tanrı inancını rasyonel kılma çabası içinde olduklarını göstermektedir.

Bu parçadan aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) İnanan insanlar Tanrı'nın varlığını akılsal olarak meşrulaştırmaya çalışırlar.

B) Tanrı'nın varlığına inanmak için herhangi bir kanıta ihtiyaç duyulmamalıdır.

C) Tanrı inancı, ilahi hakikatleri görmekle ve kabul etmekle kuvvetlenir.

D) İnanan insanlar için zihindeki Tanrı tasarımı yeterli sebeptir.

E) Tanrı evrene içkin olduğu için ona inanmamak mümkün değildir.

3. Kant'a göre en yüksek iyinin gerçekleşmesi mutluluk, erdem gibi kavramların bir araya gelebilmesi için Tanrı'ya gereksinim vardır.

Bu parçada Kant Tanrı'ya olan ihtiyacı aşağıdaki felsefi disiplinlerden hangisine dayandırmıştır?

A) Epistemoloji

B) Ontoloji

C) Estetik

D) Din

E) Etik

4. Platon'a göre ruh ölümsüzdür. Beden gibi zamana bağlı olmadığı için bedenden de önce vardır. Sonra da var olmaya devam edecektir. Aristoteles'e göre ruhun bedenden ayrı bir varlığı yoktur ve bedenin ortadan kalkması durumunda ruhun varlığını sürdürmesi mümkün değildir.

Bu parçada din felsefesinin aşağıdaki problemlerinden hangisi tartışılmıştır?

A) Evrenin yaratılış amacı nedir?

B) Tanrı'nın varlığı zorunlu mudur?

C) Evren sonlu mu sonsuz mudur?

D) Ölümden sonra yaşam var mıdır?

E) Tanrı evrene müdahale eder mi?

5. Kökleri Aristoteles'e kadar uzanan 17. yüzyıl 18. yüzyıllarda gözde olan bu görüş "varlığı akılla bilinen ve evrene müdahale etmeyen Tanrı anlayışı" biçiminde tanımlanır. Tanrı'nın içkinliği ve yaşamdaki otoritesi reddedilmiştir.

Bu parçada açıklanan Tanrı anlayışı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Deizm

B) Teizm

C) Panteizm

D) Agnostisizm

E) Ateizm

6. Tanrı ile evrenin özdeşliğini kabul eden bu görüş Tanrı'nın aşkınlığını ve evrenden ayrı olarak ontolojik varlığını reddetmiştir. Evrende görülen her şeyin toplamı Tanrı'dır.

Bu parçada açıklanan Tanrı anlayışı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Teizm

B) Deizm

C) Panteizm

D) Agnostisizm

E) Panenteizm

7. J. P. Sartre'a göre varlığı özünden önce meydana gelen tek varlık insandır. Varoluş, özden önce gelir. İnsan önce var olur, sonra kendini istediği biçimde tasarlar. Kendini belirleyen bir üst varlığı kabul etmek insanın özünü oluşturma imkân ve gücünü ortadan kaldıracaktır.

Bu parçada J. P. Sartre'ın yaratıcının varlığını kabul etmemesi aşağıdaki nedenlerden hangisine dayandırılmaktadır?

A) İnsanın özgürlüğüne engel olmasına

B) Evrende kötülüğün bulunmasına

C) Ütopik ve doğaüstü bir varlık olmasına

D) Olgusal olarak kanıtlanamamasına

E) İnsan zihninin yarattığı bir varlık olmasına

8. Deizmi genel bir çerçevede tanımlamak gerekirse Tanrı'nın varlığını ve evrenin ilk nedeni olduğunu kabul etmekle birlikte, rasyonel bir inanca dayanan ve Tanrı ile insan arasında aracı kabul etmeyen felsefi bir yaklaşım olduğu söylenebilir.

Buna göre deist bir kişinin aşağıdakilerden hangisini kabul etmesi beklenemez?

A) Tanrı'nın var olduğunu

B) Vahye dayalı dinî metinleri

C) Evrenin bir yaratıcısı olduğunu

D) Tanrı'nın evrenin sebebi olduğunu

E) İnancın akla dayandığını

9. Din, varlıkla ilgili sorulara dogmatik cevaplar verirken; felsefe bunları sorgulayarak akıl ve mantık süzgecinden geçirir.

Bu açıklamadan yola çıkılarak aşağıdaki seçeneklerden hangisine ulaşılabilir?

A) Din, eleştirel bir tavır içerisindedir.

B) Din varlığa öznel bir şekilde yaklaşırken, felsefe tarafsızdır.

C) Felsefenin verdiği cevaplar kesinlik içerir.

D) Din ve felsefe farklı varlık alanlarını anlamaya çalışır.

E) Dinde eleştiriye yer yokken, felsefede eleştiri ön plandadır.

10. Bazı filozoflara göre evrende gözle görünür mükemmel bir düzen olduğunu kimse inkâr edemez. Evrendeki bu düzenin kendiliğinden oluştuğunu söylemek ne kadar doğrudur? Biz evimizde bir düzen sağlayamazken sonsuz evrende bu düzen nasıl sağlanmaktadır?

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Her dinin farklı bir evren anlayışı vardır.

B) Evrende bir düzen olduğu öznel bir durumdur.

C) İnsan doğası gereği inanmaya ihtiyaç duyar.

D) Evrendeki düzen rastlantılar sonucunda oluşmuştur.

E) Var olan düzen, o düzeni oluşturanın en büyük işaretidir.

11. Din felsefesi herhangi bir dinin yanında yer alıp ona üye toplamaz, aynı şekilde karşısında da yer almaz. Genel olarak dinlerin ne olduğunu anlamamıza yardımcı olan tarafsız felsefi bir disiplindir. Dini dogmaları, ritüelleri vb. unsurları akıl süzgecinden geçirerek açık ve anlaşılır hâle getirmeye çalışır. Bütün dinlere eşit mesafededir.

Parçaya göre din felsefesiyle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Tutarlı olduğu

B) Dogmatik olduğu

C) Objektif olduğu

D) İnanca dayandığı

E) Vahye dayandığı

12. Din felsefesinin problemleri üzerinde çalışma yapılırken dinin aleyhinde ya da lehinde bir tutum içinde olmamamız gerekir. Her iki yaklaşım da bizi dinî sorunların çözümünden uzaklaştıracaktır. Din hakkındaki felsefi bir araştırmada önemli olan inceleme konusuyla ilgili birtakım inançlara sahip olmak ya da olmamak değil, verileri ve araştırma sonuçlarını söz konusu ön yargıları haklı çıkaracak biçimde zorlamamaktır.

Buna göre din hakkında felsefi bir araştırma yürütülürken aşağıdaki ilkelerden hangisine göre hareket edilmelidir?

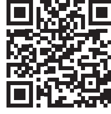
A) Tutarlılık

B) Nesnellik

C) Çok yönlülük

D) Evrensellik

E) Yöntemlilik

2019 TYT

1. Bir ressam, bir insan figürü çizdiğinde ortaya çıkan resmin güzelliğine şaşarak bakar ve sanki resimdeki figür canlıymış gibi ressamın sanatına ve zekâsına hayran kalırsın. Ancak bu resmin; boya, kalem, el, kâğıt, kudret, ilim ve iradeyle meydana geldiğini, bunların hiçbirinin ressamın yaratmasıyla olmadığını, ilahi bir varlığın yaratması olduğunu bilirsin. Olsa olsa ressamın yaptığı, boya ve kâğıdı bir araya getirmekten ibaretken ona hâlâ bu kadar saygı duyarsın... Hâlbuki asıl sanat, yoktan yaratan, yarattıklarına benzersiz şekiller vererek onları süsleyen eşi benzeri olmayan bir yaratıcının sanatıdır.

Gazâlî'nin görüşlerini yansıtan bu parçada din felsefesinin aşağıdaki problemlerinden hangisiyle ilgili bir cevap <u>bulunmamaktadır</u>?

A) Tanrı tek midir, çok mudur?

B) Tanrı var mıdır, yok mudur?

C) Tanrı ezelî ebedî midir?

D) Evrenle Tanrı arasındaki ilişki nasıldır?

E) Evren yaratılmış mıdır?

2021 TYT

2. Bir şey iki yolla kavranabilir: İlki mahiyetin akılla kavranması, ikincisi ise ona uyan örneklerle hayal edilmesidir. İkna da iki şekilde olur: İspatlarla veya inandırma yoluyla. Felsefe, varlıkların anlamlarının akılla kavranıp ispatlarla doğrulanmasından edinilen bilgileri içerir. Din ise bu anlamların uygun örneklerle hayal edilmesinden ve hayal edilenlere dair doğrulamanın inandırma yoluyla yapılmasından edinilen bilgileri içerir. Yani her ikisinin ele aldığı konular birdir. Ancak felsefenin ispat sunduğu yerde din ikna edici şeyler ortaya koyar.

Fârâbî'nin bu görüşlerinden aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabilir?

A) Her iki alan, kendine özgü araştırma konusuna sahiptir.

B) Din, inancı temellendirme; felsefe, varlığın bilgisine ulaşma amacındadır.

C) Felsefe ve din, aynı hakikate farklı şekillerde ulaşan alanlardır.

D) Felsefenin doğrularıyla dinin doğruları birbirinden bağımsızdır.

E) Felsefenin akılla ulaşamadığı hakikate din inançla erişir.

2018 TYT

3. Platon için Demiurgos, yaratıcı değil de mimari bir Tanrı'dır. İdeaları model alarak fenomenler dünyasında maddeye şekil vermiştir. Platon'un öğrencisi Aristoteles'e göre Tanrı, varlığın yaratıcısı değil onun amacıdır. Aristoteles'ten önemli ölçüde etkilenen Fârâbî ise ölümsüz olduğuna inandığı ruhlar dâhil, tüm varlığın Tanrı'dan bir tür taşmayla ortaya çıktığını ileri sürer. Orta Çağ'ın ünlü isimlerinden Anselmus ise Hristiyanlıktaki yaratılış anlayışını temel alarak Tanrı'nın her şeyi yoktan var ettiğini savunur.

Bu parça din felsefesinin aşağıdaki problemlerinden hangisiyle ilişkilidir?

A) Tanrının varlığı

B) Maddenin sonsuzluğu

C) Tanrı evren ilişkisi

D) Tanrının ezelî ebedî oluşu

E) Ruhun ölümsüzlüğü

4. I. İnanç nedir?

II. Evrenin ana maddesi nedir?

III. Tanrı'nın varlığına yönelik görüşler nelerdir?

IV. İbadetler nasıl yapılır?

V. Tanrı ve evren arasında nasıl bir ilişki vardır?

Yukarıdakilerden hangileri din felsefesinin yanıt aradığı sorulardandır?

A) I-II-IV B) I-III-V C) II-III-IV D) II-III-V E) III-IV-V

5. Savaş, katliam ve doğal afetler gibi kötü durumların var olmasından hareket eden ateizm, eğer Tanrı var olsaydı bu türden kötü durumlara müsaade etmezdi argümanını geliştirerek bunu, Tanrı'nın var olmadığına kanıt olarak ileri sürer.

Bu argümanı destekleyen ifade aşağıdakilerden hangisidir?

A) Dünyadaki kötülüklerden insan sorumludur.

B) Doğanın düzeni kendi içindeki doğal yasalara göre işler.

C) Kötülüklerin karşılığını bulacağı başka bir yaşam vardır.

D) Evrende gerçekleşen her şeyden Tanrı'nın sorumlu olmadığı bellidir.

E) Tanrı'nın kötülükleri engellemede yetkin olmadığını düşünmek çelişki olur.

6. Bir bahçe tasarlıyorsunuz
Rengarenk çiçekler, doğal taşlar
Muhteşem bir ölçülülük, enfes bir dizayn
Peki bu dizaynı sadece izler misiniz uzaktan
Hiç karışmadan
Yabani otlarına
Zararlı böceklerine
Evet mi cevabınız
Öyleyse neden ihtiyaç duydunuz ki böyle bir tasarıma

Bu şiirde Tanrı'nın varlığına ilişkin aşağıdaki yaklaşımlardan hangisine bir eleştiri yapılmaktadır?

A) Ateizm
B) Teizm
C) Agnostisizm
D) Panteizm
E) Deizm

7. Teizme göre Tanrı'nın aşkın varlık oluşu, O'nun evrende var olan her şeyden ve insanın aklına gelebilecek herhangi bir varlık türünden tamamıyla farklı olması demektir. Tanrı özdeksel olarak düşünülemez ve biçimlendirilemezdir. Tanrı'yı bir fenomen gibi kabul edip deneysel açıdan ortaya koymaya çalışmak yersiz bir eylemdir.

Bu parçada Teizm'in Tanrı anlayışı ile ilgili aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabilir?

A) Hem akli hem de olgusal olarak kanıtlanabilirdir.
B) Biricik, eşsiz ve maddi olmayan bir varlıktır.
C) Evrenin daima içinde ve evrenle özdeştir.
D) Zihinde tasarlanabilme özelliğine sahip bir varlıktır.
E) Tüm var olanın içinde değil üstündedir.

8. Tanrı her şeyin üstünde olan her şeyi yaratandır. Ezeli ve ebedidir. Evreni yaratır ve yarattıklarını tek başına bırakmaz. Ontolojik olarak varlığı zorunlu olan tek varlıktır. Varlıkları kadar yoklukları da düşünülebilecek mümkün varlıklar Tanrı'nın ontolojik statüsüne bir etkide bulunamazlar. Bu görüşe karşın bazı filozoflar Tanrı ile diğer varlıklar arasında ontolojik bir ayrım yapmazlar. Tanrı ve evreni bir ve özdeş şekilde tanımlarlar.

Bu parçada açıklanan görüşler <u>sırasıyla</u> aşağıdakilerden hangisidir?

A) Teizm-Deizm
B) Deizm-Panenteizm
C) Teizm-Panteizm
D) Deizm-Ateizm
E) Agnostisizm-Teizm

9. Bazı insanlara göre kişi Tanrı'nın varlığına ya inanır ya da inanmaz. Bu konuda tartışmaya ya da inandığı yaratıcı ile ilgili argümanlar ortaya koymasına ihtiyacı yoktur. Çünkü böyle bir durumda kişi karşı tarafa inandığı şeyden şüphe duyduğu izlenimini vermiş olur.

Bu görüş din felsefesinin aşağıdaki problemlerinden hangisine ilişkin bir açıklamadır?

A) Evrenin sonlu olup olmadığına
B) Tanrı'nın varlığı problemine
C) Vahyin imkânı problemine
D) Evrenin yaratılış amacına
E) Tanrı ve evren ilişkisine

10. Duygu, durum ve olayları kavramlarla yorumlarken o kavrama yüklediğimiz anlamı da açıklarız. Kavrama yüklediğimiz anlam anlaşılınca konu daha bir netlik kazanır. Bu, Tanrı kavramı için de geçerlidir. "Tanrı var mıdır?" derken Tanrı kavramından ne anladığımız önemlidir. İnsanlar arasında Tanrı kavramına yüklenen anlamlar değiştiği gibi ilahiyatçılar ve filozoflar arasında da bu anlam farklılık gösterir.

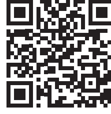
Bu parçadan hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Tanrı düşüncesi nesnel bir özellik taşır.
B) Tanrı kavramını en doğru yorumlayan ilahiyatçılardır.
C) Tanrı kavramına yüklenen anlamlar zaman ve kişiye göre değişir.
D) Tanrı kavramı evrensel bir nitelik taşır.
E) Filozofların Tanrı anlayışı ortaktır.

11. Filozof bilgi felsefesinde, bilim felsefesinde nasıl bir bakış tarzına sahipse din felsefesinde de aynı veya benzer bir tarza sahip olmak durumundadır. Bir "şeyin felsefesi" tamlamasında birinci terim bir alanı, ikinci terim ise bir bakış tarzını dile getirir. Bu demektir ki, bilim, sanat, bilgi ya da din dediğimiz alanlarla başka insanlar da uğraşır. Yani bu alanlar birçok disiplinin ortak konularını oluşturmaktadır. Din felsefesi yapmak, dinin temel iddiaları hakkında rasyonel, objektif, kapsamlı ve tutarlı bir tarzda düşünmek ve konuşmaktır.

Buna göre din felsefesinin aşağıdaki özelliklerden hangisine sahip olması <u>beklenmez</u>?

A) Akılsallık
B) Nesnellik
C) Bütünsellik
D) Dogmatiklik
E) Çelişkisizlik

1. Siyaset felsefesi siyasetin ilgi alanına giren her konunun sorgulanmasıdır. Siyasetin ne olduğu, kavramları ve en iyi yönetim biçiminin nasıl olması gerektiğine ilişkin fikirler ortaya atar.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi siyaset felsefesinin problemlerinden biri değildir?

A) Birey devlet ilişkisi nasıl olmalıdır?

B) İdeal bir düzen olabilir mi?

C) Egemenlik kaç türlüdür?

D) Bürokrasiden vazgeçilebilir mi?

E) İnsan seçimlerinde özgür olabilir mi?

2. Aristoteles için insan, toplumsal ve politik bir hayvandır. Toplumsal ve siyasal örgütlenmenin olmadığı yerde yalnızca hayvanlar ve tanrılar var olabilir. Siyasetin ve dolayısıyla devletin işlevi, insanın kendi özüne uygun bir tarzda, yani akılsal bir zeminde yaşayabilmesine, kendi potansiyellerini oluşturabilmesine hizmet etmektir.

Aristoteles'in görüşlerini yansıtan bu parçaya göre devletin amacı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bireylerin kendini gerçekleştirmesini sağlamak

B) Toplumların bilgi düzeyini arttırmak

C) İnsanların gereksinimlerine uygun yasa yapmak

D) Toplumda bireylerin güvenle yaşamasını sağlamak

E) İnsanların eşit olduğu bir düzen yaratmak

3. İnsanları yabancıların saldırısından ve birbirlerinin zararlarından koruyabilecek ve böylece, kendi emekleriyle ve yeryüzünün meyveleriyle kendilerini besleyebilmelerini, mutluluk içinde yaşayabilmelerini sağlayacak böylesi bir genel gücü kurmanın tek yolu; bütün kudret ve güçlerini, tek bir kişiye veya hepsinin iradesini oyların çokluğu ile tek bir iradeye indirgeyecek bir heyete devretmeleridir.

T. Hobbes'un bu görüşleri siyaset felsefesinin aşağıdaki problemlerinden hangisi ile ilişkilendirilebilir?

A) Devletin ortaya çıkışı

B) Egemenlik türleri

C) Birey-devlet ilişkisi

D) İnsanların temel hakları

E) İdeal devlet tasarımı

4. Ütopyalar her ne kadar gerçekleşme imkânı olmayan tasarımlar gibi görünseler de geleceğe dair kurguları, olması gerekenin betimlenmesi, yazılan döneme tenkit niteliği taşıması bakımından siyaset felsefesinin önemli eserleridir. Bu eserler aynı zamanda filozoflarının epistemolojilerini de aksettirirler. Mevcut durumda var olan eksiklikleri, olması istenenlerle değiştirme arzusu bu eserlerin amaçlarından sadece biri olarak gösterilebilir.

Bu parçadan ütopyalarla ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi çıkarılamaz?

A) Var olan düzene karşı yapılan bir eleştiridir.

B) İdeal bir düzen arayışıdır.

C) Geleceğe ilişkin ideal tasarımlardır.

D) Süreç içinde gerçekleşme imkânı bulurlar.

E) Eser sahiplerinin bilgi anlayışını yansıtırlar.

5. J. Locke: "Herhangi bir sayıdaki insan, bir topluluk ya da hükümet oluşturmak için uzlaştıklarında o anda bütünleşmiş ve bir siyasal bütün oluşturmuş olurlar. Bu siyasal bütün içindeki çoğunluk, diğerleri adına eylemde bulunma ve karar verme hakkına sahiptir." demiştir.

Bu parçada J. Locke iktidarın kaynağını aşağıdakilerden hangisine dayandırmıştır?

A) İnsan hakları

B) Ortak irade

C) Korunma ihtiyacı

D) Tanrı

E) Ahlaki kurallar

6. İnsanların arzu ve istekleri farklı farklıdır. İnsanlar arasındaki bu ayrılıkların herkesin yararına olacak bir biçimde düzenlenebilmesi için uzlaşma şarttır. Toplumsal kurallar ve kurumlar insanın mutluluğu için doğal ve süreç içinde kendiliğinden şekillenmiştir.

Verilen açıklama siyaset felsefesinin hangi temel problemine karşılık gelmektedir?

A) İktidarın kaynağı nedir?

B) Meşruiyetin ölçütü nedir?

C) İdeal devlet düzeni var mıdır?

D) Temel hak ve özgürlükler nelerdir?

E) Devlet neden ve nasıl ortaya çıkmıştır?

7. I. Devlet-birey ve birey-birey ilişkilerini düzenleyen normlar bütünüdür.

II. Yönetimin mevcut anayasaya uygun olmasıdır.

III. Anayasanın bireye tanıdığı yetkidir.

IV. İktidarı elinde bulunduran kişilerin toplumu idare etmesidir.

Verilen tanımlar ile aşağıdaki kavramlar eşleştirildiğinde hangi seçenek açıkta kalır?

A) Egemenlik

B) Hak

C) Hukuk

D) Meşruiyet

E) Yönetim

8. Siyaset hem bilimin hem felsefenin konusu olmuştur. Siyaset bilimi, siyaset alanına giren tüm olguları bilimsel yöntemlerle araştırıp genel sonuçlara ulaşmaya çalışırken siyaset felsefesi siyaset üzerine bir sorgulama ve akıl yürütme etkinliği olup "olması gereken" hakkında görüş ileri sürer.

Buna göre aşağıdakilerin hangisi siyaset felsefesinin konusu olamaz?

A) Egemenliğin kullanılış biçimlerini ele alır.

B) Devlet ve siyasal kurumları bilimsel yönteme dayalı olarak inceler.

C) Devletin varlık nedenini sorgular.

D) İktidarın kaynağını nereden aldığını araştırır.

E) Sivil toplum, devlet ve demokrasi ilişkisine bağlı olarak olması gerekeni inceler.

9. Aşağıdakilerden hangisi siyaset felsefesinin sorularından biri değildir?

A) İktidar kaynağını nereden alır?

B) Sivil toplumun anlamı nedir?

C) Devletin varlık sebebi nedir?

D) Bürokrasiden vazgeçilebilir mi?

E) İyi ve kötünün anlamı nedir?

10. "Yeryüzünde devlet olmadan yaşanamaz. Devlet toplumsal yaşamı düzenleyen ve iyileştiren bir örgütlenmedir." **diyen bir kişinin bu görüşlerinde temel aldığı yargı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Karmaşayı ortadan kaldırmak için devlet gereklidir.

B) Devlet insan doğasına aykırıdır.

C) İnsanın mutluluğu için devletin var olması gerekir.

D) Devlet toplumsal sözleşme yoluyla ortaya çıkmıştır.

E) Devlet doğal bir kurumdur.

11. Yusuf Has Hacip'e göre yöneten ile yönetilenler bir nevi ortaklık içindedirler. Yöneten ile yönetilenler arasında karşılıklı haklara riayet edilmesi gerekir.

Bu açıklamalar aşağıdaki siyaset felsefesi sorularından hangisi ile ilgilidir?

A) Devlet nasıl ortaya çıkmıştır?

B) Bürokrasiden vazgeçilebilir mi?

C) Sivil toplumun anlamı nedir?

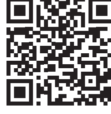
D) Birey-devlet ilişkisi nasıl olmalıdır?

E) İktidar kaynağını nereden alır?

12. "Düşte ve düşüncede kurulmuş eşitlikçi, doğru, mutlu ve güzel bir toplum düzeni" **olarak ifade edilen ütopya, felsefenin aşağıdaki alt disiplinlerinden hangisini ilgilendirmektedir?**

A) Ahlak B) Varlık C) Siyaset

D) Bilgi E) Sanat

1. Cicero için devlet tabii bir yapıdır. Tabiat; insanlara, kendi hemcinslerini sevmeyi, onlara yaklaşmayı, birbirlerine iyilik yapmalarını emretmektedir. İnsanlar için başıboş bir yaşam söz konusu olamaz. İnsan doğası gereği ancak kendi hemcinsleriyle toplu bir halde yaşayabilir. Bu topluluğun gruplaşmanın vücuda gelmesinde ilk sebep, insanın yalnız başına yaşayabilecek bir mahlûk olmamasıdır. Sonuç olarak insan topluluklarının ilk evresi olan ailenin bu tarzda genişlemesi ve büyümesiyle, devlet de vücuda gelmiş olmaktadır.

Bu parçadan devletle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Kaynağını doğadan alan bir kurumdur.

B) İnsanların birbiri ile olan ilişkilerini düzenler.

C) Toplumsal yaşamın ortaya çıkardığı zorunluluktur.

D) Bireyin sosyalleşme mecburiyetinin bir sonucudur.

E) İnsanların sonradan oluşturduğu bir çatıdır.

2. Montesquieu: "Eğer bir devlette yasama, yürütme ve yargı yetkileri aynı kişi ya da organda toplanırsa özgürlük ortadan kalkar. Çünkü böyle bir durumda birey özgürlüklerini ve yaşamlarını tehlikeye sokan bir güç meydana gelmiş olur. Bu üç erk, ister bir kişi, ister yüksek memurlar, ister aristokratlar ve isterse halk olsun, aynı kesimin elinde toplandığı takdirde devletteki her şey yıkılır. Fakat bu üç erk ayrı organların elinde olur ve bu organlar birbirini denetlerse bireylerin özgürlükleri korunmuş olacaktır." demiştir.

Montesquieu bu görüşleriyle aşağıdakilerden hangisini önermiştir?

A) Monarşik devlet yapılanmasını

B) Güçler ayrılığı ilkesini

C) Halkın halk tarafından yönetilmesini

D) Devletin egemen güç olması gerektiğini

E) Yönetimde bilge insanların otorite olmasını

3. Bir mimar, büyük bir yapıya başlamadan önce, yapının ağırlığını taşıyıp taşıyamayacağını anlamak için nasıl toprağı inceler ve sondalarsa bilge yasacı da oturup doğrudan yasaları kaleme almaz; önce, yasaları hangi halk için yazacaksa o halkın bunları taşıyıp taşıyamayacağını araştırır.

J.J.Rousseau'nun *Toplum Sözleşmesi* adlı eserinden alınan bu parçadan aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Yasaların yaptırım gücü vardır.

B) Bilge kişiler yasa yapmalıdır.

C) Yasa yapıcılar, yasayı kullanacak insanları tanımalıdır.

D) Halk, yasa yapma sürecine aktif olarak katılmalıdır.

E) Yasalar adalet ilkesi üzerine temellendirilmelidir.

4. İbn Haldun'a göre insanın besinini tek başına elde etmeye ve güvenliğini sağlamaya gücü yetmez. Bu kaygıları nedeniyle devlet kurarlar. Devlet için doğuş, gelişme, yaşlanma dönemlerinden sonra ölüp gitme zorunludur. Devletler yıkılır, yıkılanın yerine yenisi gelir. Yeni devleti de ya yıkılan devletin kurucusu olan toplum ya da başka bir toplum kurar. Ama ne olursa olsun toplum için yok oluş yoktur. Bir başka toplum içinde erimiş olsa bile.

İbn Haldun'un görüşlerini yansıtan bu parçaya dayanarak aşağıdaki yargılardan hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Toplumlar daima yenilenerek kalıcılığını sürdürürler.

B) Devlet insanların ihtiyaçlarının karşılanmasında bir araç durumundadır.

C) Devletlerin hüküm süresi canlı bir organizmaya benzer.

D) Devletin çöküşü hiçbir toplumun kaçınamayacağı bir durumdur.

E) Devlet insanlar arası anlaşmadan kurulmuş yapay bir kurumdur.

5. Locke'a göre insanlar doğuştan yaşama, özgürlük ve mülkiyet hakkına sahiptirler. Bu temel haklarını korumak için insanlar bir araya gelir sözleşme yaparak devletin ortaya çıkmasına sebep olur. Devlet bireylerin haklarını koruyamadığı takdirde devlete itaat etme zorunluluğu ortadan kalkar.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Devlet bireylerin rızası sonucu ortaya çıkar.

B) Devletin görevi bireylerin hizmetinde olmaktır.

C) Devlet bireylerden önce gelir ve onlardan sonra da var olacaktır.

D) Önemli olan devlet değil, bireylerin haklarıdır.

E) Bireylerin dokunulmaz nitelikte temel hakları vardır.

6. Siyaset felsefesinin temel sorularından birisi, ideal düzenin varlığı problemidir. Bu sorun yüzyıllardır pek çok filozof tarafından ele alınmış olup bazı filozoflar çeşitli nedenler öne sürerek ideal düzenin olamayacağını, bazı filozoflar ise belli kriterlere göre ideal devleti oluşturmanın mümkün olabileceğini iddia etmişlerdir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi ideal düzenin varlığını kabul edenlerin kullandığı ölçütleri ifade eden kavramlardan birisi değildir?

A) Eşitlik

B) Adalet

C) Özgürlük

D) Hukukun Üstünlüğü

E) Kuralsızlık

7. Voltaire'in temel görüşü her türlü kör, sorgulanmamış düşünceye karşı aklın egemenliğini ve ilerlemeyi savunmaktır. Akıl, eleştiriyle bir araya getirilince insan yaşantısı esenliğe kavuşur. Nerede toplumsal bir sorundan, bunalımdan, açmazdan söz edilse orada sağduyu ve aklın kullanımıyla ilgili bir sorun olduğu görülür. İnsanlık tarihi de bunun açık bir kanıtıdır.

Buna göre Voltaire için toplumların ilerlemesi aşağıdakilerden hangisine bağlıdır?

A) Dogmatik görüşleri temele almasına

B) Sorunların görmezlikten gelinmesine

C) Çağdaş medeniyetler seviyesine ulaşılmasına

D) Aklın sağlıklı kullanılabilme başarısının kazanılmasına

E) Bilimsel gelişmelere paralel yaşam koşullarının geliştirilmesine

8. "İnsan özgür doğar, oysa her yerde zincire vurulmuştur." argümanının devamında Rousseau, ''Kölelik içinde doğan her insan kölelik için dünyaya gelir, bundan daha su götürmez bir şey olamaz.'' der. Köleler zincirler içinde her şeyi, hatta onlardan kurtulma isteğini bile yitirirler. Köleliklerini sever olurlar. İlk köleleri köle yapan kaba güç olsa da aslında onları kölelikte tutan korkaklıkları olmuştur.

J. J. Rousseau, Toplum Sözleşmesi

J. J. Rousseau'nun bu argümanının çıkış noktasının öncelikle aşağıdakilerden hangisine dayandığı söylenebilir?

A) İnsanların hayatlarını sınırlayan durumların olması

B) Zayıf bir varlık olan insanın yaşamda köle olmaktan kurtulamaması

C) İnsanın köle olmayı kendisinin arzu etmesi

D) İnsanın özgürlüğünü yaşamaktan korkması

E) İnsanların kölelikten kurtulmasının devletin temel görevi olması

9. Fârâbî ideal devlet düşüncesini anlattığı *El Medinetü'l Fazıla* (Erdemli Şehir)" isimli eserinde toplumun mutluluğunu bilgili, ahlaklı, adaletli devlet adamlarına bağlar. Devleti yönetenler güzel konuşmalı, kendini halkın mutluluğuna adamalıdır. İnsanlar hayatın aldatıcı zevklerini yaşam tarzı haline getirdiğinde Allah'ın varlığı hakkındaki gerçeği kaybederek cahil şehir toplumunu oluşturur.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Fârâbî'nin ideal devletinin özelliklerinden biri olamaz?

A) Toplumun Allah'ın iradesine uygun davranması

B) Yöneticilerin retoriğin inceliklerini bilmesi

C) İnsanların mutluluğunun amaçlanması

D) Bilge ve adil yöneticilerin varlığı

E) Dünyevi ihtiyaçların öncelenmesi

10. T. Hobbes insanların doğalarındaki rekabet ve güvensizlik özellikleri nedeniyle, doğa durumunda sürekli bir çatışma hâlinde olduklarından bahseder. Doğa durumundaki "ölüm ve şiddet korkusu" akılcı hesaplama yeteneğine sahip insanı, barışı sağlayacak ve sürekli kılacak olan devleti kurmaya doğru iter.

Bu düşünce aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı olabilir?

A) Devlet gerekli midir?

B) Devlet nasıl ortaya çıkmıştır?

C) Egemenliği kim elinde bulundurur?

D) İktidarın kaynağı nedir?

E) Bürokrasiden vazgeçilebilir mi?

11. İnsan ile devlet arasında büyük oranda benzerlik vardır. İnsanın zaman içinde kişiliği nasıl değişiyorsa aynı durum devlet için de geçerlidir. Devletleri oluşturan, o devleti oluşturan insanların yaradılışlarıdır. Bu nedenle devletin içinde var olan kişiler daha iyi olmadıkça, daha iyi bir devlet beklenmemelidir. Kişilerin ahlaki anlamda daha iyiye doğru değişimleri gerçekleşmedikçe devlet ne kadar gelişirse gelişsin temelde aynı kalmaya mahkûm olacaktır.

Bu parçada ele alınan konu aşağıdakilerden hangisidir?

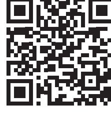
A) Meşruiyetin ölçüsü

B) Düzenin gerekliliği

C) Devletin kaynağı

D) Birey-devlet ilişkisi

E) Bürokrasinin anlamı

2019 TYT

1. Her insanın sağlığını korumak kendi sorumluluğundadır ve kendisine bırakılmalıdır. Bir kişi sağlığını veya mülklerini koruma konusunda ihmalkâr davranırsa devlet özel bir yasayla bu tür bir kimsenin yoksullaşmasını veya hastalanmasını engelleyebilir mi? Kanunlar, mümkün olduğu kadar, vatandaşların mülkiyetinin ve sağlığının başkalarının sahtekârlığı ve şiddeti yüzünden zarar görmemelerini sağlar. Ancak kanunlar, bireyleri mülkiyetlerine ve sağlıklarına yönelik kendi ihmalkârlıklarından korumazlar; çünkü hiç kimse, istesin istemesin, zengin veya sağlıklı olmaya mecbur edilemez.

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabilir?

A) Bireyin yaşamında gerekli olan araçlar devlet eliyle dağıtılmalıdır.

B) Devlet sadece bireysel hakların başkaları tarafından ihlali durumunda müdahale etmelidir.

C) Devlet, vatandaşların can ve mal güvenliğini her koşulda sağlamalıdır.

D) Düzenin sağlanması için devlet bütün toplumsal mekanizmalara müdahale eder.

E) Sağlıklı bir toplum ancak bireylerin devlete tam itaati ile gerçekleşir.

2018 TYT

2. Rawls'a göre aristokrasiyle yönetilen veya kast sisteminin hâkim olduğu toplumlar adil değildir. Çünkü onlar insanın doğuştan gelen farklı özelliklerini kendilerine göre üstün görüp içselleştirmiş, bu özellikleri devletin temeli yapmışlardır. Ancak Rawls için doğadaki bu rastlantısal durumlar, ölüm gibi değiştirilemez değildir. Eğer toplumsal sistemdeki kurumlar adaletin iki ilkesine göre düzenlenirse adil bir toplum ortaya çıkar. Bu ilkelerden biri eşit temel özgürlüklere sahip olma, diğeri de sosyal ve ekonomik eşitsizliğin giderilmesi için kanunların en az avantajlı olanın yararına olacak şekilde düzenlenmesidir.

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabilir?

A) Adaletsizlik toplumsal yaşamın zorunlu sonucudur.

B) Doğanın sunduğu adaletsizlik; özgürlük ve eşitlik ilkeleriyle giderilebilir.

C) Doğuştan gelen farklı özellikler siyasi sistemler için zenginliktir.

D) Adaletsiz toplumlarda insanlar kaderlerini kabul etmelidir.

E) Adaletli toplumlarda toplumsal sınıflar doğuştan gelen farklılıklarla oluşur.

2020 TYT

3. Ütopyalar, toplumsal ve siyasal düzenin sorunlu yanlarına işaret eden ve söz konusu sorunlara çözüm önerisi sunan kurgusal düzen tasarımlarıdır. Bu özellikleri nedeniyle düşünce tarihinde genellikle olumlu bir rolü olduğu düşünülen ütopyaların, öte yandan bazı açılardan eleştirilmesi de söz konusudur. Bu eleştirilerin başında ütopyaların, sundukları toplum modellerinin değişmez niteliklere sahip olarak kurgulanmaları nedeniyle aslında değişime kapalı ve dolayısıyla tarihsiz sistemler öngörmeleri gelir. Bu yüzden her ne kadar arzulanan bir yaşama işaret etse de ütopyalar bir yanıyla totaliter bir yapı örneği sergiler.

Bu parçada ütopyalarla ilgili anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) Durağan toplum modelleri oluşturmaları

B) Çözüm önerilerinin geçici olduğu

C) Gerçek hayatta uygulanmalarının zor olduğu

D) Öznel bakış açılarını yansıttığı

E) Bireysel özgürlükleri öne çıkardığı

4. Toplumdaki düzeni, bireysel vicdanlar sağlayamaz. Çünkü vicdanın zorlama ve yaptırım gücü yoktur. Bundan dolayı toplumsal yaşamda bireylerin ilişkilerini ve haklarını düzenleyen kurallara, yasalara ve bunları uygulayacak kurumlar üstü bir kurama gereksinim vardır. Buna göre devlet, amacı sosyal düzenin, adaletin, toplumun iyiliğinin sağlanması olan, belli bir toprak parçası üzerinde yerleşmiş bir insan topluluğuna dayanan ve bu topraklar üzerinde bulunan her şey üzerinde nihai meşru kontrole sahip olan bir organizasyondur.

Parçadan yola çıkılarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Devlet yapay bir varlıktır.

B) Devletin varlığı insanın bireysel arzularına bağlıdır.

C) Devlet insan doğasına aykırıdır.

D) Devlet meşruiyetin teminatıdır.

E) Devlet toplumsal sözleşmenin ürünüdür.

5. Aristoteles *Politika* adlı eserinde, “Devleti olmayan kimse ya fazla iyidir ya da fazla kötü, ya insanlığın altındadır ya da üstünde.” der.

Buna göre devletin varlık amacı Aristoteles’e göre aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bireylerin temel haklarının korunması

B) Toplumsal bütünlüğün sağlanması

C) Güvenlik ihtiyacının karşılanması

D) Bireyin ahlaki bir yaşam sürmesi

E) Bireyin kendini gerçekleştirmesi

6. İnsan, doğayla ve diğer insanlarla ilişki içinde yaşayan amaçları ve istemleri olan bir varlıktır. İnsanlar; istek ve ihtiyaçlarını karşılamak, güven içinde yaşamak adına bir araya gelmiş ve topluluklar oluşturmuştur. Böylece doğal zorluklardan ve diğer toplulukların etkilerinden korunmaya çalışmıştır. Akıl sahibi ve sosyal bir varlık olan insan, topluluk içinde yaşamış ve birçok problemi aşmış ayrıca topluluğun getirdiği sorunları çözmesi de gerekmiştir. İnsanların toplumsal yaşantı üzerine geliştirdiği düşünce ve eylemler, siyaseti ortaya çıkarmıştır.

Buna göre siyasetin ortaya çıkışına, insanın aşağıdaki özelliklerinden hangisi bir dayanak olarak gösterilemez?

A) Toplumsal bir varlık oluşu

B) Sosyal yaşantısını geliştirmek isteyişi

C) Yaşadığı çevrenin sorunlarına duyarsız kalamayışı

D) Gerçekleştirmek isteyeceği hedeflerinin oluşu

E) Toplumlar arası ilişkileri sınırlandırmayı isteyişi

7. Siyasette özgürlük kavramı, kişinin sahip olduğu iradeyle kimseye zarar vermeden ve kimsenin müdahalesi olmadan davranışlarını yapabilmesinin serbestliği olarak tanımlanır. Özgürlük, davranışların yanı sıra düşüncenin oluşturulmasını ve onun ifade edilmesini içerir. Özgürlüğün ne olduğu ve nasıl mümkün olabileceği siyaset felsefesinin temel problemidir. Siyaset felsefesinde özgürlük, ahlaki bir kavram olmasından öte pratik bir olgu durumu olarak ele alınmaktadır.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Özgürlük diğer bireylerin müdahalesi olmadan kişinin istediğini yapabilmesidir.

B) Birey iradesi ile kimseye zarar vermemek koşuluyla özgürlüğünü gerçekleştirmelidir.

C) Özgürlük davranışsal ve düşünsel boyutları olan bir kavramdır.

D) Özgürlük kavramı siyaset felsefesinin yanında ahlak felsefesinin de kavramları arasında yer alır.

E) Özgürlük kavramının pratik bir olgu durumu olması ahlaki bir kavram olması durumundan daha önemlidir.

8. Siyaset felsefesinin içeriğini oluşturan temel konuların; toplumsal iktidar, hiyerarşi, iş bölümü, üretim ve tüketimin düzenlenmesi olduğu söylenebilir. Siyaset felsefesi içeriğine iki yönden yaklaşılabilir. İlkin normatif bir bakış açısıyla, politik arenada olana, gerçekliğin kendisine değil de olması gerekene, ideal modele odaklanabilir. İkinci yaklaşım biçimi birinci yaklaşımın tersi olacaktır; olması gereken ya da ideal bir model bir tarafa bırakılacak ve reel yaşamın kendisi kavranmaya çalışılacaktır.

Buna göre hangisi geçmiş dönem filozof görüşleri içerisinde yer alıp siyaset felsefesinin ele aldığı konulardan biridir?

A) Organizma ile devlet arasında benzerlik olması

B) Devletin birey karşısındaki tutumu

C) Olması gerekenin ve var olanın bir arada düşünülmesi

D) İnsanın davranışlarında özgür olması

E) Devletin olaylara meşru yaklaşması

9. Doğa durumunda insanlar arasında eşitliğin olduğunu savunan Rousseau, *İkinci Söylev*’in başında iki tür eşitsizlikten söz eder. Bunlardan biri “doğal veya fiziki eşitsizlik”, diğeriyse “manevi veya politik eşitsizlik”’tir. Rousseau’ya göre, “gerçek eşitsizlik” olan ve ancak toplum hayatında ortaya çıkan “politik eşitsizlik”, toplumsal ilişkilerin olmadığı doğa durumunda yoktur. Politik eşitsizlik, toplumsal hayatta kimilerinin başkalarına yarar sağladığı, onlardan daha zengin, daha itibarlı olmak ya da onlara boyun eğdirmek gibi ayrıcalıklardan ibarettir.

J. J. Rousseau’nun bu düşüncelerindeki eşitsizlik ve eşitlik kavramı arasında nasıl bir ilişki kurulmuştur?

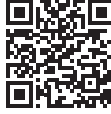
A) Eşitlik yalnızca doğa durumunda, eşitsizlik ise devletin varlığıyla meydana gelir.

B) Fiziki eşitsizlik, toplumun ortaya koyduğu kurallar çerçevesinde var olur.

C) Eşitlik ile eşitsizlik devlet için birbiriyle çelişmeyen iki kavramdır.

D) Her insan eşit doğar; fakat zamanla toplumda eşitsizliğe uğrar.

E) Bireylerin özgür olabilmesi yalnızca geçmişte doğa durumuna dönmekle olur.

1. Sanatçı için güzel, yapıtının sonucudur; izleyici için yapıt, güzelin kaynağıdır.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) İzleyici ve sanatçının güzele bakış açıları farklıdır.

B) Sanatçı için güzel ortaya koyduğu ürünüdür.

C) Sanatçı için güzel olan izleyici için de güzeldir.

D) Güzellik hem sanatçı hem de izleyici için önemlidir.

E) İzleyici için sanat eseri güzeldir.

2. Güzellik varlıkların yapısında var olan bir şey değildir, ruhumuzun bir eylemidir. Güzellik bir yanılsamadır. Mutlak güzellik yoktur. Fakat bizim kendine özgü ve kendi içinde uyumlu olarak düşündüğümüz şey, bize güzelmiş gibi görünür.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi vurgulanmaktadır?

A) Güzelliğin nesneye değil, algılayana bağlı olduğu

B) İnsan beğenisinin nesneye dayandığı

C) Ortak estetik yargıların olabileceği

D) Güzelliğin nesneden bağımsız olmadığı

E) Evrende uyumluluk içerisinde olan şeylerin güzel olmadığı

3. MÖ 5. yüzyılda yaşamış ressam Zeuxis, elinde üzüm tutan bir çocuğun resmini yapmış ve üzümler öylesine gerçek gibi duruyorlarmış ki kuşlar gelip yemeye kalkışmışlar. Bundan dolayı övüldüğü zaman Zeuxis üzülerek: "Çocuğun resmini daha iyi yapsaydım kuşlar ondan çekinir, üzümleri yemeğe gelmezdi." demiş.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi vurgulanmaktadır?

A) Güzelliğin sadece sanatla sınırlı olduğu

B) Sanat eserinin dış dünyayı güzelleştirdiği

C) Sanat eserinin doğayı yansıttığı ölçüde değerli olduğu

D) İnsanlardaki beğeninin nedenlerinin farklı olduğu

E) Sanatın, yaratıcı hayal gücüne dayanan bir etkinlik olduğu

4. Teknolojinin gelişmesi ile birlikte sanat eserlerinin çoğaltılabilme olanağı oluşsa da, yeni oluşturulan ürün asıl olanın yerini hiçbir zaman tutmamıştır. Sanat eseri kendi özel atmosferini yaratarak diğerlerinden ayrılır, farkını ortaya koyar. O tekrarlanamadığı için sanattır.

Parçada sanat eserinin hangi özelliği vurgulanmaktadır?

A) Estetik kaygılarla ortaya çıkması

B) Beğeniye hitap etmesi

C) Biricik ve tek olması

D) Toplumsal yaşamdan etkilenmesi

E) Güzel olması

5. Sanat eserinin temel özelliklerinden birisi de düş gücü ve becerisi sonucunda ortaya çıkmasıdır. Bundan ötürü doğada görülen söz gelimi Kapadokya'daki peri bacaları, Damlataş Mağarası'ndaki sarkıt ve dikitler, Pamukkale'deki travertenler harika oluşumlar olsalar da sanat eseri sayılmazlar.

Parçada sanat eserinin hangi özelliği vurgulanmak istenmiştir?

A) Estetik kaygı taşıması

B) Yaratıcılık ürünü olması

C) Somut olması

D) İçinde bulunduğu kültürden etkilenmesi

E) Sanat için ortaya konması

6. Eğer bir etkinlik öncelikle bir gereksinimi gidermeye ya da bir konunun açıklamasını yapmaya yönelikse o etkinlikten doğan ürün sanat eseri olamaz. Örneğin; bir bisiklet ya da bir fizik kitabı sanat eseri değildir.

Parçada sanat eserinin hangi özelliği vurgulanmak istenmiştir?

A) Aynısının bir daha yapılamadığı

B) Çıkar amacı ile yapılmadığı

C) İçinde üretildiği toplumu yansıttığı

D) Yaratıcılık gerektirdiği

E) Somutlaşmış bir ürün olduğu

7. Sanat öyle bir şeydir ki bir ressam aynı çiçeğin resmini defalarca yapsa bile ortaya çıkan eserlerin hiçbiri diğerinin aynısı olamaz. Aynı şekilde bir ses sanatçısı defalarca aynı şarkıyı söylese bile her seferinde esere farklı bir duygu katar. Her seferinde farklı bir ses tonu ortaya çıkar. Kısacası hiçbir deneme birbirinin aynısı olamaz.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Sanat eseri somuttur.

B) Sanat eseri biriciktir.

C) Müzik, resime göre daha öznel bir etkinliktir.

D) Bazı sanatçılar çoğu zaman tekrara düşmektedirler.

E) Sanat eserine bakış açısı toplumdan topluma farklılık gösterir.

8. Duygu sahibi olmayan insan yoktur. Ama her insan bir Van Gogh olamaz. Sanatçı duygularını ses, boya gibi unsurları kullanarak farklı oranlarda birleştirerek ya da farklı soyut ya da somut malzemeleri bir araya getirerek somutlaştırabilen, onlara duygu katabilen bir beceriye sahiptir.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) İnsan hem duygu hem düşünce varlığıdır.

B) Her insan farklı duygulara sahip olabilir.

C) Tüm insanlar duygularını somutlaştırma becerisine sahiptir.

D) Sanatçı olmak özel bir yetenek gerektirir.

E) Her insan sanatçı olabilir.

9. Bir tablonun karşısına onlarca insan geçip dakikalarca bakabilir. Kimi olağanüstü bir eser derken kimisi "çok da güzel değil renkleri karıştırıp sürmüşler" diyebilir. Bazıları ise anlamsız bir eser olduğunu söyleyebilir**.**

Bu parçadan hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Güzelin kaynağı eserin kendisidir.

B) Sanatçının duyguları eserine de yansır.

C) Sanat eserine bakış açısı kişiden kişiye değişir.

D) Güzellik anlayışının gelişmesi için bireyin iyi bir eğitim alması gerekir.

E) Resim sanatı, diğer sanat türlerine göre anlaşılması daha zor bir sanattır.

10. Felsefe tarihinde sistematik bir filozof olarak bilinen Platon'un sanat anlayışı, varlık anlayışı ile ilişkilidir. Ona göre sanat, gerçeğin silik bir kopyası olan fenomenlerin birer kopyasını yapmaya koyulursa değersiz bir ürün ortaya çıkarır ve aslından uzaklaşır.

Buna göre Platon'un aşağıdakilerden hangisini eleştirdiği söylenebilir?

A) Sanat eserinin idealardan uzaklaşmasını

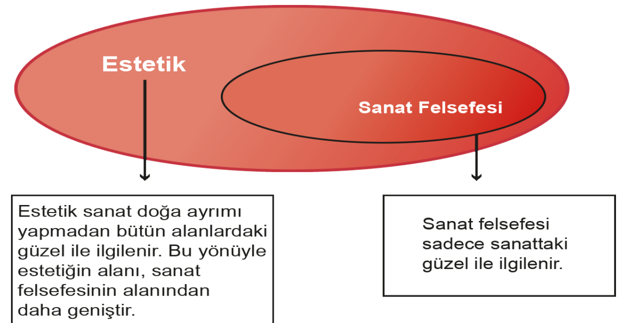
B) Güzelin kişiden kişiye değişmesini

C) Evrenin yaradılıştan bir sanat eseri olarak algılanmasını

D) Kopyaların aslını yaşatmasını

E) Pratik olarak işe yarayan eserlerin üretilmemesini

11.

Bozkırda özgürce koşan at, Türk kültürünün en önemli figürlerinden biridir. Türk sanatında at ile ilgili sayısız resim yapılmış, onlarca şiir ve kitap yazılmıştır. Birçok heykeltıraşın at heykelleri sokakları süslemektedir.

Verilen bilgilere göre aşağıdakilerden hangisi sadece estetiğin konusuna örnek oluşturur?

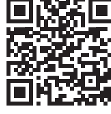
A) At heykelleri

B) At resimleri

C) At için yazılan şiirler

D) Konusu at olan kitaplar

E) Bozkırda koşan at

1. Karlarla kaplı bir ağaç, izlediğimiz bir film niçin hoşumuza gider? Niçin bizde sevinç duygusu uyandırır? Bunun cevabı kısaca “güzel” oldukları içindir. İşte güzel diye adlandırılan ve bizde hoş bir duygu, zevkli bir heyecan uyandıran her şeyi irdeleyen felsefe disiplinine estetik denir.

Bu parçadan yola çıkılarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) Güzel, insanda sevinç duyguları uyandırır.

B) Güzellik kişiye göre değiştiği için estetiğin ilgisini çekmiştir.

C) Estetiğin konusu duyusal olandır.

D) Estetik doğadaki veya çevremizdeki nesnelerin güzel olup olmadığını sorgular.

E) Estetik güzel üstüne düşünür.

2. Sanatçı, içinde yaşadığı doğal ve toplumsal çevrenin büyük ölçüde etkisi altında kalır. Ormanlık ya da dağlık bölgelerde, sisli ya da güneşli ülkelerde yaşayan sanatçılar eserlerinde geniş ölçüde doğal çevrelerini yansıtmışlardır. Bunun gibi, sanatçının ele aldığı konu öncelikle kendi insanı, kendi toplumudur. Onun sanat anlayışına yön veren de toplumsal değerleridir. Nitekim Osmanlı Devleti’nde sanatçılar İslam dininin etkisiyle Batı türü resim sanatına değil çini, minyatür ve hattatlık alanına yönelmişlerdir.

Bu parçaya dayanarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) Her sanatçı kendi kültürünün insanını konu edinir.

B) Sanatçı içinde yaşadığı fiziki yapıdan etkilenir.

C) Sanat eseri sanatçının içinde yaşadığı toplumun değerlerini yansıtır.

D) Doğal çevre, sanatçıları farklı şekillerde etkileyebilir.

E) Her sanat eserinin topluma vereceği bir mesaj vardır.

3. “Sanat diye bir şey yoktur; yalnızca sanatçı vardır.”

Bu sözden hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Sanat, sanatçının sanat adına ürettiği her şeydir.

B) Sanat insanda haz uyandıran her türlü güzel üründür.

C) Sanat alımlayıcıda beğeni duygusu oluşturan şeydir.

D) Sanat güzelin toplumsal nitelik kazanmasıyla oluşur.

E) Sanat insana faydalı olan, yarar sağlayan her türlü etkinliktir.

4. Güzellik nesneldir; o; tinin görünüşler dünyasındaki açılımıdır. Görünüşleri kendine benzeten sanatçının ruhudur. Sanat; fikirleri, hayalleri çeşitli şekillerde çeşitli boyutlarda gerçekleştirme eylemidir.

Bu parçadan sanatla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Sanat, sadece maddi olanın yansımasıdır.

B) Sanat, ruhsal olanın görünüşler alemindeki tecellisidir.

C) Sanat, var olanı orantılı ve ölçülü olarak yeniden üretmektir.

D) Sanat, biyolojik bir arzunun doyurulmasıdır.

E) Sanat akla değil duyulara, duygulara ve hayal gücüne yöneliktir.

5. Mehmet Akif Ersoy, bir sanat eseri olan İstiklâl Marşı hakkında şunları yazmıştı: “O günler ne samimi, ne heyecanlı günlerdi. O şiir, milletin o günkü heyecanının bir ifadesidir. Bin bir fecayi (bela) karşısında bulunan ruhların, ıstırap içinde halas (kurtuluş) dakikalarını beslediği bir zamanda yazılan o marş, o günlerin kıymetli bir hatırasıdır. O şiir bir daha yazılamaz. Onu ben de yazamam. Onu yazmak için o günleri görmek, o günleri yaşamak lazım.”

Mehmet Akif Ersoy’un bu açıklamasından hareketle aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Sanat tamamen estetik kaygı ile yapılan bir etkinliktir.

B) Sanat eseri, toplumsal duyguların somut bir dışa vurumudur.

C) Sanat eseri, sanatçının kendine özgü teknik ve üslubunu yansıtır.

D) Sanat eserine yön veren şey, eserin ortaya çıktığı dönemdeki sanat görüşüdür.

E) Sanat eserleri, sanatsal olmanın dışında bir işleve sahip değildir.

6. Güzellik bilimi mi? Modern sanatçılar bu sözcüğü kullanıyor mu hâlâ? Bana öyle geliyor ki bu sözcüğü yalnızca gelişi güzel kullanıyorlar. Yenilik, yoğunluk, tuhaflık, kısacası bütün şok değerler güzelliğin yerini almıştır. O hâlde, günümüzde herhangi bir güzellik tanımı yalnızca tarihsel veya filolojik bir belge olarak düşünülmelidir.

Bu parçada asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) Güzellik güncelliğini yitirmiş sanatın eski bir kavramıdır.

B) Günümüz sanat eserlerinde güzelliğe dikkat edilmemektedir.

C) Güzelliğin ne olduğu kesin olarak bilinebilir.

D) Güzellik sanat eserlerinde temel ölçüt olarak kullanılmaktadır.

E) Sanatçı doğada olanı, kendinden güzel olanı anlamaya çalışmalıdır.

7. I. Kant'a göre duygusal beğeniye dayanan bazı yargılar tamamen sınırlı ve kişisel yargılardır. Fakat gerçek estetik yargılar duygusal ve kişisel olmaktan çıkıp, düşünsel, zorunlu ve genel geçerdir. "Şu tablo güzeldir." yargısını her insanda ortaya çıkaran duygu çıkarsız ve özgün bir hazdır. Bu hazla her insan sanat eserine yöneldiğinde aynı güzelliği görecektir.

Bu parçadan aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Sanat, yaratıcı bir yönelim sonucu ortaya çıkan güzelliktir.

B) İnsanların beğeni bakımından ortak estetik yargıları vardır.

C) Gerçek estetik yargılar duygusal olanı yansıtır.

D) Sanat eseri ideal olanın ortaya konulmasıdır.

E) Ortak estetik yargıların en önemli özelliği fayda sağlamasıdır.

8. Platon sanat anlayışını da varlık anlayışına göre kurar. Ona göre sanat, gerçeğin soluk bir kopyası olan fenomenlerin birer kopyasını yapmaya koyulursa değersiz bir ürün ortaya çıkarır. Nesneler dünyası, idealar dünyasının bir yansıması olması nedeniyle gerçeklikten bir adım uzaklaşmış durumdadır. Sanatçının eserlerinde nesneler dünyasına yönelmesinin onu gerçeklikten bir adım daha uzaklaştırdığını savunur. Platon'a göre gerçek sanatçı, fenomenleri değil idealarda bulunan "güzel"i yansıtabildiği oranda değer kazanır.

Buna göre Platon'un sanat anlayışını en doğru yansıtan ifade aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sanat eseri bir yaratmadır.

B) Sanatçı olanı olduğu gibi yansıtmalıdır.

C) Sanat güzellik ideasının taklididir.

D) En iyi sanatçı, doğayı en iyi yansıtandır.

E) Sanatın konusu duyulur dünyadır.

9. Filozof gibi sanatçı da kendisini tümüyle hakikat arayışına vermiştir. Nesnelerin ve varlıkların ardındakini görmeye ve insanın yaşantısını daha derinden kavramaya çalışır ancak görüşlerini filozoftan farklı bir biçimde sunar. Sanatçı ussal kanıtlamadan çok, doğrudan algıya ve sezgiye dayanır.

Buna göre sanatı felsefeden ayıran temel özellik aşağıdakilerden hangisidir?

A) Akıl ve mantık ilkelerine dayanmaması

B) İnsan etkinliği sonucu ortaya çıkması

C) Birleştirici ve bütünleştirici olması

D) Hakikat arayışı içinde olması

E) Nesnel nitelik taşıyan içerikler sunmaması

10. "Küçük kırlangıç yaptığı bir iyilikle otokuşların neslinin tükenmesini önler. Bunun karşılığında otokuşlar da ona hediye olarak motor takmak isterler. Böylece kırlangıç, kanatlarını kullanmadan motorun yardımıyla kolayca uçabilecektir. Bunun için tek yapması gereken motoru gagalamaktır. Kırlangıç bu hediyeyi kabul eder ve kanatlarına ihtiyaç duymadan uçmanın ne kadar rahat olduğunun farkına varır. Adı da otokuşlar tarafından kırlanmotor olarak değiştirilir. Kırlangıç meclisinde diğer kırlangıçlara da motor takılabilmesi için ısrarcı olur ve meclis aradan altı ay geçmesi ve kırlanmotorun durumuna göre diğerlerine de takılıp takılmayacağının kesinleşmesine karar verir. Altı ay sonra kırlanmotorun hareketleri yavaşlamış, kuş özelliklerini kaybetmiştir. Kanatları zayıflamış ve körelmiş, uçamayacak hâle gelmiştir. Kuvvet levhasını gagalamaktan gagası kırılmış, başı sersemlemiş, beyni sulanmıştır. Altı ayda, on beş ay geçmiş gibi yaşlanmış ve yorgun düşmüş, eskiden yapabildiği hiçbir şeyi yapamaz hâle gelmiştir. Kırlanmotor olmanın hayatını kolaylaştıracağını düşünmüş, başlarda öyle olmuş fakat sonrasında kanat yerine takılan motor ile hayatı daha da zorlaşmış ve artık hem kırlangıç hem de kuş olma özelliklerini kaybetmiştir." Cahit Zarifoğlu bu hikâye ile kendi olmanın, varoluşuna saygı duyarak özünü bulmaya çalışmanın dünyadaki en kıymetli şey olduğunu vurgulamaya çalışmış, varoluşçu filozofların savunduğu bu temel görüşü sanat ile ortaya koymayı seçmiştir.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisine kesinlikle ulaşılamaz?

A) Sanat, düşünceleri yaratıcı bir şekilde ortaya koymanın etkili yollarındandır.

B) Sanat ve felsefe varlığı ve dünyayı anlamaya çalışır.

C) Sanatta estetik kaygılar ve mecaz kullanımı felsefeye göre daha çok olabilir.

D) Felsefe, dünyaya eleştirel bir gözle bakma özelliğini sanattan alır.

E) Edebi eserlerde de felsefi görüşler ortaya koyulabilir.

11. Her insan gibi sanatçının da, bu dünyadaki yaşam serüveni sınırlıdır. Ancak sanatçı, arkasında özgün ve hayranlık uyandıran eserler bırakırsa bu sınırlılık onun için sınırsızlığa dönüşür. Böylece o, çağdan çağa, kuşaktan kuşağa ulaşarak sürekliliğini korur.

Parçada sanatçıların hangi özelliği vurgulanmaktadır?

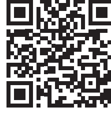
A) Çıkar amacıyla eserlerini üretmeleri

B) Büyük eserlerini yaşlılık dönemlerinde vermeleri

C) Eserleriyle kalıcı olmaları ve ölümsüzleşmeleri

D) İçinde yaşadıkları toplumu etkilemeleri

E) Eserlerini hayal gücüne dayanarak oluşturmaları

2019 TYT

1. Beğeni yargısı, nesnenin varlığına yönelik öznel bir ilgi içermeyen, kişisel hoşlanma veya hoşlanmama duygusundan arınmış, sadece nesnenin niteliklerini merkeze alan bir yargıdır. Bu demektir ki, hiçbir karşılık gözetmeyen bir seyir, güzelliği görecektir. Güzellik nesnenin taşıdığı bir şeydir. Bu da beğeni yargılarında keyfilik olmadığı anlamına gelir. Hiçbir çıkar gözetmeyen, kavramsız bir beğeni yargısı apriori, genel geçer, zorunlu bir yargıdır.

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılamaz?

A) Güzellik nesneye içkindir.

B) Zevkler ve renkler tartışılmaz.

C) Estetik yargılar göreli değildir.

D) Güzellik öznel değil nesneldir.

E) Güzel ile faydalı farklı şeylerdir.

2021 TYT

2. Da Vinci'nin *Mona Lisa* adlı tablosunun ne ifade ettiğini anlayabilir veya anlayamayabiliriz. Oysa Ağrı Dağı'nı veya Abant Gölü'nü anlamak ya da anlamamak gibi bir durum söz konusu olamaz. Bu ve benzeri doğa varlıkları çirkin veya güzel bulunabilir ama bir sanat yapıtı gibi anlaşılıp yorumlanmaları düşünülemez. Bir dağ görüntüsünden farklı olarak bir dağ resmi için her zaman "Bu resim şunu ifade ediyor." denilebilir. Çünkü sanat eserinin bir konusu vardır ve bir anlam içerir.

Bu parçaya göre bir nesneyi sanat eseri yapan özellik aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bir şeyin temsili olması

B) Bir duygunun dışavurumu olması

C) Sanat otoriteleri tarafından onaylanması

D) İç dünya deneyimi yaşatması

E) Belli bir biçime sahip olması

2018 TYT

3. Dışa vurumculuk akımına göre, sanatçının yaratma süreci bir eylemdir. Bu süreçte sanatçının duyguları, sezgileri, tavırları açığa çıkar ve yapıta yansır. Sanatın temeli nesne, yapıt veya ürün değil, sanatçının tecrübeleri ve hisleridir. Sanat eserinin değeri; yaratıcı ruhun tazeliği, bireyselliği, özgünlüğü ve içtenliği tarafından belirlenir. Sanatçının gerçekliğe bağlı kalmak, alımlayıcısının hoşuna gitmek veya takdirini kazanmak gibi bir sorumluluğu yoktur.

Bu parçada sanat eserinin aşağıdaki özelliklerinden hangisi vurgulanmaktadır?

A) Kalıcı olma

B) Yaratıcı olma

C) Evrensel olma

D) Temsil edici olma

E) Kişisel olma

4. İki ağaçtan en güzeli, en uzun ömürlü, en devasa boyutlarda olanıdır. İki manzaradan en güzeli, çiçeklerinin ve yapraklarının doğaya en güzel görseli sunuyor olanıdır. İki okyanustan en güzeli en berrak, en mavi, en uçsuz bucaksız olanıdır.

Bu parçada estetiğin hangi problemine cevap aranmıştır?

A) Güzellik nesnenin kendisine mi aittir?

B) Güzel ve yüce olan aynı mıdır?

C) Ortak estetik yargılar olabilir mi?

D) Güzellik hangi duyusal algıya karşılık gelir?

E) Güzelliğin ölçütü nedir?

5. Demokritos'a göre güzel, insanda bir haz ve mutluluk meydana getirdiği gibi, haz ve mutluluk da güzel şeylerden doğar. Büyük hazlar, güzel eserlerin seyrinden meydana gelirler. İnsanın güzeli bulması için her türlü düşünce, davranış ve yapıp etmelerinde ölçülü olmaya dikkat etmek gerektiğini tavsiye etmektedir.

Demokritos'un bu görüşü felsefenin hangi iki disiplininde ele alınır?

A) Epistemoloji - Etik

B) Din - Estetik

C) Ontoloji - Siyaset

D) Etik - Estetik

E) Metafizik - Din

6. Efsanevi hayat hikayelerine göre Cimabue, koyunların resmini yapan çoban Giotto'ya hayran olur. Gerçek hayat hikayelerine göre ise Giotto'ya resim yapma aşkını veren koyunlar değil, Cimabue'nın tablolarıdır.Sessizliğin Sesi'nde Malraux'un güzel bir şekilde söylediği gibi, nasıl ki bir müzisyen, bülbülleri değil müziği, bir şair, güneş batışlarını değil mısraları severse, bir ressam da öncelikle şekilleri veya manzaraları seven biri değildir, tabloları seven biridir.

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabilir?

A) Sanatçı içinde yaşadığı toplumdan etkilenir.

B) Sanat eseri doğanın bir yansımasıdır.

C) Sanat güzel bir objenin temsilidir.

D) Sanat doğadan başka bir dünyadır.

E) Sanatın güzelliği doğanın güzelliğidir.

7. Sanat eserinin sırrı objesinde ya da kaynaklarında değil aksine bu kaynakları alıp onları sanat eserine çeviren gizemli atılımındadır. Sanatın mucizesi sadece kullandığı objeleri yansıtmaması onları her zaman aşkın bir dönüşüme uğratması başka bir dünyanın içine sokmak üzere onları içinde yaşadığımız dünyadan koparmasıdır. Gerçek bir sanat her türden nesneyi ya da durumu orjinal bir ürüne dönüştürme potansiyeline sahip olmalıdır.

Bu parçada sanat eserinin aşağıdaki özelliklerinden hangisi vurgulanmıştır?

A) Estetik kaygı sonucu ortaya çıkması

B) Sanatçı ve alımlayıcı tarafından farklı yorumlanması

C) Özgün ve öznel bir yorumun sonucu oluşması

D) Kalıcı olması ve ilgi uyandırması

E) Oluştuğu kültürün dışında da beğenilmesi

8. Bir halk ozanı: "Halk benim neyimi bu kadar beğeniyor." diye sorarken yanında bulunan sanat yönetmeni olan arkadaşı: "Sen tezeneyi teline vuruyorsun, gül diyorsun gülün kokusu geliyor. Can diyorsun buraya sızısı uğruyor." diye yanıt verir.

Parçada estetik deneyim ile vurgulanılmak istenen düşünceyi aşağıdaki yargılardan hangisi desteklemektedir?

A) Sanatçının izlenimlerine ait yansımaları içinde taşır.

B) Temelinde öznel yaşantılar ve tasarımlar yer alır.

C) İmgelem yetisi sayesinde öznede yeniden canlanır.

D) Özneyi etkileyen duyu deneyimleri sonucu oluşur.

E) Nesnelere ilişkin izlenimler bulundurması zorunludur.

9. "Sanat bize gerçekliği değil, bir görüntüyü, bir kopyayı gösterir. Bu şiir sanatı için doğru olduğu gibi, resim sanatı ve müzik sanatı için de doğrudur. Çünkü sanatta söz konusu olan gerçeklikler değil, görüntülerdir. Bir tuval üzerinde gördüğümüz obje, gerçek değil, bir gerçek nesnenin görüntüsüdür. Nesne ile sanat arasındaki ilişki bir kopya, bir benzetme, bir taklit ilişkisidir."

Platon'un görüşlerini anlatan bu parçadan aşağıdaki yargılardan hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Sanat gerçek nesneleri konu edinir.

B) Sanat taklit ettiği nesneyi yansıtırsa gerçektir.

C) Ressamlar ve şairler gerçekliğin bilgisini taklit ederler.

D) Sanat bize asıl olanın bilgisini verir.

E) Sanat doğayı taklit etmekten ibarettir.

10. Sanat neredeyse yarım yüzyıldır felsefesiz hareket etmiyor, yerinden kıpırdamıyor. Dünyayı anlamlandırmanın bir aracı olarak kitaplardaki felsefeyi gündelik hayata dönüştüren sanatçı kültürel pratiklerin çok katmanlı örgüsünü felsefecinin konuşmalarıyla bütünleştiriyor, yeri geldiğinde kendisi de bir felsefeci gibi olgular üzerinden hareket ediyor. Sanatla felsefe arasındaki ilişki nereden geliyor? Biliyoruz ki felsefe kavramlar yaratan ve icat eden bir disiplin. Sorular yaratarak sürekli farklı düşünmeyi kışkırtan bir özelliği var. Dünyanın ne olduğuna ve olası bir dünyanın ne olabileceğine ilişkin bir düşünme isteği bu. Sanatta da benzer bir düşünme gücü var. Ama sanat temsile, kavramlara ve yargıya ilişkin değildir. Sanat bilinçsel ve düşünsel terimlerden çok, duygusal terimlerle düşünme gücüdür.

Parçaya göre,

I. Sanatçı teorileri pratiğe geçirmektedir.

II. Felsefe sanatsal ürünlerden hareketle yeni düşünceler oluşturmaktadır.

III. Felsefe ve sanat yeni düşüncelerin ortaya çıkmasını sağlamaktadır.

IV. İnsan felsefe ile doğru bilgiye, sanat ile estetik hazza ulaşmaya çalışır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

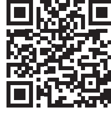
A) Yalnız I

B) I ve II

C) I, III ve IV

D) I, II,III ve IV

E) III ve IV

1. İnsan felsefeyi bırakamaz. Çünkü felsefe her yerde her zaman vardır ve hakikat arayışını durmaksızın sürdürecektir. Ortaya çıkan görüşlerde, fıkralarda, atasözlerinde kısacası hayatın her alanında. Felsefeyi yadsıyan insanlar bile bu görüşü temellendirmek için felsefeye başvurmak zorunda kalırlar ve böylece felsefenin varlığını onaylamış olurlar.

Bu metinden aşağıdaki ifadelerden hangisi <u>çıkarılamaz</u>?

A) Felsefe yaşam için kaçınılmaz bir etkinliktir.

B) Felsefenin yüzü hayata dönüktür.

C) Felsefe tüm bilgilerin çatısıdır.

D) Felsefe yapmak insan için bir zorunluluktur.

E) Felsefe yolda olmaktır.

2. “Tarih boyunca gördüğümüz filozofların çoğu bilgindir. Bir kısmı topluma yön verici, bir kısmı ahlak öğretici, bir kısmı ise mantıkçı ve matematikçidir.”

Buna göre filozofların farklı konuları ele almalarının nedeni aşağıdakilerden hangisi olabilir?

A) Değer yargıları ile hareket etmiş olmaları

B) Doğruları sorgularken akılcı bakış açıları

C) Ortak bir eğitim almış olmaları

D) İlgi alanlarının farklı olması

E) Toplumları etkileyebilecek kişilikte olmaları

3. Bilgi denildiğinde en genel anlamda özne ile nesne arasındaki bağdan doğan ürün anlaşılır. Ancak bilgilerimiz, bilgi edinilirken izlenen yollar ve konu edindiği şeyler açısından farklılıklar gösterir. Bu sebeple gündelik, felsefi, bilimsel, teknik, sanatsal ve dini bilgi gibi türler ortaya çıkmıştır.

Buna göre bir bilginin türü belirlenirken aşağıdakilerden hangisi esas alınır?

A) Kaynağının ne olduğu

B) Öznel mi yoksa nesnel mi olduğu

C) Genel geçer olup olmadığı

D) Nesnesi ve elde ediliş yönteminin ne olduğu

E) Duyulara mı yoksa akla mı dayandığı

4. Masa yıpranır ve eskir, kullanılmaz hale gelir. Bu masa artık masa olmaktan çıkmış başka bir şey olmuştur. Fakat masayı masa yapan düşünce, önceden mevcuttur ve sonsuza kadar aynı kalır.

Bu düşüncelere sahip bir filozof aşağıdaki yargılardan hangisini savunmuş <u>olamaz</u>?

A) Kesin bilgi görelidir.

B) Düşünceler mutlaktır.

C) Asıl gerçeklik ideadır.

D) Nesnel dünya değişir.

E) Kesin bilgi düşünsel temellidir.

5. Teknolojik gelişmeler hayatımızı kolaylaştırırken insan ve doğa yaşamını tehdit eden sonuçları da beraberinde getirmektedir. Örneğin enerji üretmek için yapılan nükleer santrallerin doğaya ciddi zarar vermesi ya da genetiği değiştirilmiş sebze ve meyvelerin sağlığımızı bozarak bizi hasta etmesi gibi pek çok sorunla karşı karşıya kalabiliriz.

Bu parça aşağıdakilerden hangisini desteklemektedir?

A) Teknolojiden vazgeçilmesi gerektiği

B) Evrensel ahlak yasasının olamayacağı

C) Faydalı olan eylemin aynı zamanda ahlaki olduğu

D) Teknolojik gelişmelerin bireylerin yaşamından daha önemli olduğu

E) Teknolojik ürünlerin uygulamada pek çok etik sorunu beraberinde getirdiği

6. Mısır’da geometri tesadüfen değil, bazı ihtiyaçlardan dolayı zorunluluk gereği gelişme göstermiştir. Bu bölgede yaşayanlar Nil Nehri’nin her yıl taşmasından zarar görmemek ve bu durumu kontrol ederek avantaja çevirmek için geometrik çalışmalara ağırlık vermişlerdir.

Bu metne göre bilimsel gelişmelerin nedeni olarak aşağıdakilerden hangisi gösterilebilir?

A) İnsanların merak ve hayret duygusu ile araştırma yapması

B) Düşünce özgürlüğünün var olması

C) Mısır halkının ekonomik olarak gelişmiş olması

D) İnsanların doğayı kontrol altına alarak yarar sağlaması

E) Toplumun yeni geçim kaynakları elde etmek istemesi

7. Biyoloji hiçbir zaman bir biyoloğa nasıl yaşaması gerektiğini anlatmaz. Biyolog da yaşamın anlamının ne olup olmadığını ya da biyoloji yapmanın gerekip gerekmediğini sorgulamaz. Bununla birlikte sosyal bilimler de insanın değerinin ne olduğunu söylemez. Tam da bu noktada felsefe yapmak gereklidir.

Buna göre felsefe yapmanın gerekli olma nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

A) Yaşam, bilgi ve insan üzerine değer üretebilmek, onları anlamlandırabilmek

B) Sosyal bilimlerde insan üzerine yeterince çalışma yapmak

C) Felsefeyi bilimden daha kesin sonuçlara ulaştırmak

D) Bilimlerle ortak çalışmalar yapabilmek

E) Bilimsel çalışmaları yetersiz kalmaktan kurtarmak

8. Aristoteles'e göre bir varlık karşısında şaşıp kalma insanı felsefe alanına yöneltti, insanlar önce kendilerine yabancı gelen varlık karşısında şaşıp kaldılar. Sonra da adım adım ayın, güneşin, yıldızların devinimlerine baktılar; en sonunda evrenin ortaya çıkışını düşündüler, bu olaylarla ilgili sorular sordular.

Bu açıklamaya göre insanı varlık karşısında felsefi bir tavır almaya yönlendiren şey aşağıdakilerden hangisi <u>olamaz</u>?

A) Merak ve hayret etme

B) Bilme isteği

C) Anlama ihtiyacı

D) Sorgulama ihtiyacı

E) Yaşamı kolaylaştırma isteği

9. Beri gel, daha beri, daha beri.
Bu yol vuruculuk nereye dek böyle?
Bu hır gür, bu savaş nereye dek?
Sen bensin işte, ben senim işte.

Mevlana bu dörtlükte ahlak görüşünün temeline aşağıdakilerden hangisini yerleştirmektedir?

A) İnsanın değerinin evrenselliği

B) İnsanın özgürlüğü

C) İyinin göreceliliği

D) Tanrı'nın varlığı

E) Bencilliği

10. Felsefi okuryazarlık; felsefenin temel terim ve bakış açılarıyla ilgili yeterli donanımı gerektirir. Felsefe okuru, metinlere felsefi bir ilgiyle yaklaşan kişidir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi felsefi bir metnin analizi ile ilgili söylendiğinde yanlış olur?

A) Metinde ele alınan problemler değerlendirilir.

B) Metinde hangi kavram ve terimlerin geçmiş olduğu incelenir.

C) Kavramların metin bağlamında ele alındığı anlamlarının değerlendirilmesi sağlanır.

D) Problemi geliştiren fikir, argüman ve eleştiriler arasındaki geçişler ele alınır.

E) Metin aynı okuyucu tarafından hep aynı şekilde yorumlanır.

11. "Cahil kimsenin en belirgin özelliği nedir?" diye sorsalar "Bilemediği her şeyi yok saymaktır." derim. Neyi bilmediğini bilmek edimi, henüz cahil kimselerde mevcut değildir. Cahilin aksine bilge kişi neyi bilmediğinin bilgisine sahip olmasının yanında, bilmediklerinin deniz derya olduğunu da bilir.

Bu parçadan hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Bilge kişi neyi bilmediğinin bilgisine sahiptir.

B) Bilgelik, bilgi durumuna yönelik bir bilinç durumudur.

C) Bilgeliğe giden yolda farkındalık gereklidir.

D) Bilge durumunda kişi bilmediklerini yok sayar.

E) Bilgelik cahilliğin karşıtıdır.

12. Felsefe literatüründe felsefenin bir bilim olmadığını mutlaka okumuşsunuzdur. Fakat pozitif felsefe, felsefenin konusunun metafizik kavramlar olmadığını, onun yalnızca somut gerçeklere dayanan olgular arası ilişkileri incelemesi gerektiğini belirtir. Bununla birlikte I. Kant'ın "İnsan bilgisinin imkân ve sınırları nelerdir?" sorusuna pozitif felsefenin kurucusu Comte: "İnsan yalnızca fenomenleri bilip kavrayabilir. Bu nedenle felsefe gözlenen olgulara dayanmalıdır." der. Ama yine de pozitif felsefe, olandan ziyade olması gerekeni dile getirdiğinden bilim değil, felsefe olarak kalmıştır.

Bu parçadan hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine kesinlikle <u>ulaşılamaz</u>?

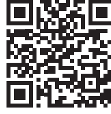
A) Bir şeyin bilim olması demek, olanı olduğu gibi ele almasını gerektirir.

B) Felsefe bilim olma yolunda ilerlemektedir.

C) Felsefenin tanımı kişiden kişiye değişir.

D) Felsefenin ne olduğu zaman içerisinde değişime uğramıştır.

E) Felsefe ideali dile getiren bir soruşturma faaliyetidir.

1. Eğriyi doğruyu ayıramazsan
Varlığın özüne ulaşamazsın
Ölçüde dengeyi tutturamazsan

Mutluluk içinde yaşayamazsın

Bu şiirde yer alan felsefenin alt disiplinleri sırasıyla aşağıdakilerden hangisidir?

A) Etik - Ontoloji - Estetik

B) Epistemoloji - Ontoloji - Etik

C) Etik - Estetik - Ontoloji

D) Epistemoloji - Bilim - Estetik

E) Ontoloji - Bilim - Etik

2. I. Kant'a göre insan usu bilgilerinin bir türünde özel bir yazgı ile karşı karşıyadır: Öyle sorular tarafından rahatsız edilir ki onları geri çeviremez çünkü ona usun doğasının kendisi tarafından verilirler ve gene de onları yanıtlayamaz çünkü insan usunun tüm yeteneğini aşarlar.

Bu metinde I. Kant'ın sözünü ettiği felsefi sorular aşağıdaki alanlardan hangisine aittir?

A) Bilim

B) Metafizik

C) Epistemoloji

D) Etik

E) Estetik

3. Bizim bildiğimiz nesneler duyular aracılığıyla algılanan nesnelerdir. Biz buna ek olarak, duyusal dünyanın bizim zihnimiz tarafından yaratılmadığını biliyoruz. Zihin, bu dünyayı yaratmak yerine, şeylerin kendilerinden türetilmiş olan ideleri ona yüklemektedir. Bu, bizden bağımsız olarak var olan ancak bizim kendisini yalnızca bize göründüğü ve bizim tarafımızdan düzenlendiği şekliyle bilebildiğimiz bir dış gerçekliğin var olduğu anlamına gelir. Böyle bir gerçeklik bizim bilgimizi arttırmaz fakat bize bilgimizin sınırlarını gösterir.

Bu metinden aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılamaz?

A) Özneden bağımsız bir varlık alanı vardır.

B) Duyulur dünya insan aklının tasarımı değildir.

C) Gerçeklik bize neyi ne kadar bilebileceğimizi anlatır.

D) Duyular dünyanın, zihin düşüncenin aracıdır.

E) Gerçeklik onu düşünen bireye bağlı olarak oluşur.

4. Plinius'un dediği gibi, herkes kendisi için bir derstir; elverir ki insan kendini yakından görmesini bilsin. Benim yaptığım, bildiklerimi söylemek değil kendimi öğrenmektir; başkasına değil kendime ders veriyorum. Ama bunları başkalarına da anlatmakla kötü bir iş yapmıyorum. Bana yararı olan bu işin belki başkasına da yararı olabilir. Ruhumuzun ele avuca sığmayan akışını gözlemek, onun karanlık derinliklerine kadar inmek, türlü hallerindeki bunca incelikleri ayırt edip yazmak zannedildiğinden çok daha zahmetli bir iştir.

Montaigne – Denemeler

Bu parçadan hareketle yazarın aşağıdakilerden hangisini amaç edindiği söylenemez?

A) Ruhunun inceliklerini bilmeyi

B) Zahmetli bir işe girişmeyi

C) Kendi özelliklerinin farkına varmayı

D) Toplum yararına bir iş yapmayı

E) Kendi hayatından dersler çıkarmayı

5. Felsefe tarihinde bilginin kaynağına ilişkin birçok kuram vardır. Bu kuramlar aynı zamanda bilginin imkânı, sınırları, değeri ve doğruluğun ölçütleri gibi temel epistemolojik sorunlara ilişkin de köklü ve iddialı çözümleri içerirler. Filozofların ister bilgi alanında olsun ister başka bir alanda, tüm görüşleri kendi içinde tutarlı, anlamlı bir yapı göstermektedir. Bir felsefi kuram günümüze kadar ulaşmış ise bu özellikleri içinde barındırdığı içindir.

Metinden hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Felsefenin konuları arasında bilgi dışında başka konular da bulunmaktadır.

B) Felsefede görüşler sunulurken malzemenin tutarlı bir şekilde işlenmesi gerekmektedir.

C) Felsefe kuramları arasında bilgi kuramı diğerlerinden önceliklidir.

D) Bilginin kaynağına ilişkin bir kuram aynı zamanda bilginin imkân ve sınırlarına yönelik bilgiler de içerebilir.

E) Felsefi kuramın kendi içinde anlamlı bir yapı taşıması gerekir.

6. Epiküros'a göre erdem ancak doğru bir arayış için araçtır. Başlı başına bir değeri yoktur. Ancak mutluluğa hizmet etmesi bakımından değerlidir. Ana erdem olan bilgelik sayesinde birey hazları tartabilir, etkilerini değerlendirebilir ve bu açıdan aşırıya kaçmadan davranışta bulunabilir. Gereksiz duygu, düşünce ve isteklerden kurtulabilir.

Buna göre bilgeliğin bireyin yaşamına katkısı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Toplumsal faydayı ön plana çıkarma

B) Acıdan kaçıp haz peşinden koşma

C) Ölçülü bir yaşam tarzı benimseme

D) Sezgilerine güvenmeyi sağlama

E) Doğrunun peşinden koşma

7. "Hırsızlık kötüdür.", "Haksızlık etmek iyi değildir.", "İşkence etmek yanlıştır" gibi yargılar her sağduyulu insanın her zaman ve her yerde kabul edeceği doğrulardır. Bu gibi eylemler hukuki açıdan suç, ahlaki açıdan kötü, dinsel olarak da günah sayılmıştır. Bununla birlikte her toplumda dürüstlük, iyimserlik, haksız kazanç elde etmeme gibi eylemler de ahlaki açıdan iyi olarak nitelendirilmiştir.

Bu metinden hareketle aşağıdakilerden hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Bazı ahlak ilkeleri evrenseldir.

B) Ahlak ilkeleri toplumdan topluma değişir.

C) İnsanlara zarar veren davranışlar ahlaki açıdan kötüdür.

D) Bazı konularda din, hukuk ve ahlakın ortak tavrı söz konusudur.

E) Toplumlarda insanın değerini gözeten tutum ve davranışlar iyi olarak nitelendirilir.

8. Sokrates'e göre felsefi bilgi, tüm yaşamı sorgulayan ve yaşamı bütünlüğünde anlamaya çalışan zihinsel bir etkinliktir. Ancak böylesi bir zihinsel etkinlik insanı gerçek anlamda erdemli kılar. Çünkü yalnızca felsefi düşünüş bize sorgulanmış ve temellendirilmiş rasyonel amaçlar sunar. İşte ancak bu anlamıyla bilgi kişiyi erdemli kılabilir.

Bu parçada Sokrates insanın erdem sahibi olmasında aşağıdakilerden hangisinin önemini vurgulamıştır?

A) Felsefi bilginin

B) Gerçeğin bilgisinin

C) Doğaya uygun yaşamanın

D) Sürekli olarak hayatı sorgulamanın

E) Gerçekçi amaçlar için çabalamanın

9. Felsefe tarihinde ele alınan konu, insan ve evren açıklamaları farklılık gösterse de esasında her dönem birbiri ile oldukça ilişkilidir. Örneğin geleneksel felsefe varlığı bir nesne olarak ele alırken insanı da evrende var olan bir nesne olarak değerlendirmiştir. Bu nedenle felsefe tarihinde Heidegger gibi pek çok filozof, felsefelerine geçmiş dönem açıklamalarını eleştirerek başlarlar. Heidegger'e göre geleneksel felsefe insanı dış dünyada var olan ontik şeyler olarak ele almıştır. İnsanın varlığı bir nesne olarak algılandığında "ben ve benim dışımdaki" ayrımı bakımından ele alınacağı için geleneksel felsefe hiçbir zaman insanın öz varlığına, otantikliğine yani varoluş gerçeğine ulaşamayacak ve boyuna bizâtihi bireyin varoluşuna yabancılaşacaktır. O hâlde onun görüşlerinin geçmiş dönem ele alınan varlık anlayışları ile olan ilişkisi yadsınamaz.

Bu parçanın ana fikri aşağıdakilerden hangisidir?

A) Felsefe, kendi tarihinden soyutlanamaz.

B) Felsefe tarihinde evren ve insana dair farklı açıklamalar vardır.

C) Felsefe tarihinde bir döneme ait sorun çözülmeden yeni bir döneme geçilemez.

D) Felsefe tarihinde her dönem, kendine özgü sorunlar ele alınmıştır.

E) Filozoflar, felsefe tarihine yön veren kişilerdir.

10. Daha önceden Yunan filozofları doğayla ilgilenirken MÖ 5. yüzyıldan itibaren Sofistler, felsefenin merkezine insanı, değerleri, ahlakı ve toplumu koymuşlardır. Çünkü bu yüzyılda Yunan toplumu demokratik bir yönetim şekline kavuşmuştur.

Buna dayanarak felsefe hakkında aşağıdaki yargılardan öncelikle hangisine ulaşılabilir?

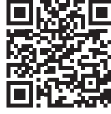
A) Felsefe, yaşanılan çağın olay ve koşullarından etkilenir.

B) Felsefe kendi çağının ötesinde bir düşünme biçimine sahiptir.

C) Felsefe değerler konusunda olması gerekeni temele alan tutarlı bir düşünme biçimidir.

D) Felsefe, içinde yaşanılan toplumun ve çağın olaylarından uzak bir düşünme etkinliğidir.

E) Felsefe, doğa olayları ile birlikte toplumsal olaylar üzerine de sorgulama yapar.

1. Bilginin gerçekleşmesinde yargılar, kavramlar, salt görüler yeterli değildir. Bunların dışına çıkarak nesnelerle ilgi kurmak gerekir. Kimi yargıların önsel olması da işte böyle düşünce-duyu verilerinin ötesinde kalan bir öğeyi taşımasından dolayıdır. Bütün deney bilgilerinin temelini kuran bu önsel bilgilerdir. Bilginin oluşmasında birlikte çalışması uyum içinde bulunması gereken bu iki yetiden birincisi anlama yani "etkin anlık" ikincisi duyusal olan yani "edilgin duyarlıktır".

Bu parçada I. Kant "etkin anlık" **kavramı ile aşağıda verilen bilgi kaynaklarından hangisini vurgulamaktadır?**

A) Akıl B) Deney C) Algı
D) Sezgi E) Vahiy

2. Platon bilgi anlayışını oluştururken varlık anlayışından yola çıkmıştır. Gerçek varlığın yani idealarin bilgisi ile sadece bir yansıma olan fenomenlerin bilgisini ayırmıştır. İdeaların bilgisi doğuştan zihinde hazır bulunan gerçek bilgidir. Fakat duyularla algılanan görünüşlerin bilgisi sadece bir sanıdır ve gerçek bilgi olarak kabul edilemez.

Bu metinde Platon'un gerçek bilgi olarak tanımladığı kavram aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sezgi
B) Logos
C) Fenomen
D) Deneyim
E) Episteme

3. Bir komutan düşmanlarının karşısına gözleri bağlı çıkardı. "Zihin bedenin ardında saklanır." derdi. Çoğu insan yanıltıcı evreni gerçekmiş gibi algıladığı yanılgıları ile ömrünü heba ededursun, hakikatin küllerin altındaki Anka kuşununda yatmakta olduğunu gören ve gerçekliğin göründüğü gibi değil de zaten önceden verildiği gibi olduğunu bilen insanın varoluşu anlaması mümkündür.

Bu metinden aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Mutlak doğruluğun mümkün olmadığı
B) Gerçeklik ve doğruluğun aynı olduğu
C) Bilginin doğuştan geldiği
D) Düşüncenin maddenin ürünü olduğu
E) Doğru bilgiden şüphe edilmesi gerektiği

4. Kendi payıma sadece kendi doğasının zorunluluğu sonucu eylemde bulunan şeye özgür, başka bir şeyin etkisi sonucu varlığa gelmek ve belli bir tarzda eylemde bulunmak ile belirlenmiş olan şeye mecbur bir şey diyorum. Örneğin Tanrı zorunlu olmakla birlikte özgür olarak vardır çünkü o yalnızca kendi doğasının zorunluluğu sonucu vardır. O halde gördüğünüz gibi ben, özgürlüğü özgür bir karar içine değil özgür bir zorunluluk içine yerleştiriyorum. Bütün insanların sahip olmakla övündükleri ve aslında sadece onların kendi arzularının bilincinde olmalarından, bu arzuları belirleyen nedenleri bilmemelerinden kaynaklanan insan özgürlüğü işte böyle bir şeydir.

B. Spinoza'nın görüşlerini yansıtan bu parçadan aşağıdaki yargılardan hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Özgürlük belirlenimlerin etkisi altındadır.
B) Ahlaki eylemler nedensellik zincirine bağlıdır
C) Belirlenmiş bir eylem iradi değil zaruridir.
D) Ahlaki kararın özerkliği özgürlüğümüzün kanıtıdır.
E) Zorunlulukların olduğu bir özgürlük yanılsamadır.

5. Düşünme bir yetidir. Hem de sadece insana özgü ve insanı diğer canlılardan ayıran, farklı kılan önemli bir yeti. Dil olmadan da dili kullanmadan da düşünebiliriz ve düşünce üretebiliriz. Aristoteles'in "Dil düşüncenin elbisesidir" derken de vurgulamak istediği budur.

Bu parçadan aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Dil, düşüncenin bir aracı değil onu yaratan şeydir.
B) Düşünme dilde oluştuğu gibi dil vasıtasıyla olup biter.
C) Dil olmaksızın düşünmenin gerçekleşme imkânı yoktur.
D) Akıl yürütme dile bağımlı olarak gerçekleşir.
E) Düşüncenin ontolojik garantisi dil değildir.

6. Platon'un *Devlet* adlı eserinde şöyle bir mağara benzetmesi vardır: "Varsayalım ki bir grup insan sırtları mağaranın kapısına dönük olarak başlangıçtan beri mağarada yaşamaktadırlar. Öyle ki bu insanlar mağaranın dışında ne olup bittiğini göremedikleri gibi başlarını çevirip mağaranın dışına da bakamamaktadırlar. Bu insanlar mağaranın önünden geçen insanların veya diğer canlıların çıkardıkları sesleri duyabiliyorlar ve onların sadece gölgelerinin mağaranın duvarına yansımasını görebiliyorlar. Bu insanlara göre gerçeklik mağaranın duvarlarında görünen gölgelerden ibarettir."

Platon'un bu benzetmesinde mağara duvarındaki yansımalarla örneklenen kavram aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tümeller

B) İdealar dünyası

C) Episteme bilgisi

D) Fenomenler dünyası

E) Düşünsel varlık alanı

7. İnsan kavramıyla birlikte özne kavramı da ön plana çıkar. Özne kavramı ise bize bilgi, bilinç, irade ve eylem kavramlarını verecektir. İnsanlık tarihi bize doğanın tarihinden farklı olarak bilgi, bilinç, irade ve eylem alanı olarak görünür. Bilinçli ve ussal bir varlık olarak insan, kendi doğal çevresinin dolaysız bir uzantısı değildir. O artan bilgi birikimi ve iradi eylemleriyle kendi doğal gerçekliğini değiştirir ve kendisini sürekli bir tarihsel birikim ve oluşumun öznesi kılar. İnsanın öznelliği zamanla ve tarihsel süreç boyunca onun nesnelliğini de belirler.

Bu parçadan aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) İnsan odaklı felsefede epistemolojik ve ahlaki sorunlar başat rol oynar.

B) Özne, evrendeki nedensellik zincirinin aracısız bir dişlisidir.

C) Salt bilme edimi içinde olan insanlar kendini gerçekleştirirler.

D) Felsefi birikim öznenin bireyselliğine bağlı değildir.

E) Doğal faktörler bireyin ahlaki edimlerinin belirleyicisidir.

8. Felsefe uğraşısı, kişinin herhangi bir konuda fikir ve düşüncelerini kendi için açık kılmasıyla başlar. Bu açık kılma ile sorun bilinci oluşur yani refleksiyon yapmanın düşünceyi ne denli geliştirdiği kavranmış olur.

Bu açıklamada "refleksiyon yapma" **ifadesi ile anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisi olabilir?**

A) Bireysel ve toplumsal konuların sorunsal haline dönüştürülmesi

B) Kişinin kendi düşüncesi üzerine düşünmesi

C) Felsefe uğraşısında olan kişinin ön yargıları ile hareket etmesi

D) Genel- geçer doğrulara ulaşmanın yöntemi olması

E) Düşüncedeki karmaşıklığı artırmak için kullanılması

9. Sokrates'e "Şu varlık güzeldir." denildiğinde O, "güzel varlık" sözünden ne anlaşıldığını sorar. Cevap alınca da yeniden bir dizi soru üreterek konuştuğu kişinin "güzel varlık" sözü için oluşturduğu eski tanımın sınırlı, geniş kapsamlı ya da yanlış olduğunu yine o kişiye buldurur. Böylece kişide saklı olan a priori bazı bilgilerin bulunduğunu kanıtlar.

Bu parçadan çıkarılabilecek yargı aşağıdakilerden hangisidir?

A) İnsan zihninde bulunan tüm bilgiler sonradan yaşantılar yoluyla kazanılır.

B) Güzellik kavramı metafizik bir kavram olduğu için tanımlanamaz.

C) Bilgilerimizin doğruluğu göreceli bir özelliğe sahiptir.

D) İnsan aklında doğuştan getirilmiş ve açığa çıkarılmayı bekleyen bilgiler vardır.

E) Tüm insan bilgileri, akıl ve duyu iş birliğinin ürünüdür.

10. Büyük filozoflar görüşlerini genellikle felsefi sistemler halinde ortaya koyarlar. Örneğin Platon, Aristoteles, Kant gibi filozoflar, kendi çağlarının koşulları ve özellikleri doğrultusunda varlık, bilgi, ahlak ve siyaset gibi temel problem alanlarına ilişkin yeni bakış açılarıyla farklı görüşler geliştirmişlerdir. Bu görüş ve fikirlerini de, ögeleri arasındaki bağlantıların açıkça görüldüğü, kendi içinde tutarlı bütünler halinde ortaya koymuşlardır.

Bu metne göre aşağıdakilerden hangisi felsefi sistemin bir özelliği olamaz?

A) Konuya ilişkin her filozofun bakış açısı farklı olabilir.

B) Temeli mantıksal tutarlılık üzerine kuruludur.

C) Konusu belli bir varlık alanıyla sınırlıdır.

D) Yapısal olarak akıl ve mantık ilkelerine uygundur.

E) İçinde bulunduğu çağın toplumsal olaylarından etkilenir.

11. Yaşam, zaman stadyumunda bir yarış, bir performanslar ve tercihler zinciri midir? Engellerle dolu bir yolu izleyip bu engelleri aşarak bir noktadan diğerine ulaşmak için sarf edilen bir çabadan mı ibarettir yoksa? Sadece bir yerlere ulaşmak ya da bir şeyler olmak mıdır? Yoksa seçilmiş ya da verilmiş belli bir yolda yürüyüşüne devam etmek, kimi zamanda koşmak mıdır? Hepsidir yaşam…

Felix Marti Ibanez "Felsefe Öyküleri"

Bu alıntıdan hareketle aşağıdakilerden hangisine kesinlikle ulaşılamaz?

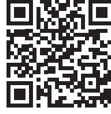
A) Yaşamsal anlam arayışı, insan için söz konusudur.

B) İnsan yaşamı bazı engellerin yaşanabileceği bir sahnedir.

C) İnsan tercihleri ile kendi yaşamını var eder.

D) İnsan yaşamında belli hedeflere doğru koşmaktadır.

E) İnsan, yaşamına indirgenemeyen bir varlıktır.

1. Albert Einstein: “Mutlak akan bir zaman düşünülemez; yalnızca bulunduğu mekâna ve hıza göre kişinin zamanından bahsedebiliriz.” demiştir.

Bu sözden hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Hayatı inişli çıkışlı taraflarıyla anlayabiliriz.

B) Yaşamda görelilik vardır.

C) İnsana belirsizlikler yön verir.

D) Enerji kazanımıyla hayata hız verilir.

E) Atomsal hareketlere bağlı yaşamlar vardır.

2. İlk Çağ’da evrenin yaradılışına duyulan merakla felsefe, doğayı ve güneş sistemini sorgulamıştır. Orta Çağ’da skolastik düşüncenin etkisindeki toplumlarda felsefe, kutsal olana ve dinsel inançlara dayalı öğretiler ortaya koymuştur. Fransız İhtilali ve Sanayi Devrimi’nden sonra toplumsal yaşamda bilimsel çalışmalar önem kazanmış, buna bağlı olarak da felsefenin odağına eşitlik ve bilimsellik yerleşmiştir.

Bu parçadan hareketle felsefe için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Bilimsel çalışmalardan bağımsız hareket eder.

B) İçinde bulunduğu çağın özelliklerinden etkilenir.

C) Toplumsal yapıdan bağımsız hareket eder.

D) Bilimsel çalışmalara kaynaklık eder.

E) Dinsel çalışmaları etkisi altına alır.

3. “İnsan doğaya ne kadar yabancılaşırsa o kadar toplumsallaşır, ne kadar toplumsallaşırsa da o kadar kendine yabancılaşır.” Hegel felsefesine yapmış olduğu itirazın yanı sıra materyalizm ve pozitivizm düşüncelerinden etkilenen Marx’ın görüşleri felsefe tarihinde diyalektik materyalizm olarak bilinir. Marx, baş aşağı olduğunu düşündüğü Hegel’in diyalektik düşüncesini ayakları üzerine çevirdiğini ifade ederek diyalektiği ekonomi temelinde insanlık tarihine uygulamıştır. Dolayısıyla Hegel’in tarihsel idealizmini, ekonomi temelinde tarihsel materyalizme dönüştürmüştür.

Bu parçadan hareketle düşünürler için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Her filozof otorite olarak kendini görür.

B) Her dönemin bilgi anlayışı farklıdır.

C) Materyalizm İlk Çağ’lardan beri sürekli ahlakı konu edinir.

D) Filozoflar kendi düşüncelerini inşa ederken önceki düşünürlerden etkilenirler.

E) Diyalektik yöntem sadece bilgi alanında kullanılabilir.

4. Tarihteki ilk filozof kabul edilen Thales; doğadaki değişim ve oluşları gözlemlerine ve akla dayanarak açıklamaya çalışıyordu. Mısır’a gittiğinde gölgesinin kendi boyuna eşit olduğu bir anda, piramitlerin boyunu gölgelerinden hesaplamayı başarmıştı. Bu basit ve kolay buluşlar, yeni bilimsel gelişmelerin yolunu açan anahtarlar olmuştur.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Gözlem ve akılsal çıkarsamalar değişimleri açıklamada bir araçtır.

B) Bilimsel gelişmelerin temelinde gözlem yatar.

C) Bilimsel kurallar sadece akla dayanarak açıklanır.

D) Büyük bilimsel gelişmelerin temeli, basit buluşlarla başlar.

E) Matematiksel hesaplamalar, bilimsel gelişmelere katkı sağlamıştır.

5.
- Sokrates’in annesi bir ebedir ve Sokrates’in kullandığı metot da “maiotik” ya da “doğurtma” yöntemidir.
- Siyaset felsefecisi olarak bilinen Platon, aristokrat bir ailede yetişmiştir. Hem anne hem de baba tarafının siyaset geçmişi vardır.
- Augustinus, Orta Çağ’da yaşamış ve temel felsefe argümanlarını, Antik Çağ-Hristiyanlık-Tanrı sentezinde ele alarak işlemiş ve felsefeyi dinî sınırlar içinde açıklamıştır.
- Hayatı; ölümler, maddi sıkıntılar ve hastalıklarla geçen Nietzsche, “Hiççilik” olarak bilinen nihilizmi benimser. Nihilizm; Tanrı’nın varlığını, ahlakı ve tarihin mutlu sonunu reddeder, “Hayat acı ve kederden ibarettir.” görüşünü savunur.

Verilen ifadeler bir bütün olarak düşünüldüğünde aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Dinî düşünce ve otoriteler, her dönemde öncü rol oynamıştır.

B) Düşünceler ancak özgür koşullarda oluşur ve gelişir.

C) Geçmiş yaşantı ve deneyimler, düşüncelerde belirleyici rol oynar.

D) Düşünürler, her dönemde maddi sıkıntılar çekmiştir.

E) Felsefi düşüncenin oluşabilmesi, sıkı bir eğitime bağlıdır.

6. 17. yüzyıl filozoflarından Thomas Hobbes'a göre sonu ve başı belli olmayan gücü her şeye yeten bir tek Tanrı'nın kabulü, insanın ileride başına geleceğinden korktuğu şeylerden duyduğu kaygıdan ziyade doğal cisimlerin ve onların değişi özellik ve işleyişlerinin nedenlerini bilmek arzusundan kaynaklanır. Çünkü herhangi bir sonucun vuku bulduğunu gören insan, onun dolaysız nedenini ve buradan da o nedenin nedenini arayacak ve tüm bu nedenler kompleksi onu ilk sebebe götürecektir. Yani bütün şeylerin bir ilk ve ezeli nedeni olduğu görüşüne varacaktır. İşte insanların Tanrı kavramı ile kastettikleri budur. Tüm bunlar ise insanların yazgılarını düşünmeksizin olur, yazgıdan endişe edilmesi insanı hem korkuya yöneltir hem de endişenin gerçek nedenini aramak yerine sayısız tanrıların ortaya çıkmasına sebep olur.

Buna göre filozofun Tanrı'ya bakış açısı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Her şeye gücü yeten, mutlak bir varlıktır.

B) Sadece fiziki dünyanın faili olan bir ilk nedendir.

C) Tanrı düşüncesinin temeli ona duyulan güvendir.

D) Kaygı ve endişelerin neticesinde ortaya çıkmış bir figürdür.

E) Maddi ve manevi dünyaların yapıcısı, düzenleyicisi bir varlık suretindedir.

7. Felsefi bir konuda deneme yazmak, bireylere felsefi sorunlar hakkında düşünme, anlama, yorumlayabilme yeteneği kazandırır. Ayrıca düşüncelerini temellendirebilmelerini, tutarlı düşünebilmelerini, konulara çok yönlü bakabilmelerini, felsefi kavramları kullanmak yoluyla hayatı anlamlandırmalarını sağlar.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi felsefi bir denemenin bireylere sağladığı niteliklerden biri <u>değildir</u>?

A) Düşüncelerini mantık süzgecinden geçirmesi

B) Düşündürmesi ve ufuk açıcı olması

C) Fikrî anlamda genel geçer sonuçlar ortaya koyabilmesi

D) Temellendirme yaparken argümanlar kullanabilmesi

E) Ele aldığı konuyu farklı bir açıdan görme imkânı sağlaması

8. "Öteki bilimlerin durduğu, soru sormayı bırakıp varsayımları kabul ettiği yerde, filozof soru sormaya başlar. Bilimler bilgi ortaya koyar, filozof bilginin ne olduğunu sorar. Bilimler yasalar ortaya koyar, filozof yasanın ne olduğu sorusunu ortaya atar. Sokaktaki insan ile politikacı hazdan, yarardan söz eder; filozof ise haz ile yarardan gerçekte ne anlaşılması gerektiğini sorar."

J. M. Bochenski'ye ait açıklamaya göre aşağıdakilerden hangisi felsefi bir soru <u>değildir</u>?

A) Güzel nedir?

B) Adalet nedir?

C) İnsan hakları nedir?

D) Hayatın anlamı nedir?

E) Maddenin en küçük yapı taşı nedir?

9. İnsanlar doğuştan eşittirler ve eşitlikten güvensizlik doğar. Bu yetenek eşitliğinden, amaçlarımıza erişme umudunun eşitliği doğar. Bundan ötürü iki kişi aynı anda sahip olamayacakları bir şeyi arzu ederse birbirlerine düşman olur, esas olarak varlığını korumak ve bazen de sadece zevk almak olan amaçları uğruna birbirlerini yok etmeye ya da egemenlik altına almaya çalışırlar. Bu nedenledir ki bir istilacının herhangi bir başka kişinin gücünden korkmadığı durumda, insanlar sürekli olarak o istilacının can ve mal tehdidi altında yaşamak zorunda kalırlar. Tabi bu istilacı aynı zamanda başka bir istilacının da korkusunu hissetmektedir. Böyle güvensiz bir ortamdan savaş doğar ve devlet olmadıkça herkes, herkese karşı daima savaş hâlindedir.

Bu parçadan hareketle insanların karakteri için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) İnsanların korkuları ve tedirginlikleri, yaşam motivasyonlarınadönüşmektedir.

B) İnsanlar, doğaları gereği ve hırslarından ötürü birbirlerinehusumet besleyen varlıklardır.

C) Kişinin kendisini en güvende hissedebileceği yer, özel mülkiyetine kavuştuğu alanıdır.

D) Birbirlerine eşit durumda olan insanlar, her zaman aynı eşitlik içinde huzurludur.

E) Bireyler, yaşamın getirdiği problemlerini kendileri çözerler.

10. Bir toplum ilerlemek istiyorsa bilim ve felsefeye sıkıca sarılmak zorundadır. Felsefenin bulunmadığı yerde bilimin olması söz konusu değildir. Ancak bu saptama bir felsefe fetişizmi olarak anlaşılmamalı, felsefenin insan hayatındaki her şeyin yerini doldurabileceği düşünülmemeli, sanatın, dinin, bilimin, teknolojinin her birinin kendine özgü bir yeri olduğu kabul edilmelidir. Her birinin önem ve önceliği insanın gereksinimlerine göre çağdan çağa değişiklik göstermesine karşın, felsefe insanlığın ilerlemesinde itici rol üstlenmiş, yolu aydınlatmış, merak eden, soru soran, yanıt veren insanlar aracılığıyla bunu gerçekleştirmiştir.

Bu parça için <u>en uygun</u> başlık aşağıdakilerden hangisi olabilir?

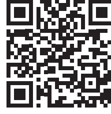
A) Felsefenin insan yaşamındaki yeri

B) Dinin toplum yaşamındaki etkisi

C) Felsefe ve bilim ilişkisi

D) Bilimler sınıflaması

E) Felsefi problemlerin değişimi

1. Farz edelim ki birinin bir sepet elması var ve elmaların bazılarının çürümüş olmasından ve diğerlerini de çürütmesinden endişelenerek çürük elmaları çıkarmak istiyor. Bunun için önce sepeti boşaltır ve sonra elmaları tek tek kontrol ederek sağlam olanları sepete alır. Aynı şekilde hiç felsefe yapmamış olanların zihinlerinde çocukluktan beri inanmak için bir sürü nedene sahip oldukları bir yığın fikir vardır. Neden sonra yanlış bilgileri doğrulardan ayırmak için bildiklerinin hepsini reddeder ve tek tek her bilgiyi irdeleyerek, yalnızca doğru olan ve kuşku barındırmayanları yeniden benimseyebilir.

Bu parçadaki benzetme ile Descartes'ın aşağıdaki sorulardan hangisini temellendirmeye çalıştığı söylenebilir?

A) Kuşkularımızı dile getirmek insani bir ihtiyaç mıdır?

B) Çürük elmalar ile hatalı bilgiler arasında bağ kurulması zorunlu mudur?

C) Bütün bilgilerimizden kuşku duymamız neden gereklidir?

D) Kişiler neden hatalı ilk inançlara sahiptir?

E) Doğru bilgiye ulaşmak gerekli midir?

2. Hakikati arzulayanların hayatlarında bir kez olsun tüm nesnelerden ve bilgilerden şüphe etmesi gerekmektedir. Hayatımız boyunca edindiğimiz tüm fikirler ve gördüğümüz tüm nesnelere şüphe ile yaklaşmadıkça onlardan ayrılmamız ve hakikatlerine ulaşmamız söz konusu değildir. Bu nedenle kendisine şüphe ile yaklaşılan her şeyin baştan yanlış kabul edilmesi gerekmektedir. Duyulur nesnelerin hakikati konusunda kuşku duymamız gerektiği geçmiş deneyimlerimizce sabittir. Çünkü duyular bu dünyadaki varlıkların hakikati konusunda yanıltıcı ve aldatıcı bilgiler sunmaktadır. Göğün ve yerin varlığı ile duyuların sağladığı tüm fikirlere şüphe ile yaklaşırken var olduğumuza şüphe ile yaklaşmamız mümkün değildir. Çünkü şüphe eden ve düşünen varlıkların gerçekten var olmadığını düşünmek mümkün değildir.

Bu parçada anlatılanları özetleyen çıkarımın sonuç ifadesi aşağıdakilerden hangisi olmalıdır?

A) O hâlde ben ölümlüyüm.

B) O hâlde ben düşünüyorum.

C) O hâlde ben varım.

D) O hâlde ben akıl sahibiyim.

E) O hâlde ben ölümsüz değilim.

3. "İnsanlar doğası gereği bilmek ister." sözü ile Aristoteles insanların; evreni, hayatı ve genel olarak varlıkları bilme çabası içinde olduğunu savunmuştur. Bu çaba insanı çevreleyen dünyayı duyularla fark etmesi aracılığıyla başlar. Ancak insanlar kendisini çevreleyen dünyayı duyularla fark etmekle yetinmez, dünyayı anlamak ve açıklamak ister. Bu arzu ve istek sonucunda algılarını neden etki bağlamında değerlendiren insanın bilgisi, deneyime dayalı olmaktan çıkmış bilimsel olma niteliğini kazanmıştır. Bu bilimsel kimlik ile birlikte fizik, kimya, biyoloji gibi bilim dalları ortaya çıkmaya başlamıştır. "Bilmek için bilmek esasına dayalı olan", sınırlı bir konusu ve belli bir yöntemi olan, genel geçer sonuçlar üretmek isteyen bilimlerde suje obje arasındaki ilişki; basit deneme yanılma yoluyla değil, sistemli ve yöntemli bir şekilde deney gözlem aracılığıyla kurulur. Bu yöntem kişiden kişiye değişmeyen bilgiler üretilmesinin sebebidir.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Bilimsel bilgi objektif ve genel geçer bir bilgi türüdür.

B) Bilimsel bilgi insan hayatını kolaylaştırma amacı gütmektedir.

C) Bilimsel veriler belirli bir sistem ve yöntem dâhilinde üretilmektedir.

D) Bilimsel bilgi insanın hakikati bilme arzusunun bir sonucudur.

E) Bilimsel bilgi her türlü varlık alanıyla ilgilenmemektedir.

4. Aristoteles'in ontolojisi varlığın daha iyi kavranabilmesi için kategorileştirmeye dayanır. Bu kategorize etme yöntemini her alana uygulayan filozof, ilgi konusu olan herhangi bir nesneyi bilişsel manada en küçük parçasına kadar ayırır ki insanın aklında incelediği şeye dair en ufak bir şüphe kalmasın. Bu anlamda düşünüre göre bir varlık, töz ve ilineklerden meydana gelir. Bu kategorilerin ilki olan töz, nesnenin değişken yapısına değil, değişmez hâline karşılık gelir. Töz onu var eden, değişmeyen asıl kimliğini ve bütün yüklemlerin kendisine yüklendikleri özneyi, dayanağı ifade ederken tür ya da cins olabilir. İlinek ise kendi başına var olamayan, varlığa yüklenen ve onu betimlemeye yardımcı olan niteliklerin genel adıdır. Bu kategoriler birleşerek varlığın vücuda gelmesini sağlarlar.

Buna göre "Yuvarlak ve kırmızı elma, çok tatlı idi." **cümlesindeki hangi kelime** "töz"**e karşılık gelir?**

A) Çok B) Tatlı C) Elma D) Kırmızı E) Yuvarlak

5. George Berkeley'e göre bilginin tümü algıdan gelir. Algıladıklarımız düşüncelerdir, içlerindeki şeyler değildir. Kendi içindeki bir şey, harici deneyimi yadsır. Bu nedenle dünya sadece düşüncelerden ve bu düşünceleri algılayan zihinlerden oluşur. Bir şey sadece algılandığı kadar vardır. Dünyadaki ve gökyüzündeki tüm nesneler, kısacası dünyanın çerçevesini çizen tüm bu varlıklar zihin olmadan var olamazlardı. Ancak burada algılayan sadece insan zihni ile sınırlı değildir. Burada aslında dünya hakkındaki fikirlerime neden olan irade benim değil, Tanrı'nındır. Yani Berkeley'e göre Tanrı sadece bizi algılayıcılar olarak yaratmaz, aynı zamanda tüm algılarımızın nedeni ve sürekli yaratıcısıdır. Eğer gören biri yoksa bir ağaç devrilebilir mi? Berkeley'e göre nesneler sadece algılandıkları zaman var olurlar. Bununla birlikte bir ağaç devrilebilir çünkü ağaç ve dünyanın geri kalanı Tanrı arafından görülebilirler.

Berkeley'in bu düşünceleri felsefede aşağıdakilerden-hangisi ile ifade edilmektedir?

A) Nesnel idealizm

B) Öznel idealizm

C) Realizm

D) Diyalektik idealizm

E) Epistemolojik idealizm

6. Mitos, epos, logos; evreni, dünyayı ve insanı anlama çabası olarak karşımıza çıkan insanın kültürel basamaklarıdır. Mitoslar, insanlığın çocukluk döneminde ortaya çıkmış, evreni, insanın varlığını ve onun edimlerini, düş gücü ile oluşturulan kutsal modeller yoluyla anlamlandırma tarzının ürünleri olmuştur. Epos mitosların artık toplumsal- kültürel gelişmelerle birlikte, edebi bir hâl almış şeklidir. Logos ise Antik Yunan doğa bilginlerine göre "gerçeğin insan sözüyle dile gelmesi" dir. Logos insanda düşünce, doğada kanundur. Düşünürün görevi logosu bulmak, sırlarını açığa çıkarmak, insan sözüyle dile getirmektir. Logos kavramıyla ifade edilen, doğayı yine doğal olanla anlama ve açıklamaktır.

Bu metne göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) İnsan düşüncesi, tarihsel süreç içerisinde mistik açıklamalardan sıyrılarak rasyonel bir nitelik kazanmıştır.

B) Olayları ve olguları açıklarken kişisel görüşler her zaman etkili olmuştur.

C) Antik Yunan'da doğa olayları karşısında akılsal açıklamalara yer verilmemiştir.

D) Evreni anlama çabası metafizik olarak kalmıştır.

E) İnsanın evreni anlama çabası tamamlandığından dolayı sona ermiştir

7. Felsefi bir denemeyi diğerlerinden ayıran özellikler vardır. Felsefi deneme; sorgulayıcı, tutarlı ve sistemli bir yol izler. İleri sürülen görüşler temellendirilir ve mantıksal olarak ikna edicidir. Felsefi denemelerde kavramlara bilinen anlamlarının dışında yeni anlamlar da yüklenebilir ama bu anlamlar yazı içinde açıklanmalıdır. Bu durum yazarın görüşlerini ispatlaması için önemlidir. Edebi denemelerde böylesi bir ispatlama zorunluluğu yoktur.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi felsefi bir denemeyi diğerlerinden ayıran bir özellik değildir?

A) Düşüncelerin temellendirilmesi

B) Fikirlerin özgür bir biçimde yansıtılması

C) Akıl ve mantık ilkeleri temelinde ikna edici olması

D) Kavramlara yeni anlamlar yüklenmesi

E) Eleştiri niteliğinde fikirler içermesi

8. Aristoteles'e göre insan "zoon politikon"dur. Sosyal bir yaratık olduğu için de ahlak olgunluğuna insan ancak devlette, toplumda erişebilir; yine bu yüzden devletin asıl ereği, yurttaşları ahlak bakımından biçimlendirmek, olgunlaştırmaktır. İnsanda erdem için doğal bir yatkınlık vardır. Erdem bu doğal yatkınlıktan gelişecektir. Bir devletteki koşullar da bu yüksek ereği gerçekleştirecek gibi işlenmeli, düzenlenmelidir. Hükûmet şekillerinin doğru ya da yanlış olduklarını gösterecek ölçü de ancak şu olabilir: Hükûmet, topluluğun ahlakça düzelmesini, iyiliğini başlıca amaç olarak göz önünde bulunduruyorsa bu hükûmet şekli doğrudur; bunu yapamayan her yönetim şekli de yanlıştır.

Buna göre iyi bir hükûmet şekli aşağıdakilerden hangisi ile açıklanabilir?

A) Vatandaşlarını erdemli kılma ile

B) Bir seçkinler sınıfı oluşturması ile

C) Doğrudan demokrasinin sağlanması ile

D) Sanatsal bilginin yaygınlaştırılması ile

E) Toplumda refah seviyesinin yükseltilmesi ile

9. J. P. Sartre'ın en önemli özelliği, yeni bir yaşantıyı, yeni bir insan görüşünü anlam zenginliği içinde dile getirmesidir. O, insan varlığına karşı tutkuya varan bir ilgi duyar. Sartre, insanın hiçbir zaman toplumsal yarar ile bağımlı olmadığını vurgularken Nietzsche'nin şu görüşü ile uyum içindedir: "İnsanın değeri, yarar sağlamasıyla ölçülmez çünkü yararlı olabileceği tek bir kişi bile bulunmasaydı yine de sürecekti onun bu değeri." O hâlde insan için ahlaksal bir özerklik en başta gelen ilkedir.

Sartre'a ait bu görüşler felsefenin aşağıdaki hangi iki alanı arasında bir köprü kurmuştur?

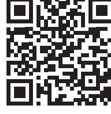
A) Epistemolojiden bilime

B) Din felsefesinden etiğe

C) Ontolojiden etiğe

D) Siyasetten estetiğe

E) Ontolojiden estetiğe

1. İdama mahkûm edilen Sokrates ile onu suçlayan Meletos arasında şöyle bir diyalog geçer:
Sokrates: Gençleri doğru yoldan çıkarıyor, kötülüğe götürüyor diye beni suçluyorsun. Sence ben bunu bilerek mi yapıyorum?
Meletos: Bilerek diyorum.
Sokrates: Ben onları doğru yoldan çıkarmıyorum. Çıkarıyorsam da bilmeyerek yapıyorum. İşlediğim suç bilmeyerek işlenmişse kanun onu suç tanımaz. Ayrıca beni bir kenara çekip öğüt vermen gerekirdi, bilmeyerek işlediğim suçu işlemekten vazgeçerdim.

Bu diyalogdan aşağıdaki sonuçlardan hangisine ulaşılamaz?

A) İnsanlar hatalarında, önce uyarılmalıdır, öğüt verilmelidir.

B) İnsan bilerek kötülük yapmaz.

C) Bilmeden yapılan kötü eylemlerin kanunda cezası yoktur.

D) Kötü eylemler her koşulda cezalandırılmalıdır.

E) Bilgi insanı hata yapmaktan alıkoyar.

2. Sanatçılar sanat eserlerini ortaya çıkarırken gelişigüzel bir yol izlemezler. Her sanat eserinin kendine has bir ilham ışığı vardır Örneğin İstiklal Marşımız, Mona Lisa tablosu, Kaplumbağa Terbiyecisi, Mozart'ın 9. Senfonisi gibi birçok sanat eseri kendine hastır. İnsanlarda farklı duygular uyandırabilir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi sanat eserinin bir özelliği değildir?

A) Sanat eserleri biriciktir.

B) İnsanlarda estetik haz duygusu uyandırır.

C) Her sanat eseri taklit ürünüdür.

D) Duygulara dayanarak ortaya çıkar.

E) Somuttur.

3. Şakaklarıma kar mı yağdı ne var?
Benim mi Allah'ım bu çizgili yüz?
Ya gözler altındaki mor halkalar?
Neden böyle düşman görünürsünüz,
Yıllar yılı dost bildiğim aynalar?

Zamanla nasıl değişiyor insan!
Hangi resmime baksam ben değilim.
Nerde o günler, o şevk, o heyecan?
Bu güler yüzlü adam ben değilim.
Yalandır kaygısız olduğum yalan.

Verilen şiirin ana teması aşağıdakilerden hangisi ile benzerlik göstermektedir?

A) Varoluş özden önce gelir.

B) Bir ırmakta iki kere yıkanılmaz.

C) İnsan her şeyin ölçüsüdür.

D) Varlık birdir ve değişmez.

E) Düşünüyorum, o hâlde varım.

4. Bir bilim kurgu filmi yorumcusu incelemiş olduğu filmde bir yaşanan gerçeklik, bir de yaşananın ötesinde olan gerçeklik olduğunu belirtir. Filmdeki kahramana mavi ve kırmızı olan iki hap sunulur. Kırmızı hapı seçerse bu dünyanın ötesindeki asıl gerçek dünyaya geçecek, mavi hapı seçerse de yaşamış olduğu eski, sıradan ve aldatıcı hayatına geri dönecektir. O, kırmızı hapı seçer ve onun için artık hiçbir şey eskisi gibi olmaz.

Film yorumcusunun ifadeleri ile verilen filozoflardan hangisinin görüşlerinin aynı doğrultuda olduğu savunulabilir?

A) Her şey ezeli ve ebedidir.Yoktan varlık, varlıktan yokluk meydana gelmez.
"Parmenides"

B) Gerçeklik ve hakikat görünür evrendedir, görünür olandan bağımsız bir başka hakikat yoktur. Form görünür evrende ve maddeye içkindir.
"Aristoteles"

C) Tüm evren olayları atomlar arası etki ve tepki ilişkilerinden oluşmaktadır. Ruh da dâhil her şey atomdan oluşmuştur.
"Demokritos"

D) Evren, birbirlerine indirgenemez iki yapıdadır. Bunlar idealar âlemi ve duyular âlemidir. İdealar âlemi zamana ve mekâna tabi olmayan ölümsüz yapılar âlemidir. Duyular âlemi ise yanıltıcıdır.
"Platon"

E) Evrendeki bütün değişme, zıt unsurların yer değiştirmesidir. Bu değişim Logos'a ulaşma çabasıdır.
"Herakleitos"

5. "Mit", sözcük olarak "söylence, efsane" demektir. Toplum içerisinde bilinmeyen zamanlarda doğan; varlığını sadece geçmişle sınırlandırmayıp geleceğe de aktarabilen ve tarihin akışı içinde genişleyerek yayılan; dünyanın yaratılışı, insanların ve diğer canlıların var oluşları hakkında toplumun ortak inancını ve düşüncesini ortaya koyan anlatılara mit, bunların sözlü veya yazılı efsane birikimlerine de mitoloji denmektedir. Mitolojik olaylarda yer alan; unsurlar, yerler ya da kahramanlar toplumdan topluma farklı şekillerde ve silüetlerde sergilenir. Örneğin tanrılar Yunan mitolojisinde insan biçiminde gösterilirken Mısır mitolojisinde hayvan insan karışımı varlıklar olarak sergilenir.

Parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Mitolojik olayların zamanı ve mekânı belirginlikten uzaktır.

B) Mitolojik unsurlar, içinde doğduğu toplumun kültürüne göre şekillenir.

C) Mit; her zaman bir yaratılış, var olma ya da oluşla ilgilidir.

D) Bütün kültürlerde kutsal olan mitin insan görünümünde simgelenmesi ortak noktadır.

E) Mitler, sadece geçmişi değil, modern hayatı da kuşatır, modern toplumda da mitler yaşar.

6. MÖ 4. yüzyıldan günümüze gelen Delphoi yerleşkesinde bulunan Apollon tapınağındaki sütunlarda “Kendini bil.” anlamına gelen “Nosce te ipsum.” sözü yazmaktadır. Aynı şekilde İlk Çağ Yunan filozoflarından Protagoras’a göre insan her şeyin ölçüsüdür ve her şeyin çıkış noktası insanın kendisidir. Diğer yandan Anadolu bilgelerinden Yunus Emre’nin bir dörtlüğünde geçen: “Sen kendini bilmez isen bu nice okumaktır.”- sözleri oldukça anlamlıdır. İngiliz şair Alexander Pope, “Know then thyself” adlı şiirinde “Kendindir, kendinin asıl bileceği.” mısralarını kullanır. Verilen örneklerden de görüldüğü üzere insanın varlığı ve evreni anlama serüveninde çıktığı bu yolculuğun ilk durağı kendisidir. Kendisini tanıyan, bilen kısaca kendi farkındalığına varmış bir insan bütün bilgilerin en kudretlisine sahiptir.

Bu parçada anlatılmak istenen düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bazı felsefi konular, farklı coğrafyalarda olmasına rağmen aynı dönemlerde aynı düşünce ile ele alınmıştır.

B) Eski uygarlıklarda önemli görülen sözler, tapınakların girişlerine yazılarak insanlara mesaj verilmek istenmiştir.

C) Doğru; zaman ve mekân boyutlarının çok daha ötesinde, insanlığın ortaklaşa kullandığı evrensel bir dildir.

D) Protagoras ve Yunus Emre, aynı dönemlerde yaşamış, aynı konuları dert edinmiş iki önemli düşünürdür.

E) İnsanın kendini bilebilmesi için öncelikle içinde bulunduğu sosyal koşulların sağladığı olanakları fark etmesi gerekir.

7. “Denilmektedir ki pencereden ya da gözlüklerle baktığımız objeler sıradan fiziksel objeler gibi görünürken mikroskop ve teleskopla baktığımız objeler birer gölge, birer ışık lekesi olarak görünmektedir. Bunlar gerçek görüntüler olsalar da fiziksel objelerin kendileri değildir. Ancak bu söylenenler doğru değildir, özellikle de teleskopla Ay’a hatta Satürn’e bakarken bir devamlılık söz konusudur. Aynı şey mikroskobik objeler için de söylenebilir. Çağdaş Valency Teorisine göre küçük moleküllerden orta büyüklükteki moleküllere, asitlere, proteinlere, virüslere ve onlardan daha büyük objeler olan tuzlara, plastiklere vb. sürekliliği olan bir geçiş vardır. Yalnızca elektron mikroskobu ile gözlemlenen büyük bir protein molekülü (örneğin bir virüs) optik bir mikroskopla gözlenebilen bir polimer molekülünden daha az gerçektir diyebilir miyiz? Buna olumlu yanıt vermek son derece anlamsızdır.

Bu parçada düşünürün karşı çıktığı sav aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bir varlığın gerçekliği, onu bizim kavramamıza ve anlamlandırmamıza bağlıdır.

B) Nesnelere ya da canlılara bütüncül bir gözle bakmak, yeterli bir metot değildir.

C) Varlıklar doğrudan gözlemlenemese de bir olgusallığa sahiptir.

D) Varlığın formuna ulaşması için başka bir özne tarafından fark edilmesinin önemi yoktur.

E) Bilincimiz ya da kavrama yeteneğimiz, objenin varlığının ancak küçük bir kısmı ile alakalıdır.”

8. Bir gün bir adam Sokrates’e: “Arkadaşınla ilgili ne duyduğumu biliyor musun?” der. Sokrates: “Bir dakika bekle” diye cevap verir ve devam eder: “Bana bir şey söylemeden evvel senin küçük bir testten geçmeni istiyorum. Buna Üçlü Filtre Testi deniyor.” Adam merakla: “Üçlü Filtre?” diye sorar. “Doğru” diye devam eder Sokrates. “Benimle arkadaşın hakkında konuşmaya başlamadan önce, bir süre durup ne söyleyeceğini filtre etmek iyi bir fikir olabilir. Bu ona üçlü filtre dememin sebebi. Birinci filtre: “Gerçek filtresi’’. Bana birazdan söyleyeceğin şeyin tam olarak gerçek olduğundan emin misin?” Adam: “Hayır, aslında bunu sadece duydum.” “Tamam” der, “Öyleyse, sen bunun gerçekten doğru olup olmadığını bilmiyorsun… Şimdi ikinci filtreyi deneyelim, yani ’“iyilik’’ filtresini. Arkadaşın hakkında bana söylemek istediğin şey iyi bir şey mi?” diye sorar Sokrates. Adam Sokrates’e: “Hayır, tam tersi” diye cevap verir. Sokrates: “Öyleyse onun hakkında bana kötü bir şey söylemek istiyorsun ve bunun doğru olduğundan emin değilsin. Fakat yine de testi geçebilirsin, çünkü geriye bir filtre daha kaldı. ‘İşe yararlılık’ filtresi; bana arkadaşın hakkında söyleyeceğin şey benim için yararlı mı?” diye sorar. Adam şaşırarak: “Hayır! Gerçekten de değil!” Sokrates: “İyi o zaman. Eğer söyleyeceğin şey doğru ve yararlı değilse, bana niye söyleyesin ki!” der.

Buna göre Sokrates’in “gerçek filtresi**” ve “**işe yararlılık filtresi**” sırasıyla aşağıdaki görüşlerden hangisiyle ilişkilendirilebilir?**

A) Realizm - Pragmatizm

B) Pragmatizm - Materyalizm

C) Pragmatizm - Egzistansiyalizm

D) Realizm - İdealizm

E) Düalizm - Empirizm

9. Felsefe sözcüğünü hepiniz daha önce duymuşsunuzdur. Kiminiz anlamı ile ilgili sağlam bir bilgiye sahipken, kiminizin eksik öğrenmeleri olabilir. Ya da aranızda ilk defa duyanlar da olabilir. Şöyle bir giriş niteliğinde sizlere kısaca bilgi vermek istedim. Hepiniz bir defa da olsa hayatınızda kendinize “Ben kimim?”, “Yaşamımı anlamlı kılan nedir?” gibi soruları sormuşsunuzdur. İşte felsefe her şeyden önce aklın bu gibi sorunlara yöneldiği ve sorulara yine akla dayalı yanıtların arandığı bir düşünme faaliyetidir. İnsanı ilgilendiren her şey felsefenin konusu olabilir. Dünyayı ve bireyin varoluşunu anlamaya çalışır. Bunu yaparken de filozoflar kendi içinde çelişkilerin olmadığı, bütüncül bir bakış açısı oluşturmaktadır. Filozof, zihnini harekete geçiren bilme isteği ile yanıp tutuşan kişidir. Bu açıdan felsefe sürekli yolda olmaktır, araştırmaktır. Şimdilik bu kadar bir giriş yeterli diye düşünüyorum. Dersimizde görüşmek üzere.

Sinem Karagöz

Öğretmen bu mesajında felsefenin aşağıdaki özelliklerinden hangisine değinmemiştir?

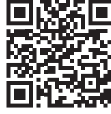
A) Evrensel olma

B) Sorgulama

C) Merak etme

D) Yığılımlı ilerleme

E) Tutarlı olma

1. İlk Çağ felsefesi deyince yaygın olarak Yunan felsefesi akla gelir ancak İlk Çağ kavramı çok geniştir. Bu uzun zaman aralığında birçok kültür doğup gelişmiştir. Mısır, Mezopotamya (Sümer, Akad, Babil, Asur), Hitit, Fenike, Yahudi, Yunan, Pers, Roma, Kartaca kültürlerini de İlk Çağ felsefesi içine dahil edebiliriz.

Bu parçadan hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Yunan felsefesi İlk Çağ'da var olmuş bütün toplumları temsil eder.

B) İlk Çağ felsefesi denince yalnız Yunan felsefesi akla gelmelidir.

C) İlk Çağ felsefesi kavramı kronolojik olarak yalnızca bir dönemi ifade eder.

D) İlk Çağ Felsefesi birçok kültür ve düşünceyi içine alır.

E) İlk Çağ Felsefesi miladi yılın başlamasıyla ortaya çıkmıştır.

2. Thales, Milet (Aydın)'te yaşamıştır. Felsefe alanında, evreni açıklarken tüm varlıkların "su"dan oluştuğunu savunmuştur. Milet okulunu kurmuştur. Felsefenin yanı sıra matematik, astronomi alanında çalışmaları vardır.

Herakleitos, Efes (İzmir)'te yaşamıştır. Evrenin ilk ilkesi olarak "ateş"i ileri sürmüştür. Değişim ile ilgili düşünceleriyle çağların ötesine geçen bir etki bırakmıştır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Thales ve Herakleitos için söylenebilecek ortak bir yargı değildir?

A) Anadolu'da yaşamış filozoflardır.

B) Değişim ile ilgili düşünceye sahiptirler.

C) Varlığın mahiyeti problemine cevap aramışlardır.

D) Evrenin ilk ilkesini açıklarken doğadaki varlıklara başvurmuşlardır.

E) Doğayı gözlemlemeleri felsefelerini oluşturmada etkili olmuştur.

3. Felsefenin ortaya çıktığı ilk dönemde filozoflar varlığın ana maddesini aramış ve verdikleri cevaplarda doğayı temel almışlardır. Filozoflar varlığın bu "ilk neden"ini arkhe olarak isimlendirmiştir.

Buna göre aşağıdaki filozoflardan hangisi, varlığın arkhesini toprak, su, hava ve ateş olmak üzere dört unsur ile açıklamıştır?

A) Parmenides B) Empedokles C) Anaksagoras

D) Thales E) Demokritos

4. MÖ 6. yüzyıl ile birlikte doğa filozofları varlığı, evreni yaptıkları gözlemlere dayanan, mitolojik unsurlar içermeyen bazı ilkeler ile açıklamaya çalışmışlardır. Örneğin; Thales evreni açıklamaya çalışırken her şeyin temelinde 'su' olduğunu düşünmüştür. Anaksimenes ise 'hava'nın yoğunlaşması ya da seyrekleşmesi sonucu varlıkların oluştuğunu ileri sürmüştür. Benzer şekilde Anaksimandros ilk nedeni 'aperion', Demokritos ise 'atom' ile açıklamaya çalışmıştır.

Bu parçada sözü edilen filozofların ilgilendikleri problem aşağıdaki kavramlardan hangisi ile ifade edilir?

A) İdea

B) Logos

C) Arkhe

D) Oluş

E) Değişim

5. Sokrates kesin ve herkes için geçerli doğru bilgiye ulaşılabileceğini savunmuştur. Annesi ebe olan Sokrates, doğum yardımcılığı, ebelik anlamına gelen "maieutike" adını verdiği yöntemini, kendi deyimiyle 'ruhta uyku halinde bulunan düşünceleri doğurtmak' üzerine kurmuştur.

Bu parçadan aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Bilgi, insanlarda doğuştan vardır.

B) Bilgilerimizi deneyimle sonradan elde ederiz.

C) Bilgilerimizin kaynağı beş duyu organımızdır.

D) Bilgiyi insan istemese de çevreden edinir.

E) Yaşamın her anında bilgi üretimi devam eder.

6. Kişinin nasıl yaşaması gerektiği sorusu üzerinde düşünmemesinin değersiz ve mutsuz bir yaşam sürmesine sebep olacağını düşünen Sokrates; mutluluğu, insanın yaptığı doğru eylem sonucunda duyacağı iç huzur olarak görmüştür. Çünkü akıl ve aklı kullanma yetisini insana özgü bir faaliyet türü olarak değerlendirmiştir.

Parçaya göre iç huzura ulaşmanın temelinde yer alan ölçüt aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ölçülü olmak

B) Acıdan kaçınmak

C) Sade bir hayat yaşamak

D) Bilgelik erdemine sahip olmak

E) Çağının değerlerini reddetmek

7. Bazı şüpheci düşünürler, duyularımızın bizi aldatabileceğinden yola çıkar. Örneğin; su dolu bardağın içindeki kaşığı kırık gibi algılarız. Duyularımız bizi ara sıra aldatıyorsa her zaman aldatıyor olabilir. Bu durumda her şeyden şüphe edilebilir.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Bilgilerimizin kaynağı akıldır.

B) Zeka ve iç güdü sezgiyi oluşturur.

C) Bilgilerimiz sadece duyu verileri ile elde edilmez.

D) Bilgi fenomenlerin içinde saklıdır.

E) Algılarımız bizi yanıltıyorsa doğru bilgiye ulaşılamaz.

8. **Aşağıdakilerden hangisinin, Protagoras'ın ''**İnsan her şeyin ölçüsüdür**.'' sözünü destekleyen bir örnek olduğu söylenemez?**

A) Annesinin yaptığı yemeği ev ahalisinin beğenmesine karşın Ayşe'nin tuzlu bulması

B) Her insanın hoşuna giden parfüm kokusunun farklı olması

C) Eylül'ün uzun saçlarının uçlarından kestirmek için kuaföre gidip tümden kısa saçlı olarak kuaförden ayrılması

D) Aslı'nın yeşil dediği elbiseye annesinin mavi demesi üzerine renk konusunda uzlaşamamaları

E) Kimya dersinde yaptıkları deney sonucu öğrencilerin suyun yüz derecede kaynadığını tespit etmeleri

9. Platon'a göre güzel, her şeyden önce düşünülür dünyada ya da aşkın dünyada var olan bir kendinde şeydir. Bu dünyadaki bütün göreli güzellikler kaynağını güzel ideasından alır.

Buna göre Platon'un güzel anlayışı ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Güzelliğin mutlak bir kavram olduğu

B) Gerçek güzelin idealar dünyasında olduğu

C) Duyusal dünyadaki varlıkların kaynağını düşünülür dünyadan aldığı

D) İçinde yaşadığımız dünyada güzelliğin sürekli değiştiği

E) Birbirine benzeyen her kendinde şeyin güzel olduğu

10. "Platon, içinde yaşadığımız dünyadaki varlıkların gerçek olamayacaklarını düşünmüştür. Bunun da en önemli nedeni, onun gözünde söz konusu tikellerin varlığa gelip bir süre sonra yok olmaları, yani sürekli bir değişme içinde olmalarıdır. Zaman ve mekân içinde var olan tikelleri veya bireysel varlıkları sadece fenomenler, gelip geçici görünüşler olarak değerlendiren Platon, gerçekten var olanın doğanın ötesindeki değişmez tümeller ya da özler olduğunu öne sürmüştür."

Bu parçada sözü edilen, Platon'a göre gerçek varlık aşağıdakilerden hangisidir?

A) Fenomen

B) İdea

C) Atom

D) Ateş

E) Madde

11. "Aristoteles mantığının kökleri Platon'un idea öğretisindedir. Platon gibi Aristoteles için de, gerçek varlık tümeldir ve tümelin bilgisi de kavramdır. Ancak Aristoteles'e göre Platon, idealarla fenomenler, tümel ile tekil arasında inandırıcı bir bağ kuramamıştır."

Bu parçada sözü edilen, Aristoteles'in karşı çıktığı görüş aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bilgiye ulaşma konusunda duyulara güvenilemez.

B) Genel geçer ve kesin bilgi ancak akıl yoluyla elde edilebilir.

C) İdealar, tek tek nesnelerin özüdür.

D) Gerçek varlık akılla kavranabilen idealar dünyasındadır.

E) İdealar ve fenomenler birbiri ile ilişkilidir.

12. Aristoteles'e göre, cesaret erdemi korkaklık ile gereksiz atılganlık arasında, cömertlik erdemi ise müsriflik ile cimrilik arasında davranabilmektir.

Buna göre erdemli olmak aşağıdaki ölçütlerden hangisine bağlıdır?

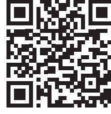
A) Ortayı bulma

B) Mutluluğu isteme

C) Adaletli davranma

D) Bilgiyi temele alma

E) İyi ideasına uygun olma

1. İlk Çağ'da Thales, varlığın arkhesinin "su" olduğunu düşünüyordu. Thales'e göre tüm değişimlerin sebebi, kendisi değişmeyen sudur. Herakleitos'a göre ise tüm değişimlerin sebebi, her şeyi değiştiren; kendisi de değişen ateştir. Bu tartışmayı bilen Protogoras ise varlıkların insana göründükleri gibi olduğunu savunur. Ona göre mutlak ve değişmez bir hakikat olmayıp bilgi ve hakikat bireyin algısına, toplumsal ve kişisel eğilimlerine göre değişmekte; dolayısıyla göreli olmak durumundadır.

Buna göre Protagoras'ın iddiasının arka planında aşağıdaki hangi düşünce yer almaktadır?

A) İnsan her şeyin ölçüsüdür.

B) Varlıklara ilişkin hakikat bilinebilir.

C) Bilgiyi ancak eğitimli kişiler elde edebilir.

D) İnsan toplumsal şartlara göre gelişir.

E) İnsan, kendisini tanımalıdır.

2. Pythagoras, varlığın ne olduğuna dair kendisinden önceki doğa filozoflarının arkhe açıklamaları yerine, varlığı soyut diyebileceğimiz bir akıl yürütmeyle açıklamak istemiştir. Sayıların içinde mükemmellik olduğunu iddia etmiş, "Bir"den yola çıkarak varlığı açıklamıştır. Evrendeki düzeni, uyumu, oran ve ölçüyü akıl yürütmeyle, sayılar üzerinden anlatmaya çalışmıştır.

Pythagoras'ın bu düşüncelerini aşağıdakilerden hangisi doğru ifade eder?

A) Evrenin temelinde düzen kadar düzensizlik de vardır.

B) Soyut bir akıl yürütme yerine günlük deneyimler kullanılmalıdır.

C) Değişim bir yanılgıdır.

D) Doğal olanla ideal olanı birleştirmiş durumdadır.

E) Arkhe'yi soyut bir bakışla; uyum, denge ve sayılar üzerinden açıklar.

3. Protagoras'a göre "İnsan her şeyin ölçüsüdür." Buradaki insan bireysel insandır ve bu bireysel insanın algıları doğru ve yanlışın belirleyicisi olmaktadır. Bireysel algıları temele alan Protagoras için ahlaki alanda da bir görelilik söz konusu olmaktadır.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) İnsan ahlaki değerleri toplumda hazır olarak bulur.

B) Nesnel ve evrensel bir iyi söz konusu olamaz.

C) Ahlak alanında rölatif ilkeler olamaz.

D) İnsan algısı mutlak iyiyi kavrayabilir.

E) Ahlaki yargılar bilgiyle belirlenir.

4. Sokrates'e göre insanın kendi üzerindeki egemenliği olan ölçülülük için gerek duyulan tek şey, iyiye ve kötüye ilişkin bilgidir. Çünkü insan kendisinin ne olduğunu, hayata geçirilmesi gereken en temel ihtiyaçlarının, yeteneklerinin ve arzularının neler olduğunu bildiği takdirde ancak kendi üzerinde tam bir denetim ve hakimiyet kurabilir. Bu yüzden Sokrates' e göre yalnızca bu kavrayıştan yoksun olan budalalar ölçü ve kural tanımazlar.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Cehalet mutluluk getirir.

B) Özgürlükler sınırsız olmalıdır.

C) Mutlak iyiye ulaşmak mümkün değildir.

D) Erdemli olabilmek insanın öncelikle kendisinin bilgisine ulaşmasından geçer.

E) Ahlaki kararlar kişinin arzu ve isteklerine bırakılmalıdır.

5. Sofistlerin önemi dikkatlerini doğadan insana, evrenden topluma çevirmeleri ve insanın insan olarak Öz'ü ve dünyayla olan ilişkisi üzerine düşünmelerinden gelmektedir.

Buna göre Sofistlerin insan merkezli bakış açılarının epistemolojik sonucunu <u>en doğru</u> şekilde aşağıdakilerden hangisi ifade eder?

A) İnsan aklı her şeyi bilebilir.

B) Doğruluğun ölçütü insandır.

C) Mutlak bilgiye ulaşılabilir.

D) Duyular en güvenilir bilgi kaynağıdır.

E) Bir takım insanlar otorite olarak kabul edilebilir.

6. Sofistlerle birlikte felsefenin yönünün değiştiğini söyleyebiliriz. Sofist filozoflar, doğa filozoflarının araştırdığı arkhe problemini felsefenin konusu olmaktan çıkarmış ve ilk defa "Doğru bilgi mümkün müdür?" sorusunu sormaya başlamışlardır. Bilgi insandan insana değişmektedir; çünkü her insan farklı duyumlarla bilgiler elde etmektedir.

Buna göre Sofistlerle ilgili olarak aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

A) Sofistlerle birlikte bilgi, felsefenin konusu haline gelmiştir.

B) Sofistlere göre değişmez, genel geçer bir bilgi yoktur.

C) Sofistler varlığın mutlak bilgisinin elde edilebileceği iddiasındadır.

D) Sofistler doğa felsefesi ile ilgilenmemişlerdir.

E) Sofistler epistemolojik problemlere yönelmiştir.

7. Sokrates'in annesi doğum yaptıran bir ebedir. Annesi hakkında: "Annem nasıl var olan bir bebeğin dünyaya gelmesine yardımcı oluyorsa bilgilerin ortaya çıkışı da buna benzer. Örneğin; bir öğretmen öğrencisine yeni bir şey öğretmez, ancak onun aklında var olan bilgilerin açığa çıkarılmasına yardımcı olur." der.

Parçada bilginin ortaya çıkışı ile anlatılmak istenen temel düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bilgiler doğuştandır ve sorgulatma yöntemiyle ortaya çıkarılır.

B) Bilgiler yaşantı yoluyla sonradan elde edilir.

C) Bilgilerimizin kaynağı duyumlardır.

D) Bilginin ortaya çıkmasında en önemli yeti sezgidir.

E) Bilgi sürekli değişir, bu sebeple sürekli yeniden elde edilmelidir.

8. Sokrates'e göre erdem ve bilgi aynı şeydir; doğru davranış ancak doğru bilgiyle mümkündür. Ahlaklı olmak için iyiyi bilmek gerekir. Kimse bilerek kötülük etmez. Kötülük bilgi eksikliğinden kaynaklanır.

Sokrates'in bu görüşlerine dayanarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Erdem, gelip geçici bir bilgidir.

B) Deneyimsel bilgi erdemin kaynağıdır.

C) Kötülük olmadan iyiliğin değeri yoktur.

D) İnsanın erdemli olmasının temelinde bilgi vardır.

E) Kötülük de iyilik gibi insanın seçimlerine bağlı olarak ortaya çıkar.

9. Platon ünlü mağara öğretisinde dünyadaki varlıkları, ideaların yansıyan gölgeleri olarak tasarlar. O'na göre dünyanın maddi ve bireysel varlıkları eksik, yetersiz ve olumsuz özelliklere sahip oldukları için asıl varlık olamazlar.

Buna göre Platon'un idealarıi ile ilgili aşağıdaki çıkarımlardan hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Deney ve tecrübelerle fark edilirler.

B) İlk varlık oldukları için değişmezler.

C) Soyut yapıdadırlar.

D) Zihinsel alanda yer alırlar.

E) Asıl gerçek varlıklardır.

10. Sıcaklık veya soğukluk üzerine geldikleri bir dayanak olmaksızın kendi başlarına bağımsız olarak var olamazlar. Onlar birer niteliktir; bir nitelik, bir şeyin, bir öznenin niteliğidir ve ancak onunla vardır. Aristoteles'e göre madde ile form bir bütündür, onların zihinsel olarak birbirlerinden ayrı olmaları mümkün olmakla birlikte, gerçek varlıkta her zaman bir arada bulunmaları zorunludur. O halde "gerçek dünyada var olan şey her zaman madde ve formun bileşiminden meydana gelen bireydir." Bundan çıkan sonuç da, ister genel olarak nitelik anlamında formlar ister asıl anlamında özler ve doğalar anlamında formlar söz konusu olsun, formların hiçbir zaman kendi başlarına var olamayacaklarıdır. Bununla birlikte Aristoteles madde-formun birbirinden ayrılmazlıkları konusunda bir istisnayı kabul etmektedir: Bu, Tanrı'dır. Aristoteles Tanrı'yı bir birey, bir töz, en mükemmel anlamda bir varlık veya var olan olarak kabul etmektedir. Ancak onun bir maddesi olmadığını ileri sürmektedir. Böylece Aristoteles'e göre Tanrı maddeyle hiçbir şekilde karışık olmayan bir saf formdur.

Bu parçaya göre aşağıdaki yargılardan hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Maddesiz bir formun var olması imkânsızdır.

B Gerçek dünyada nitelikler maddeden bağımsız olarak var olamazlar.

C) Özneye yüklenmemiş bir nitelik var olamaz.

D) Gerçek dünyada varlık madde ve formdan oluşur.

E) Madde ve form zihinsel olarak birbirinden ayrılabilir.

11. Aristoteles'e göre, "gerçekten var olanlar" tek tek şeylerdir: Şu kalemdir, bahçedeki vişne ağacıdır... Yoksa ayrı bir alemde bulunan idealar değildir. Ancak bilgi, tümelin bilgisidir; duyumun bize bildirdiği tek tek şeyleri ya da olayları bir kavram altında toplamak, mantıksal çıkarımlarla işleyerek bilgiye dönüştürmek aklın görevidir.

Aristoteles'in bu görüşlerinden yola çıkılarak aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

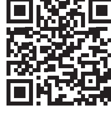
A) Asıl gerçeklik nesnelerin içinde saklıdır.

B) Asıl gerçeklik idealardır.

C) Akıl, bilgi edinmek için gerekli güce ve yetiye sahiptir.

D) Tekil olan şeylerden tümelin bilgisine akılla ulaşılır.

E) Bilginin nesnesi olan unsurlar bu dünyanın içindedir.

2019 TYT

1. Bir mağara düşünün. Mahkûmlar, yüzleri mağaranın arka duvarına dönük zincirlenmiş. Ömürleri boyunca orada tutulmuşlar ve başları, duvar dışında hiçbir şey göremeyecek şekilde sabitlenmiş. Arkalarında bir ateş yanmakta ve sırtlarıyla ateş arasında bir yol var. Bu yolda yürüyen insanların gölgeleri mağaranın duvarına vurur; gelip geçenlerden bazıları ellerinde birtakım nesneler taşırlar ve bu nesnelerin gölgeleri de duvara yansır. Mağaranın içindeki mahkûmlar her zaman yalnızca gölgeleri görür. Gölgelerin gerçek şeyler olduklarına inanırlar, ama aslında gerçek şeyleri hiç görmezler.

Bu parçada betimlenen mağara metaforundan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabilir?

A) Gerçekliğin doğası değişmez ve farklı yüzleri bulunmaz.

B) Duyuların yanıltıcılığından kurtulmak için başkalarının yardımına ihtiyaç duyarız.

C) Aklın çalışma ilkelerini duyulardan gelen veriler belirler.

D) Duyuların kullanımı hakikate ulaşmak için bir ön koşuldur.

E) Duyular aracılığıyla bildiklerimiz tümüyle bir yanılsama olabilir.

2021 TYT

2. Platon, Menon diyaloğunda Sokrates'in okuma yazma bilmeyen bir köleye bir geometri problemini nasıl çözdürdüğünü anlatır. Sokrates bilerek geometri sorusunu seçmiştir çünkü bu tür bir problem duyu bilgisi ile çözülemez. Sokrates için bu durumun açıklaması şöyledir: Köle daha önce bilmediği veya bilmediğini sandığı bir şeyi bilmektedir. Buna göre ruh bedene hapsolmadan önce idealar evrenindeyken idealarla tanışıklık içindedir ancak bedene hapsolduğunda ideaların bilgisini unutmuştur. Köle çevresindeki şeyleri görerek bir zamanlar sahip olduğu şimdi ise gizil olarak bulunan yetkin bilgiyi yeniden kazanmış ve problemi çözmüştür.

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabilir?

A) Bilmek, sadece bir anımsama sürecidir.

B) Önce duyulardan geçmemiş hiçbir şey zihinde bulunmaz.

C) Bilgi hem aklın hem de deneyimin ürünüdür.

D) Zihin, üzerine hiçbir şey yazılmamış boş bir levhadır.

E) Bilgi, duyu deneyiminden elde edildiği için aposterioridir.

2021 TYT

3. Aristoteles'e göre, kişinin erdemli bir yaşam sürebilmesi iki aşırı uçtan kaçınmasıyla mümkündür. Örneğin bir erdeme gönderme yapan "cesur" sıfatını her şeye düşüncesizce atılan bir kişiye yükleyebilir miyiz? Peki tam da yapılması gereken şeyi, yapılması gereken anda yapmaktan korkan bir kişiye cesur diyebilir miyiz? Aynı durum cömertlik için de söz konusudur: Cimri bir kişi kadar, savurgan bir kişi de cömert değildir.

Bu parçada Aristoteles'in erdem anlayışındaki hangi kavram üzerinde durulmaktadır?

A) Vicdan

B) Ahlaki sorumluluk

C) Eylem özgürlüğü

D) Altın orta

E) Adaletli olma

2020 TYT

4. Bilgeliğe ermiş bir insan artık bilgi ile uğraşmaz çünkü zaten her şeyi biliyordur. Bilgisizler de ne bilgi ile uğraşırlar ne bilge olmaya özenirler. Peki bilgisizlik neden kötüdür? Cahil kişi güzellikten, iyilikten, akıldan yoksunken hepsini kendisinde toplamış sanır da ondan. Yoksun olduğunu bilmeyen kimse ne diye kendinde olmayanın peşine düşsün ki? O vakit, bilgeler de bilgisizler de düşmezse bilginin peşine, kimler düşer peki? İkisinin ortasında olanlar düşer elbette. Bilgelik en güzel şeylerden biri, sevgi de her güzelin sevgisi ise ister istemez bilgelik dostu kişi de filozoftur. Yani filozof bilgelerle bilgisizler arasındaki kişinin ta kendisidir.

Platon'un *Şölen* adlı eserinden derlenen bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılamaz?

A) Bilgiyi aramama konusunda bilge ve cahil birbirlerine benzerler.

B) Filozof, bilgeliğe sahip olmayan fakat onu arzulayan kişidir.

C) Cahil kişi iyinin ve güzelin farkına varamayandır.

D) Filozof zamanla bilgisini artırdıkça bilgeliğe erişir.

E) Filozofun cahilden en büyük farkı neyi bilmediğini bilmesidir.

2020 TYT

5. Hazzı insan yaşamının bir ereği olarak kabul eden Epiküros, hazdan ne anladığını ise şöyle açıklar: "Hazzın bizim için hayatın en üstün amacı olduğunu söylemekle ne sadece her şeyin tadını çıkarmak isteyen uçarıların zevklerini ne de maddi hazların sınırsızca doyurulmasını kastediyorum. Bunu yalnız, doktrinimizi anlamayan bilgisiz insanlar ya da kötülük olsun diye anlamaz görünenler söyler. Bizim için haz, beden alanında acı çekmemek, ruh alanında da hiçbir huzursuzluk duymamaktır."

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisi çıkarılamaz?

A) Haz, anlamlı bir yaşamın biricik ölçütüdür.

B) Acıdan mümkün olduğunca kaçınmak gerçek hazza ulaşmanın bir yoludur.

C) Maddi hazlardan daha çok ruhsal huzurun peşinden koşulmalıdır.

D) Haz her şeyin tadını çıkarmak ve zevklerin sınırsızca doyurulması değildir.

E) Gerçek haz, bedensel acıdan bile huzur duyabilmektir.

6. Nigel Warburton'un ifadesiyle: ''Platon oturduğu yerden felsefe yapmaktan hoşnut olabilirdi ama Aristoteles duyularımızla deneyimlediğimiz gerçekliği keşfetmek istiyordu.'' Aristoteles, hocasının formlar teorisini reddetmiş, bunun yerine, herhangi bir genel kategoriyi anlamanın yolunun, onun tikel örneklerini incelemek olduğuna inanmıştı. Yani bir kedinin ne olduğunu anlamak istiyorsanız kedi formu hakkında soyut düşünmek yerine, gerçek kedilere bakmalıydınız.

Buna göre Platon ve Aristoteles'i birbirinden ayıran yön aşağıdakilerden hangisidir?

A) Platon somut olan âlemin gerçekler olduğunu kabul ederken Aristoteles tam tersini savunmaktadır.

B) Platon her şeyin aslının duyu deneyiminde saklı olduğunu söylerken Aristoteles asılları soyutlukta aramaktadır.

C) Platon gerçeğin ve asılların soyut olanda saklı olduğuna inanırken Aristoteles somuta odaklanmak gerektiğini söylemektedir.

D) Aristoteles'e göre gerçek kedilere bakmak yerine, kedi formu hakkında soyut düşüncelere odaklanmak önemlidir.

E) Platon oturduğu yerden somuta odaklanarak felsefe yaparken Aristoteles hakikati soyutta aramaktadır.

7. Birçok felsefe tarihçisine göre, felsefe ilk olarak MÖ. 6. yüzyılda İyonya'da önemli bir ticaret merkezi ve liman kenti olan Miletos kentinde sistemli hâle gelmiştir. Felsefenin bu coğrafyada sistemli hâle gelmesinin birçok sebebi olmalıdır. Sadece coğrafyaya ve ekonomiye bağlı avantajlar bu durumu açıklayamaz. Evet, coğrafi ve ekonomik koşulların olumlu etkileri olmuştur: Birçok değişik kültür ve medeniyetler Miletos'ta tanışmıştır. Kültürel zenginlik oluşmuştur. İnsanlar zengin olduğu için yeterince boş zamanları olmuştur. Özgür bir ortam vardır. Ancak, Aristoteles'e göre asıl sebep, mitoloji gibi doğaüstü anlatımların doğal bir yeti olan akılla eleştirilmesinin ilk defa bu coğrafyada Thales tarafından gerçekleşmesidir. Thales mitolojiye karşın aklını kullanma cesareti göstererek suya ilk taşı atan filozof olmuştur. Böylece felsefe dalga dalga yayılmıştır.

Buna göre felsefenin sistemli hâle gelmesine aşağıdaki ilkelerden hangisi bir temel olmuştur?

A) Tüm var olanların özü ideadır.

B) Varlığın ana maddesi değişir.

C) Doğru bilginin kaynağı akıldır.

D) Bilginin birçok kaynağı vardır.

E) Farklı kültürlerin birlikte olması gerekir.

8. **Thales:** Tüm var olanların özü sudur. Su tüm değişmelerin sebebidir ancak kendisi değişmez.

Herakleitos: Tüm var olanların arkhesi, tüm değişmelerin sebebi olurken kendisi de değişmelidir. Ateş hem değiştirdiği hem de değiştiği için asıl arkhedir.

Parmenides: Birden ancak bir çıkar. Değişmeler çokluktur ve birden çokluk çıkması çelişkidir. Bu nedenle değişme yoktur.

Protagoras: "Varlık nedir?" sorusu yerine insan üzerinde durulmalıdır. "Varlık nedir?" sorusuna farklı cevaplar verildiğine göre insan her şeyin ölçüsüdür. Bu nedenle herkesin üzerinde uzlaşacağı mutlak bir doğru yoktur.

Gorgias: Aynı konuda farklı görüşler ortaya konduğuna göre bilgi yoktur.

MÖ 6. yüzyıl ve MS 2. yüzyıl aralığında yaşamış olan bu filozofların görüşlerinden hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

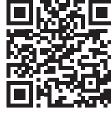
A) İlk Çağ felsefesinde farklı görüşler vardır.

B) "Varlık nedir?" sorusu cevaplandırılmaya çalışılmıştır.

C) Mitolojik öğelerle açıklamalar yapılmıştır.

D) Filozoflar birbirlerini eleştirmektedir.

E) İlk Çağ felsefesi kümülatiftir.

1. I. Sorgulanmamış bir hayat, yaşamaya değmez.
II. Değişmeyen tek şey, değişimin kendisidir.
III. İnsan, her şeyin ölçüsüdür.
IV. İnsan, doğası gereği siyasi bir hayvandır.

Yukarıdaki ifadeler ile seçeneklerdeki filozoflar eşleştirildiğinde hangisi dışarıda kalır?

A) Aristoteles
B) Herakleitos
C) Sokrates
D) Platon
E) Protagoras

2. Herakleitos'a göre evrenin ana maddesi ateştir. Ateş değişimin temelinde bulunur ve oluşumu sağlar. Evrende sürekli bir değişim vardır. Bu değişimde her şey karşıtıyla vardır ve kaçınılmaz olarak karşıtına dönüşecektir. Yaşam ölüme, sıcak soğuğa. Karşıtların savaşı uyumlu birliğe ve ardından yeniden karşıtların savaşına dönüşecektir.

Herakleitos'un bu görüşlerinde temel aldığı düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

A) Var olmak algılanmış olmaktır.
B) Varlık yoktur.
C) Varlık, görünmeyen sonsuz küçük parçacıklardan oluşmuştur.
D) Var olma ile düşünme aynı şeydir.
E) Olduğu gibi kalan hiçbir şey yoktur.

3. Pythagoras'ı Milet Okulu düşünürlerinden ayıran temel özellik aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bir felsefe okulu kurması
B) İlk ilkenin ateş olduğu düşüncesiyle hareket etmesi
C) İlk ilkeyi su, hava, ateş, toprak olarak belirlemesi
D) Kendisini bilgeliğin dostu olarak tanımlayan ilk kişi olması
E) Her şeyin kökenini maddi olmayan bir ilkeye, sayıya indirgemiş olması

4. Thales ve arkadaşlarını filozof kılan en temel olgu, onların dinî ya da mitolojik açıklamaların yerine, özellikle bilimsel düşüncelerin temelini oluşturan gözle görünür dünyanın akli ve anlaşılır bir düzeni gizlediğini düşünmeleridir.

Bu bilgilerden hareketle felsefenin ortaya çıkışıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Akla dayanan açıklamalar ön plana çıkmıştır.
B) Dünyanın anlaşılabilir bir yer olduğu fikrinden hareket edilmiştir.
C) Bilimsel faaliyetler ortaya çıkmıştır.
D) Çok tanrılı dinler felsefenin kaynağı olmuştur.
E) Mitoloji ve dinin açıklamaları eleştirilmiştir.

5. "Devlet" adlı kitabında Platon "İdare eden, şehirde birinin yalan söylediğini yakalarsa, isterse bir sanat adamı olsun, isterse falcı olsun, isterse hekim olsun, isterse doğramacı olsun onu cezalandırmakla yükümlüdür. Yalan, devlet gemisini batıracak bir fırtınadır. "der.

Buna göre Platon bir siyasetçinin aşağıdaki alanlardan hangisinde bilgi sahibi olması gerektiğini vurgulamaktadır?

A) Epistemoloji
B) Estetik
C) Tarih
D) Etik
E) Bilim

6. Arkhe (ilk neden) arayışı felsefe tarihinin başlangıcı kabul edilir.

Buna göre arkhe problemine yanıt arayan felsefe disiplini aşağıdakilerden hangisidir?

A) Aksiyoloji
B) Estetik
C) Epistemoloji
D) Etik
E) Ontoloji

7. Platon'a göre bu dünya gerçek değildir. Gerçekliği olmayan dünya hakkında edindiğimiz bilgiler doxa (sanı) dır. Asıl gerçek olan ise idealar dünyasıdır. Kesin bilgi idealar dünyasında söz konusudur. Platon'un nesneler dünyası adını verdiği bu dünyada her şey idealardan pay almıştır.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Nesneler dünyasındaki bilgiler bizi yanıltabilir.

B) İdealar dünyasının bilgisi soyut olarak algılanabilir.

C) Nesneler dünyasındaki şeyler ideaların bir kopyasıdır.

D) İdealar dünyasındaki her şey ebedidir.

E) Nesneler dünyasının bilgisi soyut olarak algılanabilir.

8. Aristoteles'in ahlak görüşleri *Nikomakhos'a Etik* adlı eserinde yer alır. Aristoteles'e göre iki türlü erdem vardır: Düşünce ve karakter erdemi. Düşünce erdemi eğitimle, bilgiyle karakter erdemi de alışkanlıkla elde edilir. Karakter erdemleri yapa yapa edinilen erdemlerdir. Aristoteles, insan eylemlerindeki aşırılık ve eksikliğin iyi olmadığını ve insanı mutsuz ettiğini belirtir. Ona göre erdemli olmak bu iki uç arasında orta yolu bulmaktır.

Buna göre Aristoteles için ahlaki eylemin amacı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ölçülü olmak

B) Hazzı aramak

C) Bilgili olmak

D) Amaçsal olmak

E) Karakterli olmak

9. Bilgi ahlaklı ve erdemli olmayı gerektirir, kişinin bilgisizliği ise ahlaktan yoksun davranışlar göstermesine neden olur. Ona göre kimse bilerek kötülük yapmaz. İnsan özü itibarıyla iyidir. Kötülük onun bilgisizliğinden kaynaklanır.

Parçadaki görüş aşağıdaki filozoflardan hangisine aittir?

A) Platon

B) Sokrates

C) Aristoteles

D) Gorgias

E) Protagoras

10.
- Thales ilk ögenin su olduğunu iddia etmiştir. Bu sonuca suyun yaşamsal öneme sahip olduğunu gördüğü için ulaşmıştır.
- Anaksimandros, nesnelerin özünün Thales'in belirttiği gibi su olmadığını, her şeyin sınırsız ve sonsuz bir ilk nedenden meydana geldiğini ve yine ona geri döndüğünü iddia etmiştir.
- Anaksimenes'e göre oluşun ilk ilkesi tek ve sonsuzdur ancak ilk ilke sınırsız değildir. Bu; hava, buhar ya da dumandır.

Verilenlerden hareketle filozofların görüşleriyle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Varlığın ilk nedeni üzerinde durmuşlardır.

B) Anaksimenes'e göre varlığın ilk nedeni maddi bir varlıktır.

C) Arkhe problemine cevap verirken mitolojiye bağlı kalmışlardır.

D) Varlık görüşleri birbirinden farklıdır.

E) Filozoflar ilk neden problemine farklı cevap vermişlerdir.

11. "Panta rei" **veya** "Her şey akar." **İlk Çağ filozofu Herakleitos'un bu yargısının temelinde aşağıdaki görüşlerden hangisi yer almaktadır?**

A) Her şey sürekli bir değişim içerisindedir.

B) Varlık atomlardan oluşur.

C) Evrende asıl olan varlık bir olandır.

D) İlk neden sudur.

E) Dünyayı ayakta tutan havadır.

12. Geliştirmiş olduğu tartışma yöntemiyle insanlarda doğuştan var olduğunu düşündüğü bilgileri ortaya çıkarmaya çalışır. İlk önce kendisinin hiçbir şey bilmediğini dile getirerek "ironi" yapar. Örneğin onlara "Cesaret nedir?" gibi sorulardan birini yönelterek tartışmayı başlatır ve onların görüşlerinden hareketle de başka sorular sorarak kendi cevaplarını gözden geçirmelerini sağlar. Tartışma boyunca karşı tarafın fikirlerinin güçsüzlüğünü ortaya çıkarır. Konuşulan konuyla ilgili doğuştan var olan bilgilerin hatırlanmasına imkân verir. Doğru bilgi bir anlamda kişinin akıl yürütmeleri ile doğurtulur.

Buna göre maiotik yöntem olarak kavramlaştırılan yöntemi sistematikleştiren düşünür aşağıdakilerden hangisidir?

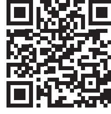
A) Platon

B) Sokrates

C) Aristoteles

D) Demokritos

E) Gorgias

1. • Evreninin arkhesi ateştir.
• Evrendeki tüm varlıklar zıtlıkların çatışmasıyla gerçekleşen sonsuz bir oluş sürecine sahiptir.
• Oluşu belirleyen "Logos"tur.
• Değişmeyen tek şey değişimin kendisidir.

Buna göre aşağıdaki savlardan hangisi Herakleitos'un bu görüşlerini destekler niteliktedir?

A) Her şeyin temeli düşüncedir.

B) Var olan her şey maddedir.

C) Nesneler dünyasındaki varlıklar idealarından pay almalarıyla var olurlar.

D) Bir nehirde iki kere yıkanılmaz.

E) Varlık birbirine indirgenemeyen ikili bir yapıya sahiptir.

2. Aristoteles, varlığı incelerken onun iki yapıdan meydana geldiğini düşünmüştür. Bunlara form ve madde adını vermektedir. Form; varlığın özünü, yapma kabiliyetini ve potansiyelini temsil ederken madde, onun kalıcı olmayan yanına işaret eden bir kavramdır. Bu tanımlamayı insan özelinde açmak gerekirse ruh insanın formu iken bedeni, madde kısmını temsil etmektedir. Aristoteles böylelikle varlıkta değişim ya da oluş - bozuluş gibi durumlara açıklık getirmiştir. Bu öğreti, bir bakıma Herakleitos'un sürekli değişime dayalı varlık anlayışı ile Parmenides'in değişmezlik ilkelerinin uzlaşısı anlamına gelmektedir.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisi madde-form kavramlarına örnektir?

A) Kalemin yazı yazması - Kalemin mürekkebi

B) Sandığa konulan eşya - Sandığın eşya taşıması

C) Heykeldeki mermer - Heykelin kişiyi temsil etmesi

D) Gözün plazması - Gözün görme işlevinde bulunması

E) Bir tohumun ağaca dönüşmesi - Ağacın seli önlemesi

3. Aristoteles'e göre bir varlıkla ilgili bilgiye ulaşmak için onun sahip olduğu dört nedenin bilinmesi gerekir. Bu dört neden varlığın kendisinin meydana geldiği maddesini, biçimini, hareket ettiricisini ve biçim kazanmasındaki amacı açıklar.

Buna göre "alçının vazo görünüşünü alması" **aşağıdaki nedenlerden hangisi ile açıklanabilir?**

A) Maddi B) Manevi C) Formel

D) Ereksel E) Fail

4. Platon'un bilgi felsefesinde içinde yaşadığımız evren, sanaldır; gerçeklik ise idealar evreni denen ayrı bir dünyada yer almaktadır. Dünyamızdaki varlıkların var olma nedenleri, idealar dünyasındaki idelerden pay almalarına bağlıdır. Örneğin iyi birisinin iyi olma nedeninin, iyi ideasından pay almasından dolayı iyi olması ya da bir ağacın ağaç ideasından pay alıp vücuda gelmesi gibi. Ancak bu görüşe öğrencisi Aristoteles karşı çıkarak "Ben şimdi gökyüzüne baktığımda aslında idealar dünyasında var olan bir gökyüzü ideasının suretine bakmış mı oluyorum?" sorusunu sorar. Ona göre asıl gerçeklik nesnelerin içindeki öz'de saklıdır.

Buna göre Aristoteles'in idealar dünyası kuramına karşı çıkmasının temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

A) Aristoteles'in evren anlayışının tamamen materyalist bir bakış açısından ibaret olması

B) Platon'un geliştirdiği savların zaman içerisinde çürütülebilir hâle gelmesini kavraması

C) Fenomenler dünyasında, her ideaya uygun bir varlığın bulunamayacağı düşüncesine sahip olması

D) Platon'un kurgusunun gerçeklikten uzak ve nesnenin içindeki asıl gerçekliği yok sayan bir yapıda olması

E) Fenomenler dünyasının gerçekliğe sahip olduğunu, ideaların yansımayla gerçekleştiğini savunması

5. Demokritos'a göre hareket, atomların asli özelliğidir. Onun zamanda bir başlangıcı yoktur. Atomlar boşlukta kütlelerine bağlı olarak farklı hızlarla düşerler. Bu düşüşte büyük olanlar küçüklerine çarparak onların yönlerini değiştirir. Böylece sonsuz vurma ve çarpmalar dizisi başlar. Sonuç olarak etrafımızda gördüğümüz her şey bu vurma ve çarpmaların ürünüdür. Bütün bunlar mekanik bir zorunlulukla ortaya çıkar.

Demokritos'un varlık konusundaki bu görüşlerinden hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Evrende değişim yoktur.

B) Hiçbir şey rastlantısal değildir.

C) Her şey rastlantısal gerçekleşir.

D) Var olan her şey algılarımıza bağlıdır.

E) Tüm varlıkların bir yaratıcısı vardır.

6. Platon *Devlet* adlı eserinde, varlığın iki türünden söz eder. Bunları, duyular dünyası ve idealar dünyası olarak isimlendirir. Platon bu iki dünyayı iki farklı varlık alanı olarak tasvir eder. Her bir dünya için iki bilgi türünden bahseder. Bunlar doxa ve epistemedir. Platon'a göre insan, her iki dünyayla ilişki hâlindedir. İnsan, duyuları aracılığıyla fiziksel nesneleri bilebilir. Bu bilgi türünün adı doxa yani sanıdır. Fakat bu bilme asıl varlığa yani idealara ait değildir. İdeaların yansımasından hareketle yapılan tahmin ile elde edilen bilgilerdir. Asıl varlıklar dünyası olan ideaların bilgisi doğuştan insan zihninde bulunmaktadır. Buna göre Platon için idealar dışında herhangi bir nesnenin bilgisi mutlak olamaz. Duyular aracılığıyla edinilen sanılar yararlı olsa da, bu bir bilgi değildir. Mağara benzetmesinde olduğu gibi ateşin yansıttığı gölgeler gerçek olmadıklarından bunların bilgisi de hakikat olmaz.

Buna göre Platon'da gerçekliğin bilgisine aşağıdakilerden hangisiyle ulaşılabilir?

A) Akıl B) Sezgi C) Fayda
D) Deneyim E) Akıl ve deney

7. Sokrates'e "Şu varlık güzeldir." denildiğinde O, "güzel varlık" sözünden ne anlaşıldığını sorar. Cevap alınca da yeniden bir dizi soru üreterek konuştuğu kişinin "güzel varlık" sözü için oluşturduğu eski tanımın sınırlı, geniş kapsamlı ya da yanlış olduğunu yine o kişiye buldurur. Böylece kişide saklı olan a priori bazı bilgilerin bulunduğunu kanıtlar.

Bu parçadan çıkarılabilecek yargı aşağıdakilerden hangisidir?

A) İnsan zihninde bulunan tüm bilgiler sonradan yaşantılar yoluyla kazanılır.
B) Güzellik kavramı metafizik bir kavram olduğu için tanımlanamaz.
C) Bilgilerimizin doğruluğu göreceli bir özelliğe sahiptir.
D) İnsan aklında doğuştan getirilmiş ve açığa çıkarılmayı bekleyen bilgiler vardır.
E) Tüm insan bilgileri, akıl ve duyu iş birliğinin ürünüdür.

8. Antik Yunan'da ilk felsefe ontoloji ile başlar. Varlığa dair kültürel ve mitolojik açıklamaların güvenilir dayanaklara sahip olmaması, Yunan düşünürlerini akla dayalı bir yolculuğa çağırır.

Buna göre "ontoloji" **için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?**

A) Varlığa yönelik güvenilir bir inanç oluşturur.
B) Kültürel oluşumları varlık anlayışına dayandırır.
C) Varlığın kaynağına yönelik rasyonel bir sorgulama yapar.
D) Yunan toplumuna uygun varlık anlayışı oluşturur.
E) Mitolojik yaklaşımların varlık anlayışını temellendirir.

9. Bilgi edinme sürecinde duyuların kullanılması, elde edilen bilginin hatalı olma ihtimalini doğurur. Sofist Protagoras "İnsan her şeyin ölçüsüdür." derken bir şeyin doğru ya da yanlış olmasını tamamen kişiye bağlar. Benzer biçimde Gorgias "Hiçbir şey yoktur, olsa da bilemeyiz, bilsek de aktaramayız." sözüyle üzerinde uzlaşılabilecek hiçbir bilgi olmadığını savunur. Dolayısıyla onlara göre her zaman geçerli olan kesin bir bilgi yoktur çünkü bilgi kişiden kişiye değişen rölatif bir niteliğe sahiptir.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Duyular ile elde edilen bilgiler insandan insana değişmektedir.
B) Bilgi, insanlara göre değişmektedir.
C) Sofistler, bilginin göreceli olduğunu vurgulamışlardır.
D) Bilgi söz konusu olduğunda ölçü insanın kendisidir.
E) İnsan bilgiyi objektif temellere dayandırmalıdır.

10. Varlık felsefesinin ana problemlerinden biri de varlığın ne olduğu problemidir. Varlığın ilk maddesinin ne olduğu felsefe tarihinde; ilk neden, ilke ve arkhe olarak isimlendirilmiştir. İlk neden, her şeyin ondan çıktığı bir ilke ve her şeyin temelini belirleyendir. Doğa filozoflarından Thales ilk neden sorununa "su", Anaksimenes "hava", Demokritos "atom", Anaksimandros "apeiron" ve Empedokles "toprak, su, hava, ateş" şeklinde cevaplar vermiştir.

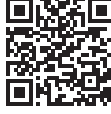
Bu parçadan yola çıkılarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Filozoflar, toplumsal sorunları ve varlık problemini birlikte ele almışlardır.
B) Filozoflar, varlığın ilk nedeni problemine öznel bakış açısı ile yaklaşmışlardır.
C) "Varlığın ilk nedeni nedir?" sorusunu MS 2 - MS 15. yüzyıl felsefesi konu edinmiştir.
D) Varlığın gerçekte var olup olmadığı problemini ele alan görüşlerden biri de nihilizmdir.
E) Filozoflar, toplumsal sorunlardan etkilenen ve aynı zamanda toplumu etkileyen kimselerdir.

11. Bilinen ilk felsefi argümanlar doğanın işleyişine yönelik ortaya konulmuştur. Doğayı felsefi disiplin şeklinde ele alan ilk filozoflara da doğa filozofları denmiştir. Fakat Sofistler ve Sokrates felsefeyi doğadan insana yöneltmiş ve diyaloglarıyla uzun sürecek tartışmalara yol açmışlardır. Özellikle de insanın davranışlarına yönelik birçok görüş ortaya konulmuştur.

Buna göre felsefenin yönünü hangi alandan nereye yönelttiği söylenebilir?

A) Asıl gerçeklik nesnelerin içinde saklıdır.
B) Asıl gerçeklik idealardır.
C) Akıl, bilgi edinmek için gerekli güce ve yetiye sahiptir.
D) Tekil olan şeylerden tümelin bilgisine akılla ulaşılır.
E) Bilginin nesnesi olan unsurlar bu dünyanın içindedir.

1. Yunanca "Sophistes (Sofist)" sözcüğü bilgi ve bilgelik kelimeleriyle bağlantılıdır. Bu sözcüğün ilk anlamı "belli bir zanaatta ustalaşmış kimse" anlamına gelir. Dolayısıyla Yunanlılar için "Sophos", "bilen, bilgili, usta, akıllı" anlamlarını içerir. İlk dönemde kelimenin olumlu anlamından yola çıkan ilk Sofistler; ücret karşılığında ders veren, gezgin, profesyonel öğretmenler olarak sahnedeydi. Çeşitli meslek gruplarından olan bu kişiler geniş bilgi dağarcığına sahiplerdi. Bilgilerini aktarırken, çeşitli söz sanatlarını ustalıkla kullanıyorlardı. Bu konuşmalar özellikle gençler üzerinde etkili oluyordu. Onların kışkırtıcı soruları üzerinde düşünmek, kuşkucu tavırlarını izlemek, topluma ve siyasi yapıya yönelik eleştirilerini dinlemek gençler için ayrı bir hazdı.

Bu parçadan Sofistler ile ilgili aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

A) Birçok konuda bilgi sahibi oldukları

B) Hitabet sanatında usta oldukları

C) Otoriteye bağlı oldukları

D) Para karşılığı ders verdikleri

E) Şüpheci oldukları

2. İlkin çağdaş Fransız filozofu Foucault'nun "insanın, insanlık önüne konulan ilk problem olmadığı" sözünde olduğu gibi, ilk Yunan filozofları kendilerine özgü biçimde dikkatlerini doğaya, doğa içinde olan bitenlere, doğal varlıklara, doğal varlıkların genelinde gözlemledikleri oluş ve yok oluşa yöneltmişlerdir. Bütün bu doğal varlıkları, doğal olayları, oluş ve hareketi, yok oluşu temele aldıkları bir doğal maddeden, ilk nedenden hareketle söylenceye dayalı düşüncelerden farklı olarak akılla açıklamak istemişlerdir.

Buna göre ilk düşünürlerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Açıklamaları öznel niteliktedir.

B) Arkhe sorunu ile ilgilenmişlerdir.

C) Eleştirel bir yaklaşım sergilemişlerdir.

D) Var olanları yeni bakış açısı ile yorumlamışlardır.

E) Mitolojik açıklamaları akılla temellendirmişlerdir.

3. Aristoteles'e göre bir varlıkla ilgili bilgiye sahip olabilmek için onun sahip olduğu dört nedenin bilinmesi gerekir. Buna göre varlığı oluşturan nedenler; maddi neden, formel neden, fail neden ve ereksel nedendir.

Buna göre masanın varlığa gelişi için formel, fail ve ereksel nedenler aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

	Formel	Fail	Ereksel
A)	yemek yemek	marangoz	tahta
B)	masa şekli	marangoz	yemek yemek
C)	marangoz	yemek yemek	masa şekli
D)	tahta	masa şekli	marangoz
E)	marangoz	tahta	masa şekli

4. Sokrates diyaloğu, bilginin açığa çıkmasını sağlayan bir tartışma yöntemi olarak kullanmıştır. Bu tartışmada Sokrates karşısındakine sadece sorular sorar ve onun kendi cevaplarından doğan sonuçları görmesini sağlar. Sonuçları akla uygun olmayan cevapları eleyerek, doğru cevaba ulaşmaya çalışır. Böylece kişi düşüncede adım adım ilerleyerek doğruya ulaşacak ya da doğru bildiğinin farkına varacaktır.

Buna göre Sokrates'in yönteminin dayandığı temel varsayım aşağıdakilerden hangisi olabilir?

A) Bilgi duyu verileri olmadan sezgi yoluyla elde edilir.

B) Akıl, bilgiye deneyimlerin sentezi sonucu ulaşır.

C) Bilgi doğuştan akıl yoluyla gelir.

D) Bilginin varlığı yarar ilkesine dayanır.

E) Bilgilerin doğruluğu kişiden kişiye değişir.

5. Aristoteles'e göre aşırı ve eksik yapılan beden eğitimi gücü yıpratır, aynı şekilde yiyecek ve içecekler çok fazla ya da çok az olduğu zaman sağlığı bozar; dengeli olduğu zaman ise sağlığı meydana getirir, artırır ve korur. Ölçülülük, yiğitlik ve öteki erdemlerde de bu böyledir. Her şeyden kaçan, korkan ve hiçbir şeye dayanamayan korkak; hiçbir şeyden korkmayan, her şeyin üzerine giden atılgan olur. Ölçülülük de yiğitlik de aşırılık ya da eksiklik yüzünden bozulur.

Buna göre Aristoteles'in düşüncesinin temel dayanağı aşağıdaki görüşlerden hangisi olabilir?

A) Bilgi duyu verileri olmadan sezgi yoluyla elde edilir.

B) Akıl, bilgiye deneyimlerin sentezi sonucu ulaşır.

C) Bilgi doğuştan akıl yoluyla gelir.

D) Bilginin varlığı yarar ilkesine dayanır.

E) Bilgilerin doğruluğu kişiden kişiye değişir.

6. Platon'a göre maddi şeylerin bağımsız bir varlığı yoktur. Onlar ideal varlıklar evrenindeki mükemmel biçimlerin geçici birer yansımasıdır. Aristoteles ise maddesiz biçimin ve biçimsiz maddenin olamayacağını ileri sürer. Ona göre her varlığın, aynı zamanda varoluş amacı, kendi mükemmel "öz" ünü yine kendi içinde taşımaktır.

Buna göre Aristoteles'i Platon'dan ayıran temel nokta aşağıdakilerden hangisidir?

A) Varlığın yapısının bilenemeyeceğini düşünmesi

B) İdeal varlıkların mükemmel olduğunu savunması

C) Asıl gerçekliğin maddenin içindeki öz'de saklı olduğunu ileri sürmesi

D) Varlığın salt biçimden oluştuğunu savunması

E) Biçimin maddeden ibaret olduğu görüşünü ileri sürmesi

7. Anaksimenes nitelik bakımından değişmeyen, kendisiyle aynı kalma özelliği gösteren, gevşeyip yoğunlaşabilen bir maddenin varlığın özü olabileceğini iddia ederken; Empedokles birbiriyle karışıp daha sonra ayrılabilen, fakat kendisi değişmeyen ilk madde üzerinde karar kılmıştır. Demokritos'ta ise bu sorunun cevabı, maddenin temeli olan atom fikrine dönüşmüştür.

Parçada aşağıdaki konulardan hangisi ele alınmaktadır?

A) Değişmenin tüm var olanların temeli olarak ele alınması

B) İlk Çağ'da idealar problemiyle ilgilenilmesi

C) Filozofların düşüncelerinin, yaşadıkları çağda genelgeçer olması

D) Materyalistlerin varlığın özüne, farklı unsurları temele alarak ulaşmaları

E) Empedokles ve Demokritos'un varlığın aynı nitelikte olduğunu savunmaları

8. Aynı şeydir yaşayanla ölmüş, uyanıkla uyuyan, gençle ihtiyar. Bunlar değişince ötekilerdir ve ötekiler değişince de bunlar. Bunların hayatı onların ölümü, onların hayatı da bunların ölümüdür. Soğuk ısınır, sıcak soğur, yaş kurur, kuru nemlenir. Kendinde ikilik olan şeyin "logos" da nasıl uyuştuğunu anlamazlar. Daire çemberi üzerinde başlangıç ve son, ortaklaşa bir şeydir. Keçeci mengenesinin doğru ve eğri yolu bir ve aynıdır. İnen ve çıkan yol, bir ve aynıdır. İyi ile kötü, bir ve aynı şeydir. Zaman; oynayan, dama taşı süren bir çocuktur. Olduğu yerde kalan hiçbir şey yoktur. Aynı ırmaklara girenlerin üzerine hep başka başka sular akar. Aynı ırmaklara hem giriyoruz, hem girmiyoruz. Hem biziz hem değiliz. Aynı ırmağa iki kere girilemez.

Herakleitos'un bu görüşlerinden hareketle aşağıdakilerden hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Tüm var olanların özü ideadır.

B) Varlığın ana maddesi değişir.

C) Doğru bilginin kaynağı akıldır.

D) Bilginin birçok kaynağı vardır.

E) Farklı kültürlerin birlikte olması gerekir.

9. Phyrrhon'a göre aynı şey farklı insanlara, farklı şekillerde görünür. Aynı bal bir kimseye tatlı, bir başkasına acı gelebilir. Hatta aynı suyu bir elim sıcak, diğer elim soğuk algılayabilir. Ben suyun sıcak mı yoksa soğuk mu olduğunu bilemem.

Phyrrhon'un bu görüşleri aşağıdaki yargılardan hangisiyle çelişir?

A) Tüm bilgimizden şüphe etmeliyiz.

B) Varlık hakkında doğru bilgiye ulaşılamaz.

C) Duyu verileri insandan insana farklılık gösterir.

D) Şeyler hakkında kesin bir yargıya varamayız.

E) Görünüşlerin ötesindeki gerçekliğin kendisine ulaşılabilir.

10. Aristoteles'in araştırmaları genel olarak dört ilkede toplanır. Bunlar:

- Araştırmalarındaki konuyu belirtmek ve saptamak
- Madde hakkında mevcut olan işaret ve düşünceleri sıralamak, açık bir duruma getirmek
- İleri sürülen sorunun gösterdiği zorlukları araştırmak, incelemek
- Eşyayı olduğu gibi göz önünde tutmak ve geçmiş tartışmaların sonuçlarından çıkan akıl yürütmelerden yararlanmaktır.

Buna göre Aristoteles'in araştırmalarında aşağıdakilerden hangisine <u>yer verilmez</u>?

A) Araştırma alanını sınıflandırmak

B) Araştırma verilerini deneyle sınamak

C) Maddeleri anlaşılır hâle getirmek

D) Önceki çalışmalardan yararlanmak

E) Çalışma alanını sınırlandırmak

11. Bir insan yanlışa yanlışla karşılık vermemeli ve kendine herhangi bir kötülük yapılsa bile kötülük yapmamalı. Bu söylediklerimizi kabul ederken kendi düşüncelerine ve inançlarına ters düşmemeye dikkat et. Çünkü bu düşünceleri çok az kişinin doğru bulduğunu ve gelecekte de yine çok az kişinin doğru bulacağını biliyorum. Bu düşünceleri kabul edenlerle etmeyenlerin ortak bir görüşe varmaları imkânsızdır. Bunlar, karşılıklı olarak birbirlerinin düşüncelerine bakarak biri diğerini küçümser. Bu yüzden iyi düşün, sen de bana katılıyor ve aynı şekilde düşünüyor musun? Eğer öyleyse insanın yanlış yapmaması, yanlışa yanlışla karşılık vermesi ve ona kötülük yapıldığında kötülük yaparak kendisini korumaması gerektiği ilkesinden hareketle düşünmeye başlayalım.

Sokrates'in Kriton ile geçen bu diyaloğundan hareketle aşağıdakilerden hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

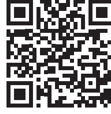
A) Kötü bir davranışa kötülükle cevap vermekten kaçınılmalıdır.

B) Kötülük yapılmamalı ve kötü davranışlardan uzak durulmalıdır.

C) Kişi kendi yararını gözeterek eylemlerine yön vermelidir.

D) Ahlaki kararlarda inançlara ters düşmemeye dikkat edilmelidir.

E) Kötülüklerin iyiliklerden ayırt edilmesinde iyi bir kaynağa başvurulmalıdır.

1. Antik Yunan'da felsefe, din veya mitolojiden bağımsız bir biçimde, akla dayanarak evreni açıklama ve bilmek için bilme amacıyla yapılmıştır. Ancak Orta Çağ'da felsefe dinin hizmetine girmiştir. Buna göre felsefenin amacı, duygu ve kanıda sağlam ve tartışmasız olarak elde bulunanı, pekiştirilmiş olanı, düşünce ile açıklığa kavuşturmak ve dile getirmektir.

Buna göre Orta Çağ felsefesi,

I. Din merkezli bir düşünce biçimidir.

II. Konularına eleştirel yaklaşır.

III. Kavramsallaştırmalar yapar.

IV. Evreni anlamak için akla dayanır.

yargılarından hangileri doğrudur?

A) I ve II

B) I ve III

C) II ve III

D) II ve IV

E) III ve IV

2. "Anlamak için inanıyorum."

sözü ile ifade edilen, bireyin "bilme" **ile ilgili görüşü aşağıdakilerin hangisi olabilir?**

A) İnanma bilmeden önce gelir.

B) İnanmanın temelidir.

C) Anlama temeline dayanır.

D) İnsanın ön koşuludur.

E) Akıl ilkelerine bağlıdır.

3. Hristiyan felsefesinde genel olarak 'varlık nedir?' sorusuna 'Tanrı'nın kendisidir.' cevabı verilmekteydi. Bu dönemde felsefe dine hizmet ettiği ve Tanrı'nın varlığını kabul ettirmek için çalıştığı sürece yararlı görülüyordu.

Buna göre Hristiyan düşüncesinde gerçeklik üzerine aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) İnsan algısından bağımsız değil, insan algısına bağlı bir durumdur.

B) Peşinden koşulacak bir şey değil, hali hazırda verilmiş bir bilgidir.

C) Bir tür var olma durumudur.

D) Bir doğruluk ölçütü olarak değerlendirilmiştir.

E) Soyut ya da somut olabilen bir yapıya sahiptir.

4. Varlığı üçe ayıran İbn Sînâ'ya göre zorunlu varlık, varlığı başka bir varlığa bağlı olmayan varlıktır. Mümkün varlık ise zorunlu varlıktan taşma sonucu var olan, var olduktan bir süre sonra yok olan varlıklardır. Üçüncü varlık türü olan mümkün olmayan varlık ise sadece mantık açısından kabul edilen varlıktır. Bu varlığın da hem varlığı imkânsızdır hem de fiilen var olmayandır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi mümkün olmayan varlığa örnek olabilir?

A) Tanrı

B) İnsan

C) Evren

D) Kafdağı

E) Kitap

5. Hristiyan felsefesi, skolastik düşünce üzerine kuruludur.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi skolastik felsefenin özelliklerinden biri değildir?

A) İnsan merkezli olması

B) Doğanın din ile açıklanması

C) Açıklamalarda dinin temele alınması

D) Verili bir hakikatin olduğuna inanılması

E) Düşünürlerin aynı zamanda din adamı olması

6. Din ve felsefe, tarihsel süreç içerisinde birbiriyle ilişki içinde olmuştur. Özellikle MS 2.- MS 15. yüzyılda İslamiyet ve Hristiyanlık, bazı felsefi görüşlerle karşı karşıya gelmiş olsa da bazı problemler konusunda da felsefeden yararlanmıştır.

Bu parçada sözü edilen durumun sebebi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Dini düşüncelerin temellendirilmesinde felsefeye ihtiyaç duyulması

B) Din adamlarının aynı zamanda felsefeyle ilgilenmesi

C) Din ve felsefenin varlığa yaklaşımının aynı olması

D) Orta Çağ'da özellikle Avrupa'da tutuculuğun artması

E) Bazı filozofların dini baskıdan kurtulma çabası

7. İnancın temele alındığı MS 2- MS 15. yüzyıl felsefesi, kendisinden önceki dönem felsefelerinden etkilenmiştir. Örneğin; Hristiyan filozofları, Hristiyanlığı yaymak için diriliş inancını destekleyen ruhun ölmemesi hatta tekrar dirilmesi fikrini savunan Antik Yunan filozofunun görüşlerinden; İslam filozofları ise Tanrı'nın varlığı kanıtlamalarında başka bir Antik Yunan filozofunun geliştirdiği mantıktan yararlanmışlardır.

Bu parçaya göre, MS 2-15. yüzyıl felsefesini etkileyen filozoflar sırasıyla aşağıdaki seçeneklerden hangisinde verilmiştir?

A) Epiküros, Aristoteles

B) Epiküros,Platon

C) Platon, Aristoteles

D) Platon, Epiküros

E) Aristoteles, Platon

8. Skolastik dönemde Aristo mantığı önem kazanmıştır. Bu dönemde inanç konuları herkes tarafından anlaşılır ve kavranılır kılınmaya çalışılırken şüphecilik kesinlikle reddedilmiştir. Kilise ve din âlimleri ön planda yer almıştır.

Bu parçaya dayanarak skolastik felsefe için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Mantık, felsefenin kılavuzu olmuştur.

B) Mantık, Tanrı'nın yarattıklarını anlamak için kullanılmıştır.

C) Doğru davranışın belirleyicisi felsefe olmuştur.

D) Filozofların yerini din alimleri almıştır.

E) Mantık, toplumsal hayatın düzenleyicisi olmuştur.

9. Orta Çağ Avrupa'sında Antik kültürden kilisenin kendine uygun bulup aldığı düşünceler ayakta kalırken, kiliseye aykırı olanlar kesin olarak dışarıda bırakılmıştı.

Parçadan hareketle Orta Çağ felsefesi ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Baştan aşağı dini karakterli bir felsefedir.

B) Aklı temele alan bir felsefedir.

C) Ana maddeyi araştıran bir felsefedir.

D) İlk neden en temel problematiğidir.

E) Bilimsel gelişmelerin yaşandığı bir dönemdir.

10. İbn Sînâ için faal akılla ilinti durumuna girerek dış dünyadaki görünüşlerin ardındaki gerçek ve mutlak varlığı görmek, çokluk alemini birlik olarak kavramak mümkün olur.

Buna göre İbn Sînâ'nın bilgi konusunda aşağıdaki görüşlerden hangisini savunduğu söylenebilir?

A) Empirizm

B) Pozitivizm

C) Rasyonalizm

D) Kritisizm

E) Pragmatizm

11. Gazâlî'ye göre akıl direkt ve aracısız olan bilgiyi veremez ancak aracısız, tam ve doğrudan bilgi, bir bilincin bilinci olarak kendisine sezgi yoluyla gelebilir. O, insanı bir bütün olarak ele almış, onu sadece bir duyu, deney veya akıl varlığı olarak görmemiştir.

Bu parçaya göre Gazâlî'nin bilgi görüşü aşağıdaki anlayışlardan hangisine uygun düşmektedir?

A) Rasyonalizm

B) Empirizm

C) Entüisyonizm

D) Pozitivizm

E) Kritisizm

12. Bazı İslam filozofları insan aklına çok büyük önem vererek aklı vahiy ile eşdeğer kabul etmişlerdir.

Bu düşünceyi savunan İslam filozoflarının görüşlerinden hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

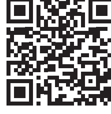
A) İslam filozofları akla batı filozoflarından daha fazla önem vermiştir.

B) Her dönemin felsefi anlayışı farklıdır.

C) Felsefi bilgiler kendi dönemlerinin izlerini taşır.

D) İslam filozofları aklın dışındaki bilgileri reddetmiştir.

E) İslam filozofları felsefi bilgiyi dinsel bilgi kadar önemli görmüştür.

1. Orta Çağ skolastik felsefesi bir şeyi eleştirmeden, sorgulamadan olduğu gibi kabul etmekteydi. Hıristiyanlık öğretilerini sorgusuz sualsiz doğru olarak kabul ettiği için felsefeyi bu doğruları ispatlamakta kullanmaktaydı.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi skolastik felsefenin özelliklerini yansıtan bir yaklaşımdır?

A) Dogmatizm

B) Pragmatizm

C) Septisizm

D) Kritisizm

E) Hedonizm

2. Yunan düşüncesinde maddeyi yoktan var eden yaratıcı bir Tanrı kavramı yoktur. Bazı Yunan filozoflarında ortak olan genel düşünce, ezeli olan bir Tanrı'nın karşısında yine ezeli olan bir varlık, madde, boş uzay veya kaosun var olduğudur. Bu nedenle de bu filozoflar bir Tanrı-evren ayrımı, Tanrı-evren ikiliği görüşüne sahiptirler. Buna karşılık Plotinos'un döneminde kendini yavaş yavaş kabul ettirmeye başlamış olan Yahudi-Hıristiyan evren tasarımı farklı bir tezden hareket eder. Bu tez, Tanrı ile evren arasındaki ikiliği kabul etmez. Bu teze göre gerçek anlamda var olan, ancak Tanrı'dır ve evrenin herhangi bir şekilde Tanrı'yla karşılaştırılabilir veya Tanrı'dan bağımsız bir varlığı yoktur; dolayısıyla o, ancak Tanrı'nın kişisel bir iradesi ve emri sonucu yoktan var edilen veya varlığa getirilen bir şey olmak durumundadır.

Parçadan hareketle aşağıdaki düşüncelerden hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Tek tanrılı dinlerde evrenin varlığı Tanrı'ya bağlıdır.

B) Plotinus'un felsefi anlayışında Tanrı, evrenin varoluş nedenidir.

C) Yunan felsefesinde evrenin yoktan var olduğu fikri yadsınır.

D) Tanrı'nın evrenin mutlak yaratıcısı olduğu düşüncesi her zaman için geçerlidir.

E) Hıristiyan felsefesinde Tanrı tektir.

3. MS 2. ile 15. yüzyıllar arasında felsefede doğru bilgiyi veren iki kaynak vardır. İlki olayları açıklarken din otoritelerinin o konu ile ilgili düşünceleri diğeri de bu açıklamanın Aristoteles'in tümellerin bilgisinden hareketle özelin bilgisine ulaşılabileceği biçimindeki çıkarım kurallarına uyup uymadığıdır. Bu dönem için İtalyan bilim insanı ve düşünür Andrea Cesalpino " Kuşku yoktur. Hakikat tümüyle Aristoteles'in yapıtındadır." der.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisi bu görüşü destekler?

A) Doğru bilginin imkânından şüphe edilir.

B) Bilginin kaynağı duyu ve deneydir.

C) Akıl yoluyla doğru bilgiye ulaşılır.

D) Dini bilgiler kısmen doğrudur.

E) Doğru bilgi tümdengelim yoluyla elde edilir.

4. İlk Çağ felsefesinin merkezinde doğanın ve insanın, modem felsefenin merkezinde ise bilginin ve insanın bulunduğu yerde, Orta Çağ felsefesinin merkezinde Tanrı vardır. Bir başka deyişle Orta Çağ felsefesinin ilk ve en temel konusu Tanrı'dır; Tanrı'nın varoluşunun kanıtlanması, Tanrı'nın sıfatlarının açıklanmasıdır. Orta Çağ'da da filozof, öncelikle ve temelde felsefî düşüncelerini dinî dogmalarla uzlaştırma çabası içinde olmuştur. Bununla birlikte, Orta Çağ'da felsefeyle din arasında söz konusu olan bu ilişki, tek yanlı bir ilişki olmaktan uzaktır. Felsefî düşünce dinden, dinin dogmalarından etkilendiği gibi, din de felsefî düşünceden yoğun bir biçimde etkilenmiştir. Buna göre, Orta Çağ'da, felsefe dine teorik bir çerçeve, felsefî bir temel sağlamıştır.

Parçadan hareketle aşağıdaki yargılardan hangisi Orta Çağ felsefesini İlk Çağ felsefesinden ayıran temel farklılıklardan birisi <u>değildir</u>?

A) Felsefenin temel konusunun din olması

B) Dinin felsefi bir nitelik kazanması

C) Akıl ile iman arasında bağ kurulması

D) İnsanın ve evrenin anlaşılmaya çalışılması

E) Tanrı'nın varlığının kanıtlanmaya çabalanması

5. İslâm felsefesi, sadece Antik Yunan'dan beslenen Hıristiyan Batı felsefesinin tersine, coğrafî olarak Antik Yunan'la Asya'nın, kültürel olarak da Doğu'yla Batı felsefesinin kesiştiği bir merkezde gelişmiştir. Başka bir deyişle, kültür mirasında sadece Antik Grek felsefesi bulunan Hristiyan felsefesinin aksine, İslâm felsefesi, bu temele ek olarak Doğu bilgeliğinin mirasından faydalanmıştır. Buna göre, İslâm felsefesinin Antik Yunan felsefesi dışındaki ikinci büyük kaynağı, Hindistan, İran, Mezopotamya ve Mısır'dır. İran ve Hindistan'dan gelen dinle karışık felsefî eserler, İran'dan gelen Zerdüşt ve Mazdaizm dinleri ile Zend-Avesta gibi yarı dinî yarı ahlâkî eserler, yeni gelişmekte olan İslâm düşüncesi için önemli bir kaynak meydana getirmiş ve daha sağlıklı bir sentez yaratma imkânı sağlamıştır.

Parçadan hareketle aşağıdaki ifadelerden hangisi İslam felsefesini Hıristiyan felsefesinden ayıran temel özelliktir?

A) Antik Yunan felsefesinin devamı olması

B) Doğu ve Batı düşüncesinden etkilenmesi

C) Düşüncenin temeline dini koyması

D) Tümüyle Doğu kültüründen etkilenmesi

E) Farklı konuları ele alması

6. Fârâbî *Erdemli Şehir* adlı eserinde "Her insan, yaşamak ve mükemmeliyete ulaşmak için yaratılışta birçok şeylere muhtaç olup bunların hepsini tek başına sağlayamaz. Her insan bunun için çok kimselerin bir araya gelmesine muhtaçtır. Fakat sakinlerinin -ancak saadete erişmek maksadıyla- yardımlaştıkları bir şehir, fazıl bir şehir olur. Fazıl şehirde bütün insanlar, derece ve mevkilerine göre ilk sebebin maksadını güdecek yolda yürümelidirler." demiştir.

Bu parçaya göre devletin kurulma nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

A) İnsanların doğal ihtiyaçları

B) Tanrı'nın yasaları

C) İnsanlar arasında sözleşme yapılmış olması

D) Fiziksel yönden avantaj sağlaması

E) İnsanların doğuştan bencil olması

7. Bütün Orta Çağ döneminin değişmez karakteristik yaklaşımı, inancın bilgiden üstün tutulmasıdır. Bazı filozoflar inanmak için aklın gereksiz ve yetersiz olduğunu savunmuş, inanç karşısında aklı geri plana atmıştır. Ancak Clemens akıl ile inancı uzlaştırmaya çalışmış, Hristiyan dininin dogmalarını felsefenin yardımıyla rasyonelleştirme çabası içerisine girmiştir.

Bu parçaya göre aşağıdaki yargılardan hangisi Clemens'in görüşüne uygundur?

A) Bilgi inançtan üstündür.

B) Hristiyan dogmaları mantıksızdır.

C) Dini bilgiler, insan aklını aşan özelliktedir.

D) Din ve felsefe aynı değerdedir.

E) İnanç, akıl tarafından onaylanmalıdır.

8. "Hak cihana doludur, kimseler Hakk'ı bilmez, Onu sen senden iste, o senden ayrı olmaz."

Yunus Emre'nin bu deyişindeki temel düşünce aşağıdaki seçeneklerden hangisinde verilmiştir?

A) Hiç kimse Hakk'ı gerçekten bilemez.

B) Tüm istekler Hakk'tan istenmelidir.

C) İsteklerimizi kendi çalışmalarımızla elde edebiliriz.

D) Hakk ve dünya birbirinden farklı olduğu için ikisini de bilemeyiz.

E) Hakk ve insan öz itibariyle birbirinden farklı değildir.

9. MS 2-15. yüzyıl felsefesi, filozoflarının çoğunu din adamlarının oluşturduğu, inancı ve kutsal kaynakları temele alan bir dönem felsefesidir. Hristiyan ve İslam felsefesi olarak iki farklı din anlayışından oluşan bu dönemde İslam felsefesinin olduğu coğrafyalarda dinin yanında bilim ve felsefenin de gelişme gösterdiği görülmüştür.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi İslam ve Hristiyan felsefesinin ortak noktalarından biridir?

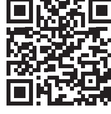
A) Din kaynaklı olup dinî öğretileri temellendirmeyi amaç edinmiştir.

B) Farklı yüzyıllarda ortaya çıkmıştır.

C) Aynı filozoflar tarafından temsil edilmiştir.

D) Yalnızca din adamları tarafından yapılmıştır.

E) Milattan önceki dönemde ortaya çıkmıştır.

2021 TYT

1. Tümeller problemi, Orta Çağ felsefesinin merkezî problemlerinden biri olmuştur. Augustinus, tümellerin ayrı birer varlık olarak Tanrı'nın zihninde olduğunu savunurken; Aquinalı Thomas, onların tek tek varlıkların içinde, varlıklarla beraber mevcut olduklarını öne sürmüştür. Ockhamlı William ise tümellerin kendi başlarına var olmadıklarını, soyutlama ve genellemelerden ibaret olduklarını iddia etmiştir.

Buna göre Ockhamlı William'ın düşüncelerine aşağıdakilerden hangisi uygundur?

A) Herhangi bir davranışın adil olup olmadığı "adalet" kavramına göre belirlenir.

B) Adil bir davranış kendi içinde "adalet" kavramını içerir.

C) "Adalet", adil bulunan davranışlar arasındaki benzerliklere göre dilde tanımlanır.

D) Hiç kimse adil davranmasa bile "adalet" diye bir şey vardır.

E) "Adalet" kavramı, tek tek adil davranışlar hiç var olmasa da bilinebilir.

2018 TYT

2. Gazâlî doğadaki nedenselliğe yönelik şüpheci bir yaklaşım sergiler. Ona göre filozoflar, doğadaki düzeni doğa yasası dedikleri ilkelerle açıklar. Buna göre doğada olup biten hiçbir şey bu ilkelere aykırı olamaz. Ancak Gazâlî için filozofların nedensellik dedikleri şey, terimlerin ve bu terimlere karşılık gelen nesnelerin birbirini gerektirmesi değil, olayların birbiri ardı sıra gelmesinden ibarettir. Çünkü ateş ile yanma arasındaki ilişkiye bakıldığında ateşin yakmayabileceğini düşünmek mantıksal olarak çelişkili değildir.

Gazâlî'nin bu parçada nedensellikle ilgili düşüncesini aşağıdakilerden hangisi ifade etmektedir?

A) Doğadaki her şey doğal nedenlerden meydana gelir.

B) Aynı koşullar altında hep aynı sonuçlar ortaya çıkar.

C) Neden sonuç ilişkisi tanrısal iradenin sonucudur.

D) Doğa denilen karmaşık yapıda, mucize veya raslantı söz konusu değildir.

E) Neden ve sonuç arasında doğada zorunlu bir ilişki yoktur.

2020 TYT

3. Anselmus, Tanrı'nın var olduğuna dair delile Tanrı kavramının kendisinden doğrudan ulaşılabileceğini savunmuştur. Ona göre, Tanrı kendisinden daha yetkini düşünülemeyen, tasavvur edilemeyen bir varlıktır. İfade edildiği şekliyle yetkin varlık fikri bütün insanlarda vardır. Ancak en yetkin varlık olarak Tanrı fikrinin sadece zihnimizde olduğunu kabul etmek, daha yetkini düşünülemeyen varlık tanımıyla çelişki yaratır. Çünkü hem zihinde hem de zihin dışında var olan, sadece zihinde var olandan daha yetkindir. O hâlde Tanrı, hem zihinde bulunan bir kavram hem de zihnin dışında var olan olarak vardır.

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabilir?

A) Tanrı kavramının kendisi Tanrı'nın zihin dışında da var olduğunu göstermez.

B) En yetkin varlık olarak Tanrı zihindeki tüm diğer kavramların kaynağıdır.

C) Tanrı'nın varlığı deneyime başvurmaksızın apriori bir yöntemle ispatlanabilir.

D) Tanrı'nın varlığı zihinde diğer kavramlara başvurmadan ispat edilemez.

E) Mükemmel bir dünyanın varlığından yola çıkılarak Tanrı'nın varlığı ispatlanabilir.

2020 TYT

4. İslam felsefesinde, özgürlük problemi "kader" ve "irade" ile olduğu kadar "akıl" kavramı ile de ele alınmıştır. Örneğin Maturidi, insanın akılla kendi davranışlarını seçtiğini, seçimlerini de iradesiyle eyleme geçirdiğini ve buna bağlı olarak davranışlarından sorumlu olduğunu öne sürmüştür.

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabilir?

A) İnsan önceden belirlenen yazgısına göre eylemlerini gerçekleştirir.

B) İnsanın istediği gibi seçimlerini yapabileceği bir iradesi yoktur.

C) İnsan özgürlüğünün temeli akıldır.

D) İrade, verili seçenekler arasında seçim yapmaya ilişkindir.

E) İnsan, seçimlerinden sorumlu tutulamaz.

5. Skolastiğin amacı, felsefeyi vahyin doğrularına uygulayarak inanç konularını kavranılır yapmak böylece vahye karşı ileri sürülmüş olan itirazlara karşı koyabilmektir. Buna göre, Skolastik felsefenin istediği temellendirmek ve çürütmektir; yeni bir şey bulmak değildir. İşte bu yüzden, skolastik felsefe, daha baştan, temellendirmeye dayalı olan Aristoteles mantığına dört elle sarılmıştır. Sonuçta "Anlayayım diye inanıyorum." görüşü, skolastik felsefe'nin çıkış noktası ve ereğidir.

Parçaya göre aşağıdaki yargılardan hangisi skolastik felsefenin özelliklerinden biri değildir?

A) Var olan bilgileri açıklamak amacındadır.

B) Bilgiyi temellendirmede Aristotelesçi düşünme biçimini kullanır.

C) Aklın imanın üstünde olduğunu savunur.

D) Dini bilgileri mutlak doğru kabul eder.

E) Tanrı'nın varlığını kanıtlamak temel amacıdır.

6. Augustinus *İtiraflar* adlı eserinde şöyle der: "Yer ve gök varlar. Yaratılmış olduğunu haykırıyorlar, nitekim değişkenler, değişiyorlar. Bütün bu şeyler, ey evrenin yaratıcısı, seni övüyorlar. Ama onları nasıl yarattın? Tanrım, yeri ve göğü nasıl yarattın? Yeri ve göğü elbette ne yerde ne gökte yarattın. Onları ne havada ne de denizde yarattın; çünkü bütün bunlar dünyaya ait. Evreni de evrende yaratmadın, nitekim var olması için, yaratılması için bir uzay yoktu. Elinde yeri ve göğü yaratacak malzeme yoktu. Yapmamış olduğun ve bir şeyler yapmak için kullanacağın bu şeyler sana nereden geldi? Bütün bunlar sen var olduğun için varlar demekten başka söz kalmıyor. Şu halde konuştun ve her şey var oldu, bir tek sözün her şeyi yarattı."

Parçadan hareketle evren ve Tanrı ile ilgili ,

I. Varlıkların değişimi bir yanılgıdır.

II. Evren öncesiz ve sonrasızdır.

III. Tanrı her şeyin yaratıcısı mutlak varlıktır.

IV. Tanrı yaratıcı düşüncedir.

V. Evrenin varlığı Tanrı ile mümkün olmuştur.

yargılarından hangileri doğrudur?

A) Yalnız I

B) I ve II

C) II ve V

D) III ve V

E) III, IV ve V

7. "Tehî (hor) görme kimseyi hiç kimse boş değil
Eksiklik ile nazar, erenlere hoş değil"
"Elif okuduk ötürü, pazar eyledik götürü
Yaratılmışı severiz, Yaradandan ötürü"
"Ben gelmedim dava (kavga) için benim işim sevi (aşk) için
Dostun evi gönüllerdir gönüller yapmaya geldim."
"Gelin tanış olalım işi kolay kılalım
Sevelim sevilelim dünya kimseye kalmaz."

Yunus Emre'nin dizelerinden hareketle aşağıdaki yargılarından hangisine ulaşılamaz?

A) İnsan; sevmek, sevilmek, tanışıp dost olmak için yaratılmıştır.

B) Allah'ın yarattığı her şey güzeldir.

C) Tek gerçeklik, Allah'tır.

D) Allah'a kulluğun hikmeti gönül yapmaktır.

E) Tüm yaratılanlara karşı merhametli olunmalıdır.

8. Orta Çağ'da ortalama bin yıllık bir tarihsel dönemde felsefe ile din arasında yoğun bir etkileşim görülmüştür. Böylece felsefe, bu dönemde yeni bir anlayış kazanmış, ilahi dinlere yaklaşmıştır. Bu dönem düşünürleri felsefeyi çoğunlukla dini bilginin bir parçası ve yardımcısı olarak değerlendirmiştir.

Buna göre bu dönem felsefesi için aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Varlığın mahiyetini sorgulayan bir disiplin haline gelmiştir.

B) Dilin çözümlenmesini amaçlayan bir alan haline gelmiştir.

C) İnanç kanunlarının akılsal kanıtlamalarında araç konumuna gelmiştir.

D) Görünenin ve çokluğun ardındaki değişmez olanı arar hale gelmiştir.

E) Dünyevi varlıkların işlevini anlamayı amaçlar hale gelmiştir.

9. Hristiyan felsefesinde ele alınan konulardan biri de tümeller problemidir. **Buna göre;**

I. Tümeller ayrı bir varlık olarak Tanrı'nın zihnindedir.

II. Tümeller tek tek varlıkların içinde yer alır.

III. Tümellerin tek başına gerçeklikleri yoktur. Onlar soyutlama ve genelleme sözlerinden ibarettir.

açıklamalarının ait olduğu görüşler aşağıdaki seçeneklerin hangisinde sırasıyla verilmiştir?

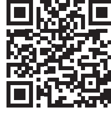
A) Kavramcılık - Adcılık - Kavram realizmi

B) Kavramcılık - Kavram realizmi - Adcılık

C) Kavram realizmi - Kavramcılık - Adcılık

D) Kavram realizmi - Adcılık - Kavramcılık

E) Adcılık - Kavramcılık - Kavram realizmi

1. Orta Çağ'da da felsefe İlk Çağ'dakinden farklı bir anlamda değildi. Her iki dönemde de felsefenin anlamı bilgelik peşinden koşmaktı. Fakat Orta Çağ'da bilgelik İlk Çağ felsefesinden daha farklı bir karakterde tanımlanmıştır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi öncelikli olarak Orta Çağ'ın bilgelik tanımı olabilir?

A) Bilgelik akla uygun davranmaktır.

B) Bilgelik erdem yolunda varılan sağlam bir sarsılmazlıktır.

C) Bilgelik Tanrısal ve insani şeylerin ve onların nedenlerinin bilgisidir.

D) Bilgelik kendini bilmektir.

E) Bilgelik en üstün iyidir ve mutluluktur.

2. **Skolastik ve modern düşünce ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?**

A) Skolastik düşüncede teoloji felsefeye hâkimdir.

B) Modern düşüncede birey ön plandadır.

C) Hukuk, skolastik düşünceyle birlikte bağımsız bir kurum hâline gelir.

D) Modern düşünce doğanın akılla açıklanabileceğini iddia eder.

E) Skolastik düşünce bireyin inancını ön plana çıkarır.

3. Felsefi düşünce tarihi dönemlerini inceleyen Ali, en uzun felsefi düşünce dönemi olan MS 2 - MS 15. yüzyıl eserlerini incelemek istediğinde döneme hâkim düşünürlerin aynı zamanda din adamı olduğunu görmüş, din anlayışı etrafında şekillenen felsefi yapıyı anlayabilmek için aklın işlevini sorgulamaya başlamıştır.

Buna göre dönemi kavramak isteyen Ali'nin dönemle ilgili bilmesi gereken en temel özellik aşağıdakilerden hangisidir?

A) Mistik yapı

B) Aklın etkisi

C) İrade özgürlüğü

D) İnanç-akıl ilişkisi

E) İnancın savunulması

4. I. Yaratıcının varlığının kanıtlanması problemi

II. Toplumsal yaşamla ilgili problemler

III. İrade özgürlüğü problemi

IV. Kötülük problemi

V. Varlığın oluşu problemi

Verilenlerden hangileri İslam felsefesinde tartışılan konular arasındadır?

A) I ve II
B) I ve III
C) I, II ve III
D) I, IV ve V
E) III, IV ve V

5. Hristiyanlık ve İslam dini dünya üzerinde yayılmaya başladığında felsefe de din ile ilgilenmeye başlamış ve konuları arasında dine önemli bir yer ayırmıştır. Bu dönemde filozoflar felsefeyi, dini savunmak amacıyla kullanarak Hristiyanlık ve İslamiyet'in yayılmasına katkıda bulunmuşlardır.

Bu parçada asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) Felsefenin konuları toplumsal koşullara bağlı olarak değişir.

B) Felsefede dinî konular diğer konulara göre daha önemli olmuştur.

C) Hristiyanlık ve İslam dininde filozoflar din insanlarından oluşmuştur.

D) Dinlerin yayılmaya başlamasıyla felsefe daha önemli bir alan olmuştur.

E) Hristiyanlık ve İslamiyet, felsefede birleştirici unsur olma rolünü sağlamıştır.

6. Bir ya da Tanrı, en yüksek iyilik olma niteliğine sahip olduğu için, bu iyilik zorunlu olarak ondan taşar. Ancak ondan taşan ya da sudûr eden iyilik her nesne tarafından eşit olarak paylaşılmaz; kimi daha az kimi daha çok iyiliğe sahip olur. Bunun nedeni nesnelerin farklı bileşim ve tabiatlara sahip olmalarıdır. İyilik ve varlık bir ve aynı şeydir. İlk varlık ile iyiliğin varlığı bir ve aynı şey ise iyilik şeylerin üzerine tek bir akışla akar.

Yukarıdaki parçada MS 2 - MS 15. yüzyıl felsefesinin temel problemlerinden hangisi üzerinde durulmaktadır?

A) Kötülük
B) Tümeller
C) İrade özgürlüğü
D) Toplumsal yaşam
E) Yaratıcının varlığını kanıtlama

7. I. Dinî öğretim ve eğitim amaçlanmıştır.
II. Felsefede yeni yöntem arayışları belirginleşmiştir.
III. Pozitif bilimlerin gelişmesine uygun ortam sağlanmıştır.
IV. Kilise babalarının fikirleri ön plandadır.
V. Hristiyan dininin dogmalarını yaymak esastır.

Verilen özelliklerden hangileri MS 2 - MS 15. yüzyıl Hristiyan felsefesinin özellikleri arasında yer alır?

A) I, II ve III
B) I, III ve IV
C) I, IV ve V
D) II, IV ve V
E) III, IV ve V

8. MS 2 - MS 15. yüzyıl Hristiyan felsefesi "Skolastik Felsefe" diye adlandırılmaktadır. Kelime anlamı olarak "okul felsefesi" olarak geçse de, işin iç yüzüne ve bu dönem Avrupa coğrafyasına baktığımızda karanlık bir dönem olarak kendisini bizlere göstermektedir. Bu dönemde akılla temellendirme yerine, inançla temellendirme yapılmış; bilimle temellendirme yapılmamış, doğayla ilgili açıklamalarda Aristoteles'in fizik ile ilgili görüşleri incelenmeden, irdelenmeden kesin olarak kabul edilmiştir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi MS 2 - MS 15. yüzyıl felsefesi için <u>söylenemez</u>?

A) Bu dönem Hristiyan felsefesi inanç temellidir.
B) Bu dönem felsefesinde doğa inançla açıklanmıştır.
C) Teoloji felsefeye egemendir.
D) Felsefenin konusu insan, doğa ve evrendir.
E) Birey geri plandadır.

9. İbn Rüşd'e göre felsefe ile din aynı yolun yolcusudur. Aynı hedefe giden yolda yürüyen bu disiplinler sadece farklı araçları kullanır. Aynı hakikat, felsefede rasyonel bir tarzla, dinde ise hitabet yolu ile ifade edilir. Felsefe ve din aynı hakikati farklı şekilde dile getiren disiplinlerdir. Onlar birbirlerini tabiatları gereği seven iki arkadaş gibidir.

İbn Rüşd'ün felsefe ile din ilişkisine dair bu görüşlerinden aşağıdakilerden hangisi çıkarılabilir?

A) Felsefe ile dinin yöntemleri aynıdır.
B) Felsefe ile dinin amacı aynıdır.
C) Din felsefe için vardır.
D) Felsefe din ile tamamlanır.
E) Felsefe din için vardır.

10. **Aşağıdakilerden hangisi Orta Çağ'da görülen düşünsel dünyayı etkileyen olaylardan biridir?**

A) Reform hareketleri
B) İskenderiye kütüphanesinin Hristiyanlığa zarar verdiği gerekçesiyle yakılması
C) Yeni gözlem evlerinin kurulması
D) Deneylerin yapılarak bilimsel çalışmaların temellendirilmesi
E) Felsefenin tekrardan dinî düşüncenin etkisinden kurtulması

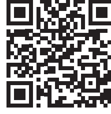
11. **İslam felsefesi geleneğinin oluşması ve gelişmesinde aşağıdaki düşünürlerden hangisinin görüşleri daha fazla etkili olmuştur?**

A) Sokrates
B) Bacon
C) Anselmus
D) Demokritos
E) Aristoteles

12. Tümeller, Tanrı'nın zihnindedir. İnsan zihninde bu kavramlar "Tanrısal ide" olarak yer alır. Mutlu insan, görünen bir varlıktır ancak mutluluk, genel bir kavramdır ve Tanrı'nın zihninde gerçekliği vardır. Bu görüşün önemli temsilcileri arasında Augustinus ve Anselmus sayılabilir.

Bu parçada tümeller tartışmasıyla ilgili aşağıdaki hangi kavrama açıklama getirilmiştir?

A) Ontolojik kanıtlama
B) Kavram realizmi
C) Adcılık
D) Kavramcılık
E) Kozmolojik kanıtlama

1. Orta Çağ adı verilen dönemde Hristiyan rahipler bir atın kaç dişi olduğunu merak eder ve bunun cevabını bulmak için Aristoteles'in kitaplarını inceler ancak "Atın kaç dişi vardır?" sorusuna yanıt bulamayınca bunun önemli bir sorun olmadığı sonucuna varır ve araştırmaktan vazgeçer. Çünkü eğer önemli bir sorun olsa büyük üstat Aristoteles bunu mutlaka yazardı, şeklinde düşünürler.

Felsefe öğretmeni derste verdiği bu örnekle Orta Çağ felsefesi hakkında öğrencilerine aşağıdakilerden hangisini anlatmak istemiş olabilir?

A) Akla önem verildiğini

B) Deney ve gözleme ağırlık verildiğini

C) Otoritelerin sorgulandığını

D) Yeni bir bilgi arayışı olmadığını

E) Akıl yürütmenin tümevarım yoluyla yapıldığını

2. İslam dünyasında çeviri faaliyetleri yaklaşık 750'lere Abbasi dönemine rastlar. Abbasi halifesinin emirleri doğrultusunda Süryani, Arap, Farisi ve Hint çevirmenler Diophantus, Öklid, Batlamyus, Arşimet, Hipokrat, Platon ve Aristoteles gibi büyük düşünürlerin eserlerini Arapçaya çevirmişlerdir. Harun Reşit döneminde ise fethedilen yerlerden getirilen eserler Bağdat'ta Beyt'ül Hikme adı verilen kütüphanede toplanmıştır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi çeviri faaliyetlerinin felsefeye katkıları arasında gösterilemez?

A) Çeviri faaliyetlerinin yalnızca düşünce alanına değil bilimsel alandaki gelişmelere de katkı sağlaması

B) Çeviri faaliyetleri ile Platon ve Aristoteles'in düşüncelerinin önem kazanması

C) Çeviri faaliyetlerinin kültürlerin yayılmasına olanak sağlaması

D) İslam dünyasındaki çeviri faaliyetlerinin başlamasına siyasi iradenin etkisinin olması

E) Çeviri faaliyetleri ile dinî dogmaların sarsılmaz niteliklerinin pekiştirilmesinin sağlanması

3. Akıl bilgisi nedensellik ilkesini temele almaktadır. Fakat Gazâlî'ye göre, bir olayın şimdi böyle olması, onun ilerde de aynı olmasını zorunlu kılmamaktadır. Aklı eleştiren Gazâlî, akla dayalı bir metafizik görüşü de reddeder. Akıl ve inanç arasına bir sınır koyarak, akıl bilgisinin fiziki alanla sınırlı olduğunu göstermeye çalışır. Gazâlî aklın iki yönü olduğunu söyleyerek, bilimleri ve felsefeyi kuran akıldan farklı olarak, inancın temeli olan akıldan söz eder ve bu akla kalp ya da aklın iç yönü der.

Parçaya göre aşağıdakilerden hangisi Gazâlî'nin görüşüne ters düşer?

A) İmanın ve inancın bilme alanı aklın bilme alanından daha geniştir.

B) Akıl bir yönüyle bilimin ve felsefenin, bir yönüyle de inancın temelini oluşturur.

C) Doğadaki olaylar arasında zorunlu bir sebep sonuç ilişkisi yoktur.

D) Bilimleri ve felsefeyi kuran akıl, inancın da temelini oluşturur.

E) İnancın temeli olan akla kalp gözü denir.

4. Hristiyan felsefesi; Hristiyan dininin ortaya çıkışıyla başlayan ve 15. yüzyıla kadar geçen sürede Batı felsefesi için kullanılan bir adlandırmadır. Hristiyan dinine karşı yapılan eleştirileri savunmak adına bazı filozoflar çıkmıştır. İlk zamanlarda bazı felsefi görüşlere karşı yapılsa da zamanla dini açıklama felsefesine dönüşmüştür. Dinî inanç ile felsefi düşüncelerin kaynaşması yaşanmış ve felsefenin tüm alanlarında din etkili olmaya başlamıştır. Felsefeye karşı alınan tutumdan dolayı bu dönemde, felsefenin yanında bilim de dışlanmıştır. Bu dönemde temel olarak inancın bilgiyi mümkün kıldığı düşünülmüştür. Amaç yeni bilgiler oluşturmak değil kutsal olanı anlamaya çalışmaktır.

Bu parçaya göre Hristiyan felsefesi için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Dinsel otoritenin sorgulaması yapılmıştır.

B) İnancın akılla temellendirilmesi yapılmaya çalışılmıştır.

C) Kutsal metinlerin doğruluğu merkeze alınmıştır.

D) Dine yönelik eleştirilerin savunması yapılmıştır.

E) Akıl ve inanç tartışmaları ön plana çıkmıştır.

5. İbn Rüşd felsefenin merak ve hayrete dayanıyor olmasından hareketle, bu konuyla ilgili merak ve hayret içeren ya da insanları bu yöne sevk eden ayetlere ağırlık vermiştir. Birçok ayette geçen ''Düşünmüyorlar mı?'', ''Akıl etmiyorlar mı?'' ifadeleri, felsefi sorgulamanın da başlangıcı olmaktadır. Dolayısıyla İbn Rüşd, gerçek dinî inançlarla felsefenin vardığı sonuçlar arasında çatışma olamayacağını ısrarla belirtmiş hatta bir açıklanmasında felsefeyi Kuran-ı Kerim'in dostu ve süt kardeşi olarak nitelemiştir.

Bu parçadaki görüşü ile İbn Rüşd aşağıdakilerden hangisini vurgulamaktadır?

A) Din ile felsefe arasında bir ilişki bulunmadığını

B) Din ile felsefenin bilimden farklı özelliklere sahip olduğunu

C) Dinin sorgulamaya kapalı olduğunu

D) Felsefenin açıklamalarının dinden bağımsız yapıldığını

E) Din ile felsefe arasında bir zıtlaşmanın değil uzlaşmanın olduğunu

6. “Anlayabilmek için inanıyorum.” anlayışıyla felsefeyi dine tabi kılmış olan Augustinus'a göre hakikat bizzat Tanrı'nın kendisidir. Yani Tanrı insandadır. İnsanın kendisi de Tanrı'dadır. Felsefe ise bu durumu anlamaya çalışma etkinliğidir. İnsan ancak bunu anlayarak mutlu olur.

Buna göre Augustinus felsefesi ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Hakikati arayan kişi Tanrı'yı aramalıdır.

B) Felsefe ile teolojiyi birbirinden ayırmak olanaksızdır.

C) Hakikate ilişkin bilgi mutluluk için gereksizdir.

D) Felsefeci hakikati arayan, hakikati seven kişidir.

E) Tanrı insan tarafından bilinmeye değecek tek hakikattir.

7. Fârâbî'ye göre bütün insanlar, ihtiyaçlarını giderebilmek için birbirleriyle yardımlaşmaya ve birlikte bulunmaya muhtaçtır. Fârâbî bu nedenle insana “sosyal ve siyasi bir canlı” der. İnsanların toplu hâlde yaşamasının bir amacı da bireyler açısından yetkinliği gerçekleştirmektir. Yeterlilik ve yetkinlik, medeni bir hayat tarzıyla mümkün olduğundan ailelerin, köylere; köylerin şehirlere ve şehirlerin de devlete yönelmesi doğal bir zorunluluktur.

Fârâbî'ye göre devletin oluşumunun temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

A) İnsanların bencilliği

B) İhtiyaçların çeşitliliği

C) İş bölümünün varlığı

D) Tehlikelerden korunma isteği

E) İnsanın doğasının gerekliliği

8. **Aşağıdakilerden hangisinin Orta Çağ İslam felsefesinde ortaya çıkması <u>beklenmez</u>?**

A) İslami olmayan felsefi kaynak ve belgelerin incelenmesi Müslümanlar açısından tehdit olarak görülmüştür.

B) İslam düşünürleri, Antik Yunan uygarlığının başlıca felsefe klasiklerini Arapçaya kazandırmaya çalışmışlardır.

C) Batının karanlık çağa girdiği sırada, bilginin zenginleşmesi sağlanmışlardır.

D) İslam felsefesine Müslümanlar dışında da katkıda bulunanlar olmuştur.

E) İslam felsefesi sadece Arap dilinde değil, Fars dilinde de yapılmıştır.

9. İbn Rüşd “Felsefe, dinin getirmiş olduğu her şeyi inceler. Eğer araştırdığı şeyi algılayabiliyorsa iki algı eşittir.” diyerek Gazâlî'yi eleştirir ve inançsal olanın akılsal olduğunu savunur. Ona göre yaradan açık olarak her şeyi akıl yoluyla değerlendirmeye insanları davet etmektedir.

Buna göre Gazâlî aşağıdaki düşüncelerden hangisini savunmuş <u>olamaz</u>?

A) İnsan akıl ile hakikatin kesin bilgisine ulaşamaz.

B) Aklın bir sınırı vardır ve her şeyi kavrayamaz.

C) İnanç, akıl ile desteklenmek zorunda değildir.

D) İnanç ancak akıl ile kendini tamamlar.

E) İnanç, akıl olmadan da hakikati görür.

10. Sakinlerinin ancak hep birlikte mutluluğa erişmek maksadıyla yardımlaştıkları şehir, erdemli bir şehir olur. Bütün şehirlerinin, mutluluğa erişmesi maksadıyla el ele vererek çalışan bir millet de erdemli bir millettir. Bütün milletleri, mutluluğa ulaşmak maksadıyla el birliğiyle çalışan bir dünya da erdemli bir dünyadır. Erdemli şehre aykırı olan şehirler şunlardır: cahil şehir, bozuk şehir, değişmiş şehir ve şaşkın şehir.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

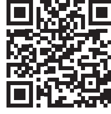
A) Mutlu bir dünyada yaşamak çıkarsız davranışlarla mümkündür.

B) Mutlu insan; hayatı, kendini ve çevresini seven insandır.

C) Mutluluk insanın var olmasının yegâne amacıdır.

D) Erdem, insanı insan yapan özelliklerin tümüdür.

E) Erdemli insan, kendinin farkında olan insandır.

1. MS 2. yüzyıl - MS 15. yüzyıl felsefesinde Hristiyan düşünürler, dini savunmak ve yaymak için Platon'un görüşlerinden yararlanmışlardır. Platon'un insan ruhunun ahlaki gelişimini önemsemesi, ruhun ölümsüzlüğü fikri Hristiyan düşünürlerin Platon'a yönelmelerini sağlamıştır. Aristoteles'in etkisi ise daha çok İslam felsefesinde görülür. Aristotelesçi mantık Tanrı'nın varlığına yönelik akılsal kanıtlamalara destek olarak kullanılmış ve her türlü tartışmada yöntem olarak kabul edilmiştir.

Buna göre hem Hristiyan hem İslam düşünürlerinin Antik Yunan filozoflarına başvurma nedeni olarak aşağıdakilerden hangisi gösterilebilir?

A) Platon ve Aristoteles'in inanca bakış açısının aynı olması

B) Düşünürlerin inancı güçlendirecek her türlü argümanı kullanma eğiliminde olması

C) Felsefeden yararlanmaya her iki dinin otoritelerinin de ılımlı bakması

D) Hem Platon'un hem Aristoteles'in tek Tanrı inancına sahip olması

E) Her iki dinin temelinin de ilahi kaynaklı olması

2. Orta Çağ'da Hristiyanların yaptıkları çeviriler daha çok Hristiyan inancını desteklemek ve yaymak adına yapılan kısıtlı metinlerdir. İslam coğrafyasında ise Hint, İran ve özellikle Yunan medeniyetlerinden birçok çeviri yapılmıştır. Yeni karşılaşılan kültürlerin eserlerinin çevrilmesi ve bu çevirilerin İslam filozofları tarafından tekrar yorumlanması İslam düşüncesinin gelişmesine büyük katkı sağlamıştır. Bu sebeple birçok İslam kenti bilim ve medeniyetin merkezi hâline gelmiştir. 12. yüzyıl itibariyle Batı'nın, bu eserleri kendi diline çevirmeye başlamasıyla, felsefe ve bilim gelişmeye başlamıştır. Bu sürecin sonrasında ise Avrupa'da birçok yeni fikir akımı doğmuştur.

Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Orta Çağ'da Hristiyanlar sadece kendi dinlerini destekleyecek eserleri çevirmektedir.

B) İslam felsefesi sadece Müslümanların değil İslam coğrafyasında yaşayan diğer din ve medeniyetlerin de ortak düşüncesidir.

C) İslam filozofları diğer medeniyetlerden yaptıkları çevirilerle zengin bir düşünce sistemi kurmuşlardır.

D) Batı kültürü her dönemde çeviri faaliyetlerine İslam felsefesinden daha çok önem göstermiştir.

E) İslam eserlerinin Batı tarafından çevrilmesi Avrupa'nın düşünce sistemini derinden etkilemiştir.

3.
- Patristik Dönem'de özellikle Augustinus'un benimsediği akılla dini açıklama yolu, inancın temel öğretisi hâline gelmiştir.
- Aquinalı Thomas ve Ockhamlı William, Skolastik Dönem'in önde gelen filozoflarındandır.
- Anselmus tarafından Tanrı'nın varlığına yönelik ontolojik bir kanıt geliştirilmiştir.

Verilenlerden hareketle sözü edilen Orta Çağ filozoflarının ortak yönü aşağıdakilerden hangisi olabilir?

A) Değişime yönelik açıklamalar getirmeleri

B) Felsefeyi dinin dogmalarını açıklamak için kullanmaları

C) Düşünce özgürlüğünü savunmaları

D) Varlığın ana maddesini tartışmaları

E) Kötülük problemini ele almaları

4. Skolastik, MS 2 - MS 15. yüzyıl felsefesinde Hristiyan felsefesi için kullanılan terimdir. Terim anlamı "okul felsefesi"dir. Dönemin sonunda açılan üniversiteler, Skolastik felsefenin en iyi anlaşıldığı yer olmuştur. Skolastik felsefe, Hristiyan inancı öğretilerini akılla anlaşılır kılma çabasının sonucudur. Skolastik felsefede teoloji egemendir. Felsefi açıklamalar dinsel kabullerin doğrultusunda yapılmaktadır. Akıl inanç probleminde aklın yetersizliği vurgulanmış, bu eksikliğin inançla tamamlanabileceği düşünülmüştür. Sadece aklın yetersizliği değil bireyin de yetersiz olmasından kiliseye tam bağlılığın esas alınması gerektiği savunulmuştur. Skolastik düşünce, bireysel hayatla birlikte toplumsal hayatın bütününde de etkilidir. Yönetim, ekonomi ve hukuk gibi alanlarda da din tek belirleyici unsurdur.

Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisi Skolastik düşüncenin özelliklerinden <u>değildir</u>?

A) Kurumsal yapılar kilisenin hâkimiyetindedir.

B) Toplumsal hayat dünyevidir.

C) Hayatın tüm unsurları dine bağlıdır.

D) Felsefenin konusu dindir.

E) Düşünürler kiliseye bağlıdır.

5. Kendisinden daha yetkili hüküm veren herhangi bir kimse bulunmayan: O, erdemli şehrin önderi ve birinci yöneticisidir. (…) Bu hâl ancak doğuşunda on iki meziyeti kendinde toplayan kimseye nasip olur.

- Evvela vücudunun tam ve her organının kıvamında olması lazımdır.
- Kendisine söylenen her şeyi tabiatıyla iyi kavrayıp anlaması lazımdır.
- Hafızası kuvvetli olmalıdır.
- Uyanık ve zeki olması lazımdır.
- Güzel konuşmasını bilmeli ki zihnindeki her şeyi açıkça izah etsin.
- Öğretmeyi ve öğrenmeyi sevmesi, her şeyi kolayca öğretmesi lazımdır.
- Yemeye, içmeye ve hazlara düşkün olmaması ve tabiatıyla oyundan sakınması lazımdır.
- Doğruluğu ve doğru insanları sevmesi, yalandan ve yalancılardan nefret etmesi lazımdır.
- Ulu olması ve ululuğu sevmesi lazımdır.
- Adaleti ve adalet ehlini sevmesi lazımdır.
- İnsaflı mizaçta olmalı ki kendisinden adalet istendiği zaman şiddet göstermesin.
- Büyük bir azim ve irade sahibi olmalıdır.

Fârâbî, El-Medinetü'l Fazıla (Erdemli Şehir)

Buna göre aşağıdakilerden hangisi erdemli şehrin yöneticisinde bulunması gereken özellikler arasında yer almaz?

A) Bedensel isteklerine duyarlı olmak

B) Adaleti gerçekleştirmeye azimli olmak

C) İyi bir hitabete sahip olmak

D) Güçlü ve sağlıklı bir kavrayışa sahip olmak

E) Ruhsal ve bedensel açıdan sağlıklı olmak

6. Toplum ve devleti değerlendirir. Ona göre toplum insanların birbirine ihtiyaç duymalarından doğar. Güvenlik kaygıları nedeniyle kabileler arasında mücadele edildiğini ve sonuçta da bir kabilenin egemenliğiyle devletin kurulduğunu belirtir. Devleti yönetenler, toplumun faydası için hareket etmelidir. Topluma karşı zulüm, devletin varlığını tehlikeye sokar. Devletin hüküm süresini canlı bir organizmaya benzetir. Devletler doğar, gelişir ve ölür yani yıkılır. O; devletlerin kuruluş, otorite, rahatlık, taklit ve savurganlık olmak üzere beş aşamadan geçtiğini ifade eder. Her yıkılan devletin yerine bir başka devletin kurulduğunu belirtir.

Bu parçada görüşleri açıklanan düşünür aşağıdakilerden hangisidir?,

A) Montesquieu B) T. Hobbes C) Gazâlî

D) Fârâbî E) İbn Haldun

7. Ona göre gerçekten var olan idealar değil elimizle tutup gözümüzle gördüğümüz tek tek varlıklardır. Bu varlıklar madde ve suret adı verilen iki cevherden oluşur. Maddeye birinci dereceden cevher, surete ise ikinci dereceden cevher adını verir. Madde varlığın belirsiz, suret ise belirli yönüdür.

Parçada hakkında açıklama yapılan filozof aşağıdakilerden hangisidir?

A) Fârâbî B) Sokrates C) Augustinus

D) Descartes E) Platon

8. Batı Roma'nın çöküşüyle birlikte ortaya çıkan kaotik durum kültürel ve düşünsel gelişmelerin de kesintiye uğramasına yol açmıştır. Antik Çağ'dan beri süregelen düşünsel gelişmelerden belirgin bir uzaklaşmanın yaşandığı ve bu birikimin büyük oranda reddedildiği bir dönemdir. Bir yanda felsefe din içerisinde kaybolmuş gibi görünürken, bu kayboluş aynı zamanda felsefenin din içinde saklanmasını beraberinde getirmiştir. Dinsel düşünce kendisini temellendirmek ve dinî amaçlara hizmet etmek için kullanılsa bile, belirli bir oranda Antik Çağ'da şekillenen felsefi düşüncenin korunmasını sağlamıştır.

Buna göre Orta Çağ düşüncesi ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Dinî düşüncenin baskın yapısı felsefi anlayışı ortadan kaldırmıştır.

B) İlk Çağ felsefesinin devamı niteliğinde bir anlayış egemendir.

C) Dinsel öğretilerin pekiştirilmesi amacıyla felsefeye başvurulmuştur.

D) Antik Yunan felsefesinin yeniden yorumlanması üzerine kurulmuştur.

E) Felsefe yönünü doğa ve varlığa yöneltmiştir.

9. **Skolastik felsefe ve modern felsefe karşılaştırıldığında aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?**

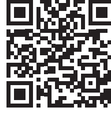
A) Skolastik düşüncede felsefenin konusu dindir; modern düşüncede insan, doğa ve evrendir.

B) Skolastik düşüncede hukuk, kiliseye bağlıdır. Modern düşüncede hukuk, devlete bağlıdır.

C) Skolastik düşünce doğa merkezlidir; modern düşünce insan merkezlidir.

D) Skolastik düşüncede teoloji, felsefeye egemendir; modern düşüncede bilim, felsefeyi etkilemiştir.

E) Skolastik düşüncede doğa, din ve akılla açıklanır; modern düşüncede doğa, deney ve akılla açıklanır.

1. Felsefe tarihine bakıldığında farklı dönemlerde farklı görüşlerin ortaya çıktığı görülmektedir. Nitekim Skolastik Dönem sonunda da düşünceye ait unsurlarda değişiklikler olmuş, Rönesans ile başlayıp 17. yüzyılda pekişen yeni bir düşünce sistemi ortaya çıkmıştır. Modern düşünce denen bu yeni sistem inanç yerine aklı temel almıştır.

Buna göre aşağıda yer alan ifadelerden hangisi modern düşüncenin özellikleri arasında yer almaz?

A) Teoloji, felsefeye egemendir.

B) Doğanın bilgisi aklın yasalarında mevcuttur.

C) Toplumsal hayat dünyevidir.

D) Birey ön plana çıkmıştır.

E) Hukuk, devlete bağlıdır.

2. 14. yüzyılda İtalya'da doğan, insanı evrende tek ve en yüce değer sayan, insanı geliştirme ve yüceltme amacını güden düşünce akımıdır. Kilise ve devlet baskısına dayanan Orta Çağ zihniyetine tepki olarak doğmuştur. İnsanın varlığını ve değerlerini düşüncenin odağına koyan, aklı bütün sorunların çözümünde temel ilke olarak benimseyen Rönesans akımıdır.

Parçada sözü edilen akım aşağıdakilerden hangisidir?

A) Kartezyen felsefe

B) Pozitivizm

C) Rasyonalizm

D) Realizm

E) Hümanizm

3. F. Bacon *Yeni Atlantis*, Campanella *Güneş Ülkesi* eserleriyle akıl ve yaratıcı düşünceyi birleştirerek yeni bir toplum düzeni hayal etmişlerdir. Tasarlanan düzende toplumlar özgürlükten, adaletten ve eşitlikten beslenirler. Bu yazarlar, hayal güçleriyle gerçekleşmesi mümkün olmayacak bir devlet ve toplum tasarımını ortaya koymuşlardır.

Bu parçada siyaset felsefesinin aşağıdaki hangi temel kavramı ele alınmıştır?

A) Devlet

B) Bürokrasi

C) Egemenlik

D) Meşruiyet

E) Ütopya

4. I. Platon - Devlet

II. Fârâbî - El Medinetü'l Fâzıla

III. T. More - Ütopya

IV. A. Huxley - Cesur Yeni Dünya

V. G. Orwell - 1984

Yukarıda verilenlerden hangileri distopya örnekleridir?

A) I ve II

B) II ve III

C) III ve IV

D) III, IV ve V

E) IV ve V

5. 15-17. yüzyıl felsefesi döneminde, bilimsel çalışmalar yapan Galileo "Ben Aristoteles gibi taşların niçin düştüğünü değil, nasıl düştüğünü merak ediyorum." demiştir.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Bilim var olanların özünü araştırır.

B) Felsefe varlığı bir bütün olarak ele alır.

C) Felsefe ve bilim varlık kavramını sorgular.

D) Bilim ve felsefe varlığı idea olarak düşünmez.

E) Felsefeyle bilimin varlığa yaklaşımı aynı değildir.

6. **Aşağıdaki ifadelerden hangisi 15-17. yüzyıl felsefesinin yeniden doğuş olarak adlandırılmasının nedenidir?**

A) Skolastik felsefenin akıl ve inanç tartışmalarından etkilenmesi

B) İnancın bilgiyi tek başına mümkün kıldığı düşüncesinin benimsenmesi

C) Antik Yunan felsefesinin ve aklı temele alan yapısının yeniden ele alınması

D) Din merkezli düşüncenin egemen olması

E) İlk neden ve değişim düşüncesinin merkeze alınması

7. R. Descartes'a göre zihni bölünmez olarak algılayabildiğimiz hâlde, hiçbir cismi bölünür olmaksızın algılayamayız. Bedenin yarısını algılayabilirken zihnin yarısını algılayamıyoruz. Böylece görürüz ki onların yalnızca doğaları farklı değil aynı zamanda onlar birbirlerinin de karşıtıdırlar.

Descartes'ın bu görüşü aşağıdaki kavramlardan hangisiyle ifade edilir?

A) Düalizm

B) Hümanizm

C) Rasyonalizm

D) Realizm

E) Entüisyonizm

8. Bazı düşünürler, toplumsal düzen bireyin gereksinimlerini karşılayamaz hâle geldiğinde; haksızlıkları giderecek, sorunları ortadan kaldıracak ideal toplum düzenleri tasarlamışlardır. Düşünürlerin adalet, eşitlik, özgürlük gibi kavramlar üzerine tasarladıkları bu devlet düzenine ütopya adı verilir.

Buna göre ütopyalar için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Var olan devlet anlayışlarına ilişkindirler.

B) Ahlaki değerlere daha çok önem verirler.

C) Devlet düzenini reddeden anlayışa sahiptirler.

D) Zaman içinde gerçekleşmeleri umut edilir.

E) İleri teknolojiye hakim yönetimlerin oluşumu amaçlanır.

9. MS 15 - 17. yüzyılda oluşturulan modern felsefe, bilimlerin ve demokrasi kültürünün gelişmesine katkı sağlamıştır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi modern düşüncenin özelliklerinden biri olamaz?

A) Felsefe bilimi etkilemiştir.

B) Toplumsal hayat dünyevidir.

C) Hukuk alanında devlet belirleyici unsurdur.

D) Düşünürler, otoriteye bağlı değildir.

E) Bilim, Tanrı'nın yarattığını anlamak için önemlidir.

10. Hukuk felsefesi açısından 15 - 17. yüzyıl felsefesinde ütopyalarla karşılaşılır. Ütopya, hayalî devlet tasarımı anlamına gelmektedir. Bazı düşünürler içinde yaşadıkları devlet düzeninden memnun olmayınca ideal düzenler hayal etmişler ve istenilen ütopyalar yazmışlardır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi istenilen ütopya değildir?

A) Platon - Devlet

B) Fârâbî - El Medinetü'l Fâzıla

C) Campanella - Güneş Ülkesi

D) G. Orwell - 1984

E) F. Bacon - Yeni Atlantis

11. Bu felsefe, kesin bilginin varlığını ortaya koymaya çalışır. İnsanın akıl yoluyla kesin bilgilere ulaşabileceğini ve bu bilgilere dayanarak yaşamı boyunca elde ettiği bilgilerin doğruluğunu ortaya koyabileceğini iddia eder. Her türlü bilgiden şüphe duyarak yanılgılardan kurtulup sağlam bir temele ulaşmayı ve bu temele dayanarak doğru bilgiler ortaya koymaya çalışır. Başka bir ifadeyle, bilgilerden şüphe ederek kendisinden şüphe edilmeyen bilgilere ulaşmayı hedefler.

Parçada hakkında açıklama yapılan görüş ve filozof aşağıdakilerden hangisidir?

A) Mantıkçı pozitivizm - R. Carnap

B) Kartezyen felsefe - R. Descartes

C) Diyalektik idealizm - F. Hegel

D) Eleştirel felsefe - I. Kant

E) İdealizm - Platon

12. Newton yaptığı çalışmalar konusunda şu sözleri söyler: "Bilimsel öngörülerde bulunabiliyor olmamı, doğayı insanlara tanıtabilmemi, bilimde yeni bakış açıları geliştirebilmemi kısacası bunların her birini omuzlarında yükseldiğim kişilere borçluyum."

Newton bu sözlerinde bilimin aşağıdaki özelliklerinden hangisini vurgulamıştır?

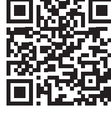
A) Olgusallık

B) Nedensellik

C) Birikimlilik

D) Nesnellik

E) Seçicilik

1. 15-17. yüzyıl felsefesi Antik Çağ düşüncesinden etkilenmesi sebebiyle ilk olarak insan sorununu işlemiştir. İnsanı arayan, insanın özü ile bu dünyadaki yerinin ne olduğunu araştıran çalışmalara "hümanizm" adı verilir. Hümanizm, modern insanın yeni hayat anlayışını dile getiren bir akımdır. Bu yeni hayat anlayışı dinden bağımsız bir kültür kurmak, insan ve dünya ile ilgili bir felsefe yaratmak istemiştir.

Buna göre;

I. Benliğini bulmuş ve kişiliğini oluşturmuş insan tipinin ortaya çıkması

II. İnsanın Tanrı'nın etrafında dönen kültür sistemi içerisinde belli bir görevi yerine getirmesi

III. Kiliseden bağımsız bir şekilde yaşama dair özgür düşünceler geliştirilmesi

IV. Ulusların kendi dillerini, düşünce hayatlarını, sanatlarını, siyasal yapılarını geliştirmeye başlaması

V. Ben kimim, ne olacağım? sorularının yanıtlarının kader de hazır olarak bulunması

ifadelerinden hangileri hümanizmin sonuçları olamaz?

A) I, II, V

B) I ve IV

C) II, III, IV

D) II ve V

E) III ve IV

2. "İyi yasalar gerekli olanlardır. Onaylanmış kurallardan ibaret olan yasaların faydası, insanları iradi eylemlerden menetmek değil arzuları, telaşları veya düşüncesizce hareketleriyle kendilerine zarar vermeyecek şekilde onları yönlendirmektir; yolcuları durdurmak değil onları doğru yoldan götürmek için konulan çitler gibi. Dolayısıyla, gerekli olmayan ve bir yasanın gerçek amacına sahip olmayan yasa, iyi bir yasa değildir. Egemenin yararı için olan fakat halk için gerekli olmayan bir yasanın iyi bir yasa olduğu düşünülebilir; ama öyle değildir. Çünkü egemenin ve halkın iyiliği ayrılamaz. Zayıf uyrukları olan bir egemen zayıf bir egemendir; egemeni, onları istediği şekilde yönetme yetkisinden yoksun bir halk da, zayıf bir halktır."

T. Hobbes'un bu görüşlerinden hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Yasalar yalnızca devletin çıkarlarını korumak zorundadır.

B) Yasalar insanları bireysel seçimlerinden uzaklaştırabildikleri oranda iyidir.

C) Devletin mutlak egemenliği bireye zarar verir.

D) Halk için iyi olan her şey aynı zamanda devlet için de iyidir.

E) Yasaların temel amacı bireyi devlet karşısında güçlü kılmaktır.

3. "Bir şeyi kavradığımız zaman, ona ilişkin hiçbir karar vermezsek, aldanma tehlikesiyle karşılaşmayız. Hatta yargımızı sunduğumuz şeyde açık ve seçik olarak bildiğimiz şeyi kabul edersek aldanmamız yine olanak dışıdır. Ancak genel olarak aldanmamıza neden olan şey daha çok, yargımızı sunduğumuz şeyin henüz tam bilgisini edinmeden karar vermemizdir. Şunu kabul ediyorum ki anlayışımız olmaksızın hiçbir şeye ilişkin yargıda bulunamayız. Çünkü istencimizin, anlayışımızın herhangi bir biçimde kavramadığı şey üzerine karar vermesi için hiçbir neden yoktur; ancak hiç kavramadığımızı onaylamak için istenç kesinlikle zorunlu olmasına karşın, yargıda bulunmamız için tam bir bilgi edinmemiz zorunlu olmadığından, çoğu zaman ancak pek belirsiz bir şekilde bildiğimiz şeyleri kabul ediyoruz."

Descartes'ın bu görüşlerinden hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) Yeterince bilmediğimiz şeyler üzerine verilen kararlar bizi yanlışa götürür.

B) Bazen bildiği bir konuda yargısız kalmak bireyi hataya düşmekten alıkoyar.

C) Sadece anlayışla her şeyi onaylayabilirim ya da yadsıyabilirim.

D) İstencimi bilgimin sınırlarında tuttuğum müddetçe aldanmama olanak yoktur.

E) Anlamadığımız bir konuyla ilgili yorum yapabilmemiz olanak dışıdır.

4. Rönesans dönemi düşünürlerinden Petrarca "insanın ne olduğunu" bilmek ister ve doğru yaşamanın ölçütünü araştırır. Ve ona göre doğru yaşamın kaynağı Hristiyanlıkta değil, Roma Stoa'sındadır. Bu öğretiye göre insan için en yüksek değer ruhunun bağımsızlığı, özgürlüğüdür. Buna da inanç ile değil, akıl ve erdem ile ulaşılır.

Buna göre Rönesans dönemi için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Dini dogmalar en güvenilir bilgi kaynağıdır.

B) Doğru ve erdemli davranışı toplumsal kabuller belirler.

C) Birey olmak, otoritelerden bağımsız, aklı kılavuz edinmeyi gerektirir.

D) Kilisenin öğretileri, doğru yaşamın ilkelerinin belirleyicisidir.

E) İnsan kendini ait olduğu kültürle bağ kurarak var edebilir.

5. “12. yüzyılda Afrikalı Konstantin, Tunus’tan getirdiği tıp alanındaki eserleri Salerno’da Latinceye kazandırmıştır. 13. yüzyılda Roma İmparatoru, İslam bilimlerinin tanınması amacıyla Salerno’da çeviriler yaptırdı. Çeviri faaliyeti, Almanya ve Fransa’ya yayılarak 14. yüzyılda bütün Avrupa’yı etkisi altına almıştır. 15. yüzyıldan 17. yüzyıla kadar astronomi ve matematik bilginlerinin Latinceye çevrilen eserleri ve ele aldıkları problemlere yönelik çözümleri Galilei, Bacon, Da Vinci gibi bilim insanlarının tartışmaları arasına girmiştir. Bu tartışma konuları 15.-17. yüzyılda matematik felsefesi ve doğa metafiziği tartışmalarında yer almıştır. Yunancadan Farsçaya çevrilen eserler, Tebriz ve Trabzon üzerinden Anadolu ile Bizans’a geçmiştir. Bu yollardan sonra çeviri hareketinin İtalya ve Avrupa’ya ulaştığı ve 16.-17. yüzyılın sonlarına kadar çevirilerin devam ettiği görülmektedir. Bu sırada elde edilen kitap, buluş, harita ve aletler Avrupalı bilim insanlarının eline ulaştırılmıştır.”

Fuat Sezgin’in *İstanbul Üniversitesi Açılış Konuşmaları* adlı eserinden derlenen bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılamaz?

A) Çeviriler, 12-17. yüzyılda Batı’yı bilim ve felsefe alanlarında etkilemiştir.

B) Çeviriler, tıbbi ve bilimsel tekniklerin aktarımını hızlandırmıştır.

C) Çevrilen eserler, Doğu’dan Anadolu’ya ve Avrupa’ya geçmiştir.

D) Çeviriler, Tunus’tan getirilen eserlerin Latinceye çevrilmesiyle başlamıştır.

E) Çeviriler, yeni ve özgün çalışmaların yapılmasını zorlaştırmıştır.

6. Orta Çağ felsefesinden sonra 17. yüzyıl felsefesi, yeni bir tarih felsefesinin egemen olduğu dönemdir. Bu yeni dönem, dünyaya ve insana yeni bir bakış açısının sonucu olarak ortaya çıkmıştır. 17. yüzyıl felsefesi, insanı eyleminin öznesi kılan, yeni ve seküler bir tarih felsefesi gelişmiştir. Yaratıcı ve özgür insan, bundan böyle kendi kurduğu ve rolünü oynadığı için de anlamı kendisine kapalı olmayan bir tarihin öznesi olmuştur.

Buna göre 17. yüzyıl felsefesi için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Felsefenin dünyevi bir nitelik kazandığı

B) İnsanın ön plana çıkarıldığı

C) Önceki dönem felsefesinden büyük oranda farklılaştığı

D) Dünyanın anlaşılmasında mevcut kabullerin korunduğu

E) Felsefenin ve tarihin merkezinde insanın olduğu

7. “Bilmek, egemen olmaktır.” Ne var ki nedensel yasaların bilgisine ulaşmanın önünde engeller bulunmaktadır. İnsan zihni boş düşüncelerle, kuruntularla dolup taşmaktadır. F. Bacon doğayı anlamaya çalışırken acele kestirimlerde bulunmamıza yol açan yanlış kanı ve ön yargılara dayalı düşünceleri “zihnin putları” diye adlandırır. İnsanoğlu doğayı kendi gerçekliği içinde kavrayıp doğru bilgilere ulaşmak istiyorsa ilk yapması gereken şey, zihnine yer etmiş bu putlardan kurtulmaktır. Bu putlardan uzaklaşmadıkça doğaya egemen olma ülküsü boş bir hayalden öteye geçemez.

F. Bacon’ın bu görüşlerinden hareketle aşağıdaki yargılardan hangisi söylenemez?

A) Doğayı olduğu gibi bilmek güçtür.

B) Bilgi insana güç kazandırır.

C) Doğayı bilmek için zihnimizdeki engellerden kurtulmamız gerekir.

D) Zihnimizdeki kanılar doğayı anlamayı kolaylaştırır.

E) İnsanın doğaya egemen olma ülküsü vardır.

8. T. Hobbes’a göre insan eylemlerinin biricik ve temel amacı hayatın korunması ve sürdürülmesidir. Kişinin eylemleri ne olursa olsun, ona iyi veya kötü diyen kişinin kendisidir. Herkes doğa tarafından eşit yaratılmıştır. Bu eşitlikte herkesin kendisi için iyi olanı ve haz vereni araması gayet doğal bir durumdur. Kişi daima yararına olanı yapar.

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılamaz?

A) Bir kişinin eylemleri her zaman kendi iyiliği içindir.

B) Her eylemde en yüksek amaç kişisel menfaatleri korumaktır.

C) Ahlaki değerler iyi-kötü bağlamında kişiden bağımsız olamaz.

D) İnsan kendini, başkalarının düşünceleri doğrultusunda gerçekleştirir.

E) Mutlak iyi veya mutlak kötü diye bir şey söz konusu değildir.

9. “Düşünüyorum, öyleyse varım.” R. Descartes’ın apaçık bir şekilde kabul ettiği bir bilgidir. O, bu doğru bilgiye ulaşana kadar çevresindeki her şeyden şüphe etmiştir ve en sonunda şüphe edemeyeceği tek şey bulmuştur ki; o da düşünmekte olduğudur. Böylece önce kendi varoluşunu kanıtlamış, sonra da diğer varlıkların varlığından emin olmuştur.

Buna göre R. Descartes için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

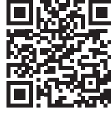
A) Apaçık bir bilgiye ulaşmıştır.

B) Şüpheyi bir amaç olarak kullanmıştır.

C) Varoluşunu, düşünmekte olduğu fikrine dayanarak temellendirmiştir.

D) Şüpheyi doğru bilgiye ulaşmada yöntem olarak kullanmıştır.

E) Başlangıçta her şeyden şüphe duymuştur.

1. Avrupa'da yoğun olarak 12-13. yüzyıllarda gerçekleştirilen çeviri faaliyetleri ve bu faaliyetlerin neticesinde ortaya çıkan bilimsel çalışmalar, Rönesans'ın alt yapısını oluşturmuştur. Bacon'dan Descartes'a kadar bir çok filozof ve bilim insanı söz konusu çeviri döneminden ilhamını almıştır. Dolayısıyla bu çevirilerin modern Batı medeniyetinin köklerini oluşturan en önemli unsurlardan birisi olduğu rahatlıkla söylenebilir.

Bu parçanın konusu aşağıdaki ifadelerden hangisidir?

A) Bilim ve felsefe alanındaki gelişmelerin çeviri çalışmaları üzerindeki etkisi

B) Rönesans'ın düşünce yapısının dönemin filozoflarına kaynaklık etmesi

C) Rönesans döneminde oluşturulan düşünce yapısının bilim ve felsefeye katkısı

D) Çevirilerle zenginleşen bilimsel yapının Rönesans düşüncesini biçimlendirmesi

E) Batı'nın sahip olduğu kökleşmiş kültür unsurlarının çeviri faaliyetlerine katkısı

2. Bilimsel uyanışın iki dönemi vardır. Birinci dönem 11. yüzyılın ikinci yarısında başlar ve 13. yüzyılda doruk noktasına erişir. İkinci dönem 16. yüzyılın sonlarında başlayan ve bir yandan deneye öbür yandan matematiğe dayanan modern bilim dönemidir. Birinci dönem Arapçadan çevrilen kaynaklardan yararlanılarak Antik Çağ'da bilim ve düşünceyle temas kurma biçiminde ortaya çıkmıştır. Bir ileri atılımdan çok, eldeki bilgiyi alma ve sindirme çabası bu dönemin belirgin özelliğidir. Oysa 16. yüzyıldan sonra tüm parlaklığıyla ortaya çıkan ikinci dönem gerçek bir atılımı, doğaya yeni ve yaratıcı bir yaklaşımı temsil eder. Rönesans, bu iki dönem arasında Orta Çağ'ın çözülüşü niteliğinde bir harekettir.

Parçaya göre;

I. Rönesans hareketi Orta Çağ ile Yeni Çağ felsefeleri arasında önemli bir köprü görevi görmüştür.

II. 11-13. yüzyıllar arasında Arapçadan çevrilen eserlerin kullanımıyla yapılan çalışmalar büyük bir bilimsel atılımın gerçekleşmesini sağlamıştır.

III. 16. yüzyıldan itibaren Rönesans'ın etkisiyle Antik Çağ'dan kalan felsefi miras yeniden yorumlanmıştır.

IV. Rönesans'ın ardından bilimler doğayı matematiksel ve deneysel yöntemlerle incelemeye girişmiştir.

Yargılarından hangileri doğrudur?

A) I ve II B) I ve III C) I ve IV D) II ve III E) II ve IV

3. 15.-17. yüzyıl felsefesi Avrupa'da yaşanan Rönesans'tan etkilenerek şekillenen bir felsefedir. Rönesans'ı hazırlayan gelişmeleri 14. yüzyılda bulabiliriz. Her alanda büyük bir değişikliğin yaşandığı bu yüzyılda, bin yıla yakın bir zaman içinde toplanmış olan evrensel Orta Çağ devleti artık ayrı ayrı ulus devletlere bölünmeye başlamıştır. Orta sınıfın uyanan girişim ruhu ekonomide yeni gelişmelere yol açmıştır. Bu durum kilisenin maddi gücünü sarsmış, sosyal yapıdaki kaymalar feodalizmin dayanaklarını ortadan kaldırmıştır. Şehirli burjuvazinin yeni hayat görüşü kiliseden kopuk yeni bir eğitimi ortaya çıkarmıştır. Tüm bu gelişmeler Avrupa kültürünün iç ve dış yapısını temelinden değiştirmiştir. Kültürün bütünündeki bu değişimler felsefede de kendini göstermiştir çünkü felsefede bir kültürün dünya ve hayat anlayışı en derli toplu biçimiyle dile gelir.

Bu parçada aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı yoktur?

A) Avrupa kültürünün Orta Çağ felsefi düşüncesi üzerindeki etkisi nasıldır?

B) Avrupa'yı Rönesans'a götüren gelişmeler hangi dönemde yaşanmıştır?

C) Batı kültüründe yaşanan değişim hareketleri felsefeyi neden etkilemiştir?

D) Orta Çağ Avrupa'sında yaşanan sosyokültürel ve ekonomik değişimler nelerdir?

E) Orta Çağ'ın sonlarında dinî otoritenin zayıflamasının ekonomik sebebi nedir?

4. F. Bacon'a göre en önemli iş, insanı doğaya hâkim kılacak bir yöntem geliştirmektir. İnsanların doğa bilimleriyle uğraşmaları henüz yenidir. Yunanlılar ahlakla, Romalılar hukukla uğraşmış, Hıristiyanlık ilahiyatı başlıca bilgi alanı kabul etmiştir. Doğa bilimlerine gereken önem verilmemiş, deneysel çalışmalar önemsiz bir iş olarak görülmüştür. Deney yerine eskinin düşünürlerine güvenilmiştir. Rönesans'ın meydana getirdiği gelişmelerden sonra insanlar doğaya hükmetmek gibi büyük bir işe girişme yüreklilliğini kendilerinde bulmuştur. Bunun için öncelikle yapılması gereken iş, elden geldiğince çok gereç toplamaktır. Bu gereçler bir kere toplandı mı aklımız onları işlemek için kendiliğinden çalışmaya başlayacak ve böylece hayatı düzenli hâle getirecek, her türlü sıkıntının üstesinden gelmemizi sağlayacak ve bizi uygarlığa ulaştıracak bilgileri üretecektir.

Parçaya göre aşağıdaki yargılardan hangisi Rönesans düşüncesini önceki dönemlerden ayıran özelliklerden <u>değildir</u>?

A) Bilgi, insanlığın elinde önemli bir güçtür.

B) İnsan doğaya hükmedebilmek için öncelikle doğayı tanımıştır.

C) Bilgi ve teknik insanlığı barbarlıktan uzaklaştıracak önemli araçlar olmuştur.

D) Hâkim otoritelerin görüşü kişisel tecrübelerimizden daha geçerlidir.

E) Toplumun uyumlu işleyişi bilimsel araştırmaların akılcı yorumuna bağlı olmuştur.

5. Skolastik felsefe 800 yıl boyunca oluşturulan Hristiyan dogmasının temellendirilmesi ve sistematik biçimde derlenip toplanması yönündeki çabaların bir ürünüdür. İçeriği tamamen dinsel nitelikli olan bu Hristiyan felsefesi; evrene, doğaya ve insana ilişkin yeni bir bilgi ya da düşünce üretmemiş olup konusu bütünüyle Hristiyan dogmasıdır .Yani tartışma kabul etmeyen dinsel doğrulardır. Rönesans ile birlikte skolastiğin temel kabulleri tartışmaya açılmış, akla ve bilime dayalı bağımsız bir düşünme biçimi hayatın her alanında etkili olmaya başlamıştır. 17.yüzyılda zirve yapan ve modern düşünce olarak isimlendirilen bu yeni anlayış insan ve evrene ilişkin bütün sorunlara çözüm yolu bulmak için çeşit çeşit yollar denemiştir.

Buna göre;

I. Felsefe teolojiye hizmet eden bir bilgi koludur.

II. Felsefenin ana eğilimi, kendini her türlü bağlılıktan sıyırmak, özgür bir çabayla kendini arayıp bulmaktır.

III. Filozof doğrunun zaten bulunmuş olduğuna inandığı için "yeni"yi aramaz, hazır bulduğu bir tabloya daha sağlam bir dayanak oluşturmaya çalışır.

IV. Felsefe Hıristiyanlığın tartışmasız doğrularını akılla işleyip aydınlatır.

V. Yaşama ilişkin görüşlere sadece aklın ve deneyin sağladığı doğrularla biçim verilir.

VI. Doğruya ulaştıran birden fazla yol olabileceği gibi düşüncenin üzerine eğildiği konular da birden fazladır.

yargılarından hangilerinde skolastik düşüncenin özellikleri vurgulanmaktadır?

A) I ve II B) I, III ve IV C) II ve III
D) III, IV ve V E) V ve VI

6. B. Spinoza "Madem ki erdem, insanın kendi tabiatının kanunlarına göre hareket etmesinden başka bir şey değildir; herkes kendi varlığını ancak kendi tabiatının kanunlarına göre koruyabilir. Buradan şu sonuç çıkar ki; erdemin ilkesi insanın kendi varlığını koruması için çaba harcamasıdır, üstün mutluluk insanın kendi varlığını korumasından ibarettir; erdem kendi kendisi için istenmelidir ve kendisine karşı iştah duyulması gereken ondan daha değerli, ya da bize ondan daha faydalı bir şey yoktur." der.

Buna göre bireyin erdemli olması;

I. Haz veren davranışlara yönelmesine

II. Varoluş mücadelesi vermesine

III. Erdeme yönelik duyduğu arzuya

IV. Doğanın kanunlarına uygun davranmasına

durumlarından hangilerine bağlıdır?

A) I ve III B) I ve IV C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

7. T. Hobbes'a göre "İnsan insanın kurdudur." Bunun sonucu olarak da doğa ya da savaş durumunda hep şiddetli ölüm korkusu ve tehlikesi vardır ve insan hayatı yalnız, yoksul, kötü, vahşi ve kısa sürer. İnsanlar dünya nimetlerinden daha fazla yararlanmak için birbiriyle savaşmak durumundadır. Bunun sonucu olarak bir arada yaşayabilmek ve dünya nimetlerinden daha fazla yararlanmak için bir düzen arayışına yönelmişlerdir. Böylece savaşma yetkisini ve gücünü, otoritesini kabul edecekleri bir kişi veya kuruma vermişlerdir ve ortak bir iradeyi temsil eden devlet oluşmuştur.

Buna göre, devletin ortaya çıkması ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) İnsanlar başka topluluklar üzerinde güç kazanmak amaçlı birlik oluşturmuştur.

B) İnsanlar, aralarındaki güç mücadelelerini bir üstün güce devretmek üzere anlaşmıştır.

C) İnsanlar, tüm siyasal kurumların üzerinde tanrısal devlet kurmak amacıyla birleşmiştir.

D) İnsanlar, ortak mutluluk ve ideallerini gerçekleştirmek için bir güç birliği oluşturmuştur.

E) İnsanlar erdemlerini korumak amacıyla güç birliği oluşturmuştur.

8. A. Botton'un *Statü Endişesi* adlı eserine göre N. Machiavelli, insanların bencilce hareket etmeye eğilimli olduğu görüşündedir. Sevginin temelinde yer alan şükran duygusunu arkada bırakıp kendi işlerine göre bir yol tutarlar. İnsanda korkuyu canlı tutan, güç gösterisine maruz kalma ve cezalandırılma ihtimalidir. Bu ihtimalin insanlar üzerinde etkili olmadığı hiç görülmemiştir. İnsanların bir arada tutulması için güçlü bir prens tarafından yönetilmeye gereksinimleri vardır. Prens, mutlak güç sahibi olmalı ve gerektiği gibi hareket edebilmelidir. Bunun için bütün kurumların ona bağlı olması gerekir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi N. Machiavelli'nin yönetim anlayışını destekleyen bir yargıdır?

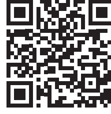
A) İnsan, insanın kurdudur.

B) Amaca ulaşmak için her yol mübahtır.

C) Düşünüyorum, o hâlde varım.

D) Tebaanın refahı, erkin gücünün sınırıdır.

E) Özel mülkiyet, her türlü mutsuzluğun kaynağıdır.

1. Bilim ve teknolojinin gelişmesi ile bunun yarattığı endişe bazı düşünürleri toplumu uyarmak amacıyla korkutucu nitelikte ütopyalar yazmaya itmiştir.

Buna göre aşağıdaki ütopyalardan hangisi istenilmeyen ütopyalardandır?

A) Cesur Yeni Dünya
B) Yeni Atlantis
C) Devlet
D) Güneş Ülkesi
E) Erdemli Şehir

2. Modern felsefe, insanı bir kul olarak değil özgür ve yaratıcı bir özne olarak değerlendirir. Rönesans dünyayı Tanrı tarafından yaratılıp yönetilen statik bir varlık alanı olarak değil bütünüyle insani olan, insan tarafından şekillendirilecek bir oluş süreci olarak ele alır. İnsan bu dönemde Tanrı'ya olan aşırı bağımlılığından kurtulup yeniden doğan özel bir varlık olarak görülmeye başlar. İnsan artık yazgısına karşı çıkabilen hatta onu kendisi çizen bir varlık olmak durumundadır. O artık Orta Çağ düşüncesine oldukça yabancı olan eylem özgürlüğüne sahip biridir. Modern felsefe -dünyaya ve insana bu yeni bakışın bir sonucu olarak- insanı, eyleminin öznesi kılan yeni ve seküler bir tarih felsefesi geliştirir. Yaratıcı ve özgür insan bundan böyle kendi kurduğu ve yapıcısı olduğu, anlamı kendisine kapalı olmayan bir tarihin öznesidir.

Bu parçaya göre modern felsefenin insana bakışı aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak ifade edilmiştir?

A) İnsan Tanrı'nın yarattığı sorumlu bir bireydir.
B) İnsan ne olacağı belirlenmiş bir varlıktır.
C) Birey toplumdan bağımsız düşünülemez.
D) İnsanı değerli kılan Tanrı'ya olan bağlılığıdır.
E) İnsan kaderinden bağımsız bir varlıktır.

3. Bu dönem felsefesi, bir önceki dönemin düşünsel yapısından kopuşun başladığı ancak hâlâ izlerinin görüldüğü geçiş dönemidir.

Bu dönemde öne çıkan görüşler:

- Hümanizm
- Bilimsel yöntem
- Kartezyen felsefe
- Devlet ve hukuk felsefesidir.

Bu parçada hakkında açıklama yapılan felsefi dönem aşağıdakilerden hangisidir?

A) MÖ 6 - MS 2. yüzyıl
B) MS 2 - MS 15. yüzyıl
C) 15-17. yüzyıl
D) 18-19. yüzyıl
E) 20. yüzyıl

4. Kopernik, Galileo, Kepler gibi öncüler sayesinde 17. yüzyılda bilim gelişme göstermiştir. Bu gelişmede Rönesans'ın, ekonomik gelişmenin, hümanizm gibi anlayışların ortaya çıkmasının etkisi büyüktür. Böyle bir ortam olmasaydı bu gelişmeler de yaşanmayacaktı.

Bu parçada bilimsel gelişmelerin meydana gelmesi aşağıdakilerden hangisine bağlanmıştır?

A) Toplumun bilinçlenmesi ve refah düzeyinin artmasına
B) Teolojinin felsefeye egemen olmasına
C) Doğanın kontrol altına alınmasına
D) Din adamlarına verilen önemin artmasına
E) Duyusal bilginin öne çıkmasına

5. İlk olarak bugünkü İtalya'da ortaya çıkmıştır. MS 2-MS 15. yüzyıl felsefesinin dogmatik etkisinden uzaklaştıran ve Antik Yunan felsefesine geri götüren bir düşünüşün sonucudur. Bu geri dönüş, insanı ve evreni yeniden yorumlama anlamı taşır. Bir felsefe değil bir yönelimin adlandırılmasıdır ve insanı özneleştiren bir çaba içerir. İnsanın merkeze alındığı ve aklının öne çıkarıldığı bir bakış açısıdır. Bu bakış açısı, yeni hayat anlayışı ile insan ve dünya üzerine felsefe yapma isteğinden oluşur.

Bu parçada aşağıdakilerin hangisinden söz edilmektedir?

A) Skolastik düşünce
B) Hümanizm
C) Kartezyen felsefe
D) Rasyonalizm
E) Tümeller problemi

6. R. Descartes "Yalnızca kuşkulanmak adına kuşkucu davranan, her zaman kararsız gibi görünen kuşkucuları taklit etmedim; tersine, tüm amacım bir kesinliğe varmak, alttaki kaya ya da kile ulaşana değin üstteki tortu ve kumu kazmaktı." der.

Parçaya göre Descartes'ın kuşkuculuğu için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Doğru bilgiye ulaşmada şüphe bir amaçtır.
B) Doğru bilgiye ulaşmada şüphe tek yoldur.
C) Doğru bilgiye ulaşmak emek ister.
D) Şüphe doğru bilgiye ulaşmada bir yöntemdir.
E) Şüphe insanları kararsız kılar.

7. Floransa, İtalya'nın en önemli tarihi şehirlerinden birisidir. Leonardo da Vinci, Michelangelo, Donatello, Brunelleschi gibi ünlü bilim insanları, sanatçı ve düşünürlerin yaşadığı bir kenttir. 15. yüzyılda iktidara gelen Medici ailesinin onlara her bakımdan çok destekleri olmuştur. İstedikleri gibi sanat yapmalarına, düşüncelerini sergilemelerine izin verilmiştir. Böyle bir ortamda Rönesans'ın başlaması tesadüfi değildir.

Buna göre Rönesans'a neden olan gelişme aşağıdakilerden hangisiyle ilgilidir?

A) İtalya'da sanata çok önem verilmesi

B) Tarihsel süreçte İtalya'nın cazibe merkezi olması

C) Eski değer ve bulguların önemini yitirmeye başlaması

D) Özgür bir ortamın olması ve mevcut hâkimiyetin desteği

E) Floransa'nın kültüre önem verilmesi

8. R. Descartes'a göre kötü niyetli bir cin var olsa ve beni kandırsa bile o cinin kandırdığı bir şey olmalıydı. Bir düşünceye sahip olduğu sürece o, Descartes var olmak zorundaydı. Var olmasaydı, cin onun var olduğunu düşünmesini sağlayamazdı, zira var olmayan bir şey düşüncelere sahip olamazdı. Descartes'ın bu durumdan çıkardığı sonuç, "Düşünüyorum öyleyse varım." oldu.

Buna göre Descartes var olmasının kanıtını aşağıdaki kavramlardan hangisine bağlamaktadır?

A) Beden B) Ruh C) Zorunluluk D) Şüphe E) Düşünce

9. Rönesansla başlayıp 17. yüzyılda pekişen düşünce sistemine modern düşünce adı verilir. Skolastik felsefenin düşünce alanında ve hayatın tüm yönlerinde etkili oluşu, modern düşüncenin yarattığı değişimin yine hayatın her yönünde etkili olması sonucunu doğurmuştur. Modern düşünceye göre şayet geometri aklın kendini bilmesi ise ve kesinlik problemi ancak akıl ve geometri sayesinde çözülebiliyorsa, akıldan doğaya veya geometriden fiziğe geçiş ile "bilginin güç için olduğu", doğanın bilgisine ulaşmanın en güvenilir yolunun da bilim olduğu söylenebilir.

Bu parçada 17. yüzyılda öne çıkan aşağıdaki konulardan hangisi vurgulanmaktadır?

A) Hümanizm

B) Bilimsel yöntem

C) Hukuk

D) Gerçeklik-görünüş

E) Birey ve devlet ilişkisi

10. Ütopya; gerçekleşmesi imkânsız ya da imkânsıza yakın devlet ve toplum tasavvurlarıdır. Distopya ise gelecekte olabilecek baskıcı, totaliter yönetim modellerini örneklendirir. Geçmişten günümüze gelinen sürece baktığımızda birçok filozof ütopya ya da distopyalar kaleme almışlardır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi distopyaya örnek olarak gösterilebilir?

A) Erdemli Şehir

B) Devlet

C) Yeni Atlantis

D) Cesur Yeni Dünya

E) Güneş Ülkesi

11. R. Descartes'ın "Bu işte, yalnızca şüphe etmek için şüphe eden ve her zaman kararsız görünen şüphecileri taklit ettiğim sanılmasın" dediği gibi, şüphe, sağlam ve kesin bilginin bir anahtarı, hakikate ulaşma yolunda yalnızca bir binektir.

Bu parçada sözü edilenler aşağıdakilerden hangisi ile ilişkilendirilebilir?

A) Çözümleyici felsefe

B) Fenomenolojik yöntem

C) Tümevarımcı yaklaşım

D) Metodik şüphe

E) Pragmatik yaklaşım

12. "Kesin olan bir şey var: Bir şeyin doğruluğundan şüphe etmek. Şüphe etmek düşünmek, düşünmek ise var olmaktır. Öyleyse var olduğum şüphesizdir. Düşünüyorum, o hâlde varım. İlk bilgim bu sağlam bilgidir. Şimdi bütün öteki bilgileri bu bilgimden çıkarabilirim."

Bu parçada görüşlerine yer verilen 17. yüzyıl düşünürü aşağıdakilerden hangisidir?

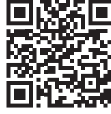
A) Pascal

B) Spinoza

C) Descartes

D) Leibniz

E) Locke

1. Hümanizm, Antik Yunan felsefesine geri götüren bir düşünüşün sonucudur. Bu geri dönüş ile insan ve evren yeniden yorumlanmış, insanın yeniden özneleşmesinin yolunu açan bir yönelim olmuştur. Bu bakımdan hümanizm, insanın merkeze alındığı ve aklının öne çıkarıldığı bir bakış açısıdır.

Buna göre hümanist yönelimin aşağıdakilerden hangisine yönelik bir tepki olduğu söylenemez?

A) Felsefenin konusu dindir.

B) Doğa; din ve akıl ile açıklanabilir.

C) Hayatın tüm unsurları geri plandadır.

D) Toplumsal hayat dünyevidir.

E) Birey geri plandadır.

2. R. Descartes "Düşünüyorum, öyleyse varım." önermesiyle, kendisinden şüphe edilemeyecek açık seçik bilgiye ulaşmıştır. Doğru bilgiye ulaşmak için şüpheyle yola çıkmıştır. Bilgiye deneyle değil, akılla ulaşıldığını ve bilgilerin doğuştan geldiğini savunmuştur. Bu sebeple kartezyen felsefenin öncülüğünü yapmıştır. Doğanın matematiksel bir dille açıklanması gerektiğini savunmuştur.

Bu parçadan hareketle Descartes için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Kendi düşüncesinden yola çıkarak var olduğunu kanıtlar.

B) Şüpheyi doğru bilgiye ulaşma sürecinde kullanır.

C) Bilginin a priori olduğunu savunur.

D) Empirist bir düşünürdür.

E) Matematiği güvenilir bir bilgi türü olarak görür.

3. Felsefe tarihinde bazı düşünürlerin toplum tasarımları kurguladıklarını görmekteyiz. Thomas More'un "Ütopya"sı, Campanella'nın "Güneş Ülkesi" yeryüzünde gerçekleşmesi mümkün olmayan devlet tasarımları üzerine yazılmış eserlerdir.

Filozofları bu tarz bir toplum tasarımına iten düşünce aşağıdakilerden hangisi olabilir?

A) İnsanların yaşam standardını yükseltme isteği

B) İnsanlar arasındaki çatışmanın giderilmesi düşüncesi

C) İdeal bir toplum düzeni kurma hayali

D) İnsana verilen değerin artması düşüncesi

E) İnsanların özgür olma isteği

4. T. Hobbes'a göre insan, doğası gereği bencil bir varlıktır ve tüm eylemlerinin temelinde ben sevgisi vardır. İnsanın yaşamdaki amacı kendini korumak ve kendi çıkarlarını gerçekleştirmektir. Bunun için başkalarının çıkarlarını görmezden gelerek yalnızca kendi iyiliği ve mutluluğu için davranır.

Hobbes'un bu görüşlerinden hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Evrensel bir ahlak yasası yoktur.

B) İnsan özgürlüğü evrensel bir değerdir.

C) Ahlaki değerler insandan ve toplumdan bağımsız olarak vardır.

D) Bir eylemin değerini en çok sayıda insanın en çok yararı belirler.

E) İnsanlar herkesin iyiliğini gerçekleştirmek için vardır.

5. Bu dönem, bireyi keşfetmesine rağmen, Machiavelli'nin hemen her zaman yanlış anlaşılan "Hükümdar" eserinde altını çizdiği, ne modern ulus kavramına ne de modern ulus-devlet oluşumuna ulaşabilmiştir. Bu kavramların oluşması için, alet kutusu yeteri kadar donanımlı değildir. Bu eksiklikleri, Aydınlanma'ya giden yol üzerindeki bu ara dönem veya mutlaka bir ad vermek gerekirse, "aklın keşfedildiği dönem" tamamlayacaktır.

Bu parçada aşağıdaki felsefe dönemlerinin hangisinden **bahsedilmektedir?**

A) MÖ 6 - MS 2. yüzyıl

B) MS 2 - MS 15. yüzyıl

C) 15 - 17. yüzyıl

D) 18 - 19. yüzyıl

E) 20. yüzyıl

6. Her ütopyacı hem gerçekleri iyi kavrayan hem de düş kuran kişidir. Yaşanan gerçeklerin eleştirisinden hareket ederek neyin nasıl olması gerektiğini belirleyip düşsel bir yapı oluşturur. Yani ütopyacı sadece eleştiri düzeyinde kalmakla yetinmez. Aynı zamanda var olan toplumsal gerçeklerden farklı olan bir toplum modelini de düşler. Böylece gerçeklerden hareket eden ütopyacı, ütopyası ile gerçek dışılığa ulaşır.

Bu parçada vurgulanmak istenen düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ütopyalar gerçekleşmesi olanaksız düşsel yaklaşımlardır.

B) Olumlu ütopyalar, bilime ve eşitliğe dayalı toplum modelleridir.

C) Korku ütopyaları, gelecekte insanları olumsuz koşulların beklediğini içeren uyarılar niteliğindedir.

D) Ütopyalar, düşsel bir düzeni ifade etmelerine rağmen gerçeklerden tümüyle kopmuş değildir.

E) Geleceğe yönelik kurgular olan ütopyaların geçmişle bağlantısı yoktur.

7. Machiavelli gerçekçi bir siyaset kuramcısıydı. Ona göre insan; doğası gereği bencil, çıkarcı, kendini düşünen, ihtiraslı, rakiplerini alt etmeyi isteyen bir varlıktır. Machiavelli insanı böyle tanımladıktan sonra siyasetin temel amacını kişisel ihtiras, çıkar olarak gördü. Siyaset de temelde, bu farklı çıkarların uzlaştırılmasıydı.

Machiavelli'nin bu yaklaşımına göre siyasetin amacı aşağıdakilerden hangisi olmalıdır?

A) Bireylerin doğal haklarını korumak

B) Bireylerin isteklerini ortak paydada buluşturmak

C) Suç işleyenleri cezalandırmak

D) Toplumsal değerleri yüceltmek

E) Halkın beklentilerini karşılamak

8. 15-17. yüzyıl, bilgi alanlarında hızlı ve köklü değişikliklerin olduğu bir dönemdir. Bu değişiklikler, bilgi alanları üzerinden çeşitli şekillerde topluma yansımış ve zamanla benimsenip bir yaşam kültürü hâlini almıştır. İşte bu dönemde İtalya'da başlayan Hümanizm de yeni hayat anlayışı ile insan ve dünya üzerine felsefe yapma, insanı ve evreni yeniden yorumlama isteğinden oluşur.

Bu parçadan hümanizm anlayışıyla ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Mistik bilgi ile ilgilenir.

B) Bilimsel veriler önemlidir.

C) Birey ve akıl ön plandadır.

D) Dinî görüşler önemlidir.

E) İnanç akılla temellendirilir.

9. Ütopyalar, ideali isteyenle tam tersi durumu öngören anlatılar olarak ikiye ayrılır. Ters ütopya ya da istenmeyen ütopya olarak isimlendirilen ikinci tip ütopyalar var olan durumun daha da kötüye gideceğini anlatan toplum tasarımlarıdır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi gerçekleşmesi istenmeyen ütopyalardandır?

A) Platon-Devlet B) Farabi-Erdemli Şehir

C) Bacon-Yeni Atlantis D) George Orwell-1984

E) Thomas More-Ütopya

10. 15-17. yüzyıl felsefesi, İlk Çağ felsefesine özlem duyan düşüncelerle doludur. Orta Çağ'ın dogmatik anlayışından sıyrılarak yeni bir insan anlayışı ortaya konulmaya çalışılmıştır. Bilim insanlarından Kopernik, Orta Çağ boyunca kabul görmüş Dünya merkezli evren sistemi yerine, Güneş merkezli bir evren düşüncesi ortaya atmıştır. Galileo Galilei, "Taşın niçin düştüğünü değil nasıl düştüğünü merak ediyorum." diyerek taşın düşme yasasını araştırmıştır. Bacon ise tümevarım yöntemine dikkatleri çekerek bilim insanlarına nasıl araştırma yapılacağını göstermiştir. Descartes, "Düşünüyorum, o hâlde varım." argümanı ile beden ve ruh ayrımı yapmıştır. Thomas More gibi düşünürler ise yeni devlet tasarımları hayal etmişlerdir.

Buna göre 15-17. yüzyıl felsefesinde aşağıdakilerden hangisinin öne çıkan görüşlerden olduğu <u>söylenemez</u>?

A) Hümanizm B) Bilimsel yöntem

C) Kartezyen felsefe D) Siyaset felsefesi

E) Varoluşçuluk

11. Orta Çağ Avrupa'sının belki de en büyük eksikliği, zaman zaman felsefe ve bilime dair bilgiler söylense de bunların ilerleyememiş olması ve kalıcı hâle gelmemesidir. Bunda İskenderiye Okulu'nun Romalılar tarafından yok edilmesi ve yüzyıllarca bu tarz okulların kurulamaması da önemli olmuştur. Hatta 15. yüzyıla kadar okullaşmanın homojen yapıda olmasını ve tek elde toplanmasını da buna dâhil edebiliriz. Bir devir kapanırken nihayet bu döneme direnen Floransa kenti kendi içinde sanata, bilime ve felsefeye can veren okullar açmıştır. Sonu "izm" ile biten yeni kavramların türemesine olanak sağlanmıştır. Böylece felsefi anlamda, <u>dünya yeniden kurulmuştur</u>.

Bu parçada altı çizili ifadeyle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisi olabilir?

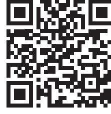
A) Krallıklar feodalizme yönelmiştir.

B) Kilise yönetimi artık okullara öncülük etmiştir.

C) Otoriter rejim varlığını böylece devam ettirebilmiştir.

D) Skolastik düşünce yerini hümanist düşünceye bırakmıştır.

E) Orta Çağ'dan sonra çok büyük bir bilimsel icat gerçekleşmiştir.

1. T. Hobbes, “Leviathan” adlı eserinde devlet koruması tamamen kalktığında kendimizi içinde bulacağımız durumdaki yaşam koşullarını hayal etmeye davet eder. Bu hayalî dünyada doğru ya da yanlış olmazdı çünkü yasalar olmazdı, yasaları uygulayacak üstün bir güç olmazdı. Mülkiyet de olmazdı, herkesin edinip koruyabildiği her şeye hakkı vardı. Hobbes'a göre hak ile haksızlık, iyi ile kötünün sözü ancak devlette edilebilir. Başka bir deyişle doğru, yanlış, adalet, adaletsizlik, dünyada daha önce var oldukları keşfedilen şeyler değil, bir devletin içinde egemen güçlerin belirlediği değerlerdir.

Verilen bilgiye göre T. Hobbes'un “Leviathan” adlı eserinde devlet korumasının olmadığı durum aşağıdakilerden hangisi ile ifade edilir?

A) Genel irade

B) Doğa durumu

C) Doğa yasası

D) Topluluk

E) Egemen güç

2. Descartes'ın kesin doğrulara ulaşmak için uyguladığı dört kuralının ilki; doğruluğu apaçık bilinmeyen hiçbir şeyi doğru olarak kabul etmemek, acele yargı vermekten ve ön yargılara saplanmaktan dikkatle çekinerek ve verilen yargılarda yalnızca kendilerinden kuşku duyulamayacak derecede açık ve seçik olarak kavranılan şeyleri bulundurmaktır. Bu kural bize, Descartes felsefesinin en temel kavramlarından biri olan açık ve seçik kavramını sunar. Descartes'a göre ancak açık ve seçik olarak kavranılan şeyler hakkında yargı verildiğinde aldanılmaz. Öyleyse açık olan; “dikkatli bir zihne görünen ve belli olan” bilgidir, seçik olan ise “keskin ve başka bilgilerden ayrı bir bilgi”dir. Artık doğruluğun ölçütü açık ve seçik olmasıdır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisinde açık ve seçik kavramları doğru şekilde <u>örneklenmemiştir</u>?

A) Ağzının içinde bir ağrı olduğu bilgisine sahip kişinin, doktor sorduğunda hangi dişinin ağrıdığını da göstermesi

B) Güneş ışığı altında görünen şeyin bilgisine sahip olan kişinin, o şeyin aynı zamanda hangi nesne olduğunu da söylemesi

C) Bir konuda açık bir fikre sahip olan kişinin, o konuyla ilgili olguların kurucu ögelerinin belirsizliğini ortaya koyması

D) Kedilerin kuyruklu olduğu bilgisine sahip olan çocuğun, köpek gördüğünde onun kedi olmadığını söylemesi

E) Ufukta bir nesne gören kişinin nesne yaklaştıkça o nesnenin gemi olduğunu ayırt etmesi

3. 15-17. yüzyıl felsefi düşüncesinin ortaya çıkmasında İslam dünyasından yapılan çeviri faaliyetlerinin etkisi büyüktür. Yüzyıllar boyunca Orta Çağ'ın karanlık dehlizlerinde dolaşan Batı, tekrar bilime ve felsefeye yönelmek istemiştir ama elindeki birçok bilgiyi kiliseye ters düştüğü gerekçesi ile yok ettiği için amacına ulaşamamıştır. Batı dünyası aradığı bilgiye İslam dünyası üzerinden yapılmış çeviriler sayesinde ulaşmış, böylelikle Rönesans gerçekleşmiş ve modern felsefenin temelleri atılmaya başlanmıştır.

Bu parçadan hareketle;

I. Düşünce alanındaki gelişmeler uygarlıklar arasındaki etkileşimle gerçekleşir.

II. Modern felsefenin doğuşunda İslam dünyasından yapılan çeviriler etkili olmuştur.

III. Batı uygarlığının dini değerleri 15-17. yüzyıl felsefesini desteklemiştir.

IV. Batı uygarlığı dinin etkisinden sıyrılarak rasyonel adımlar atmıştır.

V. İslam dünyasındaki baskılardan kaçan düşünürler, modern felsefenin doğuşuna katkı sağlamıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız IV
B) I ve II
C) III ve V
D) I, II ve IV
E) II, IV ve V

4. Descartesçı şüphe, iyimser ve kahramanca bir şüphedir, o felsefe binasının inşa edilmesinden önce gelen bir alan temizlemedir; ilk hareket noktasıdır. Yeni bir felsefe kurmak için daha önceki bütün bilgilerin iradi olarak bir yana bırakılması, yok sayılmasıdır.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Şüphe, insana iyimser ve sarsılmaz bir ruh hali sağlar.

B) Nesnel doğrular yoktur; tüm bilgi şüpheyle karşılanmalıdır.

C) Şüphe, doğruya ulaşmanın hizmetine sunulmuş bir yöntemdir.

D) Duyulara dayalı bilginin yanıltıcılığı nedeniyle doğru bilgiye ulaşılamaz.

E) Zihnin, herhangi bir şeyi tasdik etme veya inkar etme gücüne sahip olmaması nedeniyle her şey şüphe ile karşılanmalıdır.

5. Bacon, insanlığa gerekenin bilimsel bir pratiğe dayanan yeni bir tutum ve yöntem bilgisi olduğunu düşünür. Bacon'a göre önce doğayı deneyler aracılığıyla gözlemleyip verileri toplamamız, ardından ne bildiğimizi çözümlememiz ve sonunda da ulaştığımız en güvenilir doğrulara göre hareket etmemiz gerekir. Öne sürdüğü bu "yeni mantık", bu yeni düşünme yolu Aristotelesçi tasımın (kıyasın) yerini alacaktır. Eski düşünme yöntemleri doğa yasalarının gerçek bilgisini üretecek durumda değildir. Bacon ancak yeni deneysel yöntemle doğaya egemen olunabileceğini düşünmektedir. Ancak doğaya egemen olmak için önce onu iyice tanımak, hangi nedensel yasalarla nasıl işlediğini iyice bir anlamak gerekmektedir: "Bilgi güçtür, egemen olmaktır." Fakat nedensel yasaların bilgisine ulaşmanın önünde bazı engeller bulunmaktadır. Bacon doğayı yorumlayarak açıklamaktan çok, ona ilişkin acele kestirimlerde bulunmamıza yol açan yanlış kanı ve önyargılara dayalı düşünceleri idoller yani zihnin putları olarak adlandırır. İnsanoğlu doğayı kendi gerçekliği içinde kavrayıp ona egemen olmak ve doğru bilgilere ulaşmak istiyorsa, ilk yapması gereken şey, insan zihnine yer etmiş bu idollerden bir an önce kurtulmaktır.

Buna göre doğaya egemen olmak aşağıdakilerden hangisi ile sağlanabilir?

A) Eski düşünme yöntemleri ile yeni yöntemleri birleştirip varlığın bilgisine ulaşarak

B) Varlığın mutlak bilgisine ulaşmak zor olsa da yeni bilimsel yöntemin bunu sağlayacağına inanarak

C) Akıl ilkelerine göre bilim yapıldığında doğaya egemen olmanın yolunun açılacağının farkına vararak

D) Yeni bilim anlayışının ilkeleriyle doğanın bilgisine ulaşmayı engelleyen kuruntuları yok ederek

E) Olgular arasında var olan ilişkileri Tanrı'nın yasaları ile çözümleyerek

6. Spinoza'ya göre özgür bir ruh kararlarını akıl yoluyla alır. Ahlaksal yaşam aklın tutkulara karşı savaşıdır. İnsanı özgür olmayıştan özgürlüğe yükseltme olanağı ancak ahlaksal yaşamda bulunur. Tutkular insanı köle yapar, insan düşünme hâlindeyken özgürdür.

Bu parçaya göre aşağıdaki yargılardan hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Özgürlük bir bilinç gerektirir.

B) Özgürlük ahlaksal yaşamla mümkündür.

C) Ahlaki yaşamın önündeki engel tutkulardır.

D) Akıl ile tutkuları yenmek ahlaksal yaşamın amacıdır.

E) İnsan tutkularını yaşadıkça özgürlüğünü gerçekleştirir.

7. Ütopya olmayan yer anlamına gelmektedir. Siyaset felsefesinde gerçekleşmesi mümkün olmayan hayali devlet düzenlerini tanımlamak için kullanılan bir kavramdır. Filozoflar geliştirmiş oldukları ütopik devlet anlayışları ile ideal bir düzen arayışında bulunmuşlardır. Distopyalar ise korku ütopyalarıdır. 20. yüzyılda yaşanan savaşlar, filozofları gelecekte dünyanın karşı karşıya kalacağı yaşam biçimi hususunda endişelenmeye itmiş ve yazılan distopyalarla halkın olabilecek şeyler hususunda uyanık kalması sağlanmaya çalışılmıştır.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Farabî'nin 'Erdemli Şehir' düşüncesinde, şehri yöneten idareci bedenen ve ruhen sağlam, zeki, öğrenme ve öğretmeyi seven, dürüst kimseler olmalıdır. Ancak bu sayede topluma bu değerler aşılanabilecektir. Dolayısıyla Farabî'nin bu düşüncesi bir ütopyadır.

B) Thomas More 54 büyük şehri barındıran bir ada hayal eder. Bu adada insanlar günde 6 saat çalışarak tüm toplumun temel ihtiyaçları giderilir, artakalan zamanlarda ise insanlar sanat ve bilimle meşgul olur, ruhlarını olgunlaştırırlar. Dolayısıyla More'un düşüncesi bir ütopyadır.

C) Campenella'nın 'Güneş Ülkesi' düşüncesinde bilim ve felsefe egemendir. Devletin başında hem filozof hem rahip olan bir hükümdar vardır. Herkese yeteneğine göre iş verilir ve herkes ihtiyacı olanı, hak ettiğini elde eder. Dolayısıyla Campenella'nın düşüncesi bir ütopyadır.

D) George Orwell'ın '1984' adlı eserinde dünya kuvvetleri denk olan üç büyük cepheye ayrılmıştır. Her yere 'Büyük birader sizleri gözetliyor." levhası asılmıştır. Ülke yönetimi etrafa 'Savaş barıştır, özgürlük köleliktir, bilgisizlik güçtür.' yazılı levhalar astırır. Dolayısıyla 1984 bir ütopyadır.

E) Huxley'in 'Cesur Yeni Dünya' düşüncesinde bilim ve teknolojinin zirvede olduğu bir gelecek hâkimdir. İnsanlar belirli düşüncelere göre koşullandırılır. Sevmek, acımak gibi insani duygular silinir. Dolayısıyla Cesur Yeni Dünya bir distopyadır.

8. Ütopya olmayan ülke anlamına gelir. Ütopya kendi içinde istenen ütopyalar ve istenmeyen ütopyalar şeklinde ikiye ayrılmıştır. İstenen ütopyalar insanlık adına barışı, sevgiyi, bilgiyi, özgürlüğü tasarlarken; istenmeyen ütopyalar korku, baskı ve güvensizliği tasarlar.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi istenmeyen ütopyadır?

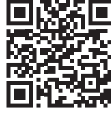
A) Platon "Devlet"

B) A. Huxley "Cesur Yeni Dünya"

C) F. Bacon "Yeni Atlantis"

D) Farabi "Erdemli Şehir"

E) T. More "Ütopya"

1. 18-19. yüzyıl felsefesi; Batı coğrafyasının toplumsal yaşantısındaki köklü değişimlerin Fransız İhtilali ve Sanayi Devrimi gibi bütün dünyayı etkileyen olayların yaşandığı bir dönemde geleneksel düşünceye karşı aklı özgürleştirmek adına yapılan felsefi bir harekettir. Bu nedenledir ki bir dönemi anlayabilmek için onun tarihsel arka planına bakmak ve oluşum unsurlarını bilmek gerekir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi 18-19. yüzyıl felsefesini ortaya çıkaran unsurlardan biri olamaz?

A) Rönesans ve Reform hareketlerinin toplumsal yapıyı etkilemesi

B) Siyasi ve dinî otoritelerin sorgulanması

C) Bilim ve felsefede yaşanan gelişmelerin, insanın doğaya bakışını değiştirmesi

D) Fransız İhtilali ve Sanayi Devrimi'ne bağlı problemlerin tartışılması

E) Akıl ve inanç tartışmalarının ön plana çıkması

2. 15 - 17. yüzyıl felsefesi döneminde yapılan bilimsel çalışmalar Aydınlanma düşünürlerinin bakış açısına ve bu doğrultudaki çabasına yön vermiştir. Aydınlanma düşünürleri, doğaya yönelik bilimsel açıklamaların benzerini bireysel ve toplumsal alanda oluşturma amacı gütmüşlerdir. Bunun sonucunda Aydınlanma düşünürleri doğa bilimlerindeki başarıları sosyal ve politik alana yaymayı başarmıştır.

Bu parçadan hareketle Aydınlanma düşünürleriyle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Toplumsal kurumların düzenlenmesinde kutsal kitabı temele almışlardır.

B) Metafizik ve fizik dünya arasında bağ kurmaya çalışmışlardır.

C) Geleneklere bağlılığın toplumsal yaşamda mutluluğu getireceğini iddia etmişlerdir.

D) Toplumsal kurumları eleştiriye tabi tutarak rasyonel bir düzen anlayışını savunmuşlardır.

E) Dünyayı anlamada insan aklının yetersiz olduğunu düşünmüşlerdir.

3. I. Hümanizm

II. Fransız İhtilali

III. Reform Hareketleri

Yukardakilerden hangileri 18. yüzyıl felsefesinin etkisiyle ortaya çıkmıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) I ve III E) II ve III

4. 18 - 19. yüzyıl genel anlamda bilim, teknik, sanat ve felsefe gibi pek çok alanda ürünlerin ortaya konulduğu bir dönemdir. 15. yüzyılla başlayan bilim ve teknik alandaki gelişmeler yeni bir ekonomik sistem ortaya çıkarmıştır. Bu yeni sistem; yeni bir kültüre yol açmış, yönetim biçimlerini etkilemiş ve değişime zorlamıştır. Sistemle birlikte insanların istek ve ihtiyaçları değişmiştir. Dolayısıyla düşünürler hayatın dinamiklerini açıklayacak ve toplumsal düzeni daha iyi taşıyacak fikirler üretmeye çalışmışlardır.

Bu parçadan hareketle 18-19. yüzyıl felsefesinin daha çok aşağıdaki konulardan hangisi üzerinde durduğu söylenebilir?

A) Bilim B) Siyaset C) Sanat D) Ahlak E) Din

5. 18. yüzyıl felsefesinde Descartes'ın etkisi yadsınamaz. Onun düşüncelerinin etkisinin yaşadığı dönemle sınırlı olduğunu söylemek mümkün değildir. Bu nedenle 18. yüzyılı anlamak için kendinden önceki yüzyılları da anlamak ve değerlendirmek gerekir.

Buna göre aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

A) 18. yüzyıl felsefesini anlamak için 17. yüzyıl felsefesini anlamak gerekir.

B) 18. yüzyıl felsefesi önceki yüzyıllardan bağımsız olarak gelişmiştir.

C) 17. yüzyıl felsefesi sonraki dönemleri çok fazla etkilemiştir.

D) 18. yüzyıl felsefesini anlamak demek felsefeyi anlamak demektir.

E) 18. yüzyıl düşünürlerinden biri de Descartes'tır.

6. Rönesans ve Aydınlanma dönemleri ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi doğrudur?

A) Aydınlanma Dönemi, Rönesans düşüncesinin ortaya çıkma sebebidir.

B) Her iki dönemin özeliklerinden biri de gelenekçiliktir.

C) Rönesans Aydınlama'nın sonucudur.

D) Her ikisinin temel özelliği akılcılıktır.

E) Rönesans dinî bir değişimi ifade ettiği için Aydınlanma'nın karşıtıdır.

7. I. Kant *Pratik Aklın Eleştirisi* eserinde şöyle der: “Ahlâk yasasına duyulan saygı, düşünsel bir nedenin uyandırdığı bir duygudur ve bu duygu tamamen a priori bildiğimiz ve zorunluluğunu doğrudan doğruya kavrayabildiğimiz tek duygudur.”

Buna göre I. Kant, ahlak yasasını aşağıdaki hangi temele dayandırmaktadır?

A) Akıl
B) Fayda
C) Duygusal gelişim
D) Davranış
E) Kültür

8. “Bütün aydınlanma filozofları gibi Voltaire de yeni bir milat peşindeydi. Ona göre felsefe, din, tarih ve siyaset yeniden yazılmalıydı. Bu yeni yazım, kilisenin, tarihin ve geleneğin gölgesinde değil saf aklın ışığında hayat bulacaktı.Victor Hugo’nun dediği gibi 18. yy demek aynı zamanda Voltaire demekti. O, edebiyatla felsefeyi birleştirip yeni bir dil kuran tam bir aydınlanma çocuğuydu.”

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabilir?

A) Çağının fikirleri ile Voltaire’in eserleri arasında bağ yoktur.
B) Voltaire yalnızca bir edebiyatçıdır.
C) 18. yy’da edebiyat felsefenin gölgesinde kalmıştır.
D) Bazı aydınlanma filozofları edebiyatla felsefeyi birleştirmiştir.
E) Voltaire’in fikirleri gelenekçi ve tutarlıdır.

9. “I. Kant ‘Aydınlanma Nedir’ adlı yapıtında Aydınlanma’yı şöyle tanımlar: “Aydınlanma insanın kendi suçu ile düşmüş olduğu bir ergin olmayış durumundan kurtulup aklını kendisinin kullanmaya başlamasıdır.” Ona göre, insan bu duruma aklın kendisi yüzünden değil, onu kullanmaması yüzünden düşmüştür; çünkü insan şimdiye kadar aklını kendi başına kullanamamış, hep başkalarının kılavuzluğunu aramıştır.”

Bu parçadan yola çıkılarak I. Kant’ın aşağıdakilerden hangisini eleştirdiği söylenebilir?

A) İnsanın aklını kullanma cesareti göstermemesini
B) Bilgilerin sezgi yoluyla temellendirilmemesini
C) Bilgilerin yalnızca akıl yoluyla açıklanmasını
D) İnsan zihninin boş bir levha olarak görülmesini
E) Doğuştan bir takım bilgilerin gelmesini

10. Aşağıdakilerden hangisi, Aydınlanma felsefesinin temel özelliklerinden değildir?

A) Aklın gücüne güvenilmesi
B) Laik bir dünya görüşünün benimsenmesi
C) Deneye önem verilmesi
D) İnsanı konu edinmesi
E) Yaşamı pratik fayda ile değerlendirmesi

11. I. Bilginin kaynağı
II. Birey - devlet ilişkisi
III. Varlığın oluşu
IV. Ana maddenin yapısı

Verilenlerden hangileri 18-19. yüzyıl felsefesinde öne çıkan problemler arasında yer alır?

A) I ve II
B) II ve III
C) I, II ve III
D) II, III ve IV
E) I, II, III ve IV

12. 18. yüzyıl felsefesi aklın doğayı/evreni açıklayabileceği görüşüne yaslanır. Akla duyulan bu güvenin temelinde, “Düşünüyorum, o halde varım.” önermesiyle ulaşılan kesin bilgilerin kaynağında aklın olduğu iddiası vardır. Dolayısıyla gerçekliğe ve ona bağlı tüm varlıkların bilgisine akılla ulaşılabilir.

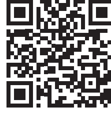
Bu parçada aşağıdaki filozoflardan hangisinin 18. yüzyıl felsefesi üzerindeki etkisi söz konusu edilmiştir?

A) I. Kant
B) B. Spinoza
C) Aristoteles
D) R. Descartes
E) K. Popper

13. “Zihinde bulunan hiçbir düşünce yoktur ki daha önce duyularda bulunmamış olsun.”

J. Locke bu sözüyle, bilginin kaynağı için aşağıdakilerden hangisini düşünmektedir?

A) Olgu
B) Akıl
C) Deney
D) Sezgi
E) Yarar

1. Liberalizm, 18. yüzyılın en önemli felsefi ve siyasi akımı olarak doğmuştur. Ancak liberalizmin bu dönemde ortaya çıkışı tesadüfi değildir. Çünkü bu dönemde bir yandan sınırsız özgürlük isteyen ekonomik gruplar bir yandan da siyasal katılım hakları talep eden sosyal gruplar ortaya çıkmıştır.

Buna göre anlatılmak istenen asıl düşünce aşağıdaki seçeneklerin hangisinde verilmiştir?

A) Her çağda farklı felsefi akımlar ortaya çıkıp gelişebilir.

B) Toplumsal gruplar gelişen felsefi akımlardan etkilenir.

C) Felsefi akımlar birbirlerine bağlı kalarak gelişir.

D) Toplumsal yaşamı belirleyen felsefi akımlardır.

E) Felsefi akımlar doğdukları çağın koşullarından etkilenir.

2. "İnsan özgür doğar ama kendini zincire bağlanmış olarak bulur." diyen J. J. Rousseau, *Toplum Sözleşmesi* adlı eserinde insanın, devletin yasalarına itaat ederken aynı zamanda birlikte özgür yaşamanın olanağını sorgular. Bu sorunun çözümünü J. J. Rousseau bireyin kendisini bütün haklarıyla toplumun tümüne bağlamasında bulur. Bütünün iyiliğini göz önünde bulunduran bir duyguyla ve siyasi bilinçle topluma bağlanan birey, kaybettiği doğal özgürlüğünün yerine yasal özgürlüğü koyabilecektir.

Buna göre J. J. Rousseau için bireyin özgürlüğü aşağıdakilerden hangisiyle sağlanabilir?

A) Doğa durumuna dönülmesiyle

B) Genel iradeye bağlanmayla

C) Kendi öz çıkarlarını gerçekleştirmesiyle

D) Devletin başlı başına bir amaç olmasıyla

E) Bireyin temel haklarından vazgeçmesiyle

3. Hegel'e göre deneye hiç başvurmadan sırf düşünce ile kesin bilgiye ulaşılabilir. Çünkü özne ile öznenin yöneldiği nesne aynı aklın değişik biçimleridir.

Hegel'in bu görüşünün temelinde aşağıdaki yargılardan hangisi bulunmaktadır?

A) Var olmak algılanmış olmaktır.

B) Düşünüyorum, o hâlde varım.

C) Duyumlardan geçmeyen bilgi akılda olamaz.

D) Tüm bilgimiz deneyle başlar, ancak deneyden doğmaz.

E) Akılsal olan her şey gerçek; gerçek olan her şey akılsaldır

4. "I. Kant'a göre içimizde kesin bir şekilde varlığını hissettiğimiz, bize 'yapmalısın, etmelisin' diyen bir ödev duygusu vardır. Ahlaklı eylem de iyi niyete dayanan ve ödev duygusundan doğan eylemlerdir. Kant, ahlakının temel kaygısı veya amacı akla uygun davranmak, aklın sesini dinlemek ve bir ödev olarak kendisini ortaya koyan ahlaki buyruğa itaat etmektir."

Buna göre, aşağıda verilen durumlardan hangisi I. Kant'ın ödev ahlakı anlayışıyla örtüşmektedir?

A) Spor salonunda havuza bir çocuk düştü, arkadaşlarıma hava atmak için hemen suya atladım. İyi yüzme biliyorum, çocuğu havuzdan dışarı çıkardım.

B) Spor salonunda havuza bir çocuk düştü, salondaki cankurtaran olduğum için suya atladım ve çocuğu havuzdan dışarı çıkardım.

C) Spor salonunda havuza bir çocuk düştü, çocuğu kurtarmak amacıyla suya atladım ama çocuk paniğe kapıldığı için havuzdan dışarı çıkarmayı başaramadım.

D) Spor salonunda havuza bir çocuk düştü, Tanrı'nın hayrını kazanmak için hemen suya atladım, yüzme bilmiyorum çok şükür havuz derin değilmiş, çocuğu havuzdan dışarı çıkardım.

E) Spor salonunda havuza bir çocuk düştü, babası olduğum için hemen suya atladım iyi yüzme biliyorum, çocuğu havuzdan dışarı çıkardım.

5. I. Kant, Gazâlî 'nin yolunda giderek iki tür varlık alemi olduğunu ortaya koymuştur. Bunlardan biri akıl ve deneyle bilgisine ulaşamayacağımız "numenler" ikincisi ise akıl ve deneyle test edebileceğimiz "fenomenler"dir. Numenleri bilemeyiz ancak inanırız.

Parçadan hareketle I. Kant felsefesi için aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Akla uymayan hiçbir şey yoktur.

B) Akıl tek rehber olarak yeterlidir.

C) İnancı gerektiren bazı varlıklar vardır.

D) İnanca gerek olmaksızın her şeyi felsefeyle anlayabiliriz.

E) İnsan bilim sayesinde her şeyi aydınlatmıştır.

6. I. Kant, "İyi eylem, ancak insan olmanın değerini korumak amacıyla yapılandır." der.

Filozofun bu görüşüne dayanarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Kişinin eylemlerini karşısındakine duyduğu saygı belirlemelidir.

B) Ahlak kuralları nedeniyle insanlar çıkarlarını korumalıdır.

C) Kişinin eylemleri ahlakî olanla örtüşmelidir.

D) Bireyler uydukları kuralların sonuçlarını üstlenmelidir.

E) Kurallara uyanlar her zaman mutlu olmalıdır.

7. Kopernik'in dile getirdiği ve Galileo'nun yaklaşık bir yüzyıl sonra geliştirdiği Güneş merkezli evren sisteminin önemi, gerçekte neyin ne etrafında döndüğünü göstermesinden daha çok insanla doğa arasındaki ilişkiye dair oluşturduğu bakış açısındadır. Bu bakış açışı Aydınlanma düşünürlerinin aklın gücüne duydukları güvenin temelini oluşturmuştur.

Buna göre Aydınlanma düşüncesinin temelinde aşağıdakilerden hangisinin yer aldığı söylenemez?

A) İnsan aklının doğanın sırlarını keşfedeceğine duyulan inanç

B) Bu dünyaya yönelmiş bakış açısı

C) Doğanın insan tarafından denetim altına alınabilecek cansız ve mekanik bir varlık olduğu anlayışı

D) Tüm varlıkların Tanrı tarafından belli bir amaca göre yaratıldığı inancı

E) Rasyonel düşünce ve akla duyulan güven

8. Hegel, varlığın kendisini ''Geist'' (akıl/tin/ruh) olarak görür. Ona göre Geist aşama aşama; evren, insan, toplum; son olarak da sanat, din ve felsefeye dönüşür. Tez, antitez, sentez diyalektiği içerisinde gerçekleşen bu değişim ve dönüşüm süreçleri Geist'in yapısındaki, kendini bilmeye ve gerçekleştirmeye zorlayan çelişkiden kaynaklanır.

Bu parçadan hareketle Hegel'in varlık anlayışı hakkında aşağıdaki çıkarımlardan hangisi yapılamaz?

A) Varlık olmak ile akıl özdeştir.

B) Tarihsel her süreç Geist'in açılımıdır.

C) Çatışmalar varlığın yapısından kaynaklanır.

D) Bilimsellik, kendini bilmenin son aşamasıdır.

E) Her sentez aşaması kendi çelişkisini üretir.

9. 18-19. yüzyılda İngiliz aydınlanmasının emprizm ve duyumculuğun; Fransız aydınlanmasının rasyonalist ve matematik unsurların; Alman aydınlanmasının ise idealist, rasyonalist, romantik kurgulara dayanan gizemciliğin etkisinde kaldığı gözlemlenmektedir. Ayrıca aynı yüzyılda aynı ulustan olan filozoflar arasında da büyük oranda farklı görüşlerin ortaya çıktığı bilinmektedir.

Buna göre bir düşüncenin farklı algılanması ve uygulanmasının nedeni aşağıdakilerden hangisi olabilir?

A) Aydınlanma düşüncesinin kişiye ve topluma yüklediği anlamın anlaşılmaması

B) Ana karakter aynı olsa da her oluşumun farklı toplum ve kişilerde aynı seyretmemesi

C) Toplumların düşünce birikimlerini sistemli hâle getirememesi

D) Dünya gerçekliğinin kişi ve toplumdan bağımsız olması

E) Düşüncenin oluşumunun toplumsal beklentilerden bağımsız olması

10. I. Kant bilginin kaynağına ilişkin görüşünü; "Görüsüz kavramlar boş, kavramsız görüler kördür." sözüyle açıklar.

Buna göre bilgilerimizin kaynağı aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

A) Tecrübe

B) Sezgi

C) Duyu verileri

D) Akıl ve deney

E) Sezgi ve akıl

11. *İnsan Anlığı Üzerine Bir Deneme* adlı kitabında aklın içini tamamen boşaltan ve onu sadece bir bilgi edinme yetisine indirgeyen Locke, aklın doğuştan getirdiği teorik ya da pratik hiçbir ilke bulunmadığını söyler. Zihin boş bir levhadır ve işleyeceği malzemenin temini bakımından deneyime bağlıdır.

Buna göre J. Locke aşağıdakilerden hangisini kabul etmemektedir?

A) Kesin bilgiyi

B) Algısal bilgiyi

C) Apriori bilgiyi

D) Tekillerin bilgisini

E) Bilimsel bilgiyi

12. "Doğa, insanı iki egemen efendinin, haz ve acının hâkimiyeti altına yerleştirmiştir. Ne yapacağımızı gösterdikleri kadar ne yapmamız gerektiğini de yalnız onlar belirler. Bir yanda doğru ve yanlışın ölçütü, diğer yanda neden ve sonuçlar zinciri onların hükmüne bağlanmıştır. Her yaptığımızda, her söylediğimizde ve her düşündüğümüzde bizi yönetirler. Haz ve acıdan kaçmak için sarf ettiğimiz her çaba, sadece onları göstermeye ve onaylamaya hizmet edecektir."

J. Bentham'a ait bu metinden hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

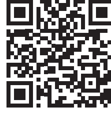
A) İnsanın etik varoluşu haz ve acıdan uzaklaşmasına bağlıdır.

B) İnsan belirlenmiş bir doğaya sahip değildir.

C) İnsan davranışlarının temelinde haz ve acı vardır.

D) İnsan özgürlüğünü, doğasından kaçmak için sarf ettiği çabayla gerçekleştirecektir.

E) İnsan eylemlerinde temel alınabilecek nesnel bir ilke yoktur.

2021 TYT

1. Siyaset felsefesinde Platon ve Aristoteles'ten itibaren devlet doğal bir kurum olarak kabul edildiğinden Antik Çağ ve Orta Çağ felsefelerinde "Devlet nasıl ve ne şekilde var olmuştur?" sorusu filozofları birinci dereceden ilgilendirmemiştir. Modern felsefenin şekillendiği 17. yüzyılda görülen dinî ve siyasî otoriteler arasındaki rekabetin ilerlemesi, Coğrafi Keşifler ve nüfus artışı, yeni toplumsal sınıfların ortaya çıkışı gibi etmenler neticesinde devletin kuruluşu ve mahiyeti problemi ortaya çıkmıştır. Bu yüzyılda özellikle T. Hobbes, J. Locke ve J. J. Rousseau gibi filozoflar devletin nasıl var olduğu problemi ile ilgili merkezî bir kavram üzerinde durmuşlardır.

Bu parçada sözü edilen kavram aşağıdakilerden hangisidir?

A) Egemenlik

B) Doğa Durumu

C) Toplum Sözleşmesi

D) İktidar

E) Hak

2020 TYT

2. Kant, "Aydınlanma Nedir?" başlıklı yazısında aydınlanmayı, insanın kendi suçu nedeniyle düşmüş olduğu ergin olmayış durumundan kurtulma olarak tanımlar ve insanın ergin olmayışını kendi aklını kullanma cesareti gösterememesine bağlar. Kendi aklını kullanmak bir tür kibir değildir zira aklı kullanmak bütün fikirlere ve hatta kişinin kendi fikirlerine dahi eleştirel yaklaşabilmesini de gerektirir. Fikirler elbette ki bilmenin de yolunu açarlar ancak bilgiyle temellendirilmemiş veya ilişkilendirilmemiş fikirler karşılaştırılamadıkları gibi aralarında doğru bir seçim de yapılamaz. Bu durumda "cehalet" de bir başka fikirmiş gibi durur. Bu bağlamda aydınlanma, cehaletten kurtuluş hareketidir.

Bu parçada aydınlanma düşüncesiyle hangi iki kavram arasındaki ilişki vurgulanmaktadır?

A) Düşünce özgürlüğü - akla güven

B) Ahlak - düşünce özgürlüğü

C) İnsanın değeri - eleştiri

D) Seçme özgürlüğü - ahlak

E) Akla güven - bilginin önemi

3. A. Comte'a göre insan, pozitif çağa uzun bir tarihsel sürecin sonunda ulaşmıştır. Bu süreci Comte "üç hal yasası" ile açıklar. Birinci dönem teolojik aşamadır. Bu dönemde her şey Tanrısal nedenlerle açıklanır. İkinci dönem olan metafizik aşamada her şey düşünsel temele dayanmayan doğaüstü güçlerle açıklanır. Üçüncü dönem ise pozitif aşamadır ve bu dönem insan düşüncesinin gelişiminin en ileri aşamasıdır.

Parçaya göre A. Comte, bu tarihsel süreci hangi ölçüte göre sınıflandırmıştır?

A) Bilimsel gelişmeler

B) Toplumsal olayların değişimi

C) Toplumların düşünsel açıdan gelişimi

D) İnsanların geliştirdiği teknik araçlar

E) İnsanların dini inançlarının değişimi

4. Öznel idealizmde olduğu gibi gerçekten var olanın zihinden bağımsız olmadığını, tam tersine zihne tabi olduğunu öne sürer. Bununla birlikte bu zihin, sadece bireysel zihinleri değil, bir bütün olarak tüm doğayı ve tarihi yaratan nesnel bir tindir.

Buna göre Hegel var olanların temelini aşağıdaki kavramlardan hangisi ile ifade eder?

A) Geist

B) Madde

C) Diyalektik

D) Atom

E) Fenomen

5. I. Kant şöyle diyordu: "Yalnızca korkuyla iyi davranan bir insan, erdemli olamaz. Sadece bencil ve ihtiyatlı olur. Yalnızca kendi kurtuluşu için iyilik yapan biri iyi değildir."

Buna göre I. Kant'ın ahlak görüşü hakkında aşağıdakilerden hangisi söylenirse doğru olur?

A) Kendi sezgine uy ki hem kendin hem de başkası için iyi olanı yapmış olasın.

B) İyi olan eylem, ödevi koşulsuz olarak gerçekleştiren eylemdir.

C) Bütün ahlaksal değerler bir takım soyutlamalar, hayaller ve saplantılardan ibarettir.

D) İnsan doğasına yaraşan; güçlü, korkusuz, acımasız olmaktır.

E) Her eylemde olabildiğince çok insanın, olabildiğince çok yararı göz önüne alınmalıdır.

6. 18-19. yüzyıl filozoflarından bazılarının ele aldığı felsefe problemleri şunlardır: Kant'a göre bilgilerimiz deneyimle gelir ama bilgi, deneyim değildir. Renkleri görmeden bilemeyiz ama görme deneyimi renk değildir. ''Bilgi deneyim olmadan sadece akılla, akıl olmadan da sadece deneyimle elde edilemez.'' diyerek bilginin elde edilişini sorgulamıştır. Locke başka bir felsefi alanda devlet kavramını sorgulayarak liberal bir devlet sistemini savunmuştur. Bentham ahlak felsefesinde faydacılığı öne çıkarmıştır. İnsanın acıdan kaçtığını ve hazza yöneldiğini iddia etmiştir. Hegel ise varlıkların oluş ve değişimini diyalektik bir tarzda açıklamıştır.

Bu parçadan hareketle 18-19. yüzyılda aşağıdakilerden hangisinin öne çıkan bir problem olduğu söylenemez?

A) Doğru bilginin kaynağı

B) Birey-devlet ilişkisi

C) Ahlakın ilkesi

D) Varlığın oluşu

E) Tanrı-varlık ilişkisi

7. Zihnin kendisinde algıladığı ya da algının, düşüncenin ya da anlığın dolaysız nesnesi olan her şeye ide diyorum; zihnimizde herhangi bir ide üretme gücüne de, gücün bulunduğu nesnenin niteliği diyorum.

"J. Locke"

J. Locke'un bu görüşleri aşağıdaki bilgi anlayışlarından hangisini savunduğunu göstermektedir?

A) "Doğru bilginin kaynağı akıldır." diyen rasyonalizmi

B) "Bilginin kaynağı deneydir." diyen empirizmi

C) "Bilginin kaynağı hem akıl hem deneydir." diyen kritisizmi

D) "Doğru bilgi olgusal bilgidir." diyen pozitivizmi

E) "Fayda sağlayan bilgi doğrudur." diyen pragmatizmi

8. J. S. Mill düşüncesinde: "Çok sayıda insana en yüksek mutluluğu verebilmek" ilkesini temel alır. Ona göre mutluluk veren eylemler iyi, mutsuzluk veren eylemler kötüdür. Mutluluk, hazzın varlığı ve acının yokluğu anlamına gelir.

Bu açıklamadan hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Kötü eylemler mutluluk verir.

B) İnsan doğası gereği mutludur.

C) İnsan bencil olduğu sürece mutlu olur.

D) İnsan hazlarının peşinde koşarak mutlu olabilir.

E) Ahlaki eylemin amacı, bütün insanların mutlu olmasıdır.

9. Birçoğumuz "özgürlük" veya "devlet" gibi kavramlara sahibiz. Ancak bunlar dünyada görebildiğimiz, dokunabildiğimiz ya da koklayabildiğimiz şeyler değildir. Empirist filozof Locke, özgürlük gibi karmaşık fikirlerin bile, en nihayetinde, basit algı parçalarının bir araya gelmesinden oluştuğunu iddia eder.

Buna göre empirizmin temel iddiası aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bilgi, duyu verilerinin aklın apriori kategorilerinde şekillenmesi ile oluşur.

B) Gerçeğin bilgisi akıl yürütme ve mantıksal çıkarımlarla oluşur.

C) Deneyimlerimizden elde ettiğimiz bilgiler yanıltıcıdır.

D) Tüm bilgilerimizin kaynağı deneyimdir.

E) Mutlak bilginin kaynağı akıldır.

10. "Akıl hiçbir şeyi algılayamaz, duyular hiçbir şeyi düşünemez. Bilgi ancak bunların birleşik faaliyetinden doğar." **diyen Kant, felsefe tarihi içerisindeki hangi iki görüşü uzlaştırmıştır?**

A) Fenomenoloji - Analitik felsefe

B) Rasyonalizm - Empirizm

C) Pozitivizm - Entüisyonizm

D) Kritisizm - Pragmatizm

E) Septisizm - Rasyonalizm

11. Bir hasta için ilik kan hücresi bağışlayacak olan donörler aranmaktadır. Hasta ile uyumlu ilik kan hücrelerine sahip iki donör ilik bağışı için gönüllü olmuştur. Birinci donör işlemlerinin başlatıldığı sırada temin edilen maddi tutarı alarak hastaneden uzaklaşmıştır. Bunun üzerine işlemler diğer gönüllü donörle tamamlanmıştır.

Bu örnek olay yalnızca Kant'ın ödev ahlakı açısından değerlendirildiğinde;

I. İlik kan hücresi bağışlama eylemine donörler maddi destek amaçlı başvurduklarından eylem ahlaki olamaz.

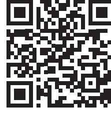
II. Gönüllü donörlerden ikincisi maddi tutara yönelik eylemde bulunmadığından ahlaki bir eylem sergilemiştir.

III. Gönüllü donörlerden birincisi faydasına uygun eylemde bulunurken aynı zamanda maddi tutara yönelik eylemde de bulunduğundan davranışı ahlaki değildir.

yargılarından hangileri doğrudur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II

D) II ve III E) I, II ve III

1. I. Bireysel ve toplumsal olarak Batı'da aydınlanmanın yaşandığı dönemdir.
   II. Bu dönem filozofları, daha çok siyaset, ahlak ve bilgi alanında düşünceler geliştirmiştir.
   III. Antik Yunan felsefesinin etkisinde akıl, iman ve inanç konuları tartışılmıştır.

   Verilenlerden hangileri 18 - 19. yüzyıl felsefesinin özellikleri arasında yer alır?

   A) Yalnız I
   B) Yalnız II
   C) I ve II
   D) I ve III
   E) II ve III

2. "Aklını kendin kullanma cesaretini göster." sözüyle Kant 18-19. yüzyıl felsefesini etkileyen önemli bir filozoftur.

   Kant'ın bu sözüne bakıldığında aşağıdakilerden hangisi 18-19. yüzyıl felsefesinin karakteristik özelliklerinden biri <u>olamaz</u>?

   A) Akla güven duyulmuş ve akılcı düşünce artmıştır.
   B) İnancın bilgiyi mümkün kıldığı düşüncesi egemen olmuştur.
   C) Düşünce özgürlüğü desteklenmiştir.
   D) Birey merkeze konulmuştur.
   E) Felsefede yeni ekoller ortaya çıkmıştır.

3. 18-19. yüzyıl aydınlanma felsefesi, 15. yüzyıl modern düşünce ile başlayan aklın ve bilimin öne çıkarıldığı bir sürecin sonucudur. Bilim, teknik, sanat, siyaset ve felsefede birçok ürünün ortaya konulduğu aydınlanma dönemini daha iyi anlayabilmek için onun tarihsel arka planına bakmak ve oluşum unsurlarını bilmek gerekir.

   Buna göre aşağıdakilerden hangisi 18-19. yüzyıl felsefesini hazırlayan unsurlardan biri <u>değildir</u>?

   A) İlk neden ve değişim düşünceleri
   B) Hümanizm anlayışı ve felsefede yeni ekoller
   C) Coğrafi keşifler ve bilimsel gelişmeler
   D) Rönesans ve reform hareketleri
   E) İslam coğrafyasından Avrupa'ya yapılan çeviri faaliyetleri

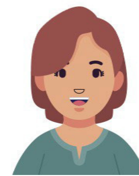
4. 18-19. yüzyıl felsefesi, Batı coğrafyasının Fransız İhtilali ve Sanayi Devrimi'ne bağlı siyasal, sosyal ve ekonomik alanda birçok problemlerin yaşandığı bir dönemde, geleneksel düşünceye karşı aklı özgürleştirmek adına yapılan felsefi bir harekettir.

   Buna göre aşağıdakilerden hangisi 18-19. yüzyıl felsefesinin özelliklerinden biri <u>değildir</u>?

   A) Din merkezli düşünceden, insan merkezli düşünceye geçilmiştir.
   B) İnsanı ve doğayı sadece akıl temelinde anlamak amaç edinilmiştir.
   C) Toplumsal değişimler sonucu siyasi otoritelerin gücü artmıştır.
   D) Felsefede yeni akımlar çıkmış, sanat ve edebiyatta önemli eserler verilmiştir.
   E) İnsan aklı sayesinde tüm sorunlardan kurtulabileceği düşüncesi gelişmiştir.

5. Bu dönemde akla güven duyulmuş ve akılcı düşünce artmıştır.Özgürlüğü engelledikleri düşüncesiyle siyasi ve dinî otoritelere karşı gelinmiştir. Düşünce özgürlüğü desteklenmiştir. Aydın ve yazarlar sınıfı oluşmuştur.

   D. Hume, J. J. Rousseau, I. Kant,Fichte, F. Hegel gibi düşünür ve filozoflar bu dönemde yaşamıştır. Bilginin kaynağı, birey-devlet ilişkisi, ahlakın ilkesi, varlığın oluşu bu dönemde öne çıkan problemler arasında yer almaktadır.

   Verilen açıklamalarda aşağıdaki felsefe dönemlerinden hangisinin karakteristik özellikleri konuşulmaktadır?

   A) MÖ 6. yüzyıl-MS 2. yüzyıl felsefesi
   B) MS 2. yüzyıl-MS 15. yüzyıl felsefesi
   C) 15. yüzyıl-17. yüzyıl felsefesi
   D) 18. yüzyıl-19. yüzyıl felsefesi
   E) 20. yüzyıl felsefesi

6. İlk olarak doğaüstünün doğalla, dinin bilimle, tanrısal buyruğun doğa yasasıyla ve din adamlarının filozoflarla yer değiştirmesi söz konusudur. İkinci olarak, sosyal, siyasal hatta dinsel bütün sorunların çözümünde bir araç olarak deneyin rehberliğindeki aklın yüceltilmesi gelmektedir. Üçüncüsü, insanın ve toplumun mükemmelleştirilebileceğine ve dolayısıyla insan soyunun geliştirilmesine inanılmaktadır. Ve son olarak, Fransız İhtilali'nde insan haklarına ilişkin insancıl ve insancıllaştırıcı saygı söz konusudur.

Bu parçada sözü edilen felsefi dönem aşağıdakilerden hangisidir?

A) Orta Çağ Felsefesi

B) Antik Çağ Felsefesi

C) Rönesans Felsefesi

D) Aydınlanma Felsefesi

E) Çağdaş Felsefe

7. **Aşağıdakilerden hangisi 18 - 19. yüzyıl felsefesinin genel özelliklerinden biri değildir?**

A) Aydın ve yazarlar sınıfı oluşmuştur.

B) Düşünce özgürlüğü desteklenmiştir.

C) Fransız İhtilali ile Sanayi Devrimi gerçekleşmiş ve buna bağlı problemler tartışılmıştır.

D) Akla güven duyulmuş ve akılcı düşünce artmıştır.

E) Hayatın tüm unsurları dine bağlanmıştır.

8. İnsan hakları konusunda tarihsel olarak bazı gelişmeler ve olaylar meydana gelmiştir.

Buna göre, dünya siyaset ve düşünce tarihi göz önünde bulundurulduğunda aşağıdakilerden hangisi tarihsel anlamda insan hakları ve gelişimi konusunun içinde değerlendirilemez?

A) Veda Hutbesi

B) Magna Carta

C) Kavimler Göçü

D) Hammurabi Kanunları

E) İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi

9. Öyle davran ki davranışın temelindeki ilke, tüm insanlar için geçerli olan evrensel ilke veya yasa olsun. İnsanlığı, kendinde ve başkalarında bir araç olarak değil de her zaman bir amaç olarak görecek şekilde davran. Öyle davran ki iraden, kendisini herkes için geçerli olan kurallar koyan bir yasa koyucu olarak hissetsin. Bir eylem, bir çıkar veya beklenti içerisinde yapılmışsa koşullu eylemdir ve bu eylem ahlaki değildir. Fakat bir eylem, hiçbir çıkar veya beklenti içerisine girmeden koşulsuz buyruk ile yapılmışsa ahlakidir.

Bu parçada sözü edilen ahlak görüşü ve filozof aşağıdakilerden hangisidir?

A) W. James'in faydacı ahlak görüşü

B) I. Kant'ın ödev ahlakı görüşü

C) Aristoteles'in altın orta anlayışı

D) Epiküros'un hazcı ahlak anlayışı

E) J. Bentham'ın toplumsal fayda ahlakı

10. **Aşağıdakilerden hangisi 18. yüzyıl ile başlayan Aydınlanma felsefesinin genel özelliklerinden biri değildir?**

A) Akla güven duyulmuş ve akılcı düşünceye verilen önem artmıştır.

B) Aydın ve yazarlar sınıfı oluşmuş ve sayıları giderek artmıştır.

C) Evrensel nitelikli olaylar neticesinde felsefede yeni ekoller çıkmıştır.

D) Özgürlüğü engelledikleri düşüncesiyle siyasi ve dinî otoritelere karşı çıkılmıştır.

E) Bilim, Tanrı'nın yarattığı varlıkları anlamak için önemli görülmüştür.

11.
- Rönesans düşüncesi kendini bütün tarihi otoritelerden bağımsız kılmaya, dünya ve hayat üzerindeki görüşlerine yalnız deneyin ve aklın sağladığı doğrularla biçim vermeye çalışır.
- Aydınlanma insanın düşünme ve değerlendirmede otoritelere ve geleneklere bağlı kalmaktan kurtulup kendi aklı ve tecrübeleriyle hayatını aydınlatmaya girişmesidir.

Buna göre Rönesans ve Aydınlanma düşünceleri için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

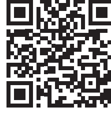
A) Kökü ve amacı aşkın dünyada bulunan hayat düzeninin temsilleridir.

B) Rönesans düşüncesinin temelinde Aydınlanma filozoflarının görüşleri vardır.

C) Kutsal metinlerin doğruluğunu temele alan dünya görüşleridir.

D) Doğayı ve insanı inançla açıklama çabasında olan dönemlerdir.

E) İnsan aklına duyulan güvene dayanan düşünce sistemleridir.

1. Aydınlanma düşüncesi; dinin, geleneksel yapının ve onlara ait uygulamaların baskısından kurtularak, insanın her alanda kendi aklının ışığında davranma ve sorun çözme kararlılığını anlatmaktadır. Özellikle Hristiyan kilisesinin dinsel yaşam biçimini dayatan baskıcı ve tutucu uygulamaları, insanların düşünme ve davranış özgürlüğünü ellerinden aldığı gibi, toplumsal ilerlemeye ve gelişmeye de ket vurmuştur. Aydınlanma tam da bu anlayışa karşı bilinçli bir başkaldırıdır.

Buna göre Aydınlanma düşüncesi aşağıdakilerden hangisine bir tepki olarak doğmuştur?

A) Düşünce ve ifade özgürlüğüne

B) Akla duyulan güvene

C) Dinî otoritelerin antidemokratik tutumuna

D) Aydınlar ve yazarlar sınıfına

E) Felsefede ortaya çıkan yeni düşünce akımlarına

2. J. J. Rousseau, insanların özünde iyi olduklarını ve insanları kötüleştiren sebebin özel mülkiyet olduğunu düşünüyordu. Ona göre insanlar, özel mülkiyet yokken daha mutlu ve erdemli bir yaşam sürüyorlardı. Bir toprak parçasını çevirip "burası benim" diyen ilk kişi, özel mülkiyetle birlikte uygarlığı da başlatmış oldu. Bu kişi kendisine inanan başkaları ile birlikte insanlığın altın dönemini sona erdirdi. Ona göre devlet, bu özel mülkiyetin getirdiği bencillik duygusunun sonuçlarından koruyan kurumdu.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Rousseau'nun düşüncelerini özetlemektedir?

A) Uygarlık, henüz tam olarak olgunlaşmamıştır.

B) Uygarlık sayesinde insanlar kendini güvende hissetmiştir.

C) Uygarlık, insanın bencilliği nedeniyle ortaya çıkmıştır.

D) Devlet, uygarlığın en önemli parçasıdır.

E) Devlet kurumu olmadan da özel mülkiyet korunabilir.

3. Hegel'in "Gerçek bütündür." ve "Akılsal olan gerçek, gerçek olanda akılsaldır." yargıları, onun felsefesinin özeti, kapsamı ve başlangıcıdır. Ona göre düşünme kendi kendisiyle beslenir; dışarıdan sağlanacak bir gerece gerek yoktur. Hegel gerçeğe, deneye hiç başvurmadan düşünceyle ulaşmaya çalışır.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Zihinde bulunan bilgilerin mutlak kaynağı deneydir.

B) Bilgi ancak sezgi ile kavranabilir.

C) Bilginin kaynağı akıldır.

D) Bilginin kaynağında duyular ve akıl vardır.

E) Doğru bilgi nesnenin özüne ulaşılarak elde edilir.

4. 18-19. yüzyıl felsefesi, bireysel ve toplumsal olarak Batı'da aydınlanmanın yaşandığı dönemdir. Aydınlanma düşüncesi din ve geleneksel düşüncenin baskısından kurtularak insanın her alanda kendi aklının ışığında davranması gerektiğini savunur. Bu çağda insanın aklı sayesinde tüm sorunlardan kurtulabileceği ve toplumsal olarak ebedî barışa ulaşabileceği düşüncesi hâkimdir. O yüzden bu çağ, "Akıl Çağı" olarak da isimlendirilir. Dönemin en önemli isimlerinden olan Alman düşünür Kant ise Aydınlanmayı "insanın kendi eliyle düştüğü ergin olmayış durumundan kurtulma" şeklinde tanımlayıp bu dönemin sloganı olarak da "Aklını kullanma cesaretini göster!" demiştir.

Buna göre Aydınlanma felsefesi için aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Akla duyulan güven artmıştır.

B) İnsan kaderini kendisi biçimlendirecektir.

C) Esas olan bu dünyadaki mutluluk ve saadettir.

D) Her alandaki özgürlükler desteklenmiştir.

E) Devletin insanlar üzerindeki tahakkümü artmıştır.

5. Batı coğrafyasının toplumsal yaşantısındaki Fransız İhtilali ve Sanayi Devrimi gibi bütün dünyayı etkileyen olayların sebep olduğu köklü değişimler, geleneksel düşünceye karşı aklı özgürleştirmek adına yapılan felsefi bir harekettir. Bu yüzyılda yaşanan gelişmeler doğrultusunda bilim ve sanayide yaşanan gelişmeler, insanın doğaya bakışını değiştirmiş ve ekonomik temellere dayalı toplumsal yapılar oluşturmuştur. Bu yeni durum karşısında toplumda yeni yaşam kültürleri görülmüş ve yeni oluşmuş toplumsal sınıfların mücadeleleri başlamıştır. Bu durum, insanların özgürlük arayışını da tetiklemiştir. Bu yaşananlar felsefeye yeni anlayışlar getirmiş, özellikle insan ve toplum üzerine yeni düşünceler doğmuştur.

Bu parçadan hareketle aşağıdaki sonuçlardan hangisi çıkarılabilir?

A) Aklın kullanılmasında bilinen yöntemlerden hareket edilmelidir.

B) İnsanın bilgelik yolundan ve bilgelik sevgisinden uzaklaşması gerekir.

C) Aklın çelişkili görüşlerinin otoritelerce uzlaştırılması gereklidir.

D) Düşünürler felsefe yerine bilime yönelmelidirler.

E) Düşünce otoritelere bağımlılıktan kurtarılmalıdır.

6. 18-19. yüzyıl felsefesi aklın özgürce kullanılmasına yönelik üretilen görüşlerin etkisindedir. Bu dönemde akıl yoluyla insanın ve doğanın anlaşılabileceği iddia edilmiştir. Aydınlanma, dinî ve geleneksel otoriteden kurtulup aklı ve özgür iradesi sayesinde yaşamına yön veren birey modelini inşa etmiştir. Aydınlanma felsefesi; bilimsel çalışmalar, sanat eserleri ve toplumun her alanında köklü değişimlere sebep olmuştur.

Aşağıdakilerden hangisi bu değişimlerle ilgili değildir?

A) İnsanın aklıyla doğayı kontrol altında tutabileceği savunulmuştur.

B) Kilisenin baskısından ve kutsal metinlerden uzaklaşma söz konusu olmuştur.

C) Geleneklere bağlılığın mutluluk getireceği düşünülmüştür.

D) Aydınlanma felsefesi; bilimi, sanatı ve toplumsal yaşamı etkilemiştir.

E) Dinî otoriteye karşı mücadele edilmiştir.

7. Denizde boğulmak üzere olan bir insanı kurtaran kişinin bu davranışı sonunda bir ödül beklemesi Kant'a göre ahlaklı bir davranış değildir. Kurtarmayı sadece ödev olduğu için yapması ise ahlaklı bir davranıştır.

Buna göre Kant'ta ahlaki eylemin amacı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Haz veren eylem iyidir.

B) Koşulsuz yapılan davranış iyidir.

C) Eylemin iyi olması faydasına bağlıdır.

D) Ahlaki iyi, tümel uzlaşımsal bir değerdir.

E) Eylemde bulunurken kişisel çıkarları ön planda tutmak ahlakidir.

8. Her birimiz bütün varlığımızı ve bütün gücümüzü bir arada genel istemin buyruğuna verir ve her üyeyi bütünün bölünmez bir parçası kabul ederiz. Bu birlik anlaşması, o anda anlaşmayı yapanların kişisel varlığı yerine, toplantıdaki oy sayısı kadar üyesi olan güzel ve kolektif bir bütün oluşturur. Bütün öbür kişilerin birleşmesiyle oluşan bu tüzel kişiye, eskiden site denirdi. Şimdiyse cumhuriyet ya da politik bütün deniyor.

J. J. Rousseau'nun görüşlerinin yer aldığı bu parçada aşağıdakilerden hangisi anlatılmaktadır?

A) Yöneticiler, gücü elinde bulunduran halkına olumlu telkinlerde bulunmalıdır.

B) Devletin istikrarı için yönetilen halkın refah içerisinde olması gerekir.

C) Yöneticinin seçiminde yönetilen halkın farklı fikirlerde olması mümkündür.

D) Devlet, bireylerin toplumsal olarak sözleştikleri kişi tarafından yönetilmelidir.

E) Bireyler, korunma ve barınma ihtiyaçlarını gidermek için devlet düzenine geçmiştir.

9. J. Locke, "Bilgiler doğuştan olsaydı, cahil kişilerin de matematik kavramlarını biliyor olmaları gerekirdi." sözüyle insan zihninin, doğuştan bir bilgiye sahip olmadığını iddia eder. İnsan zihnini başlangıçta boş bir levhaya benzeten J. Locke, bu levhaya benzettiği zihnin deneye dayalı olarak bilgiyle doldurulduğunu ifade eder.

Aşağıdaki görüşlerden hangisi J. Locke'un bu iddiasını destekler niteliktedir?

A) Bir çocuğa siyah beyaz renklerinin dışında hiçbir renk gösterilmediği takdirde çocuk başka renklerin bilgisine sahip olamaz.

B) Öğretmen, öğrenciye bir şey öğretmez; sadece onun zihnindeki bilgileri ortaya çıkarır.

C) İnsanlar dil ile ifade edilebilen şeyleri bilirler.

D) Bütün bilgiler deneyle başlar ama deneyden doğmaz.

E) Düşüncelerin doğruluğu, hayatta karşılaştığımız problemleri çözme gücüyle orantılıdır.

10. Avrupa'da kilisenin otoritesini her alanda hisseden bilim, Aydınlanma dönemi ile beraber Orta Çağ düşüncesinin tersi bir anlayışa geçmiştir. Öyleki uzun yıllar bazı sözel disiplinler bilim sınıfına girememiştir. Bunun en büyük nedeni de kuşkusuz bilimsel yöntem konusundaki eksiklikti. Modern anlamda Bacon ile başlayan, Comte ile zirveye ulaşan bilime ve duyuya verilen önem, psikoloji ve sosyoloji gibi disiplinleri bilimsel sınıfa koymamıştır. Çünkü bilim demek deneye, olguya, gözleme, matematiksel verilere dayalı olmak demektir.

Bu parçadan hareketle Aydınlanma Dönemi'nde aşağıdaki felsefi görüşlerden hangisinin etkili olduğu sonucuna varılabilir?

A) Yeni ontoloji B) Pozitivizm C) Varoluşçuluk D) Empirizm E) Sezgicilik

11. Tanrısallığın yerine aklı ve bilgiyi esas alan Aydınlanma dönemi, Batı coğrafyasında köklü değişimlere neden olmuştur. Aydınlanma, Orta Çağ düzenine karşı yeni oluşumlar ve yeni anlayışlarla ortaya çıkmıştır. Batı'da, coğrafi keşifler, ticaret ve sanayileşme sonucunda ortaya çıkan sosyal yapı değişiklikleri, âdeta uyanışa geçen Batı'nın dönüşümünü sağlamıştır. Bu dönüşümün süreci olarak adlandırabileceğimiz Aydınlanma döneminde insanın, aklını kullanarak kendi yaşamını kurgulayabileceği iddiaları ile başlayan süreç, özgürlük ve eşitlik temalı hareketlerin de başlangıcı olmuştur. Ancak Aydınlanmanın hem fikirsel hem de eylemsel yansımaları, her ülkede aynı zamanda aynı etkilerle ortaya çıkmamıştır.

Parçada yer alan bilgiler dikkate alındığında aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

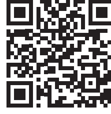
A) Aydınlanma, tüm eski felsefi anlayışlara karşıdır.

B) Aydınlanma toplumsal yaşamda önemli değişimler yaratmıştır.

C) Aydınlanma felsefesi, özgür insanı kurgular.

D) Aydınlanma felsefesi, kutsal metinleri doğruluğundan akılsal doğrulara geçiş sürecidir.

E) Aydınlanma felsefesi, Batı'nın modernleşmesinin temelidir.

1. Hume'a göre iki temel algı türü vardır: İzlenimler ve fikirler. İzlenimler bir şeyi gördüğümüz, hissettiğimiz, sevdiğimiz, nefret ettiğimiz, arzuladığımız ya da dilediğimiz zaman edindiğimiz deneyimlerdir. Hume'a göre izlenimler fikirlere göre daha canlıdırlar. Fikirler ise izlenimlerin kopyalarıdır; onlar deneyimlerimizi hatırladığımız ya da imgelerimizi kullandığımızdaki düşüncelerimizin nesneleridir.

Parçadan hareketle;

I. Fikirler olmadan izlenimler olamaz.

II. İzlenimler deney yoluyla elde edilirler.

III. Fikirlerin kaynağı izlenimlerdir.

yargılarından hangileri doğrudur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III

2. I. Kant'a göre bütün iyiyi hedefleyen eylemlerimiz sonuç olarak boşa çıksa bile iyi irade bir mücevher gibi parlar.

Buna göre Kant için bir eylemin iyi olmasını belirleyen aşağıdakilerden hangisidir?

A) Topluma sağladığı fayda

B) Ödev duygusu

C) Bireysel haz

D) Mutluluk duygusu

E) Manevi haz

3. "Benim yerime düşünen bir kitabım, vicdanımın yerini tutan bir din adamım, perhizim ile ilgilenerek sağlığım için karar veren bir doktorum oldu mu zahmete katlanmama hiç gerek kalmaz artık."

I. Kant

Kant'ın bu eleştirisini;

I. Tembel ve korkak insanlar akıllarını bir otoriteye devrederler.

II. Ergin olmama durumu çok rahattır.

III. İnsanlar kendi rızaları ile erginleşmemiş olarak kalırlar.

yargılarından hangileri destekler?

A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II D) II ve III E) I, II ve III

4. Hegel'e göre deneye hiç başvurmadan sırf düşünce ile kesin bilgiye ulaşılabilir. Çünkü özne ile öznenin yöneldiği nesne aynı aklın değişik biçimleridir.

Hegel'in bu görüşünün temelinde aşağıdaki yargılardan hangisi bulunmaktadır?

A) Var olmak algılanmış olmaktır.

B) Düşünüyorum, o hâlde varım.

C) Duyumlardan geçmeyen bilgi akılda olamaz.

D) Tüm bilgimiz deneyle başlar, ancak deneyden doğmaz.

E) Akılsal olan her şey gerçek; gerçek olan her şey akılsaldır.

5. I. Kant da tıpkı empiristler gibi tüm bilgimizin deneyimle başladığını savunur. Fakat Kant'a göre tüm bilgilerimiz deneyimle başlamış ve harekete geçirilmiş olsa bile, bu tümünün deneyimden doğduğu anlamına gelmez çünkü deneyim yalnızca algı içeriklerini bize vermekle yetinmez. Deneyim aynı zamanda bir süreçtir ve zamana işaret eden bu süreç bizde deneyimden kaynaklanmayan bazı zihinsel form ve kategorileri de harekete geçirir. Algı içerikleriyle harekete geçen ve işlevsellik kazanan bu form ve kategoriler, insanın duyumsama ve düşünme yetisinin deneye önsel, yani a priori yapısına işaret ederler.

Buna göre I. Kant'ın aşağıdaki kavramlardan hangisini uzlaştırmaya çalıştığı söylenebilir?

A) Akıl - sezgi

B) Olgu - sezgi

C) Deney - akıl

D) Duyum - olgu

E) Duyum - sezgi

6. I. Kant'a göre ödev, bütün insanlar için geçerli olan evrensel ahlak ilkesi niteliği taşır. Bu ahlak, "Öyle davran ki, istenç ilkelerin her zaman için evrensel bir yasanın ilkesi olarak da geçerli olabilsin." diyen ahlaktır. Ödev ahlakı kesin buyruktur ve herkesi yükümlü kılar.

Buna göre Kant'ın ödev ahlakını belirleyen ölçüt aşağıdakilerden hangisidir?

A) Eylemin bireye kazandıracağı mutluluk

B) Eylemin verdiği haz

C) Eylemin bireye sağladığı yarar

D) Eylemin yapılışındaki amaç

E) Eyleme diğer bireylerin verdiği önem

7. Hegel'e göre "Ben", gerçek özgürlüğünün neye dayandığını keşfetmeden önce çeşitli deneyim aşamalarından -tanınma ihtiyacı, yaşam/ölüm mücadelesi, efendi/ köle çatışmasıgeçmek zorundadır. Marx'a göre ise Hegel, üç karşıtlık türünü ayıramamıştır. Gerçekten de bir idealist olarak Hegel üç karşıtlık türünü birbirinden ayıramazdı. Esasında Hegel gerçekliğin tümünün Mutlak İde'nin bir belirtisi olarak ortak bir özü paylaştığını düşünmüştür. Dolayısıyla, Hegel karşıtların birliğini değil karşıtların özdeşliğini vurgulamıştır.

Bu parçada tartışılan felsefe kavramı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Gerçeklik

B) Diyalektik

C) Epokhe

D) Numen

E) İdol

8. Davranışının ilkesi sanki senin istemenle genel bir doğa yasası olacakmış gibi olmalıdır. Eğer en yüksek bir pratik ilkenin ve insanın istemesi bakımından bir kesin buyruğun olması gerekiyorsa bu, kendisi amaç olduğundan zorunlu olarak herkes için amaç olmalıdır. Dolayısıyla genel pratik yasa işini görebilen bir ilke ya da buyruk olmalı. Bu buyruk, aynı zamanda sırf ödeve saygıdan dolayı yerine getirilmelidir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Kant'ın sözünü ettiği "kendisi ve herkes için amaç olan" **ahlaki eyleme örnektir?**

A) Market sahibinin daha çok satış yapmak için fiyatları düşük tutması

B) Bir kişinin çevresi tarafından sevilmek için sözünde durması

C) Tanınmak isteyen bir doktorun ücretsiz hasta tedavi etmesi

D) Bir kişinin yardıma ihtiyacı olanların yararlanması için hayır kurumuna bağış yapması

E) Bir sürücünün trafik cezası almaktan korktuğu için trafik kurallarına uyması

9. I. Kant, insan aklının kendisi ile dış dünya arasındaki ilişkisini konu edinir. Buna göre, ancak bize göründükleri biçimiyle nesneleri bilebiliriz; bize görünüşlerinin dışında, kendinde nesnelerin nasıl olduğunu bilemeyiz.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) İnsan aklı görünenleri bilebilir.

B) İnsan aklı bilgi edinmede sınırlıdır.

C) Akıl, kendinde şey hakkında bilgi edinemez.

D) İnsan aklı dış dünya hakkında bilgi edinebilir.

E) Tanrı, ruh, ölümsüzlük gibi konular kesin bilgi alanımızın içindedir.

10.
- Montesquieu: Devletin gücü bireylerin haklarının güvencesi için yasalarla sınırlandırılmalıdır.
- Yusuf Has Hacip: Devlet ve bireyler arasında karşılıklı hak ve sorumluluklar vardır ve devletin yöneticisinin görevi halkın güvenliğini sağlamaktır.
- J. J. Rousseau: İnsanlar kendi aralarında bir sözleşme yaparak yetkilerini bir egemene devrederler. Ancak hâlâ yetkilerinin sahibidirler.
- J. Locke: Devleti kurmakla bireyler haklarını siyasi bir otoriteye devretmişler, haklarının bu siyasi otorite tarafından korunmasını sağlamışlardır.

Bu düşünürlerin yaptığı açıklamalar aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı niteliğindedir?

A) Devletin temel özellikleri nelerdir?

B) Bireyin devlete karşı sorumlulukları nelerdir?

C) Devlet bireye karşı hangi haklara sahiptir?

D) Birey ve devlet ilişkisi nasıldır?

E) Bireyin topluma karşı görevleri nelerdir?

11. Fransız aydınlanmacıları sadece doğanın değil, insan davranışının gizlerine de nüfuz edebilmek için haklı olarak düşünce özgürlüğü talebinde bulundular. Özellikle dinde var olduğuna inandıkları akıl dışı unsurlara ve batıl inanışlara savaş açtılar. Saraya ve baskıcı yönetim biçimlerine şiddetle karşı çıktılar. Geleneksel dine savaş açan bu filozofların gözünde, geleneksel Hristiyan Tanrısı, Newton'un düzenli işleyen dünya makinasının yaratıcısı olamayacak kadar keyfi ve kaprisliydi. Bu yüzden deist bir Tanrı anlayışını benimsediler. Bu anlayışta Tanrı evreni yarattıktan sonra ona müdahalede bulunmamıştır. Bu nedenle vahiy, kutsal kitap, peygamber gibi varlıkların gerçekliği yoktur.

Bu parçadan hareketle Fransız aydınlanmacıları ile ilgili hangisi söylenemez?

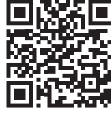
A) Yaşadıkları dönemlerinde düşünce özgürlüğünün olmadığını düşünmüşlerdir.

B) Hristiyan inancında akla aykırı bölümlerin bulunduğunu ileri sürmüşlerdir.

C) Dine karşı yöneltilen eleştirilere karşı çıkarak dinî dogmaları savunmuşlardır.

D) Hristiyanlık dinini gerici ve batıl unsurlar barındırmakla eleştirmişlerdir.

E) Newton'un maddesel dünya görüşünde Hristiyan Tanrı'sının yeri olmadığını düşünmüşlerdir.

1. Felsefe, insanın merak duygusu sonucu ortaya çıkmış bir disiplindir. Tarih boyunca bu merak farklı farklı alanlara yönelmiş, birbirinden farklı açıklamalarla giderilmeye çalışılmıştır. Sosyal yaşam, coğrafi özellikler, savaşlar, teknik alandaki gelişmeler ve başka birçok faktör felsefenin konusu ve yöntemi üzerinde etkili olmuştur. Böylece, her dönem felsefesi gibi 20. yy felsefesi de kendine özgü özellikler göstermiştir.

Aşağıdakilerden hangisi 20. yüzyıl felsefesinin özelliklerinden biri değildir?

A) Felsefede uzmanlaşmaların yaşandığı bir dönemdir.

B) Felsefe yeni yöntemler kazanmıştır.

C) Felsefede yeni akımlar ortaya çıkmıştır.

D) Felsefe dogmatik hâle gelmiştir.

E) Felsefe küreselleşmiştir.

2. Kuğuların beyaz olmasına dair gözleme dayalı olarak öne sürülen önermeler ne denli çok sayıda olursa olsun, bunlardan mantıkça "Bütün kuğular beyazdır." tümel önermesini çıkarmamız olanağı yoktur. Ancak kara bir kuğunun tek bir gözlemini anlatan tek bir gözlem önermesi, mantıkça "Bazı kuğular beyaz değildir." önermesini çıkarmamıza izin verir. Bu durumda mantıksal anlamda önemli deneysel genellemeler, doğrulanamaz ama yanlışlanabilir. Bu ise bilimsel yasaların kanıtlanabilir olmasalar da sınanabilir olmaları demektir. Onları yadsıma yolunda sistemli girişimlerle sınanabilirler.

Bu parçadan aşağıdaki ifadelerin hangisi çıkarılamaz?

A) Tek bir siyah kuğunun gözlenmesi halinde "Bazı kuğular beyaz değildir." önermesi doğru olur.

B) Yapılan deneyler sonucu ulaşılan genellemeler doğrulanabilir niteliktedir.

C) Bilimsel yasalar her zaman denenebilir, dolayısıyla sınanabilir.

D) Yapılacak herhangi bir sayıdaki gözlem "Tüm kuğular beyazdır." çıkarımı için yetersizdir.

E) Bilimsel yasalar, test edildiği sürece farklı sonuçlara ve değişime açıktır.

3. Ölümlü dünyadaki kötülüklerin Tanrı'da yok olacağı düşüncesi, bizleri sorumluluk kaygısından kurtarır. İyiliğin sonunda nasıl olsa galip geleceğine güvenerek korkumuzu yenebiliriz. Dünya arabasını, yürüdüğü yolda keyfince gitmeye bırakarak ahlakı tatile göndeririz. İyi ama gerçek bu mudur? derseniz W. James'in cevabı hazırdır: Gerçek, pratik faydası olandır.

Bu paragrafın ana düşüncesi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tek gerçeklik eylemlerden doğacak faydadır.

B) İnsanın amacı iyi eylemlerde bulunmaktır.

C) Tanrı sonsuz ve güçlüdür.

D) Kötülük olsa da Tanrı egemen olacaktır.

E) Gerçeklik, Tanrı'nın varlığına bağlıdır.

4. Macit Gökberk yapılan bir söyleşide felsefe hakkındaki görüşlerini özgünlük bağlamında değerlendirmiştir. Gökberk, "Özgün felsefe ortaya koyabilmek için belli bir birikime sahip olmak yanında bu bilgi birikimini kullanacak zekâ, bir aklı işletme alışkanlığı olmalıdır. Bu aşamadan sonra felsefeyi ortaya koymuş büyük düşünürlerin yapıtlarına -felsefenin nesnelleştiği bu yapıtlara- dayanarak, onlarla birlikte düşünerek birlikte felsefe yapılabilir. Felsefenin ana kaynaklarına gitmek, büyük filozofların eserlerini okumak, felsefede yapıcı yaratıcı olan tek yol felsefeyi yaratmış olan bu büyük ustalarla birlikte düşünmek, birlikte düşünebilmek için de onların nasıl düşündüğünü kavramaktır." demiştir.

Bu parçada özgün felsefi görüşler oluşturulabilmesi için aşağıdaki koşullardan hangisinin önemi vurgulanmıştır?

A) Konu belirlerken seçici olma

B) Felsefede ana kaynaklara başvurma

C) Felsefede büyük ustaları taklit etme

D) Olgusal konular üzerinde çalışma

E) Felsefede bilgiyi arama

5. 20. yüzyılın hemen başlarında iki filozof bilimsel düşünme tarzının temele aldığı kabulleri sorgulamışlardır. I. Kant'ın metafiziğe yönelttiği sert eleştirilerden sonra bilimci pozitivist anlayış geniş çevrelerce kabul görmeye başlamıştır. Evrim kuramı ve rölativite fiziği gibi yepyeni bilimsel teorilerin ortaya çıkması bilimsel kuramların da temelinde metafizik kabullerin olduğunu bir kez daha göstermiştir. Bu sırada H. Bergson ve A. N. Whitehead metafizik düşünceleriyle 20. yüzyıl felsefesine damgalarını vurmuşlardır. Bilimi ve bilimsel yöntemi kökten reddetmeyen bu iki filozofu en fazla meşgul eden şey, var olan şeylerin doğasının bilimin öngördüğü şekilde olup olmadığı sorusu olmuştur.

Bu parçadan H. Bergson ve A. N. Whitehead ile ilgili aşağıdaki ifadelerin hangisine ulaşılabilir?

A) Pozitivizmden farklı varlık anlayışı ortaya koymuşlardır.

B) Metafizik önermeleri reddetmişlerdir.

C) Bilimin yöntemine karşı çıkmışlardır.

D) Eklektik bir düşünce savunmuşlardır.

E) Kant'ın düşüncelerini takip etmişlerdir.

6. Bilimsel gelişmeler insanların hayal bile edemeyeceği bir seviyeye geldi ve baş döndürücü bir hızla devam etmektedir. Klasik bilim anlayışı bilime gereğinden fazla değer vermekte, insan etkinliğinin en yücesi gözüyle bakmaktadır. Bilim toplumun çözemediği sorunları çözmekte, yaşama birtakım kolaylıklar getirmektedir. Bütün bunlara rağmen yine de bilim insan yıkımına dönüşmektedir.

Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisi klasik bilim anlayışına yöneltilen eleştirilerden biri değildir?

A) Bilime gereğinden fazla değer verilmesi

B) Bilimin faydasının yanı sıra insana zarar veriyor olması

C) Bilimin bütün problemleri çözeceği inancı

D) Toplumun tek düzenleyicisi olarak bilimin görülmesi

E) Bilimin tarihsel süreçte ilerlediği olgusu

7. "Bilgi görüşünde rasyonel düşünceye güvenmeyen, kuru bir akılcılık ve bilimciliğe karşı çıkıp, bunun yerine sezgiyi temel alan Bergson, bilincin her zaman bir şeyin bilinci olduğunu, bizim doğrudan ve aracısız olarak yalnızca kendi tecrübemizi bilebileceğimizi ve dolayısıyla en iyi ve en yetkin bir biçimde kendi bilinç akışımızı ve süreyi idrak edebileceğimizi belirtmiştir."

Bu parçaya göre, aşağıdaki yargılardan hangisi H. Bergson'un bilgi anlayışına uygundur?

A) Sezgi, gerçeğin doğrudan kavranılmasını sağlar.

B) Sezgi, akıl ve analiz yardımıyla bilgiye ulaştırır.

C) Bilim, evreni kavramanın tek aracıdır.

D) Akıl, tüm varolanların özünü bilme olanağı verir.

E) Bilimsel yasalar, başarısını sezgiye borçludur.

8. Felsefenin görevi dildeki kavramları çözümlemektir. Bu felsefe anlayışına göre bilime dayanan bilgi doğru bilgidir. Bir bilginin doğru olup olmadığını anlamak için de bilginin analizi gerekir. Bu amaçla bilimin kullandığı önermelerin kuruluşu ve yapısı incelenir.

Verilen görüş aşağıdaki felsefi akımlardan hangisiyle uyuşmaktadır?

A) "Gerçekliğin bilgisi mantıksal dil çözümlemeleriyle elde edilir." diyen analitik felsefe

B) "İnsan bilinci nesnenin özünü kavrayarak doğru bilgiye ulaşabilir." diyen fenomenoloji

C) "Olgulara ait olmayan yargılar anlamsızdır." diyen pozitivizm

D) "Bilgi aniden ortaya çıkan içsel bir kavrayışın ürünüdür." diyen entüisyonizm

E) "İnsan doğduğunda zihni beyaz bir kağıt gibi boştur." diyen empirizm

9. J. P. Sartre'a göre "İnsanda varoluş özden önce gelir. İnsan özgür olmaya mahkûmdur. Nasıl yaşayacağına özgür iradesiyle karar verir."

Buna göre insanla ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) Evrensel yasalara uyduğu sürece vardır.

B) Yaptığı her eylemin belirleyicisidir.

C) Önce var olur, sonra özünü gerçekleştirir.

D) Eylemlerini belirleyebildiği sürece özgürdür.

E) Nasıl yaşayacağına kendisi karar verir.

10. I. İnsanın varoluşunu ancak özgürce davranarak gerçekleştirebileceğini savunur.

II. Özgürlük sınırsız olmayıp, sorumluluk ile belirlenmiştir. Özgürlük kişiye göre değiştiğinden evrensel ahlak yasası yoktur.

Verilen ilkeleri ahlak felsefesinin temeline koyan görüş aşağıdakilerden hangisidir?

A) Entüisyonizm

B) Utilitarizm

C) Egzistansiyalizm

D) Hedonizm

E) Egoizm

11. T. Kuhn'a göre bilim süreklilik göstermez, bilimsel süreç zaman zaman gerçekleşen devrimlerle kesintiye uğrar. Bu devrimleri bilim, temel kabullere ters düştüğü için başlangıçta kabul etmek istemez ve bastırmaya çalışır. Ancak devrimler öyle bir hâl alır ki bilim bu devrimleri ve radikal değişimleri kabul etmek zorunda kalır.

Bu durum aşağıdaki kavramlardan hangisi ile ifade edilir?

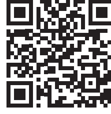
A) Diyalektik

B) Paradigma

C) Determinizm

D) Endüksiyon

E) Yanlışlanabilirlik

1. 18. yüzyılda bilimlerin gelişmesi ile birlikte bilimin etkisi altına giren felsefede kesin bilgi arayışları başlamıştır. Deneysel bilimlerin yükselişi, gerçeğin ne olduğu ve nasıl bilinebileceğine yönelik çözüm sunan yeni felsefi akımlar oluşmuştur. Bunlardan biri de olgunun dışında gerçek hiçbir şey olmadığını, ancak deneye dayalı bilimsel bilginin gerçeğin bilgisi olabileceğini savunur. Gerçeklik fizik ötesinde değil, olgusal olanda aranmalıdır. Bu görüş 20. yüzyıl felsefesinin bilimle olan etkileşimi açısından önemlidir. Çünkü bu bakış açıları çerçevesinde yapılan çalışmalar 20. yüzyıl akımlarının ortaya çıkmasında önemlidir.

Bu parçadan aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Bilimlerin ilerlemesi felsefenin önünü tıkamıştır.

B) 20. yüzyıl felsefesi tamamen özerk bir felsefedir.

C) Metafiziğin bilimle etkileşimi mutlak bilgiyi oluşturmuştur.

D) Gerçekliğin anlamı tartışma konusu olmaktan çıkmıştır.

E) Gözlemlenebilir olan durumlar, bilimsel niteliğe sahip olabilir.

2. Bilimin hızlı ilerleyişi ve bilim üzerine yapılan araştırmalar 20. yüzyıl felsefesinde filozofların belli alanlarda derinlemesine araştırmalar yapmalarına neden olmuştur. Felsefi sorunlara ve felsefenin ne olduğuna teorik açıdan yaklaşılmış, felsefi sorunların çözümüne ilişkin yeni yollar ve kuramlar ortaya çıkmıştır. Böylece bu dönemde dünyada akademisyen olarak çalışmayan filozof neredeyse kalmamıştır.

Bu parçada 20. yüzyıl felsefesinin aşağıda verilen özelliklerinden hangisine <u>değinilmemiştir</u>?

A) Felsefede uzmanlaşmaların olduğuna

B) Felsefenin yeni yöntemler kazandığına

C) Felsefede yeni akımların oluştuğuna

D) Felsefi eserlerin çoğaldığına

E) Felsefenin üniversiteler yoluyla her yere yayıldığına

3. W. Dilthey'e göre "Yeniçağın bilgi kuramı bize bilgi ağacının güneş ışığı altındaki gelişmesini sunmaktadır. Oysa bu ağacın yer altında kalan kökleri vardır ki bu kökler tinsel -tarihsel-yaşamsal niteliktedir ve gerçek bir bilgi kuramı bu kökleri de görmemizi sağlamalıdır."

W. Dilthey'in bu sözlerinden aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabilir?

A) Epistemoloji yüzü insana dönük gerçekliklerin temeline inmelidir.

B) Bilginin gerçekliği yaşamda kabul görmesiyle doğru orantılıdır

C) Bilginin temeli beslendikçe yığılımlı olarak ilerler.

D) İnsanlar kendilerini epistemolojik anlamda geliştirmelidir.

E) Tinsel dünya olguların empirik bir gerçeklik alanıdır.

4. E. Husserl gerçekliği değil, gerçeklikten edinilen özleri aydınlatmaya çalışır. Fakat bu özler önceden hazır değildir, onların kazanılması gerekir. Öncelikle bir nesnenin özü reel yanından ayrılıp araştırılmalıdır. Örneğin bilim, din, toplumsal yaşam yoluyla nesneler üzerinde edinilen bütün görüşler, kanılar, kuramlar bir kenara atılır. Amaç ön yargılardan büsbütün arınmış olarak konuya sokulmak ve yalnızca nesnelerin kendisini konuşturmaktır.

Bu parçada görüşleri verilen yaklaşım aşağıdakilerden hangisidir?

A) Fenomenoloji

B) Mantıkçı Pozitivizm

C) Hermeneutik

D) Yeni Ontoloji

E) Diyalektik Materyalizm

5. Nurettin Topçu ahlak felsefesinin temelini hareket kavramı üzerine kurmuştur. Ona göre hareket biyolojik olarak yer değiştirme değildir. Hareket, iradenin kendi dışına çıkmasıdır, daha mükemmele duyulan özlemdir, başka bir ifadeyle iman, isyan ve vicdandır. Bundan dolayı hareket özünde herhangi bir davranışa indirgenmiş basit eylemler değildir. Hareket, özde iradesel bir süreç olduğundan o, eşyayı ve kendini, kendi eliyle değiştirmektir. Düşünerek hareket etme özelliğine sahip olan insana üstün bir varlık tarafından amaç verilmiştir. İnsanın amacı da sonsuz olana yani Allah'a ulaşmaktır.

Buna göre N. Topçu'nun felsefesi ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Hareket insanın içgüdüsel bir etki karşısında eylemde bulunmasıdır.

B) Bireyin özgür iradesi onu sürekli bir isyana zorlar.

C) İnsanın hareketinin yöneldiği herhangi bir gayesi yoktur.

D) Bireyin eylemleri kendi iradesi dışında önceden belirlenmiştir.

E) Hareket istenç sahibi bireyin yüzünü sonsuzluğa çevirmesidir.

6. T. Kuhn'a göre bilimsel sorgulamanın temelinde bilim insanları tarafından kabul görmüş inançlar bütünü ve problemlerin nasıl anlaşılması gerektiği konusunda hemfikir olunan gelenekler vardır. Bir konuda zihinsel ve kavramsal bir modele sahip olmak demek konuda bilimsel kuramsal bir çerçeveye sahip olmak demektir. Bu çerçeve, bilimin gelişmesinde anahtar gibidir.

Parçaya göre T. Kuhn aşağıdakilerden hangisini bilimin gelişmesi için anahtar olarak görmektedir?

A) Metafizik B) Paradigma C) Diyalektik

D) Yanlışlanabilirlik E) Fenomenolojik yöntem

7. E. Husserl geliştirmiş olduğu fenomenoloji yöntemi ile fenomenlerin özünün bilgisine ulaşmayı ve dolayısıyla bilincin çözümlenmesini hedefler. Bu yöntem ile fenomenlerin özüne ulaşırken daha önce edinilmiş bilgileri, ön yargıları, rastlantıya dayalı bilgi verilerini ayıklayarak paranteze alır.

Bu parçadan hareketle E. Husserl'in yöntemi için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Özgürlük, seçim yapma, varoluş gibi kavramları açıklar.

B) Belli bir insanın bakış açısından hareket eder.

C) Bilinç, her zaman bir şeyin bilinci olduğundan bilincin içeriklerine ulaşmayı hedefler.

D) İnsanın söz ve eylemlerinin oluşturduğu ürün ve yapıların anlamına yönelik yorumlamalar yapar.

E) Toplumsal yaşantının oluşturduğu görüş ve ön yargılarla hareket ederek gerçekliğe ulaşmayı hedefler.

8. Hegel'in söylediği gibi her felsefe, çağının düşüncelerini dile getirir. Antik dünyanın insanı kendini evrenin bir üyesi hatta bir parçası olarak görüyordu. Orta Çağ'ın insanı kendini Tanrı'ya bağlamıştı. Yeni Çağ insanı aklın gücüne, insanlık idesinin gücüne inanmış, tarihin anlamlı düzenine güvenmiş bir ilerleme iyimserliğindeydi. Günümüzde ise insan, bütün bu dayanaklarını yitirmiştir. Evrenin büyüsü bozulmuş, evrenin ekseni değişmiş ve bunun sonucunda da insan kendi kendisi için sorunsal olmuştur. Kendini gerçekleştirme çabasına girmiştir.

Parçada insanı kendi kendisi için sorunsal olarak gören felsefi görüş aşağıdakilerden hangisidir?

A) "İnsan fenomenlerin özüne ulaşabilir." diyen fenomenoloji

B) "İnsanın var oluşu özünden önce gelir." diyen varoluşçuluk

C) "Felsefenin konusu ve problemleri tarihsel-kültürel gerçeklik ile olan bağlantısı açısından ele alınmalıdır." diyen hermeneutik

D) "Toplumlarda alt yapı üst yapıyı belirler." diyen diyalektik materyalizm

E) "Metafizik önermeler anlamsızdır." diyen mantıkçı pozitivizm

9. Mantıkçı pozitivizme göre bilim, objektif deney ve gözlemle elde edilmiş genel - geçer evrensel bilgilerden oluşur.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Bilimsel bilgi kişiden kişiye değişmez.

B) Bilim olgulara dayalıdır.

C) Bilim genel yasalara ulaşmaya çalışır.

D) Bilim, döneminin tarihinden ve kültüründen etkilenir.

E) Bütün bilimlerin özünde mantık vardır.

10. Bilmek, fenomenin içindeki özü kavramaktır. Varlığın özünün kavranabilmesi için nesnenin özüne ait olmayan rastlantısal özelliklerin ve ilgisiz görüşlerin bir kenara bırakılması yani paranteze alınması gerekmektedir. Fenomenolojik yöntem, edindiğimiz tüm verileri paranteze alma işlemidir.

Buna göre fenomenolojik yöntemin amacı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Öznel doğruya ulaşmak

B) Varlığın özünün bilgisine ulaşmak

C) Varlığın bilgisine ulaşılamayacağını göstermek

D) Duyu bilgisini hakikati kavramada araç edinmek

E) Varlığı aniden ortaya çıkan içsel bir kavrayışla bilmek

11. K. Marx diyalektik materyalizmin en önemli temsilcilerindendir. Başta insan bilinci olmak üzere, her şeyin kökenini maddeye dayandırır. Madde, yapısındaki çelişkiden dolayı hem niceliksel, hem de niteliksel değişime uğrar. Ona göre; varlık ve toplumsal olayların tümü, sözü edilen değişim sürecinin ürünüdür.

Parçaya göre aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Maddi yapılanmalarda oluşacak hatalar değişim sürecini bozar.

B) Düşünce üretmeyen toplumlarda maddi değişim tamamlanmış demektir.

C) Düşüncenin yol göstermediği değişimlerde madde durağanlaşır.

D) Toplumsal olayların nedeni maddenin diyalektik yasalarına bağlıdır.

E) Diyalektik değişim süreci zihinsel olanın maddi olana dönüşmesiyle sonlanır.

12. K. Popper'ın doğrulanabilirliğe eleştirel yaklaşımı, onu bilim felsefesi çevresinde önemli bir düşünür haline getirmiştir. Eleştirel akılcılık olarak da adlandırılan bu anlayışa göre, bir kuramın bilimselliği onun "doğrulanabilme" özelliğinde değil, geçersiz kılınabilme imkânında ve çürütülebilme niteliğinde aranmalıdır.

Buna göre K. Popper'ın bilimsel anlayışı ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

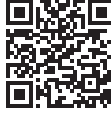
A) "Anlamlılığı" ve "doğrulanabilirliği" bilimselliğin ölçütü sayar.

B) Bilimin tümevarımsal yöntemi kullanması gerektiğini savunmuştur.

C) Bilim insanları gözlemler yapar ve sonra gözlemlediklerini açıklama girişiminde bulunurlar.

D) Yanlışlanabilirlik ilkesi ile bilimsel olan ile olmayan birbirinden ayrılabilir.

E) Duyu verilerinin bilginin tek kaynağı olduğunu; metafizik yargıların anlamsızlığını ileri sürer.

2018 TYT

1. Wittgenstein Tractatus isimli kitabının ön sözünde: “Bu kitap felsefe sorunlarını ele alıyor ve -sanıyorum- gösteriyor ki bu sorunların soru olarak ortaya çıkmaları, dilimizin mantığının yanlış anlaşılmasına dayanır. Kitabın bütün anlamı, şuna benzer bir sözde toplanabilir: Söylenebilir ne varsa, açık söylenebilir; üzerine konuşulamayan konusunda da susmalı.” demektedir.

Wittgenstein’ın bu ifadeleri onu hangi felsefi anlayışa dâhil etmektedir?

A) Çözümleyici Felsefe

B) Yararcılık

C) Görüngübilim

D) Sezgicilik

E) Eleştiricilik

2021 TYT

2. Herhangi bir şeyi üretirken önce onu zihnimizde tasarlar, sonra da bu tasarıyı hayata geçiririz. Mesela bir masa yapacaksak yapacağımız masanın biçimini kafamızda önceden oluştururuz. Nihayetinde o şey bir “masa” olacaktır, “sandalye” değil. Ama insanın varlığı söz konusu olduğunda durum değişir. O önceden belirlenmemiştir. Korkak bir insan, doğuştan korkak değildir; kendi yaşamındaki yapıp ettikleri ile korkak bir insan hâline gelmiştir.

Bu parça Sartre’ın varoluşçu düşüncesindeki hangi noktayı vurgulamaktadır?

A) Kişi yaptığı şeyleri sorumluluk duygusuyla yapmalıdır.

B) Seçimlerimiz ile özgürlüğümüz arasında bir bağlantı vardır.

C) Varoluş bir iç sıkıntısı duygusunu beraberinde getirir.

D) İnsan şöyle veya böyle var olur, sonra özünü kurar.

E) Var olabilen tek varlık insandır.

2021 TYT

3. Felsefe hep “hakikat”in peşinde olmuştur. Hakikat, kimi zaman dünyanın görünüşlerinin altında yatan düzen kimi zaman da bu görünüşlerin ötesinde, sadece rasyonel düşünce ile ulaşılabilecek olan ideal bir yapı olarak düşünülmüştür. Her iki durumda da hakikat orada durmakta ve özne tarafından keşfedilmeyi beklemektedir. Özne; gözlem veya uslamlama yoluyla hakikate ulaşabilir. Oysa Nietzsche’ye göre hakikat özne tarafından keşfedilen değil, icat edilen bir şeydir. Dolayısıyla öznenin konumuna göre farklı şekillerde ortaya çıkabilir. Özne, hakikate ulaşma çabası içinde fenomenleri yorumlar ve yorum tanımı gereği öznenin bulunduğu konumdan bağımsız değildir.

Buna göre Nietzsche’nin “hakikat” **anlayışıyla ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?**

A) Hakikate ancak rasyonel düşünceyle ulaşılabilir.

B) Özneden bağımsız, mutlak bir hakikatin varlığından bahsedilemez.

C) Hakikat görünüşlerin arkasındaki değişmez ilkedir.

D) Mutlak hakikate ancak büyük çabalarla ulaşılabilir.

E) Hakikat, gözlem ve uslamlama yapılmadan keşfedilemez.

2020 TYT

4. Geleceğin geçmişe benzeyeceği varsayımı herhangi geçerli bir argümana dayandırılamaz. Tamamen alışkanlıktan kaynaklanır. Her şeyin geçmişte olduğu gibi davranacağını varsaymak için yeterli gerekçemiz yok. Evet, bir sonraki oturuşumda bu sandalyenin beni taşıyacağına, bırakmam hâlinde bu kalemin düşeceğine inanıyorum. Ancak şaşırtıcı bir gerçek daha var ki, o da sandalyenin kırılacağını, kalemin havada yükseleceğini varsaymam için de bir o kadar sebebim var.

Mantıkçı pozitivizmin bu parçada eleştirilen bilimsel yöntemleri aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tümevarım - doğrulanabilirlik

B) Tümevarım - yanlışlanabilirlik

C) Analoji - yanlışlanabilirlik

D) Tümdengelim - yanlışlanabilirlik

E) Tümdengelim - doğrulanabilirlik

2020 TYT

5. Varoluşçu filozof A. Camus'ye göre insan, üstün olan değerleri yıkabilecek ve kolay edinilemeyen özgürlüğü çabalayarak elde edebilecek olandır. Özgürlük ne yasanın mutlak egemenliği ne de bütünüyle yokluğudur. Yasanın boyunduruğu altında ezilmek de her şeyi istediğimiz gibi yapabilmek de özgürlük değildir. Üstün bir değerle yazgıya yön verilmiyorsa, rastlantı kralsa karanlıklar içinde yürüyüştür söz konusu olan. Körün korkunç özgürlüğüdür bu. Bir eylemi yasaklamak veya seçmek, bir değer ya da ereğin varlığını gerekli kılar.

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabilir?

A) Özgürlük, seçimlerimize dışsal bir müdahalenin yokluğudur.

B) Her türlü yasa, insanın özgürlüğünü kısıtlar.

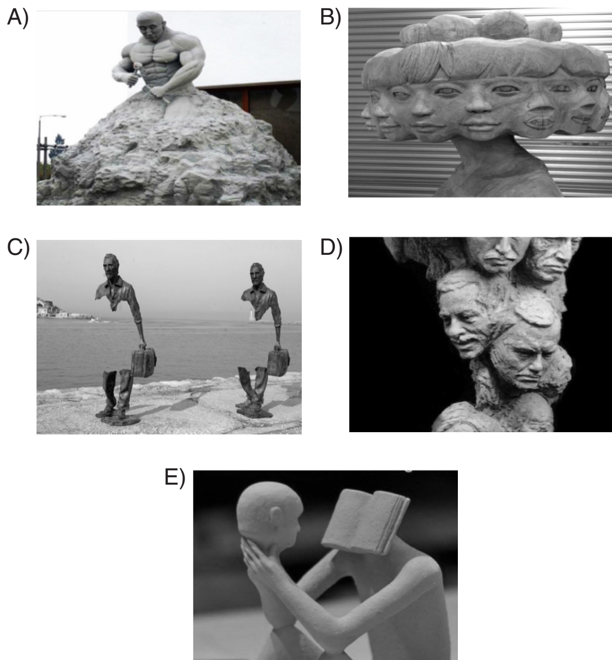
C) Toplum kuralları özgürlük esas alınarak belirlenmelidir.

D) Özgürlük eylemin amaca yönelik ve değer odaklı olmasıdır.

E) Bize doğuştan biçilen yazgıya ayak uydurmak özgürlüktür.

6. Heidegger insan olarak bizleri diğer varlıklardan farklı kılanın, kendi varlığımızı ve bir varlık olarak var olmanın anlamını sorgulayabilmek olduğunu düşünür. İnsanın varoluşunun temel amacı, mevcut potansiyelini kullanarak kendini gerçekleştirmek ve içinde bulunduğu dünyayla kendini bir bütün hâline getirmektir; bunu gerçekleştirmenin ilk adımı ise 'kendini bilme'dir. İnsan varlığının doğası, sahip olduğu öz bilinçle şekillenir; kendini var edebilmesi için kendini bilmesi gerekir. Kendi öz kimliğini keşfetme ve ortaya koyma çabası içindeki sanatçı da bunu kendi varoluşu üzerinden yapmanın yollarını arar. İnsanın kendini bilebilmesi için öncelikle kendine dönmesi, kendini anlaması gerekir. İlk adımı kendine yönelmek olan bu yolda insan ancak kendine dışarıdan bir göz olarak bakabildiğinde başarıya ulaşır.

Bu parçanın temel görüşüne <u>en uygun</u> olan görsel aşağıdakilerden hangisidir?

7. Gadamer anlamayı ufukların kaynaşması dediği teoriyle açıklar. Ufukların kaynaşması iki farklı tarihsel durumda ortaya çıkıp, mevcut ortamın yani şimdinin içinde kendi anlamını bulması ile gerçekleşir. Tarihsel anlamanın görevi ancak içinde bulunduğumuz ufuktan hareket edilerek anlaşılabilir. Aksi takdirde tarihsel bağlamına dâhil olmadığımız ufkun içine yerleşmemiz olanaksızdır. Tarihsel anlamaya ancak kendi ufkumuzdan kalkarak katılmamız olanaklıdır.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Anlama şimdiki durumun içinde, kendi perspektifimizde gerçekleşen bir durumdur.

B) Anlık durumdan hareket ederek tarihi anlamak imkânsızdır.

C) Ufukların kaynaşması aynı tarihsel dönemde gerçekleşir.

D) Tarihsel anlamaya kendi ufkumuzdan hareket ederek katılmak olanaksızdır.

E) Ufukların kaynaşması geçmişteki durumun içinde anlaşılabilir.

8. "Sihirli kuş, kırk ayaklı köpeği görünce koşarak uzaklaştı." şeklinde bir önerme mantıkçı pozitivistlere göre bilime konu olamaz.

Bu durum mantıkçı pozitivizmin aşağıdaki tezlerinden hangisiyle ilgilidir?

A) Bilginin kaynağı duyu verileridir.

B) Bilim evrensel bilgiler ortaya koyar.

C) Bilim anlamlı önermelerden oluşur.

D) Felsefe mitolojik hikâyeleri konu edinmelidir.

E) Bilimsel bilgi deney ve gözleme dayanır.

9. J. P. Sartre'a göre "insan ne ise o değildir, aksine ne değilse odur." İnsanın varoluş sürecine başlamadan önce, belirlenmiş ve değişmez bir doğaya sahip olduğunu iddia etmek, onun özgür iradesine kota koymaktır. Varoluş sürecindeki insan; kendi seçtiği olanaklar varlığı iken "kendisi için varlık" konumundadır. Fakat bir kağıt parçası ise onu tasarlayan iradenin dışında bir varlık alanı gösteremediğinden "kendinde varlık" olarak nitelenmiştir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi J. P. Sartre'ın varlık konusundaki görüşlerine uygun bir ifadedir?

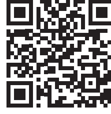
A) Belirlenmiş ve değişmez bir doğa olduğu için öz varoluştan önce gelir.

B) İnsan, dünyaya gelmeden önce belirlenmiş ve değişmez bir kadere sahiptir.

C) İnsan kendisini belirleyen irade dışında bir kader belirleyemez.

D) Kendinde varlık, varoluş sürecinde kendine has bir irade geliştirir.

E) İnsan bir imkân ve olanaklar varlığı olarak özgürlüğe mahkûmdur.

1. I. Felsefi birikim

II. Toplumsal koşullar

III. Bilimsel gelişmeler

IV. Coğrafi keşifler

V. Skolastik düşünce

Yukarıda verilenlerden hangileri 20. yüzyıl felsefesinin ortaya çıkışında etkili olmuştur?

A) I, II ve III

B) I, II ve IV

C) I, III ve IV

D) II, III ve IV

E) II, III ve V

2. Hegel'in diyalektik düşüncesini ayakları üzerine çevirdiğini belirterek diyalektiği; ekonomi temelinde insanlık tarihine uygulamıştır. Bu görüş düşünce tarihinde "Diyalektik Materyalizm" olarak anılır. Ayrıca alt yapının, üst yapıyı; yani ekonominin ahlak, siyaset, din gibi unsurları belirlediğini ifade etmiştir.

Parçada hakkında açıklama yapılan filozof aşağıdakilerden hangisidir?

A) K. Marx

B) E. Husserl

C) S. Kierkegaard

D) F. Nietzsche

E) J. P. Sartre

3. **Tarihle ilgili paranteze alma:** Toplumsal görüş ve ön yargılardan uzaklaşma.

Varoluşla ilgili paranteze alma: Eşyaların gerçekten var olup olmadıklarına yönelik şüpheden uzak durma.

"İde"lerle ilgili paranteze alma: Eşyaları renk ve şekil gibi niteliklerinden soyutlama.

Bu sınıflandırmalar, 20. yüzyıl felsefesi akımlarından hangisine aittir?

A) Varoluşçuluk

B) Fenomenoloji

C) Mantıkçı Pozitivizm

D) Diyalektik Materyalizm

E) Yeni Ontoloji

4. 20. yüzyıl felsefesi, günümüze kadar uzanan toplumsal olaylar ve 18-19. yüzyıl felsefesinde yaşanan tartışmalara yönelik, bu dönem filozofları tarafından yapılan felsefi sorgulamalar üzerine yükselen bir felsefedir.18-19. yüzyıla damgasını vurmuş önemli filozoflar ve onların düşünce akımları değişim sürecini başlatmış ve 20.yüzyıl felsefesinin ana akımlarını oluşturmuştur.

Buna göre aşağıdakilerden hangisinde 20. yüzyıl felsefesine etki etmiş filozof ve görüşü birlikte verilmiştir?

A) Hartmann - Yeni ontoloji

B) Sartre - Varoluşçuluk

C) Carnap - Mantıkçı pozitivizm

D) Gadamer - Hermeneutik

E) Kant - Kritisizm

5. 20. yüzyıl felsefesinin en önemli akımlarından biridir. Dilthey bu akımın kurucusu ve filozofudur. Doğa bilimleri ve tinsel bilimler ayrımı yapan Dilthey, yaşanan her dönemin kendi tinselliği olduğunu ve bu tinselliğin de dilde kendine has anlamlar oluşturduğunu ileri sürer. Ona göre tarihsel bir dönemi veya tarihsel bir olayı anlayabilmek için o dönemin tinsel yapısının dile yüklediği anlamlarına bakılması gerekir.

Dilthey'in temsil ettiği bu felsefi akım aşağıdakilerden hangisidir?

A) Egzistansiyalizm

B) Rasyonalizm

C) Yeni ontoloji

D) Hermeneutik

E) Fenomenoloji

6. Aristoteles'in fizik alanındaki görüşleri bir zamanlar bilim insanları için geçerli bir çerçeveydi. Bu geçerlilik Newton'a kadar sürmüştür. Bir dönem bilim insanları için geçerli olan ve ortak olarak paylaşılan değerler belli bir zaman sonra geçerliliğini yitirmiştir.

Bu parçada sözü edilen durum aşağıdaki filozof ve kavramlarından hangisini çağrıştırmaktadır?

A) Kuhn - Paradigma

B) Gadamer - Yorum

C) Hegel - Geist

D) Marx - Değişim

E) Sartre - Varoluş

7. Varoluş kendi içinde diyalektik bir sıra izleyen estetik, etik ve dini varoluş olmak üzere üç aşamadan oluşur. "Estetik varoluş" aşamasının en belirleyici özellikleri; duyu deneyinde daima gerçeklik yerine olanaklılığın yeğlenmesi, bir öznenin yaşadığı bölük pörçük deneyimler, ironi ile kuşkuculuğun yok sayıcı kullanımı ve elden geldiğince can sıkıntısından kaçıştır. "Etik varoluş" ile anlatılmak istenen, dinsel bir yaşam sürdürülürken dâhi edinilmesi olanaklı bir yaşam görüşü ve daha yüksek bir aşama olan "dinsel aşama" ile sınırlandırılmış varoluş aşamasıdır.

Görüşleri açıklanan düşünür aşağıdakilerden hangisidir?

A) Dewey
B) Hartmann
C) Sartre
D) Nietzsche
E) Kierkegaard

8. İnsan varlığı itibariyle âdeta dünyaya fırlatılmış bir varlıktır. Fırlatılmışlık kişinin hâletiruhiyesine göre değişen, başkalarıyla paylaştığımız ve büyülendiğimiz bir dünyaya bırakılmamızın basit farkındalığıdır. Bu farkındalıktan sonra kişi, olanaklarını yakalama ve somut bir durumda eylemde bulunma hareketiyle fırlatılmışlık durumundan kurtulabilir.

Bu parça aşağıdaki filozof ve görüşlerinden hangisine karşılık gelir?

A) Heidegger - varoluşçuluk
B) Husserl - fenomenoloji
C) Dilthey - hermeneutik
D) Kuhn - mantıkçı pozitivizm
E) Hartman - yeni ontoloji

9. Yaşam bir akıştır. Akıl ve mantık bu akışı kavrayabilecek esneklikte değildir. Akışı kavrama gücü, zekâ ile içgüdünün birleşimiyle ortaya çıkan bir yetiyi gerektirir. Bu yeti bizde doğuştan bulunmaktadır ve mutlak bilginin kaynağıdır.

Bu parçadaki görüş aşağıdakilerden hangisine uygundur?

A) Comte'un pozitivizmine
B) Husserl'in fenomenolojisine
C) Bergson'un entüisyonizmine
D) Wittgenstein'ın analitik felsefesine
E) Descartes'ın rasyonalizmine

10. Nietzsche, insana değerlerin yeniden değerlendirilmesi görevini yüklemiştir.

Nietzsche bu görevi yapabilecek insanı aşağıdakilerden hangisi ile ifade eder?

A) Üst insan
B) Bilge insan
C) Özgür insan
D) Egoist insan
E) Ödeve uyan insan

11. 20. yüzyıl felsefesi, gerçeğin ne olduğu, nasıl bilinebileceğinin ele alındığı ve metafizik tartışmaların kendini hissettirdiği bir dönem olmasının yanı sıra dünya savaşları gibi toplumsal ve ekonomik düzlemde yaşanan değişimlere yönelik fikirlerin de oluştuğu bir dönemdir. Çağdaş bir felsefe olan ve belli bir coğrafyanın egemenliğinde olmayan 20. yüzyıl felsefesi, zaman içinde sistemleşmiştir. Bu dönemde felsefe uzmanlaşarak 20. yüzyıl sonlarına doğru filozoflardan üniversite dışında çalışan neredeyse kalmamıştır.

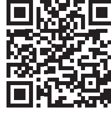
Parçaya göre aşağıdakilerden hangisi 20. yüzyıl felsefesi için söylenemez?

A) Felsefede uzmanlaşmanın olduğu dönemdir.
B) Sınırlı bir coğrafyada kendini göstermiştir.
C) Felsefede metafizik tartışmalar yaşanmıştır.
D) Toplumsal gelişmeler felsefi düşünceyi etkilemiştir.
E) Felsefenin üniversiteler aracılığıyla yayıldığı dönemdir.

12. 20. yüzyıl başları özellikle İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi bünyesinde açılan Felsefe Bölümüyle birlikte Türkiye'de düşünme dünyasının hızla geliştiği bir dönemin başlangıcı olmuştur. "Felsefe Yazıları" adlı eseriyle TDK 1977 Deneme Ödülü'nü alan, felsefenin diyalektik çerçevede olduğunu belirterek analitik felsefeyi benimsediğini ifade eden düşünürümüzdür.

Bu parçada sözü edilen düşünür aşağıdakilerden hangisidir?

A) Macit Gökberk
B) Nusret Hızır
C) Hasan Âli Yücel
D) İoanna Kuçuradi
E) Takiyettin Mengüşoğlu

1. Sartre'a göre doğuştan rollerimizin yazılı olduğu bir senaryo yoktur. Kim olduğumuzu ve ne olmak zorunda olduğumuzu bize anlatan bir "öz" yoktur. Hepimiz zorunlu olarak özgürüz ve hepimiz bu varoluşçu belirsizliğe bir cevap bulmak sorumluluğunu taşıyoruz.

Bu parçadan hareketle aşağıdaki düşüncelerden hangisine ulaşılamaz?

A) İnsan için önceden belirlenmiş bir kader yoktur.

B) İnsan ahlaki değerlerini kendisi oluşturur.

C) Birey kendi özünü gerçekleştirecek olanağa sahiptir.

D) İnsan kendisini belirleyen özgürlüğe mahkûmdur.

E) İnsanda varoluş, özden sonradır.

2. 20. yüzyıl felsefesi gerçeğin ne olduğunun, nasıl bilineceğinin ele alındığı ve metafizik tartışmaların kendisini hissettirdiği bir dönem olmasının yanı sıra dünya savaşları gibi toplumsal ve ekonomik düzlemde yaşanan değişmelere yönelik fikirlerin de oluştuğu bir dönemdir. Çağdaş bir felsefe olan ve belli bir coğrafyanın egemenliğinde olmayan 20. yüzyıl felsefesi zaman içinde sistemleşmiştir.

Buna göre 20. yüzyıl felsefesinin temel problemleri ve akımları düşünüldüğünde aşağıdakilerden hangisi dışarıda kalır?

A) Bilginin Kaynağı Sorunu - Rasyonalizm

B) Gerçeklik Görünüş Sorunu - Fenomenoloji

C) Yorum Sorunu - Hermeneutik

D) Varoluş Öz Sorunu - Varoluşçuluk

E) Değişim Sorunu - Diyalektik Materyalizm

3. J. P. Sartre'a göre insan iki tür özgürlüğe sahiptir. Bunlardan birincisi insanın, özü belirlenmeden var olduğu için özgür olmasıdır. Buna belirlenmeme özgürlüğü der. İlk olarak insan dünyaya gelir, var olur ve daha sonra özünü kurarak kişi olur. Var olan bir insanın sonradan bir karakter, kişi olması ise ikinci özgürlük anlayışıdır. Bu da insanın kendi özünü seçme özgürlüğüdür.

Bu parçadan hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) İnsan genetik kodlarının dışına çıkamaz.

B) İnsan yapmış olduğu seçimler sonrası kendi olur.

C) Nasıl bir insan olacağımızı biz belirleriz.

D) İnsanın sahip olduğu özgürlükler özünü bulmasını sağlar.

E) İnsanın karakteri zamanla oluşur.

4. Yeni ontolojinin önemli temsilcilerinden N. Hartmann'a göre felsefedeki bütün problemler, Descartes'tan beri mantığa dayalı yöntemlerle açıklamalardan ortaya çıkar. Hartmann, mantıksal doğruların her zaman gerçeği veremeyeceğini belirtir. Hartmann'a göre varlık, ruh ve maddedir. Ruh düşünmedir ancak bilgi için düşünen özne kadar düşünülen varlığa da ihtiyaç vardır. Bir nesnenin bilinmesi için nesnenin varlığı gerekir.

Hartmann'ın görüşleri ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi doğru değildir?

A) Felsefedeki problemlerin çözümünde mantıksal açıklamalar yetersizdir.

B) Descartes'ın bilgi kuramını eleştirir.

C) Özne düşünmenin tek etkin unsurudur.

D) Nesnenin bilinmemesi varlığının olmadığı anlamına gelmez.

E) Bilgi, öznenin nesneyi kavramasıyla oluşur.

5. Edmund Husserl'e göre "Bilinç her zaman bir şeyin bilincidir." Bu bilinç, nesnelerin özünün bilgisinin bilinmesini sağlar. Bu öze ulaşmak için daha önce edinilmiş bilgilerden, ön yargılardan, rastlantısal özelliklerden uzaklaşmak ve bu bilgileri paranteze almak gerekir.

Parçada hakkında açıklama yapılan felsefi görüş aşağıdakilerden hangisidir?

A) Fenomenoloji

B) Kartezyen felsefe

C) Diyalektik materyalizm

D) Mantıkçı pozitivizm

E) Hermeneutik

6. J. P. Sartre, "Varoluş, özden önce gelir." sözüyle varoluşçuluğun önemli bir iddiasını ortaya koymuştur. Sartre, insanın ilk olarak var olduğunu, ortaya çıktığını, göründüğünü ancak sonrasında kendini tanımladığını belirtir. İnsanın özünü oluşturma gücünü, yine insanın özgür iradesini kullanabilmesine bağlar. İnsanın özünün doğuştan belirlenmediğini, yaptığı özgür seçimlerle sonradan oluştuğunu düşünür.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Sartre'ın görüşüne uygundur?

A) İnsanın özgürlüğü kendi elindedir.

B) İnsanın özgürlüğü nesneye bağlanmasıyla oluşur.

C) Özgürlüğün sınırlarını Tanrı belirler.

D) İnsanın başkalarına karşı sorumluluğu yoktur.

E) İnsanın özgürlüğü toplumun elindedir.

7. Nurettin Topçu; hareketi, biyolojik bakımdan değil insanlara ve onların değişimine yönelik bir kavram olarak ele alır. İnsan, hareketlerini düşünerek ve isteyerek gerçekleştirir. Yalnız insana mahsus olan hareket, insanın kendi kendisini ve başka varlıkları değiştirmesi demektir. Hareket varlığımızın başlangıcı, hayatın cevheridir. Hareket etmedikçe insan kendini tanıyamaz. Ancak hareketle ruh, vücut kazanır ve vücut ruh kazanır. Tam ve gerçek hareket, bütün aleme yayılış, oradan da sonsuzluğa geçiştir.

Buna göre hareketle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) Hareket hem kendimizi hem de eşyayı değiştirmektir.

B) Hareket var olmak, istemek ve düşünmek arasındaki uyumu aramak demektir.

C) Hareket, tabiat düzeniyle yetinmeyip tabiat düzenini aşmayı gerektirmektedir.

D) Hareket kaba bir gücün, içgüdünün ya da basit reflekslerin dışa vurumudur.

E) Hareket ahlaki, estetik, bilimsel ya da dinî her türlü insan faaliyetini ifade eder.

8. Mantıkçı pozitivizme göre bir önermenin bilime konu olabilmesi için olgusal olarak doğrulanabilir olması gerekmektedir.

Buna göre aşağıdaki önermelerden hangisi bilime konu olamaz?

A) Ruh ölümsüzdür.

B) Isınan cisimler genleşir.

C) Tüm canlılar solunum yapar.

D) Maddeler atomlardan oluşur.

E) Su, hidrojen ve oksijenden oluşur.

9. Sartre'a göre insanda varoluş özden önce gelir. Varoluşun özden önceliği ilkesi, temelini özgürlükte bulur. İnsan özgür olmasaydı varoluşu özden önce gelmezdi. İnsan kendi özgür eylemleri ile kendi özünü inşa eden bir varlıktır. Bir özle doğmak, bir belirlenmişlik ve cebir içinde olmak, onun özgürlüğüne ters düşer. Bu nedenle varoluş özün oluşumu yönünde bir imkândır.

Parçadan hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) İnsanın özü varoluşunu belirler.

B) İnsan kaderini kendi yazar.

C) İnsan ne olacağına özgürce karar verir.

D) İnsanın özgürlüğü, özünü kendisinin belirlemesindedir.

E) İnsanın varoluşu özünü mümkün kılar.

10. 20. yüzyıl felsefesinin önemli akımlarından biri olan hermeneutik, insanın söz ve eylemlerinin oluşturduğu ürün ve yapıların anlamına yönelik yorumlamadır. Hermeneutik, Gadamer ile felsefi bir akıma dönüşmüştür. Gadamer, hermeneutiği yöntem değil, hakikati arama çabası olarak görmüştür. Ona göre bir insanın diğer insanı ve yine kendini anlaması için hermeneutik gereklidir. Gadamer, anlamayı, "ufukların kaynaşması" teorisiyle açıklar; kişi anlamaya yöneldiği şeyin ufkuyla kaynaşır ve ortaya anlam çıkar. Ufukların kaynaşması, dil ve anlam ilişkisi içerisinde, insanın veya eserinin yorumlanması şeklinde olabilir. İnsana veya esere yönelik ön bilgiler anlamaya dair bilgilerin başlangıcıdır. Gadamer'e göre anlamak, üretilmiş bilginin yeniden yorumlanmasıdır.

Bu parçadan aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

A) Gadamer, hermeneutik ile ilgili açılamalarında insanı merkeze koyar.

B) Gadamer'e göre hermeneutik, yaşamın her alanını kapsar.

C) Gadamer'e göre anlama, dilin analizi ile mümkündür.

D) Gadamer'e göre ön yargılar anlamanın önünde engeldir.

E) Gadamer, hermeneutiği yöntem olarak görmez.

11. Yeni ontoloji, varlığı dört katmanlı gerçeklik olarak ele almaktadır. Bu yaklaşıma göre varlık, bilinçten bağımsız olarak vardır. Dünya, her biri birbirinden ayrı dört katmanın bir araya gelerek oluşturduğu bir bütündür. En altta nesneler, canlılar, sonra ruhlu varlıklar ve en üstte değer üreten insan. En altta fizik, en üstte felsefe vardır.

Buna göre "yeni ontoloji" **ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?**

A) Dış dünya onu bilenden bağımsız değildir.

B) Varlık, çeşitlilik içeren bir bütündür.

C) İnsan en üst katmanda yer alır.

D) Varlık en alttan üste doğru ilerler.

E) Varlık felsefi bir problemdir.

12. Kierkegaard açısından her insan daima oluşum hâlindedir ve insana sadece şimdiki zaman verilmiştir. İnsan olmak yani var olmak bizzat kendi olmak için daimi bir çabadır. Bu yüz-den insan anda kendini aşmak ve fethetmek durumundadır. Varoluşun kendisine dışarıdan herhangi bir müdahale söz konusu değildir; o kendi kendine varoluşa sahip bir varlıktır. Varoluş düşünülen bir şey değil yaşamın içinde olan bir şeydir. Kierkegaard'a göre genel, evrensel bir varoluştan söz etmek mümkün değildir. Varoluş bireye özgüdür ve birey bu kendinde özgülüğü ile diğer varlıklardan ayrılmaktadır.

Parçaya göre aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılabilir?

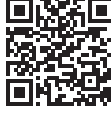
A) Varoluş süreci her insanda aynıdır.

B) Varoluş sürecinde değişim söz konusu değildir.

C) İnsanın varoluşu özneldir ve eşsizdir.

D) Her insan kendi var oluşunu başka bir varlığa borçludur.

E) İnsanın varoluşu doğaüstü bir güç tarafından belirlenmiştir.

1. Husserl'e göre doğru bilgi görünenlerin içinde bulunan "öz"e ilişkindir ve bu "öz" ancak bilinçle kavranır. O, varlıkların özüne ulaşmak için kullandığı yöntem ile nesnenin öz bilgisine ulaşabilmek için önce onun özüne ait olmayan tüm özelliklerin (ilgisiz görüşler, bilimsel ve günlük bilgiler, ön yargılar vb.) parantez içine alınmasını ister. Bu yolla insanın öze ulaşmasını engelleyen, öze ait olmayan ögeler kısa bir süre için yok sayılır. Böylece varlığın özünü meydana getirmeyen somut özellikler ayıklanarak varlık soyutlanır.

Bu parçada hakkında açıklama yapılan felsefi görüş aşağıdakilerden hangisidir?

A) Rasyonalizm

B) Nihilizm

C) Pozitivizm

D) Fenomenoloji

E) Entüisyonizm

2. İnsanlık 20. yüzyıla gelmeden önce hayatı derinden etkileyen olaylar yaşamıştır. Bu olayların başında Fransız İhtilali ve Sanayi Devrimi gelir. Bunların etkisinin başta Avrupa olmak üzere tüm dünyaya yayıldığı görülür. 19. yüzyıldaki fikir hareketleri, toplumsal sınıf mücadeleleri ve bazı devletler arasında yaşanan savaşlar bu etkilerin ilk ciddi örnekleridir. Bunların beraberinde ve devamında sosyoekonomik ve politik durumlarda meydana gelen köklü değişiklikler, 20. yüzyılda I. ve II. Dünya Savaşı'nın yaşanmasına neden olmuştur. Bu dönem felsefesini anlamak için bahsedilen olayların etkisine bakmak gerekir.

Buna göre 20. yüzyıl felsefesi için aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Aydınlanma filozoflarının düşünceleri 20. yüzyıl filozoflarını etkilemiştir.

B) Yaşanan olaylar, insanların değer anlayışlarında değişimler meydana getirmiştir.

C) Bu yüzyılın düşünürleri toplumsal değerlerin hızlı biçimde değişmesini önlemeye çalışmışlardır.

D) Toplumsal olaylara yönelik felsefi sorgulamalar üzerinde yükselen bir felsefedir.

E) Sosyal alandaki değişimler yeni fikir hareketleri için zemin oluşturmuştur.

3. Çağımızda durmadan çoğalan bir yığınlaşma, bir kitleleşme içinde yaşıyoruz. Jose Ortega Y Gasset'in diliyle söylersek, bugün her yanda bir dolup taşma var: Kentler insanlarla dolup taşıyor; evler insanlarla. Eskiden hiç üzerinde durulmayan bir şey bugün sorun oldu: "Bir yer bulmak" böylece gittikçe çoğalan bir kalabalık her yeri dolduruyor. Ancak bu yığınlaşma içinde tek insan yani birey, gittikçe kendi özelliğinden, kendi kişisel özgürlüğünden çözülme, kopma durumuna geçiyor. Tek insan kayboluyor. Kitle içinde sıradan bir insan oluyor. Tek kişi güçsüz kalmıştır günümüzde. İşte tam da burada varoluşçu felsefe sesini yükseltiyor; "Modern çağın insanı! Senin çok şeyini aldılar ama bir tanesinin alınmasına izin verme: Kendi gerçek varoluşun."

Bu parçadan hareketle varoluşçuluğun amacının aşağıdakilerden hangisi olduğu söylenebilir?

A) Dilsel bir varlık olarak insanı konu edinmek

B) Tarihsel bir varlık olarak insanı ele almak

C) Fenomen olarak insanı konu edinmek

D) İnsanı bireysel bir özne olarak ele almak

E) İnsanı bir nesne olarak açıklamak

4. 20. ve 21. yüzyılda, Avrupa'da bilim ve teknolojinin hızla gelişmesinin de etkisi ile birlikte yeni felsefi görüşler ve filozoflar etkili olmuştur. Başta Avrupa olmak üzere Asya'dan Afrika'ya, Avusturalya'dan Amerika'ya kadar felsefecilerin görüşleri yayılmıştır. Türkiye'deki felsefi çalışmalar Tanzimat dönemindeki fikir tartışmaları ile başlamış ve 1933 yılında üniversitelerde yapılan reform sonucunda İstanbul Üniversitesi bünyesinde açılan felsefe bölümüyle kurumsallaşmış, felsefi çalışmalar hız kazanmıştır.

Parçadan hareketle;

I. Filozoflar sadece yaşadıkları coğrafyada değil, dünyada etkiler bırakmışlardır.

II. Avrupa'daki felsefecilerin görüşleri tüm kıtaları derinden etkilemiştir.

III. Türkiye'de felsefe 20. yüzyılın başlarında gelişmiş ve çok sayıda felsefeci yetişmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I

B) Yalnız III

C) I ve III

D) II ve III

E) I, II ve III

5. Bergson'a göre eşyaya verilen şekiller tamamen bizden değilse, madde ve ruh arasındaki bir uzlaşmadan gelmiş olmalıdır. Öyle ki maddeye çok şeyler veriyorsak ondan da bazı izlenimler aldığımız şüphesizdir. Ancak bu izlenimlere zihnin giydirdiği şekiller ve onlara ait düşünceler, insana "ben" ile ilgili bilgi vermez. Ben bilgisi,.........

Parçanın sonunda verilen boşluğa aşağıdakilerden hangisi getirilirse anlam bütünlüğü sağlanmış olur?

A) bilincin sezgisel bir kavrayışla içsel âleme yönelmesiyle mümkündür.

B) görünüşün derinine inilmesi yani maddenin özünün kavranmasıdır.

C) maddenin aktarımı ile başka zihinlerde anlam bulur.

D) dışsal âlemin ruhsal âleme yansımasıdır.

E) madde ile ruh arasında mantıksal bir sentezlemedir.

6. Varoluşçu felsefe, insanın özgür iradesi olduğunu ve kararlarında da sorumlu olduğunu vurgular. Varoluşçular bütün varlığın aklın kuşatmasında olduğunu savunan düşünceye karşı gelmiş, önce var olduğunu, sonra özün kişi tarafından oluştuğunu savunmuşlardır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi varoluşçu felsefenin genel karakterine ters düşer?

A) Korkak ya da kahraman doğarız, korkak ya da kahraman olmayız.

B) İnsan önce var olur; iyi, kötü olmasına kendisi karar verir.

C) İnsan kararlarında edilgen değildir.

D) Eylemlerinde özgür olan insan bunun sorumluluğunu da kabullenir.

E) Yaşamı anlamlı kılan insanın kendisidir.

7. Thomas Kuhn'a göre bilim bir etkinlik sürecidir. Bu süreci yönlendiren olgular bilim insanlarının oluşturduğu topluluk ve onların çalışmalarıdır. Bilim ancak bu süreci incelemekle anlaşılabilir. Bu incelemede süreçteki tüm ögeler özellikle de bilim dışı ögeler irdelenmelidir. Bilim süreci sürekli ilerleme özelliği göstermez. Bilimde sapmalar ve sıçramalar olanaklıdır. Bu sıçramalar bilimde bir paradigmadan diğerine geçişle gerçekleşir.

Parçaya göre Thomas Kuhn aşağıdakilerden hangisine karşı çıkar?

A) Bilim insanları içinde yaşadıkları çağın koşullarından etkilenirler.

B) Bilimin anlaşılması bilimsel süreçlerin anlaşılmasına bağlıdır.

C) Geçmişten geleceğe bilim doğrusal bir ilerleme süreci izler.

D) Bilimsel çalışmaları paradigma yönlendirir.

E) Bilimsel çalışmalarda kopmalar yaşanır.

8. Popper'a göre bilim, kesin olduğu iddia edilen tümevarıma dayanmaz. Çünkü tümevarımla kurulan bilimsel bir kuramın deneysel olarak ve kesin bir şekilde doğruluğunun ortaya konması imkânsızdır. Tam tersi bir ihtimalin var olması nedeniyle şüpheli olur.

Buna göre Popper için bilimsel kuramların oluşturulma sürecinde etkili olan ilke aşağıdakilerden hangisidir?

A) Nedensellik

B) Doğrulama

C) Yanlışlama

D) Paradigmal devrim

E) Çalışma etiği

9. Onun ahlak felsefesinin temeli "hareket" kavramı üzerine kurulmuştur. Devlet bursuyla gittiği Fransa'da "hareket" felsefesinin kurucusu olan Maurice Blondel'le tanışarak, ülkemizde çıkarmış olduğu "Hareket" dergisinde, kitaplarında, başka dergi ve gazetelere yazdığı yazılarında, "hareket" felsefesinin ve dinî düşüncelerinin etkisiyle İsyan Ahlakı'nın savunuculuğunu yapmıştır. 'İsyan Ahlakı', 'Var Olmak', 'Ahlak', 'Yarınki Türkiye' kitaplarından birkaçıdır.

Bu parçada hakkında açıklama yapılan felsefeci aşağıdakilerden hangisidir?

A) Hilmi Ziya Ülken

B) Nusret Hızır

C) Macit Gökberk

D) Nurettin Topçu

E) Aydın Sayılı

10. Nietzsche felsefesinde köle efendi düalizmi önemli bir yer tutmaktadır. Ona göre her soylu ahlak, kendine zafer kazanmış bir biçimde evet demekle gelişirken köle ahlakı daha en başında farklı olana, kendi olmayana hayır der. Dolayısıyla "hayır" sözcüğü, kölenin hemen hemen tek eylemidir. Köle ahlakının var olmak için hep karşı koyan dış dünyaya gereksinimi olmuş ve kölenin eylemi temelde tepkiden kaynaklanmıştır. Soylu değerlendirme biçiminde ise kişi eyleme kendiliğinden geçer ve karşıtını yine kendisini daha coşkulu bir şekilde onaylamak amacı ile arar. Nietzsche, köle ve efendi kavramlarını ahlaki özellikleri ve ahlak türlerini daha iyi betimlemek amacı ile kullanmıştır.

Buna göre Nietzsche'nin felsefesinde köle ahlakının belirgin özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

A) Nedensellik

B) Doğrulama

C) Yanlışlama

D) Paradigmal devrim

E) Çalışma etiği

Felsefeyi Tanıma - 1

1. ADIM	1-D	2-D	3-A	4-A	5-E	6-E	7-E	8-D	9-A	10-C	11-A	12-C
2. ADIM	1-C	2-A	3-E	4-D	5-E	6-C	7-C	8-B	9-C	10-E	11-A	12-A
3. ADIM	1-C	2-B	3-D	4-E	5-D	6-B	7-C	8-A	9-B			

Felsefeyi Tanıma - 2

1. ADIM	1-E	2-E	3-C	4-D	5-C	6-D	7-A	8-B	9-D	10-D	11-D	12-A
2. ADIM	1-E	2-E	3-D	4-D	5-B	6-E	7-C	8-D	9-D	10-B	11-C	12-E
3. ADIM	1-A	2-B	3-B	4-A	5-A	6-C	7-A	8-D	9-B	10-C	11-B	12-A

Felsefeyle Düşünme - 1

1. ADIM	1-E	2-D	3-C	4-B	5-A	6-D	7-E	8-A	9-D	10-C	11-E	12-A
2. ADIM	1-D	2-A	3-B	4-A	5-D	6-C	7-E	8-D	9-A	10-D	11-A	
3. ADIM	1-B	2-B	3-D	4-C	5-E	6-E	7-B	8-B	9-B			

Felsefeyle Düşünme - 2

1. ADIM	1-D	2-E	3-A	4-B	5-B	6-C	7-E	8-B	9-D	10-A
2. ADIM	1-C	2-C	3-D	4-D	5-E	6-C	7-B	8-D	9-B	10-C
3. ADIM	1-A	2-C	3-B	4-D	5-E	6-D	7-C	8-B	9-C	

Varlık Felsefesinin Konusu ve Problemleri - 1

1. ADIM	1-C	2-B	3-B	4-B	5-A	6-C	7-C	8-E	9-B	10-D	11-C	12-C
2. ADIM	1-E	2-E	3-E	4-C	5-B	6-E	7-C	8-A	9-E	10-B	11-B	
3. ADIM	1-B	2-B	3-A	4-D	5-C	6-B	7-B	8-C	9-D			

Varlık Felsefesinin Konusu ve Problemleri - 2

1. ADIM	1-B	2-B	3-C	4-E	5-B	6-B	7-C	8-D	9-B	10-D	11-D	12-D
2. ADIM	1-A	2-C	3-E	4-A	5-A	6-C	7-D	8-D	9-B	10-B	11-B	12-D
3. ADIM	1-E	2-E	3-A	4-E	5-B	6-E	7-D	8-B	9-A	10-A	11-C	

Bilgi Felsefesinin Konusu ve Problemleri - 1

1. ADIM	1-C	2-D	3-A	4-D	5-B	6-B	7-E	8-B	9-E	10-A	11-B
2. ADIM	1-B	2-B	3-D	4-A	5-E	6-B	7-D	8-B	9-D	10-B	
3. ADIM	1-D	2-D	3-E	4-B	5-E	6-D	7-C	8-E	9-B	10-C	

Bilgi Felsefesinin Konusu ve Problemleri - 2

1. ADIM	1-E	2-D	3-D	4-A	5-A	6-B	7-A	8-D	9-C	10-C	11-D	12-B
2. ADIM	1-E	2-E	3-D	4-C	5-A	6-C	7-A	8-D	9-A	10-B	11-B	
3. ADIM	1-C	2-E	3-C	4-E	5-C	6-E	7-A	8-C	9-B	10-C	11-A	12-A

FELSEFE CEVAP ANAHTARI

Bilim Felsefesinin Konusu ve Problemleri

1. ADIM	1-A	2-C	3-A	4-B	5-E	6-D	7-E	8-C	9-C	10-C
	11-D	12-D	13-C	14-E						
2. ADIM	1-E	2-B	3-D	4-C	5-E	6-C	7-E	8-A	9-A	10-C
	11-A	12-B								
3. ADIM	1-A	2-E	3-B	4-B	5-B	6-D	7-D	8-C	9-B	

Ahlak Felsefesinin Konusu ve Problemleri - 1

1. ADIM	1-C	2-E	3-C	4-A	5-C	6-C	7-E	8-A	9-D	10-E
	11-D	12-A								
2. ADIM	1-C	2-E	3-D	4-A	5-C	6-B	7-B	8-A	9-E	10-D
	11-A									
3. ADIM	1-C	2-E	3-E	4-A	5-B	6-B	7-E	8-E	9-C	

Ahlak Felsefesinin Konusu ve Problemleri - 2

1. ADIM	1-E	2-B	3-B	4-D	5-B	6-C	7-A	8-A	9-D	10-D
	11-D	12-E								
2. ADIM	1-D	2-C	3-E	4-A	5-D	6-C	7-A	8-B	9-C	10-C
	11-A									
3. ADIM	1-B	2-B	3-C	4-E	5-A	6-D	7-C	8-A	9-C	10-B
	11-E	12-B								

Din Felsefesinin Konusu ve Soruları

1. ADIM	1-D	2-B	3-E	4-D	5-D	6-B	7-C	8-A	9-C	10-B
	11-D	12-E								
2. ADIM	1-D	2-A	3-E	4-D	5-A	6-C	7-A	8-B	9-E	10-E
	11-C	12-B								
3. ADIM	1-C	2-C	3-C	4-B	5-B	6-E	7-B	8-C	9-B	10-C
	11-D									

Siyaset Felsefesinin Konusu ve Problemleri

1. ADIM	1-E	2-A	3-A	4-D	5-B	6-E	7-A	8-B	9-E	10-A
	11-D	12-C								
2. ADIM	1-E	2-B	3-C	4-E	5-C	6-E	7-D	8-D	9-E	10-B
	11-D									
3. ADIM	1-B	2-B	3-A	4-D	5-D	6-E	7-E	8-C	9-A	

Sanat Felsefesinin Konusu ve Problemleri

1. ADIM	1-C	2-A	3-C	4-C	5-B	6-B	7-B	8-D	9-C	10-A
	11-E									
2. ADIM	1-B	2-E	3-A	4-B	5-B	6-A	7-B	8-C	9-A	10-D
	11-C									
3. ADIM	1-B	2-A	3-E	4-E	5-D	6-D	7-C	8-C	9-D	10-C

Felsefi Okuma ve Yazma - 1

1. ADIM	1-C	2-D	3-D	4-A	5-E	6-D	7-A	8-E	9-A	10-E
	11-D	12-B								
2. ADIM	1-B	2-B	3-E	4-B	5-C	6-C	7-B	8-A	9-A	10-A
3. ADIM	1-A	2-E	3-C	4-D	5-E	6-D	7-A	8-B	9-D	10-C
	11-E									

Felsefi Okuma ve Yazma - 2

1. ADIM	1-B	2-B	3-D	4-C	5-C	6-B	7-C	8-E	9-B	10-A
2. ADIM	1-C	2-C	3-B	4-C	5-B	6-A	7-B	8-A	9-C	
3. ADIM	1-D	2-C	3-B	4-D	5-D	6-C	7-A	8-A	9-D	

FELSEFE CEVAP ANAHTARI

MÖ 6.Yüzyıl-MS 2.Yüzyıl Felsefesi - 1

1. ADIM	1-D	2-B	3-B	4-C	5-A	6-D	7-E	8-E	9-E	10-B	11-D	12-A
2. ADIM	1-A	2-E	3-B	4-D	5-B	6-C	7-A	8-D	9-A	10-A	11-B	
3. ADIM	1-E	2-A	3-D	4-D	5-E	6-C	7-C	8-C				

MÖ 6.Yüzyıl-MS 2.Yüzyıl Felsefesi - 2

1. ADIM	1-D	2-E	3-E	4-D	5-D	6-E	7-E	8-A	9-B	10-C	11-A	12-B
2. ADIM	1-D	2-C	3-C	4-D	5-B	6-A	7-D	8-C	9-E	10-B	11-E	
3. ADIM	1-C	2-E	3-B	4-C	5-A	6-C	7-D	8-B	9-E	10-B	11-C	

MS 2. Yüzyıl-MS 15. Yüzyıl Felsefesi - 1

1. ADIM	1-B	2-A	3-B	4-D	5-A	6-A	7-C	8-B	9-A	10-C	11-C	12-E
2. ADIM	1-A	2-D	3-E	4-D	5-B	6-A	7-E	8-E	9-A			
3. ADIM	1-C	2-E	3-C	4-C	5-C	6-D	7-C	8-C	9-C			

MS 2. Yüzyıl-MS 15. Yüzyıl Felsefesi - 2

1. ADIM	1-C	2-C	3-D	4-C	5-A	6-E	7-C	8-D	9-B	10-B	11-E	12-B
2. ADIM	1-D	2-E	3-D	4-A	5-E	6-C	7-E	8-A	9-D	10-A		
3. ADIM	1-B	2-D	3-B	4-B	5-A	6-E	7-A	8-C	9-C			

15.Yüzyıl-17.Yüzyıl Felsefesi - 1

1. ADIM	1-A	2-E	3-E	4-E	5-E	6-C	7-A	8-D	9-E	10-D	11-B	12-C
2. ADIM	1-D	2-D	3-C	4-C	5-E	6-D	7-D	8-D	9-B			
3. ADIM	1-D	2-C	3-A	4-D	5-B	6-C	7-B	8-B				

15.Yüzyıl-17.Yüzyıl Felsefesi - 2

1. ADIM	1-A	2-E	3-C	4-A	5-B	6-D	7-D	8-E	9-B	10-D	11-D	12-C
2. ADIM	1-D	2-D	3-C	4-A	5-C	6-D	7-B	8-C	9-D	10-E	11-D	
3. ADIM	1-B	2-C	3-D	4-C	5-D	6-E	7-D	8-B				

18.Yüzyıl-19.Yüzyıl Felsefesi - 1

1. ADIM	1-E	2-D	3-B	4-B	5-A	6-D	7-A	8-D	9-A	10-E	11-C	12-D	13-C
2. ADIM	1-E	2-B	3-E	4-C	5-C	6-C	7-D	8-D	9-B	10-D	11-C	12-C	
3. ADIM	1-C	2-E	3-C	4-A	5-B	6-E	7-B	8-E	9-D	10-B	11-E		

18.Yüzyıl-19.Yüzyıl Felsefesi - 2

1. ADIM	1-C	2-B	3-A	4-C	5-D	6-D	7-E	8-C	9-B	10-E	11-E
2. ADIM	1-C	2-C	3-C	4-E	5-E	6-C	7-B	8-D	9-A	10-B	11-A
3. ADIM	1-E	2-B	3-E	4-E	5-C	6-D	7-B	8-D	9-E	10-D	11-C

20.Yüzyıl Felsefesi - 1

1. ADIM	1-D 11-B	2-B	3-A	4-B	5-A	6-E	7-A	8-A	9-A	10-C
2. ADIM	1-E 11-D	2-D 12-D	3-A	4-A	5-E	6-B	7-C	8-B	9-D	10-B
3. ADIM	1-A	2-D	3-B	4-A	5-D	6-E	7-A	8-C	9-E	

20.Yüzyıl Felsefesi - 2

1. ADIM	1-A 11-B	2-A 12-B	3-B	4-E	5-D	6-A	7-E	8-A	9-C	10-A
2. ADIM	1-E 11-A	2-A 12-C	3-A	4-C	5-A	6-A	7-D	8-A	9-A	10-D
3. ADIM	1-D	2-C	3-D	4-C	5-A	6-A	7-C	8-C	9-D	10-B